

KORTE VERKLARING DER HEILIGE SCHRIFT

MET NIEUWE VERTALING

BEWERKT DOOR

Prof. Dr G. CH. AALDERS

Prof. Dr C. VAN GELDEREN

Prof. Dr S. GREIJDANUS

Prof. Dr F.W. GROSHEIDE

Prof. Dr A. NOORDTZIJ

Prof. Dr J. RIDDERBOS

EN ANDERE GERER THEOLOGEN

I EN II PETRUS

DOOR

Dr S. GREIJDANUS

J. H. KOK N.V. KAMPEN 1950

DE EERSTE BRIEF VAN DEN APOSTEL PETRUS

OPNIEUW UIT DEN GRONDTEKST
VERTAALD EN VERKLAARD

DOOR

Dr S. GREIJ DANUS

In leven Hoogleraar aan de Theologische Hogeschool

TWEEDE DRUK

INHOUD

DE EERSTE BRIEF VAN DEN APOSTEL PETRUS

INLEIDING.....	5
Auteur en Echtheid.	5
Geadresseerden.	6
Aanleiding en Doel.....	7
Inhoud en Verdeling.....	9
Tijd en Plaats.....	9
HET EERSTE HOOFDSTUK.....	11
Beginverzen, 1:1-2.....	11
Heerlijkheid van begenadiging en zekerheid van toekomstig heil, noodzakelijkheid van geloofsbeproeving, grootheid van ontvangen openbaring, 1:3-12.	13
Roeping tot een heiligen wandel bij het hopen op den Heere, 1:13-25.....	19
HET TWEEDE HOOFDSTUK.....	25
Na aflegging van alle verkeerdheid, opwassen in den Heere, en als Zijn geestelijk huis en priesterschap, Gods deugden verkondigen, 2:1-10.	25
Godvruchtig te wandelen, in onderworpenheid aan de overheden, het lijden om 's Heeren wil genade te achten, en daarbij te zien op Christus, 2:11-25.	28
HET DERDE HOOFDSTUK.....	33
De vrouwen moeten in stille Godsvrucht aan haar mannen onderdanig zijn, de mannen met tederen tact met hun vrouwen samenleven, en allen moeten in liefde en heiligheid wandelen, 3:1-12.	33
In vertrouwen op den Heere, zonder vrees, met zachthoedigheid, rekenschap geven van de hoop op Christus, Die ook eerst onderging in den dood, maar nu aan 's Vaders rechterhand over alles regeert, 3:13-22.	36
HET VIERDE HOOFDSTUK.....	42
Omdat Christus voor de zonde gestorven is, kunnen en mogen Zijn gelovigen niet met hun vroeger zondig leven voortgaan, maar hebben zij naar Gods wil te leven, 4:1-6,	42
Opwekking tot dringend gebed, sterke liefde, rechte besteding van ontvangen genadegaven, tot Gods ere, 4:7-11.....	44
Op lijden met en om Christus volgt, bij een heiligen levenswandel, deel in Christus' heerlijkheid, 4:12-19.....	46
HET VIJFDE HOOFDSTUK.....	49
Vermaning aan de ouderlingen, hun ambt op goede wijze, en uit Godvruchtigen zieleddrang te bedienen, 5:1-4,	49
Vermaning aan de jongeren tot onderworpenheid, en aan allen tot ootmoed, waakzaamheid, vasten tegenstand tegen den duivel. En bede om hun bevestiging door den Heere, 5:5-11.....	50
Slotmededeling, groeten en zegenbede, 5:12-14.....	51

DE TWEEDE BRIEF VAN DEN APOSTEL PETRUS

INLEIDING.....	55
Auteur.....	55
Bestrijding van Petrus' Auteurschap.....	55
Geadresseerden.	57
Erkenning.	58
Inhoud, Aanleiding, Doel.....	59
Tijd en Plaats.....	60

HET EERSTE HOOFDSTUK.....	62
Beginverzen, 1:1-2.....	62
De ontvangen rijke begenadiging dringt tot het dragen van velerlei heerlijke en onmisbare geloofsvrucht, die met een ruimen ingang in 's Heeren koninkrijk bekroond wordt, 1:3-11.	65
Drang tot schrijven, op eigen waarneming berustende zekerheid van het verkondigde, ongenoegzaamheid van 's mensen verstand tot rechte Schriftuitlegging, 1:12-21.....	69
HET TWEEDE HOOFDSTUK.....	75
Dwaalleraars en verleiders tot een gruwelijk zondeleven zullen opstaan, wier oordeel reeds te voren uit de straf over de afgefallen engelen, uit den zondvloed, en uit de verwoesting van Sodom en Gomorra gekend kan worden, en wier driestheid huiveringwekkend is, 2:1-11.	75
Het beeld dezer overtreders en misleiders meer concreet getekend, 2:12-22.	79
HET DERDE HOOFDSTUK.....	84
Het komen en zeggen van spotters met 's Heeren wederkomst, en Kun ongelijk blijkens den zondvloed, 3:1-7.	84
Waarom de dag des Heeren nog niet komt, hoe hij komt, en wat hij brengt, 3:8-13.	87
Opwekking om onbesmet te wandelen, de heilsbedoeling van 's Heeren vertoef om te komen, wel te bedenken, voor Schriftverdraaiing en verleiding op zijn hoede te wezen, en op te wassen in de genade. Lofprijzing des Heeren, 3:14-18.	89

INLEIDING.

Auteur en Echtheid.

Deze brief geeft zich als een brief van den apostel Petrus. Hij vangt toch aan met de woorden: Petrus, apostel van Jezus Christus, aan de uitverkoren vreemdelingen..., 1:1. Daarmede zegt de auteur, dat hij Petrus heet, en dat hij de bekende apostel Petrus is. Ook noemt hij zich een getuige van het lijden van Christus, 5:1. Wel heeft men dit willen verklaren als alleen aanduidende, dat de auteur óók vervolgd en benauwd werd om 's Heeren wil, en deel had aan het lijden ter wille van zijn geloof in den Heere. Doch bij die bedoeling had geschreven moeten worden: deelgenoot van het lijden van Christus, vgl. 4:13 en 5:1b. Doch de uitdrukking: *getuige* van dat lijden, wijst er op, dat de auteur den Heere bij Zijn lijden heeft gezien, aanschouwer van 's Heeren lijden is geweest. En dat dit de bedoeling dezer woorden is, vindt zijn bevestiging hierin, dat de auteur zegt, de apostel Petrus te zijn. Bovendien geeft hij in 1:8 door de tegenstelling met de geadresseerden te kennen, dat hij, in onderscheiding van hen, wel den Heere gezien heeft. En in 2:22 v.v. komt de schrijver in de wijze van zijn schrijven onwillekeurig uit als die den Heere zag bij Zijn gedraging onder het lijden. Vers 3 van het eerste hoofdstuk is geformuleerd op een wijze, die aangeeft, wat inzonderheid Petrus op den dag van 's Heeren verrijzenis heeft doorleefd. Ook noemt de auteur Marcus zijn zoon, 5:13, en zegt hij, door Silvanus geschreven te hebben, 5:12. Er kan dus geen twijfel over bestaan, of deze auteur zegt, dat hij de bekende apostel Petrus is, en dat wij in dezen brief een schrijven hebben van één der twaalf discipelen en apostelen des Heeren.

Van de vroegste tijden blijkt deze brief dan ook reeds gebruikt (Polycarpus, Papias) en erkend te zijn als van den apostel Petrus (Irenaeus e.a.) afkomstig. Daartegen kwam geen tegenspraak dan in den laatsten tijd, sedert de vorige eeuw. Maar deze tegenspraak mist dan ook alle objectieve gegevens om zich op te gronden. Zij kan geen getuigenissen uit de Oudheid aanvoeren, die haar recht geven tot haar ontkenning. Zij heeft slechts haar subjectieve oordeel, waarop zij dezen auteur als een falsaris durft voorstellen, en tegen het vroeg en klaar getuigenis als van den aanvang, haar ontkenkend beweren poneert. Alles hangt dus voor dat negatieve oordeel af van de juistheid der voorstellingen, waarop het rust. Zijn die meningen onzeker of foutief, dan blijkt dat oordeel wankel of waardeloos.

Nu zegt men: wanneer de apostel Petrus dezen brief geschreven had, zou hij er meer in hebben laten uitkomen, dat hij lang met den Heere omgegaan, en Zijn daden gezien, en Zijn woorden gehoord had. Alsof dat in dezen brief nodig was, en alsof zulke blijken in dezen brief ontbraken. Bij dit bezwaar denkt men zich de historische omstandigheden en verhoudingen niet in, maar construeert uit eigen fantasie en naar omstandigheden en voorstellingen nu, een denkbeeld van wat toen was, en leidt daaruit eisen af, aan welke een schrijven uit dien tijd moet voldoen, om erkend te worden als geschreven door den auteur, in wiens naam het zich aandient. Een ander bezwaar vindt men in het Grieks van dezen brief, dat van dien aard zou zijn, dat Petrus, oorspronkelijk een visser uit Galilea, het niet zo had kunnen schrijven, waar de Oudheid zegt, dat Marcus zijn tolk was. Alsof in Galilea ook het Grieks niet bekend en gesproken werd, en het niet waarschijnlijk zou zijn, dat Petrus van zijn jeugd ook wel min of meer het Grieks heeft geleerd en gekend. En alsof hij later in Jeruzalem ook niet meermalen Grieks had moeten spreken, in verband met de Grieks sprekende gelovigen aldaar, vgl. Hand. 6:1. En alsof het uitgemaakt zou zijn, en vast zou staan, wat met de uitdrukking "tolk van Petrus" bedoeld werd, en dit niet kon betekenen, dat Marcus in zijn Evangelieverhaal mededeelt de prediking van den apostel Petrus. En alsof ook nauwkeurig aangewezen kon worden, dat Silvanus generlei invloed op de Griekse uitdrukkingswijze van dezen brief had uitgeoefend, of anders, hoever precies die invloed strekt; vgl. 5:12. Een derde reden voor ontkenning van Petrus' auteurschap ziet men in de vervolging, waarvan in 4:12 v.v. gesproken wordt. Dat zou wijzen op wat gebeurde, nadat Nero de vervolging der Christenen had ingesteld, en toen Petrus reeds gedood was. Maar afgezien van het feit, dat men nog niet met nauwkeurigheid het sterfjaar van den apostel weet, en hierover nog wel verschillend geoordeeld wordt, zo blijkt uit dezen brief niet, dat de overheid als zodanig de gelovigen

vervolgde, al was zij er ook bij betrokken, wanneer iemand bij haar aangeklaagd werd. Dan moest zij onderzoeken. Het kon zeer wel geschieden, dat men de Christenen uitroeien wilde om hun geloof, maar toch niet openlijk daarmee voor den dag kwam, maar vals allerlei onware beschuldigingen inbracht, schijnaanklachten, die de eigenlijke gewaande misdaad van het geloof in den Heere Christus, of de wezenlijke oorzaak der beschuldiging moesten bedekken. Dat in de jaren 63 en 64 n. Chr. velen ongunstig over de Christenen dachten, en hun vijandig gezind waren, kan ook wel daaruit afgeleid worden, dat Nero anders moeilijk op de Christenen de in brand steking van Rome, door hemzelf bewerkt, geworpen zou hebben. En zulk een slechte gezindheid der bevolking kon tot allerlei plagerij, benauwing, valse beschuldiging der Christenen brengen, ook buiten Rome, in Klein-Azië. Bovendien wordt hier niet met duidelijke woorden van doodstraf om het geloof gesproken. Uit dien tijd is ook nog teveel ongenoegzaam bekend, om op grond van meningen, die men zich dienaangaande gevormd heeft, zulke tegen het eigen beweren van den auteur vlak ingaande conclusies te trekken. "Onze onwetendheid van wat gebeurde in de vroege dagen van het Christendom is zo diep, dat het onmogelijk is, dogmatisch te verklaren, dat niets dergelijks in het apostolische tijdperk voorviel", schrijft ook F.J. Foakes-Jackson in zijn werk *Peter: Prince of Apostles*, p. 119. Hij bedoelt een vervolging, als waarvan deze brief kennis geeft. Zegt men, dat een waarschuwing als in 5:2-3 gegeven wordt, niet reeds zo spoedig voor de ambtsdragers nodig was, dan vergeet men, dat ook onder de twaalf discipelen des Heeren reeds één was, die zijn Meester voor enkele geldstukken wilde verraden. En ook, dat aller mensen hart van nature tot alle boosheid geneigd is, en aan allerlei verkeerdheid zich overgeven kan, ook wel onder vromen schijn.

Er is daarom geen wezenlijke grond, waarop we dezen brief niet zouden mogen aannemen als metterdaad afkomstig van den apostel Petrus, en hem zouden moeten houden voor een falsificatie, die deswege zijn plaats in den Canon van het Nieuwe Testament onwaardig zou zijn, en niet als canonieke, met Goddelijk gezag beklede, Schrift zou kunnen gelden.

Geadresseerden.

De geadresseerden woonden in Pontus, Galatië, Kappadocië, Azië, Bithynië. Met deze namen zijn hoogst waarschijnlijk Romeinse provinciën bedoeld, ook al staan Pontus en Bithynië, die één provincie vormden, hier gescheiden, en niet de oude landschappen van die namen. In het eerste geval wordt bijna geheel Klein-Azië omvat, op Lycië, Pamphylië, en Cilicië na. Wellicht worden deze namen in deze volgorde genoemd, omdat de overbrenger van den brief in Pontus zou landen, en dan in een groten kring de andere provinciën moest doorreizen, om ten slotte in Bithynië aan te komen.

Maar van deze geadresseerden wordt gezegd, dat zij uitverkoren vreemdelingen zijn van de verstrooiing in deze gebieden. En nu rijst de vraag, wat met deze verstrooiing gemeend wordt. Dit woord spreekt in de eerste plaats van de overbrenging van de Israëlieten uit Kanaän naar Assyrië en Babylonië, en dan van de Joden, die tengevolge dier ballingschap woonden buiten het erfland hunner vaders. In dezen laatsten zin komt het voor in Joh. 7:35. Namen we het ook hier in die betekenis, dan zouden nu gelovige Joden in deze streken gemeend zijn. Zowel in vroeger eeuwen, als ook nog wel in den lateren en laatsten tijd, heeft men deze uitdrukking in zulken zin opgevat. En dan meent men wel, dat het spreken van "der heidenen wil volbrengen of uitwerken", 3:3, deze opvatting bevestigt, omdat dit eerst recht gezegd kon worden van wie geen heidenen waren, maar Joden. En ook nog andere argumenten voert men voor die gedachte aan. Doch het hoofdbezwaar tegen deze opvatting is, dat wij van afzonderlijke gemeenten van Joodse oorsprong in deze streken niets weten. En deze zouden dan toch aangenomen moeten worden. Het boek van de Handelingen der Apostelen geeft geheel den indruk, dat, afgezien van enigen arbeid van teruggekeerden van het Pinksterfeest, Hand. 2:10, de apostel Paulus en zijn medewerkers de eersten geweest zijn, die in Klein-Azië het Evangelie verkondigd hebben, Hand. 13:13-14:25; 16:1 v.v. Zij vonden daar geen Joods-Christelijke gemeenten, maar stichtten de eerste Christelijke gemeenten in al die landen en provinciën. Anders zou het boek van de Handelingen der Apostelen een

geheel onjuiste voorstelling geven. En nadat de apostel Paulus en zijn reisgenoten en mede-arbeiders daar het Evangelie gepredikt, en gemeenten gevormd hadden, stonden er geen Joods-Christelijke gemeenten naast de gemeenten van gelovigen uit de heidenen, maar vormden de gelovigen uit de Joden met die uit de heidenen overal één, ongedeelde gemeente. Daarom kunnen we bovengenoemde opvatting niet als juist erkennen. Maar deze geadresseerden zijn alle gelovigen in die streken, onder wie ook wel van Joodse afkomst waren, maar die voornamelijk uit het heidendom zich tot den Heere bekeerd hadden. En met een aan Israëls geschiedenis ontleende benaming worden dezen nu vreemdelingen der verstrooiing genoemd in overdrachtelijken, geestelijken zin, omdat de gelovigen hier op aarde als in een vreemd land zijn, daar zij hun burgerschap in den hemel hebben. Misschien komt hier nog bij de gedachte, dat deze geadresseerden ver uit elkander woonden, verspreid, als kleine groepjes in het midden van hen in getal verre overtreffende heidenen. Deze geestelijke betekenis wordt ook daardoor aangewezen, dat de apostel in dezen brief meermalen dergelijke overdrachtelijke spreekwijze bezigt. Reeds het "uitverkoren vreemdeling" van ditzelfde vers, 1:1, is in geestelijken, overdrachtelijken zin bedoeld. En dat is duidelijk ook het geval in 2:11, en wanneer Petrus van Marcus als zijn zoon spreekt, 5:13, evenals hoogst waarschijnlijk, wanneer hij daar schrijft: "de mede-uitverkorene in Babyion". Daarbij komt, dat "uit uw ijdele, van de vaders overgeleverde wandeling" 1:19 deze geadresseerden aanduidt als van heidense afkomst, omdat dit moeilijk van Joden gezegd kon worden. En 2:9 en 10 geven niet minder duidelijk hen te kennen als gelovigen niet van Joodse afkomst, maar van heidense oorsprong. Slechts gewrongen zou men deze verzen van Joden, die in den Heere gelovig geworden waren, kunnen verklaren. En zegt de apostel, dat zij als schapen dwalende waren, maar zich bekeerd hebben tot den Herder en Opziener hunner zielen, 2:25, dan sluit dat niet noodwendig in, dat hier van gelovig geworden Joden gesproken moet worden. Het geldt van heidenen, die in het geloof den Heere aangenomen en zich tot Hem bekeerd hebben, evenzeer. Het zeggen, dat deze geadresseerden "den wil der heidenen" volbracht hadden, 4:3, sluit evenmin uit, dat zij heidenen van afkomst zijn. Het is hierbij niet de tegenstelling: heidenen-Joden, doch: heidenen of niet in den Heere gelovenden, en gelovigen, wedergeborenen, bekeerden.

Deze geadresseerden zijn daarom gelovigen uit de heidenen in deze landen en streken, hoewel onder hen natuurlijk ook wel gelovigen van Joodse nationaliteit geweest zijn, doch blijkbaar slechts in gering aantal. De grote meerderheid werd niet gevormd door Joden, maar door vroegere heidenen.

Aanleiding en Doel.

Wat Petrus aanleiding gaf, dezen brief te schrijven, waren de bijzondere en moeilijke omstandigheden der gelovigen in Klein-Azië, en hun ingezonken geestelijke toestand. Hij had de gemeenten in deze streken niet gesticht. Dat hadden Paulus en zijn helpers gedaan. Of Petrus ooit in Klein-Azië geweest was, en het Evangelie daar verkondigd had, weten wij niet. Het blijkt niet uit dezen brief. En van elders is het ook niet bekend. Persoonlijke herinneringen aan de lezers en aan gebeurtenissen, tijdens een eventueel verblijf van den apostel Petrus bij hen, evenals bijzondere groeten, nu afgezien van 5:13, ontbreken. Deze brief bevat algemene vermaningen, die wel bepaalde toestanden betreffen, en ook zich specialiseren aan slaven, vrouwen, mannen, 2:18; 3:1, 7, maar toch niet uitsluitend één gemeente gelden, noch een zeer concreet en als persoonlijk toegespitst karakter dragen. Dat was met de bestemming van dezen brief als vanzelf gegeven. Deze geadresseerden woonden over een uitgestrekt gebied, kenden allicht merendeels elkander niet, waren ook persoonlijk aan den apostel Petrus onbekend, althans hoogst waarschijnlijk. Dat zijn schrijven dus weinig of geen trekken van persoonlijke verhoudingen en bijzondere, gedifferentieerde toestanden vertoont, behoeft niet te bevreemden. Dat geeft nog geen recht om te spreken van een verhandeling of een tractaat, op de wijze van een "open brief", zodat we hier niet een werkelijken brief zouden hebben. Daarvoor is hij toch ook weer te concreet en te bepaald.

Waarom Petrus zich tot deze Paulinische gemeenten wendde, kunnen we, afgezien van de

aanleiding, die er daarvoor lag in de omstandigheden en toestanden der gelovigen in Klein-Azië, niet nader aangeven. Zijn apostelambt gaf hem daartoe het recht, 1:1, en, naar de omstandigheden waren, den plicht. De afspraak met Paulus, Gal. 2:9, verhinderde het hem niet. Dat was toch geen bepaling, die aan Petrus verbood, ooit tot een heiden, en aan Paulus, ooit tot een Jood het Evangelie te brengen. Vele jaren waren sedert voorbijgegaan. De omstandigheden waren gewijzigd. Wat er bij de geadresseerden gebeurde, en de geestelijke gesteldheid, waarin zij verkeerden, noopten den apostel Petrus, naar hij zag, dezen brief tot de gelovigen in Klein-Azië te richten. Paulus kan reeds gedood zijn geweest, hoewel dan allicht enige vermelding daarvan in dezen brief aan Paulinische gemeenten te vinden zou zijn; ook kan hij afwezig geweest zijn, zodat hij de gelegenheid miste, een brief aan deze gelovigen te schrijven. Misschien stond Silvanus gereed, naar Klein-Azië heen te gaan, en heeft Petrus van die gelegenheid gebruik gemaakt, dezen brief te schrijven en te zenden. Want als Petrus in 5:12 zegt, dat hij door Silvanus in het kort geschreven heeft, kan dit moeilijk alleen willen zeggen, dat hij aan Silvanus dezen brief gedikteerd heeft, en Silvanus hem slechts neerschreef, noch, dat hij de stof met Silvanus besproken had, en aan dezen nu opgedragen had, het besprokene in den briefvorm te gieten. Want wat moest in beide die gevallen de bijvoeging: den getrouwen broeder, gelijk ik oordeel. Door het nazien van het neergeschrevene had de apostel dan gelegenheid, zich te overtuigen van de trouw van Silvanus bij dien arbeid. Daarom zullen we 5:12 zó moeten verstaan, dat Petrus dezen brief geschreven had, hetzij aan Silvanus gedikteerd, of op andere wijze, maar zich van uitvoeriger schrijven had teruggehouden, omdat hij dezen brief aan Silvanus zou meegeven, die dan mondeling het geschrevene zou aanvullen. Op die wijze komen de verschillende uitdrukkingen in 5:12 goed tot haar recht, en kunnen we ons te beter voorstellen, dat Petrus zich nu met een schrijven tot de gelovigen in Klein-Azië wendde. Natuurlijk kan Petrus ook wel opzettelijk Silvanus met een brief gezonden hebben.

De gelovigen in Klein-Azië hadden te lijden om des geloofs wil, 4:11. Dat ook reeds de doodstraf ter wille van het geloof werd toegepast, volgt uit 4:14 en 16 en 19 niet stellig. Maar slaven hadden een harde, onrechtvaardige behandeling hunner heren te verduren, 2:18, vrouwen werden benauwd door haar heiden gebleven mannen, 3:1 v.v., anderen werden bemoeilijkt door burens, of gilde- en clubgenoten, als zij niet meededen in het zondige, heidense leven, 4:3 v.v., de gelovigen werden beschuldigd van allerlei misdaden, 2:12; 4:15, en hadden in niet geringe mate te lijden, 4:12.

Hun droeve levenservaring in dezen had de gelovigen teleur gesteld. Zij hadden zich hun lot en toekomst op aarde anders gedacht. Zij vonden die benauwing vreemd, 4:12. Het zondige leven, aardse, vleselijke genietingen oefenden weer bekoring op hen uit, zodat de apostel hen daartegen waarschuwen moest, 1:14 v.v.; 2:11; 4:2-4. Het hemelse verloren zij min of meer uit het oog. Hun hoop verflauwde. Hun geloof zonk in. En daarom begint de apostel terstond met hen te wijzen op de grote genade, hun ten deel geworden, en op de heerlijke erfenis, die hen in den hemel wacht, en dat het lijden ter loutering dient, en slechts kort duurt, 1:1-11. Hij wijst hen op de verschijning des Heeren, en wat deze hun brengen zal, 1:13; 4:13. En hij wekt hen op, al hun hope op den Heere te stellen, 1:13, 21; 4:13; 5:4, 10 e.a. En hij vermaant hen tot een Godvruchtigen levenswandel, 1:14, 2:1 e.a. Wat hun van de zondige wereld wordt aangedaan, moeten alle gelovigen verduren, 5:9, strekt ter beproeving, 4:12, is in diepsten grond het werk van satan, die hun ondergang zoekt, 5:8, maar gaat toch niet om buiten 's Heeren beschikking, 4:17 v.v., e.a. In hun lijden moeten zij het oog richten op den Heere, en Hem in Zijn lijden voor ogen hebben, om Hem in Zijn doen daarbij na te volgen, 2:21 v.v.; 3:18 v.v. Liefde moet er bij hen zijn, reinheid, onbeschuldigheid, 1:22; 4:8 v.v.

Deze brief moest dus de gelovigen sterken in hun lijden, opwekken uit hun ingezonkenheid, waarschuwen tegen het weer meedoen met de wereld en haar zondeleven, aansporen tot een heiligen wandel, dringen om waarlijk op den Heere en Zijn heerlijke toekomst te hopen, en om zich ook in hun lijden naar Zijn voorbeeld te gedragen.

Inhoud en Verdeling.

Het valt moeilijk van den inhoud van *dezen* brief een geregelde indeling te geven. De stof wordt niet in een geleidelijk voortschrijdende ontwikkeling van gedachten geboden. Het algemeen karakter van dezen brief is opwekkend, bemoedigend, vermanend. Hoop kunnen we één van zijn kernwoorden noemen, 1:3, 13, 21 e.a. De hemelse erfenis wordt voor ogen gesteld, 1:4, 9; 4:7 e.a. En tot een heiligen wandel in de vreze Gods wordt aangespoord, 1:14; 3:8 e.a.

Het slot vormen de verzen 5:12-14. Doch de beginverzen, 1:1-2, bevatten reeds terstond in kern den inhoud van den gehelen brief. Aan dat begin sluit zich nauw aan wat in 1:3-12 volgt, en dat een uiteenzetting geeft van de grote ontferming Gods over de gelovigen, en van het heerlijke heil, dat hen wacht in de toekomst, en van het rijke voorrecht, dat zij reeds nu ontvingen. In dit licht blijkt hun lijden gering, dat bovendien nog een heilzame bedoeling en uitwerking heeft. — Dit brengt tot het geven van vermaningen, om in het midden der wereld zich te openbaren als uit verlorenheid en zonde vrijgekochten door het bloed van Christus, en te hopen op den Heere en Zijn verschijning in heerlijkheid, 1:13-2:12, welke vermaning zich dan toespitst tot den eis van onderworpenheid aan de van God gestelde overheden, met speciale uitwerking ten aanzien van slaven en vrouwen, 2:13-3:12, terwijl daarbij op het voorbeeld van 's Heeren gedrag bij Zijn lijden gewezen wordt, dat ons ten voorbeeld moet zijn, 2:18 v.v. Wederom spreekt de apostel daarna over het lijden der gelovigen en hun gedrag daarbij, om door het voorbeeld van den Heere Christus voor ogen te stellen, dat de weg tot de heerlijkheid gaat door lijden, maar dat het lijden naar 's Heeren wil en om Zijnentwil de zege doet ontvangen en eens in heerlijkheid doet stralen, 3:13-22. Dat voert tot een nieuwe opwekking om zich rein te houden van de besmetting der wereld, waaraan de gelovigen met en door Christus ontstorven zijn, 4:1-11. Nogmaals handelt Petrus hierna over het lijden der gelovigen door benauwing en vervolging, hun van den kant der wereld aangedaan, en hoe zij dat beschouwen moeten, 4:12-19, om vervolgens speciaal de ouderlingen te waarschuwen tegen een verkeerde wijze van, en zondige bedoeling met, hun ambtsbediening, 5:1-4, en ook jongeren en allen tot ootmoed te vermanen, en om zich aan den Heere te onderwerpen, tegen de aanvallen van den satan op hun hoede te zijn en vast te staan, terwijl hij met een belofte en lofprijzing zijn eigenlijken brief besluit, 5:5-11.

Tijd en Plaats.

De vaststelling van deze beide staat in nauw onderling verband. Met nauwkeurigheid en stelligheid kan geen van beide bepaald worden, doch slechts naar waarschijnlijkheid, maar dan ook met grote waarschijnlijkheid.

Petrus heeft dezen brief in Babyion geschreven, 5:13. Wanneer dit het oude Babyion was in het Oosten, aan den Euphraat, zij het de stad, zij het 't land, dan zou deze brief geschreven kunnen zijn in de laatste jaren vóór 60 n. Chr., spoedig nadat de apostel Paulus zijn derde Zendingsreis volbracht had. En dit zou ook het geval kunnen zijn, wanneer een Babyion in Egypte ware gemeend. Doch hoeveel ook pleiten kunne voor de opvatting van één van deze beide Babyions, er is toch tegen beide één groot bezwaar aan te voeren, en wel dit, dat er in de traditie geen spoor overig is van een verblijf en werkzaamheid van den apostel Petrus in Babylonië en Egypte, terwijl dan nu toch Silvanus en Marcus bij hem geweest zouden zijn. Daarentegen is er wel vroege vermelding van Petrus' vertoef en dood te Rome, al worden we desbetreffend ook niet uitvoerig ingelicht. Daarbij komt, dat in Openb. 17 Rome voorkomt onder den naam Babyion, terwijl deze brief reeds van zijn begin in overdrachtelijke taal spreekt, 1:1; 2:11, en dat ook nog doet juist in 5:13. Waarschijnlijk zullen we hier onder Babyion daarom Rome moeten verstaan, dat Babyion genoemd wordt, omdat het God en Zijn volk bestrijdende wezen en doen van het oude Babyion weer in Rome waren opgeleefd en zich in Rome weer hadden belichaamd.

Wanneer nu deze mening juist is, dan zal als tijd van schrijven van dezen brief het laatst van het leven van den apostel Petrus gesteld moeten worden. Hij is gedood denkelijk in 64 n. Chr.,

hoewel ook wel gemeend wordt, dat hij eerst in 68 zijn leven voor den Heere heeft gelaten. Uit 4:12-19 blijkt niet stellig, dat de Christenen reeds enkel om hun geloof werden gedood, en althans niet, dat zij van Staatswege vervolgd werden. Daarentegen wijzen 2:13-14 en 3:13 v.v. veeleer in omgekeerde richting. Vermoedelijk was daarom Rome destijds nog niet door Nero in brand gestoken, waarvan hij, toen het volk daarover vertoornd werd, de schuld op de Christenen wierp, zodat een wrede vervolging tegen hen ingesteld werd. Daarom zullen we als tijd van schrijven van dezen brief moeten aannemen het eind van 63, of het begin van 64 n. Chr. Dat ook nog hierom, dat Petrus in dezen brief aan gemeenten, door den apostel Paulus en zijn helpers gesticht, generlei melding van dezen apostel maakt. Dit zou enigszins onverklaarbaar mogen heten, wanneer Paulus destijds te Rome was geweest; en misschien ook, wanneer hij reeds onthoofd was. Maar wanneer deze apostel uit zijn gevangenschap te Rome, waarvan Hand. 28 spreekt, weer is vrij gelaten, zoals enige aanduidingen uit den vroegen tijd doen vermoeden, en gelijk ook uit andere overwegingen waarschijnlijk is, om zijn Evangelie-arbeid tot zelfs in Spanje uit te oefenen, dan kan deze brief juist in den tijd dier afwezigheid van den apostel Paulus te Rome geschreven zijn, en valt aldus het zwijgen van den brief over hem gemakkelijk te verklaren.

Al is het daarom ook niet met volstrekte zekerheid, zo mogen we toch met een vrij grote mate van waarschijnlijkheid zeggen, dat deze brief geschreven is te Rome in het jaar 63/64 onzer Christelijke jaartelling.

HET EERSTE HOOFDSTUK.

Beginverzen, 1:1-2.

1:1 Petrus, apostel van Jezus Christus, aan de uitverkoren vreemdelingen in de verstrooiing in Pontus, Galatië, Kappadocië, Azië, en Bithynië, ²naar de voorkennis van God den Vader, in de heiligmaking des Geestes, tot de gehoorzaamheid aan, en de besprenging des bloeds van, Jezus Christus. Genade worde u vermenigvuldigd, en vrede.

In deze beide verzen stelt de auteur zichzelf voor, en tekent hij de geadresseerden, en biedt hij hun den vredegroet. Hij slaat daarin reeds den grondtoon aan van den gehelen brief, en maakt er melding in van hoofdbegrippen, en drukt er grondgedachten in uit, die in het vervolg van den brief terugkeren, zoals vreemdeling — of bijwoner — zijn, 1:17; 2:11, uitverkoren, 2:9, gehoorzaamheid, 1:14, 22, voorkennis, 1:20, verlossing door Christus' bloed, 1:19. Reeds in deze verzen herinnert hij de geadresseerden aan hun grote geestelijke genadevoorrechten, en doet hij hen verstaan, dat zij hun deel niet in dit aardse moeten willen hebben, maar hart en oog omhoog dienen te heffen naar den hemel als het vaderland, waarvan zij burgers mogen zijn, en waarin zij hun thuis hebben, en eeuwige woning zullen ontvangen. Deze verzen hangen dus nauw met den overigen en eigenlijken briefinhoud samen, gelijk reeds terstond uit de direct volgende verzen, 1:3-5, blijken kan, vgl. ook 1:13; 4:13, e.a. Zij zijn daarom geen voorvoegsel, dat met den volgenden inhoud van den brief weinig of geen verband houdt. Toch is anderzijds de samenhang dezer verzen met wat volgt, ook weer van dien aard, dat hun inhoud niet gezegd kan worden, gemakkelijk en als vanzelf uit den verderen brief afgeleid en samengesteld te zijn, zodat deze twee verzen wellicht oorspronkelijk niet tot dezen brief behoord konden hebben, maar er later aan toegevoegd waren, gelijk dit laatste door een enkelen geleerde beweerd is.

1 Deze brief geeft zich uitdrukkelijk als geschreven door den apostel *Petrus*, en zegt, dat zijn auteur een getuige van het lijden van Christus was, 5:1, waarmede overeenkomt, dat in de tekening van den Heere Christus in Zijn lijden, 2:21-24, zich de ooggetuige doet kennen, en dat de beschrijving der geadresseerden in 1:8, als de Heere niet gezien hebbende, bij tegenstelling onwillekeurig aan den auteur doet denken als met dat voorrecht wel begenadigd. Er zouden daarom al onwederlegbare argumenten bijgebracht moeten worden, om dezen brief als toch niet van den apostel Petrus afkomstig, en dus als pseudoniem, d.i. valselijk op Petrus' naam gesteld, en daarmede zijn plaats onder de Bijbelboeken onwaardig, te mogen voorstellen. Noemt Petrus zich uitdrukkelijk *apostel van Jezus Christus*, dan geeft hij daarmede te kennen, in welke hoedanigheid hij dit schrijven aan de geadresseerden richt. Het is een ambtelijk schrijven, dat met de autoriteit van een bizonderen gezant van den Heere Christus tot ons komt, en als zodanig aangenomen, erkend, en behartigd moet worden. *Uitverkoren* duidt negatief de gedachte aan, dat niet allen de genade, welke hier bedoeld wordt, deelachtig werden, maar wijst nu toch veel meer positief op het grote genadevoorrecht, dat de geadresseerden boven anderen mochten ontvangen; vgl. ook 2:9. Daarmede in verband dient het woord *vreemdeling*, welks grondwoord letterlijk iemand noemt, die tijdelijk ergens vertoeft, zonder daar zijn eigenlijke thuis en burgerschap te hebben, tot aanduiding van de begenadiging dezer geadresseerden, dat zij hun burgerrecht elders mogen hebben dan in deze wereld, nl. in den hemel, vgl. Philip. 3:20, veel meer dan om hen als ellendigen te tekenen, die op aarde hun thuis missen, en niet van deze wereld zijn. Zij moeten daarom afzien van hetgeen hun nu aan ellende en benauwing overkomt, en zich daarover niet verwonderen, 4:12, noch er door ter neer laten slaan, 1:13, maar blijde het hoofd naar boven heffen, omdat zij hemelburgers mogen zijn, die hun vaderland hebben, waar de Heere in heerlijkheid troont, en daarom weten, straks bij Zijn wederkomst hun eeuwig, zalig, heerlijk deel te zullen ontvangen, 1:13; 4:13. Daaraan moet ook het woord *verstrooiing* doen denken. Dit duidde eerst aan de wegvoering van Israëls volk uit het land zijner vaderen in de Assyrische en de Babylonische ballingschap. Daarna werd het de naam voor die Joden, die niet naar Palestina teruggekeerd waren, maar in de landen der heidenen woonden, vgl. Joh. 7:35. Nu heeft men vroeger, en enkelen ook nog in den lateren tijd, dit woord in dezen brief wel

opgevat in dezen laatstgenoemden zin, en daarom dezen brief beschouwd als gericht aan Jodenchristenen in Klein-Azië. Maar behalve dat de apostel elders in dezen brief duidelijk de begrippen vreemdeling, burgerrecht-missen, niet-thuis-zijn, overdrachtelijk neemt, 1:17; 2:11, zo kan uit 2:10; 1:18; 4:3 moeilijk iets anders afgeleid worden, dan dat deze gelovigen van heidense afkomst waren; daargelaten nu nog de moeilijkheid, waarvoor we anders zouden staan, dat Lucas in de Handelingen der Apostelen de voorstelling geeft, dat de apostel Paulus in Klein-Azië het eerst het Evangelie gepredikt, of althans gemeenten gesticht heeft, en dat hij van gemeenten aldaar vóór de werkzaamheid van dezen apostel niet spreekt, noch ook van afzonderlijke Joodschristelijke gemeenten daarna. Daarom zullen we verstrooiing thans ook geestelijk moeten verstaan, als heenwijzing er naar, dat de gelovigen op deze aarde om der zonde wil als buiten hun hemels vaderland leven, maar toch hun geestelijk burgerrecht in het hemels koninkrijk Gods mogen hebben, en daarom ook eens daarin zullen wonen. Tegelijk kan dit woord verstrooiing er aan herinneren, dat deze geadresseerde gelovigen verspreid waren over een uitgestrekt gebied, en ver uit elkander woonden, in het midden van een ongelovige meerderheid. De namen, die hier genoemd worden, zullen waarschijnlijk niet als landschapsnamen bedoeld zijn, doch als namen van Romeinse provincies, hoewel ook Pontus en Bithynië gescheiden staan, die samen toch slechts één provincie, Pontus-Bithynië, vormden. Is deze mening juist, dan wordt bijna geheel Klein-Azië aangewezen, met uitzondering van Syrië en Pamphylië, die klein waren, en van Cilicië, dat tot Syrië gerekend kon worden. Van de Evangelieprediking in *Pontus*, *Kappadocië*, *Bithynië* wordt in de Handelingen der Apostelen niet verhaald, nu afgezien van hetgeen uit Hand. 2:9-10 als mogelijk afgeleid zou kunnen worden. Maar blijkens dezen brief moet die prediking destijds met goede vrucht ook reeds daar geschied zijn, zodat daar gelovigen gevonden werden, en dus waarschijnlijk gemeenten gesticht waren in kleiner of groter aantal. Over den Evangeliedienst in *Galatië* en *Azië*, d.i. de Romeinse provincie Asia, vgl. Openb. 1:4, 11, langs de Egeïsche Zee gelegen, spreekt Lucas betrekkelijk veel, Hand. 13:13-14:24; 16:1-9; 18:19-21; 19:1-40; 20:7-38. De volgorde dezer vijf namen heeft iets opmerkelijks. Eerst wordt een meer oostelijk gelegen provincie-(deel) genoemd, en niet de provincie Azië, waarin Epheze lag met haar drukke scheepvaart ook op Rome. Werd nu deze brief van Rome verzonden, dan zouden we veeleer verwacht hebben, dat Epheze de eerste plaats van aankomst geweest zou zijn, en dus Azië nu voorop zou gaan. Daarom heeft men uit het eerst noemen van het oostelijke Pontus ook wel een argument willen afleiden voor de opvatting, dat Babyion in 5:13 niet een zinnebeeldige aanduiding van Rome zou zijn, maar het oude Babyionië aan den Euphraat bedoelt. Nu is dit laatste op verschillende gronden toch niet waarschijnlijk. Maar het kan zijn, dat de omstandigheden van reisgelegenheid of persoonlijke verhoudingen het 't meeste wenselijk maakten, dat de overbrenger dezen brief het eerst in Pontus bezorgde. Helderheid en zekerheid van kennis ontbreken ons hier echter.

2 De bepaling die in dit vers het eerst volgt, naar de *voorkennis van God den Vader*, behoort niet uitsluitend bij één enkel woord van vers 1, doch bij de gehele uitdrukking: uitverkoren vreemdelingen in de verstrooiing in Heel het daarmee genoemde voorrecht, en de aldus aangeduide toestand, berusten op de voorkennis Gods. En voorkennis is hierbij niet maar een blote voorafgaande wetenschap, doch een kennis die van tevoren, hier van eeuwigheid, bepaalt, vgl. ook 1:20; 2:9. God heeft Zich van eeuwigheid tot hen, en hen tot Zich, in een bijzondere verhouding van genade willen stellen. En deswege mogen zij uitverkoren vreemdelingen in de verstrooiing zijn. Het heerlijke daarvan komt te meer uit in de bepaling bij voorkennis: van God den Vader. Want God heeft Zich in die voorkennis als hun God en Vader willen openbaren, en tot hun God en Vader willen stellen, groot van macht en heerlijkheid, en vol van ontferming en liefde. Daarbij heeft de Geest Gods hen geheiligd. Op zichzelf zou de uitdrukking: *in de heiligmaking des Geestes*, ook kunnen bedoelen, dat de menselijke geest der gelovigen geheiligd was. We moesten dan Geest met een kleine letter g schrijven. Maar hoewel die geest ook geheiligd wordt en is, moet nu toch met Geest wel de Heilige Geest bedoeld zijn, omdat Hij genoemd wordt tussen den Vader en den Heere Jezus Christus. De Geest is hier daarom het Subject dezer heiliging. Die haar bewerkt, en niet het object, die haar ondergaat. Bedoeld wordt, dat de Heilige Geest deze geadresseerden aan

God heeft toegewijd, in hen de zondemacht gebroken en de zonde-onreinheid in beginsel uitgezuiverd, en het nieuwe leven van heiligheid en van den dienst des Heeren heeft tot stand gebracht. Zo mogen zij in den staat en den toestand van toewijding aan God, en van verlossing van de zonde verkeren door de heiligende werking van Gods Geest. Bij hetgeen volgt, is het de vraag, hoe in het oorspronkelijke de woorden verbonden moeten worden. Gehoorzaamheid kan daarin toch zowel met bloed als met Jezus Christus samengenomen worden. Doch omdat de gedachte van gehoorzaamheid aan het bloed van Jezus Christus wat eigenaardig is, zal het aangewezen mogen heten, dat woord alleen met 's Heeren naam verbonden te achten. Daardoor krijgen we dan: *tot gehoorzaamheid aan, en be~ sprenging des bloeds van, Jezus Christus*. Bloed wordt dan alleen bij besprenging genomen. Het voorrecht, dat de geadresseerden mogen deelachtig zijn, en de omstandigheden, waarin zij verketen, hebben hun grondslag in Gods genadige voorkennis, zijn aan hen als toegepast en uitgewerkt door de heiliging des Geestes, en hebben tot doel, dat zij gehoorzaam zullen zijn aan Jezus Christus, en met Zijn bloed worden besprengd. Hierbij wordt eerst van deze gehoorzaamheid gesproken, en daarna van de besprenging met Christus' bloed, niet omdat die gehoorzaamheid aan deze besprenging zou voorafgaan. Want omgekeerd bewerken de heiliging des Geestes en deze bloedsbesprenging deze gehoorzaamheid. Maar de zegen dezer besprenging met Christus' bloed kan slechts blijde gesmaakt worden in den weg der geloofsgehoorzaamheid. En daarom deze volgorde van woorden. De namen van onzen Heiland wijzen op Hem naar Zijn heilswerk, om voor ons in den dood te gaan en alzo ons te verlossen, en naar Zijn zending en zalving door den Vader, Die Hem tot Zijn verlossingsarbeid verordeneerde en bekrachtigde, en Hem met macht en majesteit bekleedde. Wordt nu aan de geadresseerden toegebeden *vermeerdering* van genade en vrede, dan ligt daarin, dat zij deze reeds deelachtig mogen zijn. Maar toeneming is mogelijk en noodzakelijk. God wil die geven. Maar in den weg van gehoorzaamheid aan den Heere Christus, en bij het gelovig rusten alleen op de verzoening door Zijn bloed. *Genade* is de gunst Gods die vergeeft en geeft, de zonde kwijtscheldt en goedertierenlijk verleent wat nodig is. Zij doet den *vrede* met God genieten, die alle welgedijen in zich sluit en met zich brengt, inwendig en geestelijk allereerst, maar ook uitwendig, hoewel dit laatste eerst ten volle verwerkelijkt wordt na den jongsten dag.

Heerlijkheid van begunadiging en zekerheid van toekomstig heil, noodzakelijkheid van geloofsbeproeving, grootheid van ontvangen openbaring, 1:3-12.

1:³ Geloofd zij de God en Vader van onzen Heere Jezus Christus, Die naar Zijn grote barmhartigheid ons heeft wedergeboren tot een levende hoop, door de opstanding van Jezus Christus uit de doden, ⁴ tot een onverderfelijke en onbevlekkelijke en onverwelkelijke erfenis, die weggelegd is in de hemelen voor u, ⁵ die in de kracht Gods bewaard wordt door het geloof tot de zaligheid, die bereid is om geopenbaard te worden in den laatsten tijd. ⁶ In welken gij u verheugt, nu een weinig tijds, als het nodig is, bedroefd zijnde door velerlei beproevingen, ⁷ opdat uw gelouterd geloof, dat veel kostbaarder is dan goud, dat vergaat, maar door het vuur beproefd wordt, bevonden worde tot lof en heerlijkheid en ere in de openbaring van Jezus Christus. ⁸ Wien gij liefhebt, hoewel gij Hem niet gezien hebt, in Wien echter nu gelovende, hoewel Hem niet ziende, gij u verheugt met een onuitsprekelijke en verheerlijkte vreugde, ⁹ daar gij verkrijgt het einddoel van uw geloof, de redding uwer zielen. ¹⁰ Over welke redding nauwkeurig gevraagd en naarstig onderzocht hebben profeten, die van de genade aan u (bewezen) geprofeteerd hebben, ¹¹ terwijl zij onderzochten, tegen welken of hoedanigen tijd de in hen (zijnde) Geest van Christus bekendmaakte, (dat) van tevoren betuigende, het lijden op Christus (aankomende), en de heerlijkheid daarna (volgende). ¹² Aan wie geopenbaard werd, dat zij niet zichzelf, maar u bedienden de dingen, welke u nu aangekondigd werden door degenen, die u het Evangelie verkondigd hebben in den Heiligen Geest, Die van den hemel gezonden is, in welke dingen de engelen begeren in te blikken.

Met dit eerste deel van zijn eigenlijken brief begint de apostel Petrus terstond de geadresseerden te wijzen op de grote ontferming en genade des Heeren, hun betoond, en op

de heerlijke toekomst vol heil, die hen wacht, 3-5. Hij sluit daarbij onmiddellijk aan de voorstelling van de noodzakelijkheid en het heilrijke doel en gevolg van de beproeving des geloofs, 6-9. En eindelijk stelt hij in het licht de uitnemendheid der openbaring van Gods verlossende genade in den Heere Christus, hun ten deel geworden zelfs boven de profeten in de Oude bedeling, 10-12.

Dat staat alles in direct verband met de gesteldheid en den toestand van de geadresseerden, wier zielsogen voor deze heerlijke waarheid en werkelijkheid niet recht open waren, waardoor zij in hun gemoed terneer geslagen, verward, ontstemd waren, vgl. 4:12. Hun geloof was aan het wankelen geraakt, de hoop was ingezonken, vgl. 1:13, 21. Zij hadden het zo anders gedacht. Reeds op aarde, in dezen tijd, hadden zij heerlijkheid voor zich verwacht, en allerminst op moeite en bange benauwing om des geloofs wil gerekend. Hun oog was van den hemel en de toekomst afgetrokken, en op deze aarde met haar genoegens, die zij ontberen moesten, gericht. Bestrijding was daar voor hen, zorg en vrees en lijden. En dat verduisterde tevens hun blik op de genadevoorrechten der heerlijke heilsopenbaring hun geschonken, en die uitging boven wat ook aan de profeten des Ouden Testaments aan inzicht gegeven was, en zelfs de heilige weetgierigheid der engelen prikkelt. Staan de geadresseerden aldus met het hart vol droefheid en neerslachtigheid, en de ogen vol tranen, gebogen, den blik hunner ziel op de aarde richtend, de apostel rukt hen ineens als met forse kracht in rechte houding, en doet hen hoofd en hart omhoog heffen naar den hemel, opdat zij weer helder zien mogen wat is en wezen zal, en in hun ziel vol blijdschap en dank het loflied aanheffen voor den Heere, vanwege de onbegrijpelijke erbarming, hun betoond, en de heerlijkheid en grootheid van het heil, waarin zij nu reeds mogen delen, maar in de toekomst zo wonderbaar rijk zullen genieten.

Dit deel is daarom als drieledig. De geadresseerden worden gewezen op God en Zijn rijke genade aan hen, 3-5, op de noodzakelijkheid en het nut van de beproeving en loutering van hun geloof, 6-9, en op de grootte van het voorrecht inzake de heilsopenbaring, die zij ontvingen ook boven de profeten van ouds, 10-12. De apostel richt hun blik op de toekomst, doet hen zien in het heden, laat hen denken aan het verleden. En dan aanschouwen zij een en al heil en heerlijkheid vóór zich, Goddelijke genade, wijsheid, en zorg rondom en over zich, en wonderbare bevoorrechting, in vergelijking met vroegere begunadigden, van zich.

3 Op hooggestemden toon zet Petrus in, evenals Paulus in Eph. 1:3, met de lofprijzing Gods. Het denken aan de grote genade Gods jegens de verlostten noopt hem daartoe. Het grondwoord voor *geloofd* geeft twee begrippen aan: dat de Heere waardig is geprezen te worden, en dat de apostel wenst, dat dit geschiede. Hij prijst den Heere metterdaad, en zegt tevens: de Heere is te prijzen of behoort geprezen te worden, en: Hij worde geprezen. Door het gebruik van de namen *de God en Vader van onzen Heere Jezus Christus* duidt hij den grond voor deze lofprijzing aan. Het is de machtige en heerlijke en liefdevolle openbaring Gods in den Heere Jezus Christus, niet alleen als Zijn God en Vader, maar als ook om Zijnentwil de God en Vader van wie in Hem de verlossing van zonde en de aanneming tot kinderen mogen bezitten. Juist op de onbegrijpelijk-grote Vaderlijke erbarming Gods legt hij bijzonderen nadruk, als hij voortgaat aan die namen nog de bijstelling toe te voegen: *Die naar Zijn grote*, letterlijk: vele, dat nog meer de gedachte van het rijke, onpeilbare, onuitputtelijke, als van een zee van ontfermende liefde aanduidt, *barmhartigheid* jegens onze diepe ellende en ondanks onze zware schuld, *ons*, Gods uitverkorenen en door Christus' bloed gekochten en gereinigden, en door den Heiligen Geest geheiligden, vgl. 1:1, 2, 18, 19, *heeft wedergeboren*, daar wij geestelijk dood waren door en in de zonden, verstoken van alle ware leven voor God en wat Hem verheerlijkt en dient, *tot een levende hoop*, die zelf leeft, en daarom doet leven en zich bewegen, opwekt en sterkt, staande houdt en ter overwinning voert, en niet beschaamt, door *de opstanding van Jezus Christus uit de doden*. Deze laatste bepaling behoort ook wel bij "levende hoop", omdat die hoop er slechts zijn kan, en leven kan, omdat de Heere Christus uit de doden is opgestaan. Maar zij hoort toch niet uitsluitend, noch zelfs allereerst, bij deze twee woorden, maar in de eerste plaats bij "wedergeboren", en daarmee in verband bij wat daarop in dezen zin volgt. Christus' opwekking uit de doden is de grondslag voor het leven in de gelovigen. Hun leven vloeit uit het Zijne. Zijn leven is de wortel

van hun leven. Was Hij niet opgewekt, er was geen leven voor hen, noch in hen. Door Zijn opwekking en als van uit Zijn opstanding bracht en brengt God het leven ook in hen. Toch heeft het zijn bijzondere oorzaak, dat de apostel zich in dit vers op deze wijze uitdrukt. In vs. 23 spreekt hij van: gij, die wedergeboren zijt, gelijk hij in dezen brief telkens van *u* spreekt. Nu echter bezigt hij *wij*. En dit zeker, omdat wat hij hier zegt, van alle verlost en gelovigen waar is. Maar toch wel bijzonder, omdat hij zelf en zijn mede-apostelen en discipelen des Heeren op zo duidelijke wijze de waarheid daarvan ondervonden hadden. Zij waren door 's Heeren kruisdood als verpletterd. Zij hadden hun Meester en Heere verloren, en dat op zulk een wijze. Het was zo gans anders gekomen, dan zij hadden gedacht en verwacht. Nu waren alle levenslust en hoop voor hen weggefallen. Zwart als de nacht was het in hun gemoed, en voor hun blik, sedert 's Heeren kruisiging en begrafenis, en dat vooral voor Petrus. Maar daar brak de derde dag aan. Het bericht van het ledige graf, daarna van 's Heeren opstanding, en vervolgens de levende verschijning van den Heere Zelf, bracht een verandering in hen als van dood tot leven, deed hen innerlijk en voor hun bewustzijn en gevoel een overgang doormaken als een opstanding uit den dood in het leven. Toen was het voor hen in eens leven en licht en hoop als nooit tevoren, hoop, die hen deed leven, en die zij nu wisten, dat niet beschamen zou. En deswege deze uitdrukkingswijze in dit vers.

4 Die wedergeboorte heeft niet alleen een hemelse oorzaak en Auteur, zij heeft ook een hemelse bestemming. Daarop wijst de apostel in vers. 4. *Tot*, d.i. wedergeboren tot, een *onverderfelijke*, niet-vergankelijke, op generlei wijze te verstoren, en *onbevlekkelijke*, niet-bezoedeldbare, op generlei manier van haar schoonheid beroofbare, en *onverwelkelijke*, door geen innerlijke vertering te gronde gaande en haar waarde en haar glans verliezende, erfenis. Met dit woord, dat terugwijst naar Israëls erven van Kanaän in de verleden eeuwen, Joz. 1:11 e.a., wordt de gedachte uitgedrukt van een door Gods beschikking bepaalde, rechtmatige, en vaste bezitting. In hetgeen dit vers nog verder zegt, wordt die onverliesbaarheid met duidelijke woorden ook opzettelijk uitgesproken, als het van die erfenis heet: *die weggelegd is*, weggeborgen, totdat de erfgenaam haar iri ontvangst en bezit kan nemen, *in de hemelen*, als een deel, dat niet op deze aarde geschonken, maar eerst na den dood, en ten volle eerst na den jongsten dag, uitgedeeld zal worden, doch daardoor dan ook wel bewaard, en tegen alle aanranding en verlies volkomen beveiligd is, *voor u*, gelovigen in den Heere Christus, als het door God voor u bestemde goed. Gij moet daarom uw deel niet in dit leven en op deze aarde willen hebben, noch u bedroeven en uw innerlijke vreugde en hoop laten wegnemen door druk en bestrijding om des Heeren wil, maar uw hart en oog hemelwaarts richten, omdat uw erfenis in den hemel voor u weggeborgen ligt, en in de toekomst u wacht.

5 Niet slechts is de erfenis weggelegd in de hemelen, en dus wel bewaard, voor degenen, voor wie zij bestemd is, ook worden dezen zelf voor haar bewaard. Er zijn allerlei gevaren rondom hen, en in hen, die anders zouden kunnen verhinderen, dat zij deze erfenis ontvangen zouden. Nu echter is hun verkrijgen dezer erfenis zeker. *Die in de kracht*, de mogendheid, Gods, die alles overtreft, en tegen welke niets zich met enige mogelijkheid van zege stellen kan, *bewaard wordt*, d.i. bewaakt, beveiligd, gelijk als een stad, waarin een bezetting wordt gelegd, of die door een haar beschermende macht tegen aanval en verovering wordt behoed; vgl. II Cor. 11:32; Gal. 3:23; Philip. 4:7 (in welke drie verzen hetzelfde grondwoord voorkomt). Zo is de mogendheid Gods gelijk als een muur rondom Zijn verkorenen. Maar deze bewaring gaat toch niet als buiten hen om, maar wordt als bemiddeld *door het geloof*, door hetwelk zij zich als binnen deze omheining van Gods beschermende kracht moeten houden, d.w.z. door hetwelk zij de mogendheid Gods moeten aangrijpen, om slechts daarin hun kracht en bewaring te hebben. Die bewaring geschiedt *tot*, d.i. met de bestemming tot, *de zaligheid*, de volle behoudenis met haar geluksvolheid en heerlijkheid in de eeuwigheid, *die bereid is*, gereed ligt, *om geopenbaard te worden*, in vollen glans van schoonheid en heilige genieting uit te schitteren voor aller oog, *in den laatsten tijd*, d.i. in de eeuwigheid, die na afloop van deze tijdsbedeling aanbreekt, en dan eindeloos voortduurt.

6 Met dit vers begint de apostel te spreken over de geloofsbeproeving, waardoor de geadresseerden en gelovigen nu, in deze aardse bedeling, gekeurd en gelouterd worden. Moge zij nu droefheid geven, zij is toch nodig, en werkt iets heerlijks uit: zuivering en schittering, een vreedzame vrucht der gerechtigheid dengenen, die door haar geoefend worden, Hebr. 12:11. *In welken* laatsten tijd, die in vs. 5 aan het slot genoemd werd, *gij u verheugt*, nu reeds, bij het vooruitzicht op hem met zijn zaligheid, hoewel *nu*, doch slechts *een weinig tijds*, wanneer wij rekenen met den korten levensduur des mensen, en den snellen loop des tijds, en vergelijken met den eeuwigen geluksstaat na den dood en na den jongsten dag, *als het nodig is*, tot uw heil en voor de ere des Heeren, naar Zijn wijzen raad, *bedroefd zijnde door vele beproevingen*.

Men heeft dit vers ook wel anders verklaard, omdat we de woorden, vertaald door "in welken", ook kunnen weergeven door "waarin" en dit dan laten zien op den gehelen inhoud van de verzen 3-5, en men het "gij u verheugt" kan opvatten als een aansporing of gebod: "gij u moet verheugen", en het "een weinig" kan verstaan als niet doelende op den tijd, maar sprekende van graad, dus zeggende: in geringe mate. Nu waren echter de beproevingen velerlei, zoals de apostel zelf aangeeft, werd er geleden, 2:20; 3:14, en spreekt hij zelfs van een brand of vuur, 4:12. Daarom is het niet waarschijnlijk, dat de apostel nu op de geringheid van het lijden der geadresseerden zou wijzen, waarmee hij bovendien hen ook weinig zou kunnen troosten. Maar wanneer zij bedachten, dat de beproeving, hoe zwaar wellicht ook, slechts kort kon duren, omdat zij weldra de eeuwige zaligheid zouden mogen beërven, kon dat hen sterken, en oprichten. En dat dit de bedoeling van den apostel met deze woorden is, kan ook blijken uit de tijdsopgave *nu*. Bij tegenstelling wijst dat heen naar een anderen tijd, de eeuwigheid, waarin het anders zal zijn, gelijk in vs. 5 juist met nadruk die andere tijd, de eeuwigheid, genoemd werd. Omdat nu verder niet geschreven staat "bedroefd wordende", wat op gelijktijdigheid met "gij u verheugt" zou wijzen, maar: "bedroefd zijnde", d.i. bedroefd geweest zijnde, wat aangeeft, dat deze droefheid reeds voorbij is bij het verheugen, waarvan in dit vers eerst gesproken wordt, daarom is het 't meest waarschijnlijk, dat met "gij u verheugt" niet een bevel gemeend wordt tot hetgeen behoort te geschieden, maar een mededeling geschiedt van hetgeen een feit is. Maat dan op deze wijze, dat de apostel de geadresseerden reeds vooruit in dien laatsten tijd, waarvan hij in vs. 5 sprak, als aangekomen ziet, en hen daar in zijn geest aanschouwt vol vreugde, en juichende, niet meer denkende aan het leed, op deze aarde doorstaan. Naar den zin kunnen we dus het: *gij u verheugt*, verstaan als een toekomenden tijd vervangende nl. *gij u verheugen zult*. Maar voor de levendigheid der tekening heeft de apostel den tegenwoordigen tijd gebruikt, om die toekomst aan de geadresseerden recht duidelijk voor den geest te doen staan, gelijk hij haar reeds aanschouwde, waardoor hetgeen hij verder zeide, te beter ingang en uitwerking kon hebben. Aldus blijkt ook de opvatting der eerste woorden als terugslaande op de laatste woorden van vers 5, en betekenende: in welken tijd, meer aangewezen dan die, welke daarmede den gehelen gedachteninhoud van de verzen 3-5 acht aangegeven. De apostel heft de geadresseerden met dit vers als boven dezen tijd met zijn droefenissen uit, en doet hen in den geest zich denken in de toekomstige vreugde der hemelse zaligheid. Dan is als in eens het leed van nu vergeten. Er valt dan een ander licht op. Het kortstondige, in zekeren zin onbetekenende, er van wordt dan beseft. Anderszins het onmisbare en heilzame. Het zijn beproevingen, die de echtheid van hun geloof moeten doen uitkomen, en hen zuiveren van het verkeerde, hoewel satan en zondige wereld die als verzoeking bedoelen, om er door ten val, tot zonde, te willen verleiden. Zij treffen dan ook slechts, als het door God nodig gekeurd wordt, en voorzover dat het geval is. Zij zijn daarmede en daarbij in Gods hand, in de hand van Hem, Die om Christus' wil hun God en Vader is, vgl. vss. 2 en 3.

7 Het doel dier beproevingen wordt aangegeven met de woorden: *opdat uw gelouterd geloof*, d.i. uw geloof, zoals het is na door die velerlei beproevingen gereinigd te zijn van het verkeerde en zondige, dat er tevoren nog aankleefde, dus uw geloof in zijn geheiligden, gezuiverden toestand, en *dat veel kostbaarder is dan goud, dat vergaat, geen* eeuwig bestand heeft, maar gelijk al het stoffelijke, aan de vergankelijkheid onderworpen wordt, *maar* desniettemin toch ook reeds door *het vuur beproefd wordt*, gezuiverd, om vrij te worden van

wat er zich aan geheecht heeft, maar geen goud is, en in zijn vollen goudglans te schitteren, *bevonden worde*, blijke voor aller oog, wel ook reeds nu aanvankelijk, *tot lof en heerlijkheid en ere* van God en Zijn Christus, en daarin ook voor u zelf tot lieflijkheid en glansrijke schittering, waarin gij dan door Gods genade tot Zijn roem stralen moogt, vgl. Deut. 26:19; Dan. 12:3; Matth. 25:21, 23, ten volle *in de openbaring van Jezus Christus*, wanneer Hij in volle Goddelijke majesteit verschijnt, en door alle schepselen in de ganse schepping gezien wordt, zoals Hij is, Matth. 16:27; Col. 3:4. In het begin van dit vers schrijft de apostel eigenlijk: het beproefde van uw geloof, d.w.z. uw beproefd geloof, waarvan de zin beter tot uitdrukking komt in: gelouterd geloof. Het hier gebezigde woord komt in Jac. 1:3 voor als beproeving. Doch die betekenis past in 1 Petr. 1:7 niet, omdat de beproeving zelf als actie niet kostbaarder is dan goud, maar het geloof zelf, dat de beproeving heeft doorstaan, en alsnu gelouterd in zijn heerlijke wezen en kracht uitblinkt. Vroeger was dit woord weinig of niet als bijvoeglijk naamwoord bekend, maar in den lateren tijd zijn verschillende voorbeelden van dit woord als adjectief gevonden. En hier heeft Petrus het dan, om er te meer nadruk op te leggen, gesubstantiveerd, d.i. als zelfstandig naamwoord gebruikt. De vergelijking met goud dient om te zeggen: wordt nu zelfs het goud, ofschoon slechts een vergankelijke stof, toch door vuur gelouterd om gezuiverd te worden en in zijn vollen glans te schitteren, hoeveel te meer heeft dan het veel waardevoller geloof, dat eeuwige vrucht draagt door redding van het verderf en deelachtig making van de eeuwige zaligheid, loutering nodig om vrij te worden van hetgeen niet tot het geloof behoort, en in zijn echte wezen openbaar te worden, en wel door het vuur der beproevingen, gelijk het goud ook door vuur gezuiverd wordt. Op die wijze wordt bewerkt, dat de gelovige komt uit te blinken in zijn innerlijk bestaan door de genadewerking Gods, en aldus mag dienen om Gods ere en lof te doen toekomen; vgl. Jerem. 13:11.

8,9 De onmisbare voorwaarde voor de verkrijging en genieting van het heil en de heerlijkheid, waarvan in de vorige verzen gesproken werd, is, dat de ziel in geloof en liefde aan den Heere Jezus gebonden zij. Op dien zieleband der geadresseerden aan den Heere Christus, van Wiens toekomstige openbaring in heerlijkheid hij in het laatst van het voorgaande vers melding gemaakt had, wijst de apostel daarom nu. *Wien gij liefhebt* met uw ganse hart, in waarheid, en boven al het aardse en creatuurlijke, want daarop komt het in dezen aan, *hoewel gij Hem niet gezien hebt*, toen Hij op aarde rondwandelde in Palestina, zover van u verwijderd, en gelijk ik, Petrus, vgl. 1:1, 3; 2:21 v.v.; 5:1, en mijn mede-apostelen en zovele anderen Hem toen wel hebben mogen zien en horen, *in Wien echter na gelovende, hoewel Hem niet ziende* met lichamelijke ogen, *gij u verheugt met een* boven alle blijdschap over aardse dingen uitgaande, *onuitsprekelijke*, niet onder woorden te brengen, noch in aardse taal en klanken uit te drukken, *verheerlijkte vreugde*, d.i. waarop reeds nu het stempel der heilige hemelvreugde staat, en waarvan reeds thans een bovenaardse glans der eeuwige heerlijkheid uitstraalt, vgl. 4:14, daar *gij verkrijgt*, vast en stellig, en dat weet door uw geloof, reeds nu in beginsel, maar eens in vollen omvang, *het einddoel van uw geloof*, waar het geloof zich op richt, waar het 't geloof om te doen is, wat als zegenrijke vrucht aan het geloof in uitzicht gesteld werd, *de redding uwer zielen*, d.i. de volle behoudenis, de volkomene te niet doening voor u van verderf en schuld en zonde, en de erlanging van volle heiligheid en heerlijkheid en zaligheid. Van zielen wordt nu gesproken, niet alsof de lichamen der gelovigen van de eeuwige redding zouden uitgesloten zijn. Maar ziel duidt hier den gansen persoon aan, doch noemt hem naar zijn voornaamste deel, zijn geestelijk wezen, het leven. Dat verloren, is alles verloren, dat behouden, is alles behouden, Matth. 16:26. Daarbij herinnert dit woord er aan, dat het lichaam nog wel eerst, vóór de verkrijging der volle behoudenis, zal kunnen en moeten lijden en te gronde gaan, door vervolging en dood. Maar dat is betrekkelijk van ondergeschikte waarde, Matth. 10:28, daar moeten zij niet bang voor zijn, zich niet over bedroeven, noch door laten ter neder slaan. Het hemelse, het eeuwige moeten zij in het oog vatten. Hun liefde en hun geloof zijn niet van zinnelijken aard, berusten niet op wat zij lichamen hebben waargenomen met de ogen. Zij hebben niet gezien, vgl. Joh. 20:29, en zien niets. Niet omdat de Heere niet te zien was, noch te zien is. Straks zal Hij door allen gezien worden, in Zijn toekomstige openbaring. Maar het lichamelijke zien op zichzelf werkt nog geen liefde, noch geloof. Hoevelen hebben den Heere op aarde gezien, zonder in Hem te

geloven, en zonder Hem lief te hebben, maar Hem zelfs te haten en te doden. Zij echter hebben Hem lief en geloven in Hem, hoewel zij Hem nooit zagen, noch zien. Daar is een geestelijke band des harten en van hun innerlijken persoon aan den Heere van heilige liefde en van waar geloof. Zij kennen Hem in Zijn ware wezen en grootheid. Dat openbaart zich in het heilige karakter hunner vreugde, die van geheel anderen aard is, dan die over aardse genietingen. Zij hebben hun hoop op Hem en Zijn toekomst. Daarom moeten zij dan ook door wat in dit zichtbare en op aarde hun aan teleurstelling en droefenis overkomt, niet verwonderd zijn, noch zich gans verslagen tonen.

10,11 Zij moeten ook bedenken, welke hoge voorrechten zij reeds nu deelachtig mochten worden. Niet alleen is hun toekomst zo schoon en vol heil. Reeds nu hebben zij ontvangen wat verre uitgaat boven hetgeen zelfs profeten van ouds mochten vernemen, en waarnaar dezen met grote begeerte zich uitstrekten, om er den vollen inhoud en klaren zin van te mogen verstaan. Daarop wijst de apostel in de verzen 10-12. Hij stelt de openbaring, aan de gelovigen in de Nieuwe bedeling geschonken, tegenover die in de Oude bedeling, om de heerlijke begenadiging der geadresseerden ook aldus reeds in dezen tijd te doen bedenken en opmerken. Dat is het derde onderdeel van den inhoud der verzen 3-12 van dit eerste hoofdstuk. *Over welke aanvankelijke en in de toekomst eeuwig volkomene redding uwer zielen, d.i. van uw gansen persoon in vollen omvang nauwkeurig gevraagd en naarstig onderzocht hebben*, om het helder en in bijzonderheden te mogen doorzien, *profeten*, mannen, die als Gods mond mochten dienst doen, en openbaringen van Hem ontvangen en mededelen mochten, *die van de genade aan u bewezen geprofeteerd hebben*. Hiermede worden profeten des Ouden Testaments bedoeld, geen Nieuwtestamentische. Deze laatsten *zagen*, hoe God Zijn genade in den Heere Christus geopenbaard en verwerkelijk had, en hoe ook de heidenen daarin mochten delen. Van een uitvorsing van bijzondere openbaringen aan hen omtrent Evangelieprediking aan de heidenen, wordt hier niet gesproken. Daaraan was zo min behoefte, als er eigenlijk geen gelegenheid voor was. Van zulke openbaringen aangaande het deelhebben der heidenen aan het heil in den Heere Christus, lezen we bij Petrus, Hand. 10:9 v.v., en bij Paulus, Hand. 22:21; Eph. 3:2 v.v., die hier wel niet bedoeld zijn. Hier wordt echter voornamelijk gezien op de grootheid der openbaring van Gods genade zelf in den Heere Christus, waaraan het deelhebben der heidenen er in, slechts a.h.w. een onderdeel en noodzakelijk uitvloeisel is. Dit laatste is hier niet de hoofdzaak. Dat is de heilsopenbaring zelf met en door de komst van den Zoon Gods in het vlees, en Zijn kruisdood, en Zijn opstanding en hemelvaart. Moge ons in het Oude Testament niet veel van zulk vragen en vorsen betreffende den inhoud van eigen ontvangen openbaringen door de profeten medegedeeld worden, toch ontbreekt dat niet; vgl. Dan. 9; 7:15 v.v.; 8:13; Jes. 6:11; Jerem. 32:16-44. Ook onze Heiland spreekt daarover: Matth. 13:17; Luc. 10:24; Joh. 8:56. Hoe rijk zijn nu de geadresseerden begenadigd, dat zij de heerlijke werkelijkheid der genade-openbaring in den Heere Christus mogen kennen, waarvan de profeten van ouds nog maar veelszins onduidelijk mochten spreken, en die zij zo begerig waren, goed te mogen verstaan. De samengestelde werkwoorden, voor vragen en onderzoeken gebezigd, geven een met nauwkeurigheid en naarstigheid vragen en onderzoeken te kennen, een nagaan met alle inspanning. Zij trachten plaats en vinden, waaruit meer licht verkregen mocht worden, om in den zin der openbaringswoorden in te dringen.

Terwijl zij onderzochten (hier wordt geen samengesteld werkwoord gebruikt) *tegen welken of hoedanigen* bijzonderen *tijd* of gelegenheid, *de in hen zijnde Geest van Christus bekend' maakte*, openbaar of duidelijk maakte, of aanwees, dat *van tevoren betuigende*, d.w.z. doordat Hij dat van tevoren met plechtige en sterke verzekering aan hen deed weten, en er hen aldus vast van overtuigd deed zijn, *het lijden op Christus* aankomende, dat Hem zou treffen en in den dood en in het graf zou voeren, *en de heerlijkheid*, of eigenlijk het meervoud: heerlijkheden, d.w.z. de verschillende trappen van heerlijkheid, waarbij het voor Hem gaan zou van heerlijkheid tot heerlijkheid, *daarna* volgende, met opwekking en opstanding, hemelvaart, plaats verkrijgen aan Gods rechterhand, en eindelijk Zijn wederkomst ten oordeel op den laatsten dag. Dit vers is zeer belangrijk met het oog op de leer der Heilige Schrift inzake de Goddelijke inspiratie harer boeken. Duidelijk zegt de apostel hier, dat het de Geest

van Christus was, d.w.z. de Heilige Geest, door Christus gezonden, in Christus' naam sprekende, Hijzelf door dien Geest, Die sprak, vgl. Ps. 22: 69; Jes. 49, e.a., Die in de profeten was, en Die door hen sprak op zodanige wijze, dat deze profeten wel spraken, maar ook wisten, dat zij spraken door den Heiligen Geest, Die hen woorden en zaken deed uitspreken, waarvan zij zelf den vollen inhoud en den diepen zin niet verstonden. En dan gingen zij over de door hen uitgesproken woorden nadenken, en die in verband brengen met tevoren door God gegeven profetieën, om aldus te mogen uitvorsen, wanneer dat door hen geprofeteerde zou intreden, en wat voor een tijd of omstandigheid het dan zou zijn, hoe het zou zijn, en op welke wijze dat in vervulling zou gaan. Zegt de apostel niet: het lijden van Christus, doch op Christus, dan geeft hij daarmede niet aan een lijden der gelovigen in betrekking tot, of om Christus, maar spreekt hij aldus, omdat dit lijden, toen de profeten spraken, nog komen moest, en zich heenbewoog naar, en als aandrong op den Heere Christus, om over Hem zich uit te storten, en Hem als neer te slaan. En bezigt hij nu het meervoud van heerlijkheid, wat anders bij onzen Heiland niet voorkomt, zo behoeft ook dat niet te leiden tot de gedachte, dat van iets anders dan van 's Heeren lijden gesproken wordt. Want dat meervoud doelt op de grote heerlijkheid, welke na en om Zijn lijden den Heere gegeven zou worden, in al toenemende mate, tot den hoogsten trap toe bij Zijn openbaring in Goddelijke majesteit ten laatsten dage. Het ging bij den Heere door lijden tot heerlijkheid, vgl. ook Luc. 24:26. De gelovigen moeten verstaan, dat ook voor hen deze orde gesteld is. Zij moeten het ook niet anders willen. En hebben zij het oog op den Heere, dan kan het niet anders, of alle klacht over hun moeiten en smarten verstomt, en met opgestoken hoofd en blijde hoop ondergaan zij het lijden, dat hun om 's Heeren wil wordt aangedaan.

12 Hoezeer de profeten echter ook begerig waren en zich inspanden, om helderder inzicht in het aan en door hen geopenbaarde te ontvangen, de volle kennis mochten zij niet verkrijgen, die was voor latere tijden, die der geadresseerden, bestemd, zoals God Zelf hun deed weten. Dat zegt Petrus, als hij schrijft: *aan wie geopenbaard werd*, door Gods Geest, *dat zij niet zichzelf maar u bedienden de dingen*, de geopenbaarde waarheden en feiten, *welke u nu aangekondigd werden*, bekend gemaakt als geschied, door *degenen, die u het Evangelie* van de komst van den Zoon Gods in het vlees, en van Zijn lijden en dood en opstanding en hemelvaart *verkondigd hebben in den Heiligen Geest*, dus met Goddelijke autoriteit, niet als op mensenwoord, maar door Goddelijke drijving en leiding, en aldus van Godswege, *Die van den hemel gezonden is* door den verheerlijkten Christus en door God, Joh. 14:26; 15:26; Hand. 2:33, opzettelijk en met dat doel. Joh. 16:8 v.v. Wat den profeten geopenbaard werd, moest voor volgende geslachten dienen, werd aan de profeten gezegd. Dus moeten zij hunnerzijds ook zorgen, dat het bewaard kon worden, en derhalve dat op schrift stellen ter bewaring. Zelf verstonden zij wel iets van het geopenbaarde, maar de volheid der kennis was voor later bestemd. Opdat uit de profetieën, wanneer de Heere Christus gekomen zou zijn, en geleden zou hebben, en verheerlijkt zou zijn, gezien kon worden, dat Hij de van ouds Beloofde was, en dat God in Hem alle Zijn beloften vervuld had, en hoe vol en rijk die profetieën, hoe wonderbaar en Goddelijk heerlijk die vervulling was; vgl. Luc. 24:27, 44-47; Hand. 2:16 v.v.; 17:2-3, 11 e.a. Door hetgeen de apostel in dit vers zegt, komt de hoge bevoorrechting der geadresseerden boven de gelovigen der Oude bedeling uit, en de grote genade welke hun ten deel werd door Gods bijzondere zorg en beschikking. Grote dingen werden hun geopenbaard in of door de vervulling van de vroegere heilsprofetieën, wonderen van genade, *in welke de engelen begeren in te blikken*, zoals door hun gebogen gestalten op het verzoendeksel boven de ark uitgedrukt werd, Ex. 25:20. Hoe dankbaar en blijde behoren de geadresseerden dan te zijn. Hoe moeten zij zich wachten, om niet door droefenis over aardse onaangenaamheden te tonen, dat zij geen oog hebben voor hun grote geestelijke voorrechten en heerlijke toekomst, hun uit Gods genade verleend en voor hen bestemd. Zij zouden anders den Heere grotelijks smaden, en zich die genadebevoorrechting zo droef onwaardig tonen.

Roeping tot een heiligen wandel bij het hopen op den Heere, 1:13-25.

1:¹³ Daarom, opgeschort hebbende de lendenen uws verstands, nuchteren zijnde, hoopt

volkomenlijk op de genade, die u toegebracht wordt in de openbaring van Jezus Christus.¹⁴ Als gehoorzame kinderen niet een (levens)houding aannemende (in overeenstemming) met de begeerten, die er vroeger in uw onwetendheid (bij u) waren,¹⁵ maar naar den Heilige, Die u geroepen heeft, wordt ook gij zelf heilig in al uw wandel,¹⁶ omdat er geschreven staat: weest heilig, Want Ik ben heilig.¹⁷ En indien gij als Vader aanroept (Hem), Die zonder aanzien des persoons oordeelt naar eens iegelijks werk, wandelt in vreze den tijd van uw vertoef (in deze wereld),¹⁸ wetende, dat gij niet door vergankelijke dingen, zilver of goud, verlost werdt uit uw ijdelen, van de vaderen overgeleverden wandel,¹⁹ maar door het kostbare bloed van Christus, als van een lam zonder gebrek en onbesmet,²⁰ Die wel voorgekend is vóór de grondlegging der wereld, maar geopenbaard werd op het laatst der tijden om uwentwil,²¹ die door Hem gelovig zijt in God, Die Hem uit de doden opgewekt, en Hem heerlijkheid gegeven heeft, opdat uw geloof en hoop op God zouden zijn.²² Uw zielen gereinigd hebbende in de gehoorzaamheid aan de Waarheid, tot ongeveinsde broederliefde, hebt elkander onverbrekkelijk lief uit een rein hart,²³ wedergeboren (als gij zijt) niet uit vergankelijk, maar uit onvergankelijk zaad, door het levend en blijvend Woord van God,²⁴ omdat alle vlees is als gras, en alle heerlijkheid er van als een bloem van het gras. Het gras is verdord, en zijn bloem is uitgevallen;²⁵ het Woord des Heeren echter blijft tot in der eeuwigheid. En dit is het Woord, dat aan u verkondigd is.

Na het wijzen op de grootte van het heil, voor de gelovigen uit Gods enkele genade bereid, en op de bevoorrechting, die de geadresseerden ontvingen, gaat de apostel hun nu hun heilige roeping voorstellen. Zijn vermaning tot een heiligen wandel in overeenstemming met die wonderbare en rijke genade-ontferming, doet hij in drieën verlopen. Zij hebben al hun hope op den Heere te stellen bij Zijn verschijning in heerlijkheid en in de vreze Gods heilig te leven, 1:13-17, bedenkende, dat zij voor den duren prijs van Christus' bloed losgekocht werden van de zonde en haar verderf, om gelovig en hopenend zich op God te verlaten, 1:18-21, in onverbreekelijke onderlinge liefde, daar zij wedergeboren zijn uit onvergankelijk zaad door Gods eeuwig Woord, 1:22-25.

13 De gelovigen zijn hemelburgers, en daarom hier op aarde, in deze wereld, vreemdelingen, 1:1. Dat hebben zij te bedenken, en daarnaar te handelen. Op dat vreemdeling-zijn en zich vreemdeling moeten weten en betonen, wijst de apostel bizonder in de verzen 13-17, op het uitverkoren en hoog bevoorrecht zijn speciaal in vss. 18-25. *Daarom*, wijl gij zo rijk en hoog begenadigd werdt, en zo heerlijke toekomst tegengaat, *hoopt volkomenlijk*, d.w.z. geheel en onverdeeld, met uw ganse hart en denken en leven, zonder het ook maar enigszins in de wereld te willen hebben, op *de genade* met al de volheid van haar heil, vs. 4, en die gij in uzelf zo gans onwaardig zijt, *die u toegebracht wordt*, en gij u zelf op generlei wijze verschaft, *in de openbaring van Jezus Christus* ten jongsten dage, vs. 7. Daartoe is het nodig, dat gij zijt *opgeschoort hebbende*, d.w.z. door den gordel om uw middel omhoog gehaald hebt het lang neerhangende kleed, dat u anders voor de voeten slingert, u het vlugge gaan belet, en u zou doen struikelen, *de lendenen*, d.i. bij of op de lenden door den gordel het u anders bij het voortgaan hinderende gewaad, *uws verstands, nuchteren zijnde*. Geestelijk zijn de geadresseerden niet zoals zij behoren te zijn. Hun blik is beneveld, hun verstand niet helder. Zij zien het wezen der dingen niet recht, de verhoudingen niet zuiver. Het hemelse, toekomstige is teveel uit hun blik verwijderd, wordt door hen niet in zijn rechte waarde gezien. Het aardse, tijdelijke, zinnelijke boeit hen te zeer, wordt te sterk door hen begeerd, heeft te grote waarde voor hen. Het geestelijke, Gods genade en gemeenschap, de verzoening hunner zonden door Christus' zoendood, wordt door hen te weinig in aanbidding bewonderd en boven alle aardse genieting gesteld. Daarom moeten zij zich geestelijk aanvatten. Zij moeten die beneveling en geestelijke onhelderheid van zich doen, om recht te zien, recht te oordelen, recht te handelen. Dit wordt voorgesteld onder het beeld van het opschoorten van een kleed door middel van den gordel om de lenden door iemand, die een reis aanvaardt. Aardse, wereldse begeerten moeten zij van zich doen. Hart en zin en leven moeten zij geheel richten op God en het hemelse en het geestelijke.

De waarheid, de werkelijkheid moeten zij zien ten aanzien van dit tijdelijke, en met betrekking

tot het eeuwige, inzake het geestelijke, en aangaande het stoffelijke, en daarnaar zich gedragen in hun ganse bestaan en handelen. Men heeft het "volkomenlijk" ook wel bij "nuchteren zijnde" willen nemen. Doch in dezen gansen brief komt uit, dat de apostel de geadresseerden tot hopen op den Heere opwekt en aanspoort, 1:5-7, 21; 4:13, e.a. Zij hadden wel niet alle uitzien naar de komende eeuwigheid opgegeven, maar het hopen op den Heere en wat Hij zou schenken, beheerste hen te weinig. Het moest een hopen worden, dat hen geheel in beslag nam, al hun denken en begeren en doen bepaalde. Met dit "nuchteren" zal geestelijke nuchterheid bedoeld zijn, ofschoon ook niet uitgesloten is, tevens er een vermaning in te horen tegen beneveling door geestrijke dranken, vgl. 4:3.

14-16 Deze verzen vormen een geheel. Eerst wordt negatief gezegd, wat niet mag zijn, vs. 14, dan positief, wat wel behoort te geschieden, vs. 15, en daarna wordt hiervoor nog een bijzondere grond genoemd, vs. 16. De algemene vermaning tot innerlijke verandering en bekering in vs. 13, wordt nu nader door den apostel uitgewerkt. *Als gehoorzame kinderen* Gods, die niet naar eigen wil handelt, maar denken en leven regelt naar Zijn bevel, en niet weerbarstig en ongehoorzaam u betoont, doch uw hoogsten lust openbaart in het gehoorzaam luisteren naar des Heeren Woord, en doen van wat Hij zegt, *niet een levenshouding aannemende* bij doen en laten, zoeken en streven, beoordelen en spreken, gezindheid en waarderen, bij heel uw zielsbestaan en levensgedrag, in overeenstemming *met de begeerten* of onheilige, zondige, aardsgezinde lusten, *die er vroeger in uw onwetendheid* bij u *waren*, toen gij nog verstoken waart van de rechte kennis van God, en in onverstand en dwaasheid u allerlei waanvoorstellingen vormdet van God en levensgeluk en toekomst, en daarom een leven leiddet, dat ten verderve moest voeren, en toen gij nog niet gehoord hadt van het Evangelie van Gods genade in den Heere Christus, *maar* integendeel *naar* of overeenkomend met en beantwoordend aan Hem, *den Heilige*, n.l. God, Die *u* uit genade, door Zijn Geest en Evangeliewoord, met kracht en onwederstandelijk, *geroepen heeft* uit de duisternis uwer zonde en verlorenheid tot het licht van Zijn Christus en heil en leven, 2:9, zodat gij metterdaad overgezet werdt, *wordt ook gij zelf heilig*, vrij van zonde en verkeerdheid, en Gode toegewijd, vgl. vs. 2, *in al uw wandel*, in uw ganse leven met al de uitingen of openbaringen daarvan. De eis is volstrekt. Hij kan ook niet minder absoluut gesteld worden, en mag dat niet. God en satan, heiligheid en zonde, staan diametraal, contradictoir tegenover elkander. Hun diensten sluiten elkander uit, Matth. 6:24. Hier moet dus een keuze gedaan worden. Gods kind kan en mag en wil geen andere keus doen dan die voor God en Zijn dienst, volstrekt en geheel, met verwerping van allen wereld- en zondedienst in volkomen zin. Matth. 5:48. *Omdat er geschreven staat* in de Heilige Schrift, het Woord van God, als 's Heeren eigen gebod, Lev. 19:2: *Weest heilig*, gij zult of moet heilig zijn, Mij volstrekt toegewijd, en geheel rein van alle zonde, *want Ik ben heilig*, een verterend vuur tegen alle onreinheid en zonde. Gemeenschap met Mij kan daarom slechts bestaan bij volle breuk met alle zonde, en algehele toewijding aan Mij en Mijn dienst. In den Heere Christus heeft God die volle heiliging van Zijn volk gegeven, Joh. 17:19. Maar dan moet Zijn volk en gelovige ook geheel bij dien Christus Gods schuilen, in Hem zijn alles hebben, op Hem alleen hopen, en zich geheel aan Hem overgeven. Geen verdeeldheid van hart en leven meer in enig opzicht tussen Hem en wereld, zonde, vleselijke lusten, zodat men niet om Gods wil al het andere zou willen loslaten.

17 God is heilig, en gemeenschap met Hem eist heiligheid, zoals Hij Zelf uitdrukkelijk heeft gezegd. Maar ook moet nog iets anders bedacht worden; dit, dat God oordelen zal zonder vooroordeel of vooringenomenheid over een ieder, wie hij zij. *En indien gij als Vader aanroept*, gelijk gij dat doet met het bidden van het "Onze Vader", Hem, *Die zonder aanzien des persoons*, d.i. zonder zich door iemands voorkomen, wijze van optreden, omstandigheden op enigerlei wijze te laten beïnvloeden ter buiging van het recht, *oordeelt naar eens iegelijks werk* is, goed of kwaad, en dat prijst, of laakt, beloont of straft, al naar het overeenkomstig zijn innerlijke wezen verdient, *wandelt in vreze*, d.i. met voorzichtigheid en omzichtigheid, schroom en heiligen eerbied, om niets te doen, waardoor gij dien heiligen God zoudt vertoornen, *den tijd van uw vertoef* in deze wereld, waarin gij een vreemdeling of bijwoner zijt, vs. 1; 2:11, en zolang gij hier op aarde zijt, uw gehelen levenstijd, en totdat gij zult mogen heengaan en opgenomen worden in uw hemelse vaderland. Bedenkt steeds, dat gij

hier uw thuis niet hebt, dat gij hier vreemdelingen zijt, of bijwoners, niet hier uw burgerrecht en eigenlijke leven hebbende. Uw aanroepen van God als Vader zal *u niet baten* in het gericht, wanneer uw werken niet die zijn van kinderlijke liefde en gehoorzaamheid en ware Godsvrucht en heiligheid, Matth. 7:21. Hij zal u dan in het gericht niet als Zijn kind erkennen. Uw Vaderroep heeft dan geen invloed op Hem om ten uwen aanzien het recht in zijn loop te stuiten, en uw zonden voorbij te zien en ongestraft te laten.

18-21 Hiertoe wordt gij nog te meer geroepen door den duren prijs, die voor uw verlossing betaald werd. Hoe zou het denkbaar zijn, dat Hij, Die zulk een duren prijs voor uw vrijmaking van de zonde deed betalen, uw zonde, waaraan gij u zorgeloos en uit vleselijke gezindheid zoudt overgeven, door de vingers zou zien, om ze niet streng aan u te straffen. Gij misbruikt dan zo droef Zijn liefde, die zo duren prijs voor uw behoudenis wilde betalen. Gij onteert en vertreedt dan zo schrikkelijk den Zone Gods, Die Zich zo geheel voor u wilde geven ten losprijs. Hoe zou God niet schrikkelijk over uw zonde moeten toornen, als gij die liefde zoudt willen aangrijpen om maar vrij wereld en vlees te dienen. *Wetende* klaar en zó, dat gij het nimmer uit uw gedachten verliest, *dat gij niet door vergankelijke dingen*, dus voor een aardsen prijs, zelfs niet door *zilver* of ook het nog duurder *goud verlost wordt*, vrijgekocht *uit uw ijdel*, u geen wezenlijk nut, noch heilzame vrucht gevenden, *van de vaderen overgeleverden* of van de ouders door de kinderen overgenomen en geleerden *wandel* in zonde en allerlei onreinheid en boosheid. Maar bedenkende, dat gij van uw schuld en zonde losgekocht wordt door *het kostbare, zilver* en goud in waarde oneindig overtreffende, onwaardeerbare, door geen aardsen prijs te schatten *bloed van Christus*, Gods eigen Zoon, *als van een lam zonder gebrek of onbesmet*, volmaakt en heilig, op Wien niets viel aan te merken, noch door de mensen op aarde, noch door de duivelen der hel, noch door de engelen in den hemel, zelfs niet door God; vgl. Matth. 3:17; 17:5. Hij gaf Zich als een lam ten slachtoffer, dragende de zonden van Gods uitverkorenen, ja der gehele wereld, en daarvoor ondergaande in den dood, zelfs den dood des kruises; Jer. 53; Matth. 20:28; Joh. 1:29, 36; 1 Joh. 2:2. De kostbaarheid van dit bloed, en dus het dure van dezen losprijs, blijkt nog te meer, wanneer bedacht wordt Gods doen ten aanzien van dezen Losser of Vrijkoper, en waardoor Zijn grootheid in te helderder licht treedt, gelijk vers 20 daarop wijst. *Die wel voorgekend is*, nl. Christus als Lam Gods ter verzoening van de zonden van Gods uitverkorenen, niet alleen in Goddelijke voorwetenschap gezien, gelijk God alles van te voren weet, maar ook door Goddelijke bepaling bestemd en daarvoor aangewezen, vgl. vs. 2, *vóór de grondlegging der wereld*, toen nog niets geschapen was, maar Hij reeds was, omdat Hij van eeuwigheid is als God, en ook van eeuwigheid werd verordineerd tot het offeren van Zichzelf ten losprijs voor de zonden der Zijnen, *maar geopenbaard werd*, d.i. in de wereld gezonden werd en kwam, de menselijke natuur aannam, vlees werd, leed en stierf, *op het laatst der tijden*, d.i. in deze laatste bedeling, na welke er geen andere intreden zal, maar de eeuwigheid komt, om *uwentwil*, tot behoudenis van u, heidenen van afkomst. Zoudt ook gij der behoudenis door den Zoon Gods en Zijn verzoeningsdood deelachtig worden, dan moest de wereldgeschiedenis en het ganse wereldbestaan eerst zover voortgeschreden zijn, en die constellatie of samenstelling van verhoudingen aangenomen of verkregen hebben, dat de volheid des tijds daar was, Gal. 4:4. Wanneer dan Hij, Die Zichzelf ten losprijs voor u gaf, zo groot is, de Eeuwige Zelf, en God reeds van eeuwigheid Zijn raad te Zijnen aanzien vormde, en zo opzettelijk alles schikte en leidde, opdat ook gij door Hem zoudt vrijgekocht worden van uw zonden, hoe zou het dan kunnen, dat gij straffeloos aan zonde u zoudt mogen overgeven, en dat gij niet met den heiligsten drang zoudt geroepen worden, met alle zonde te breken, en in heilige toewijding u geheel aan God en Zijn dienst te geven. Deze *u* zijn niet alleen de geadresseerden, de destijds in Klein-Azië levende gelovigen. Het zijn alle gelovigen uit de heidenen van alle eeuwen tot het eind der wereld. Maar tot hen behoorden ook de uitverkoren vreemdelingen in de "verstrooiing in Pontus, Galatië, Kappadocië, Azië en Bithynië", vs. 1, van dien tijd. In vs. 21 worden deze *u* nader bepaald met een aanduiding, die voor toen en voor alle volgende eeuwen gold en gelden zal, en die niet alleen iets van hen constateert, maar hen ook kwalificeert, of een hoedanigheid noemt, die van hen waar moet zijn, zal te hunnen aanzien kunnen gelden, wat in de vorige verzen van den loskoop van zonde en schuld en

verderf door Christus' bloed, en van deel aan de toekomstige volle heilsgenieting der voorgerekenden Gods en gekochten des Lams, werd uitgesproken. *Die* zodanig zijt, dat gij door *Hem*, den Heere Christus, *gelovig zijt*, omdat Hij door Zijn Geest u tot gelovigen maakte, u het geloof schonk, *in God*, de Bron en Oorzaak, den Beheerser, en het Doel van alle dingen, Rom. 11:36. *Die Hem uit de doden opgewekt heeft*, en dus alles vermag, wat Hij maar wil, en Wiens macht geen grenzen heeft, *en Hem heerlijkheid gegeven heeft*. Hem met kracht en majesteit omkledende, en Hem ten hemel opnemende en als Regeerder der wereld naast Zich zettende op Zijn troon, en Hem al het oordeel, ook dat aan het eind der dagen, overgevende. Dat de apostel deze bepalingen bij den naam God voegt, heeft onderscheiden reden en doel. Allereerst wil hij aldus de almacht Gods in het licht stellen, om daardoor de geadresseerden te sterken en te troosten. Al moeten zij om 's Heeren wil alles verliezen, en worden zij zelfs ter dood gebracht, dat is niets: God is machtig, hen ook uit den dood weer op te wekken, gelijk Hij dat getoond heeft in de opwekking van Zijn Zoon. Al schijnt alles duister en afgesneden, bij God zijn alle dingen mogelijk voor wie gelooft, Marc. 9:23. Staat hun geloof, en staat hun hoop dus op God, dan kunnen en zullen zij niet beschaamd uitkomen. Maar in de tweede plaats doet de apostel aldus de grootheid van den Heere Christus uitkomen, dat God Hem in die mate verhoogde en verheerlijkte. Dan kan ook verstaan worden, hoe hoog God afval en smaad van Hem opneemt. Hij laat die niet ongestraft, maar bezoekt die zwaar. Wacht u daarom wel, om niet, ter wille van tijdelijke, aardse genietingen, Hem en Zijn heil minder te tellen en te verzaken. *Opdat uw geloof en hoop op God zouden zijn*, d.w.z. niet op dit tijdelijke, maar enkel en volstrekt op God. Nadruk valt op deze laatste twee woorden. De geadresseerden hoopten niet volkomen op den Heere en Zijn wederkomst, vs. 13. Het aardse oefende te veel aantrekkingskracht op hen uit. Gemis van tijdelijke genietingen, smaad en benauwing om 's Heeren wil, stemden hen droef en bevreesden hen, 4:12. Dat moest anders worden. Alleen en geheel op God moesten hun geloof en hoop gevestigd zijn, met loslating van alle aardse begeerten, die hun hart en oog van God zouden aftrekken. Men heeft den laatsten zin van vs. 21 ook wel willen vertalen en opvatten als: opdat uw geloof óók hoop op God zoude zijn. Grammaticaal, wat de regels der taal en de rangschikking der woorden betreft, kan dit wel. Maar naar de gedachte is dat minder waarschijnlijk. Omdat in deze vertaling en opvatting de gedachte zou liggen, dat het geloof zonder hoop zou kunnen wezen, wat toch niet gaat, èn dat de geadresseerden wel geloof hadden, maar niet hoop, zodat hun geloof a.h.w. zou moeten uitgroeien tot hoop. Waar echter het geloof is, daar is ook hoop. En waar geen hoop is, daar is ook geen geloof. De hoop gaat op en neer met het geloof. In vs. 13 wordt ook niet gezegd, dat de geadresseerden geen hoop op de genade met 's Heeren wederkomst hadden, maar zij moesten volkomen op die genade hopen. Ook in de verzen 6-8 ligt duidelijk aangegeven, dat zij op den Heere en Zijn heil in de toekomst hoopten. Hoe zouden zij anders ook gelovigen hebben kunnen zijn. Daarom zal de apostel met het slot van vs. 21 bedoelen, dat hun geloof en hoop uitsluitend en volkomen op God moesten zijn, nergens anders op, en op Hem onverdeeld en volstrekt.

22-25 In deze verzen wordt de eis ten opzichte van de onderlinge verhouding en liefde krachtens wedergeboorte uit den Heiligen Geest door het Woord Gods voorgesteld. *Uw zielen*, d.i. u zelf naar uw innerlijkste wezen, in waarheid, *gereinigd hebbende* door u *in de gehoorzaamheid aan de Waarheid* van Gods Evangelie en Woord geheel over te geven aan den Heere Christus, en u door Hem te laten reinigen van al uw schuld en zonde, en bij Hem al uw redding en heil te zoeken, *tot ongeveinsde broederliefde*, als vrucht en naar het voorbeeld van de liefde des Heeren, die u uitredde, *hebt elkander*, als gelovigen en broeders in Christus, *onverbrekelijk lief*, volstandig, duurzaam, zodat die liefdebond nooit verbroken kan worden, aan hoe sterke spanning hij ook blootgesteld wordt. Dat is uw roeping, en dat is u mogelijk, *wedergeboren* als gij zijt *niet uit vergankelijk, maar uit onvergankelijk zaad*, het nieuwe leven of levensbeginsel, dat God door Zijn Heiligen Geest in uw harten aanbracht, *door het levend en blijvend Woord van God*. God brengt de dingen tot stand enkel door te spreken. Zijn Woord is maar niet een klank, doch een almachtige kracht, Ps. 33:9; Joh. 6:63; Hebr. 4:12. Dat geldt ook ten aanzien van de verwekking van het nieuwe leven. Het werkt in de harten van Gods verkorenen, 1:1; 2:9, het leven, de vernieuwing of wedergeboorte. Het is

nooit een krachteloos geluid. Steeds werkt het, indien niet ten leven, dan ten dode, 2 Cor. 2:15-16; Jes. 55:11, hetzij gesproken, hetzij geschreven. Nooit is het los of ledig van Gods Geest en kracht, Joh. 6:63; 12:48. Men zou "levend en blijvend" ook bij God kunnen nemen, zoals wel gedaan wordt. Doch vs. 25, en de gedachtengang in dit verband, die verwachten doet, dat het Woord hier nader gekwalificeerd wordt, pleiten er voor, om deze woorden nu bij "Woord" te nemen. Enige handschriften hebben nog "in der eeuwigheid" bij blijvend, waarschijnlijk echter naar vs. 25 ingevoegd. Wat vs. 23 zegt, is niet in strijd met wat vs. 3 leert. Christus' opstanding is als de bron van het nieuwe leven, waaruit de Heilige Geest het neemt, om het gelijk als door middel van het Woord Gods in de harten der uitverkorenen uit te storten. Ter bevestiging zijner kwalificering van Gods Woord als blijvend, wijst de apostel op een uitspraak der Heilige Schrift; vgl. Jes. 40:6 v.v. *Omdat* er geschreven staat: *alle vlees*, hoe geweldig en schijnbaar machtig ook, met welke ontzaglijke middelen ook voorzien, hoe hoog van zich denkend, en hoe gevreesd, is *als gras*, dat in eens wordt afgesneden en van zijn stand en plaats beroofd, *en alle heerlijkheid er van*, zijn glans en kracht en betekenis en invloed *als een bloem van het gras*, nu bloeiend en schitterend, terstond daarop echter geknakt en van haar schoonheid ontdaan. *Het gras is verdord, en zijn bloem is uitgevallen*, Ps. 103:15-16. Zo is het met al wat mens is, die hier vlees heet om zijn zwakheid en broosheid in zichzelf, tegenover den hogen God, en wiens machtsmiddelen en legers en aardse instrumenten in een ogenblik gebroken worden en niets meer kunnen uitrichten. *Het Woord des Heeren echter*, wat Hij heeft gesproken, hetzij in belofte, hetzij in dreiging, *blijft tot in der eeuwigheid*, houdt stand, wordt uitgevoerd, kan in zijn uitwerking niet verhinderd worden. *En dit is het Woord, dat aan u verkondigd is*, het Evangelie, vs. 12, waardoor gij tot een nieuw, onvergankelijk leven herboren werdt, vs. 23. Gods Woord is dus gans anders dan wat tot de aarde behoort. En omdat zij door Gods Geest uit dat Woord tot een nieuw leven gebracht zijn, zijn ook zij geheel anders dan die tot deze wereld behoren en daarin hun deel hebben. Dan moeten zij dat ook in heel hun zielsbestaan en levensopenbaring doen blijken. Niet het aardse en vergankelijke moet hen trekken, maar het eeuwige, dat blijft tot in eeuwigheid, het geestelijke en Goddelijke.

HET TWEEDE HOOFDSTUK.

Na aflegging van alle verkeerdheid, opwassen in den Heere, en als Zijn geestelijk huis en priesterschap, Gods deugden verkondigen, 2:1-10.

2:¹ Na dan afgelegd te hebben alle slechtheid en alle bedrog en geveinsdheid en afgunst en alle kwaadsprekerij, ² weest, als pasgeboren kinderkens, zeer begerig naar de redelijke, onvervalste melk, opdat gij daardoor moogt opwassen ter behoudenis, ³ indien gij tot het smaken (ervan) gekomen zijt, dat de Heere goedertieren is. ⁴ Tot Hem komende, een levenden Steen, door de mensen wel verworpen, bij God echter uitverkoren en kostbaar, ⁵ wordt gij ook zelf als levende stenen gebouwd tot een geestelijk huis, tot een heilige priesterschap, om geestelijke offeranden op te dragen, (die) Gode welbehagelijk (zijn), door Jezus Christus. ⁶ Daarom is in een Schriftplaats vervat: Zie, Ik leg in Sion een uitverkoren hoeksteen, een kostbaren, en die gelovig op Hem rust, zal niet beschaamd worden. ⁷ Voor u dan, die gelooft, is die prijs; ongelovigen echter (geldt): de Steen, dien de bouwlieden verwierpen, is tot een hoofd des hoeks geworden, ⁸ en een steen van aanstoot en een rots van ergernis; (voor degenen) die, ongehoorzaam zijnde, zich stoten aan het Woord, waartoe zij ook gezet werden. ⁹ Gij echter zijt een uitverkoren geslacht, een koninklijke priesterschap, een heilig volk, een volk ten eigendom, opdat gij de deugden zoudt verkondigen van (Hem) Die u uit de duisternis geroepen heeft tot Zijn wonderbaar licht. ¹⁰ (Gij) die eens geen volk (waart), nu echter Gods volk (zijt), die niet ontferming deelachtig waart, nu echter ontferming gevonden hebt.

De vermaning tot heiliging van den levenswandel en om zich geheel aan den Heere Christus over te geven en vast te houden, wordt voortgezet, wederom met de voorstelling van de grote genadebevoorrechting, hun geschonken, als drangreden. Eerst spoort de apostel aan, om alle verkeerdheid weg te doen en zich daarvan te reinigen, ten einde geestelijk op te wassen tot volle behoudenis, door met heilig verlangen uit te gaan naar, en zich te voeden met 's Heeren Woord, evenals pas geboren kinderkens begerig zijn naar de voedende melk, 2:1-3. En daarna wijst hij aan, hoe de gemeenschap met den Heere Christus hen verhoogt en verheerlijkt, en hen Gods geestelijk huis, een heilige priesterschap van Hem, ja Zijn bijzondere volk heeft doen worden, opdat zij Gods heerlijke deugden zouden grootmaken. Wie zich echter van den Heere Christus losmaakt en zich tegen Hem stelt, gaat te gronde, en wordt door Hem verpletterd. Aller leven en lot rust op den grondslag van Gods vrijmachtige beschikking. Dat moet de geadresseerden en gelovigen dringen, om zich steeds meer en geheel aan Christus vast te klemmen met loslating van al wat zondig is, en om met hun gehele levensopenbaring in handelen en spreken Gods wonderbare genade en grootheid ere te doen ontvangen, 2:4-10.

1-3 Met vers één begint niet een nieuwe redenering, doch wordt de voorafgaande vermaning voortgezet, zoals ook het woordje *dan* opzettelijk doet uitkomen. Daarmede geeft de apostel eensdeels te kennen, dat hij terugkeert, tot wat hij reeds gezegd had, anderdeels, dat hij daaruit een gevolgtrekking maakt en aldus verder gaat. Hij was begonnen, de geadresseerden op te wekken tot geestelijke verwakking en verbetering van levenshouding, en heiliging van levensgedrag, 1:13-16, om daarna deze aansporing wel voort te zetten, 1:17, 21, 22, maar dat te doen door de grootte van den losprijs, waarvoor zij vrijgekocht werden, 1:18-20, en de heerlijkheid van het leven, dat zij uit Gods Woord mochten deelachtig worden, 1:23-25, in het licht te stellen. Zou dat mogelijk de aandacht enigszins van die vermaning hebben kunnen afleiden, zo stelt de apostel haar nu weer met kracht op den voorgrond. *Na dan afgelegd te hebben*, evenals een kleed, dat hindert, en niet meer gedragen mag worden; vgl. hetzelfde beeld Eph. 4:22, en 24 en elders; dit afleggen moet voorafgaan, voordat het positieve van vs. 2 komen kan; steeds is breken met de zonde het eerste bij de ware bekering; *alle slechtheid*, innerlijke verdorvenheid en boosheid, die uit is op het bedenken en werken van eens anders verdriet en schade, *en alle bedrog* of list en misleiding, *en geveinsdheid*, waardoor men zich vriendelijk voordoet, maar ondertussen des anderen leed en ondergang bedoelt, *en afgunst* of nijd, die het welzijn, den opgang van den ander niet

hebben kan, *en alle kwaadsprekerij* of valsheid en onrechtmatige betichting van verkeerdheid. Het woord *alle* bij deze woorden betekent: die verdorvenheid en zonden in haar gehele uitgebreidheid en al haar vormen. Van geveinsdheid, afgunst, kwaadsprekerij wordt bovendien het meervoud gebruikt. Bij deze zonden gaat het om de innerlijke gezindheid en de gedraging in woord en daad tegenover elkander en den medemens. Zij gaan vlak in tegen de oprechte liefde, die in 1:22 geboden is, en strijden ook geheel met het karakter van het nieuwe leven der wedergeboorte, 1:3, 23. *Weest* dan, na aflegging van deze zonden, *als pasgeboren kinderkens*, die dus enkel in melk hun voeding hebben, en daarom met sterke behoefte daarnaar verlangen, zeer *begerig naar de redelijke*, niet-stoffelijke, niet-aardse, in het Woord Gods geboden, *onvervalste*, met geen dwaalleer vermengde, door geen verkeerde beschouwingen en gedachten onzuiver gemaakte *melk, opdat gij daardoor moogt opwassen*, want gij moogt niet klein en zwak blijven, vgl. 1 Cor. 3:1-3; Hebr. 5:12, *ter behoudenis*, om meer en meer van uw zonden gereinigd, en in den Heere krachtig te worden, 1 Cor. 16:13; Eph. 3:16, om vast en sterk te staan tegen alle verleiding en aanval van zonde, wereld, en satan, Eph. 6:10 v.v.; 1 Cor. 15:58, en dat tot uw eigen geestelijke blijdschap door de genieting van Gods gemeenschap, Joh. 14:12; 15:10. Uit dit "pasgeboren" blijkt niet, dat deze geadresseerden nog maar vóór korten tijd tot bekering gekomen waren, toen de apostel dezen brief schreef. Want het beeld van "pasgeboren kinderkens" wordt hier slechts gebruikt om de behoefte aan, en afhankelijkheid van, en dus sterke begeerte naar, enkel melk, d.i. hier het zuivere Woord Gods, aan te duiden. Dat de apostel nu niet van "geestelijke" melk spreekt, vgl. vs. 5, maar het woord "redelijk" kiest, zal zijn, om op het verband met het Woord Gods, door hetwelk zij wedergeboren zijn, 1:23-25, te wijzen, en aldus tevens te kennen te geven, dat deze voeding derhalve ook geboden wordt in datzelfde Woord Gods, waarvan zij zich daarom niet moeten losmaken, maar er zich te meer aan houden. *Indien gij tot het smaken* er van, nl. van wat vervolgens gezegd wordt, *gekomen zijt, dat de Heere goedertieren is*, d.w.z. indien gij althans ware gelovigen zijt. Hebt gij nog geen gemeenschap met den Heere verkregen, zijt gij nog niet tot nieuw leven uit God gekomen, dan zoudt gij ook niet in Hem kunnen opwassen. De werkwoordvorm doelt hier op den aanvang van het smaken: begonnen zijt te smaken. De apostel drukt zich zo uit, om de geadresseerden te meer zijn vermaning te doen behartigen. Deden zij het niet, zouden zij dan wel kinderen Gods, wedergeborenen blijken, en niet veeleer dezulken, die nog gans niet van deel aan, en ware gemeenschap met den Heere wisten? Hierin ligt dus ook de opwekking: onderzoekt, of gij in het geloof zijt, beproeft u zelf, 2 Cor. 13:5. "Goedertieren" is: vriendelijk, genadig, zó als de Heere Zich vol ontferming en hulp betoont jegens den berouwhebbenden zondaar, die met een verslagen hart tot Hem de toevlucht neemt, en dan behoudenis vindt.

4-5 De apostel wisselt van beeld. Heeft hij in de vorige verzen het beeld van een klein kind en melkgebruik en opwassen gebezigd, nu gaat hij over tot dat van een bouwwerk, en wel van een tempel, met priesterschap, en priesterlijken dienst. De grondgedachte van beide is echter dezelfde. Het is die van de gemeenschap met den Heere Christus als onmisbaar noodzakelijk, en van de heerlijke genadewerkingen en hoge verheffing, die daarvan het zegenrijk gevolg, en de zaligende vruchten zijn.

Tot Hem, onzen Heiland en Heere, *komende* met uw ganse hart, in vast geloof, om op Hem alleen te rusten en te hopen, en buiten Hem niets meer te begeren, en naar Zijn wil heel uw denken en leven te richten; op dit komen tot Hem komt alles aan, daar hangt alles van af, dat is de voorwaarde, waaraan datgene, wat in vs. 5 volgt, gebonden is; nadruk valt daarbij op *Hem*, tot Christus, en niemand en niets anders op aarde; *een levenden Steen*, op Wien het ganse gebouw der gemeente, het gehele verlossingswerk in vollen omvang, onwankelbaar rusten kan, en Die het fundament daarvan vormt, maar tegelijk leeft, en bron des levens voor al Zijn gekochten is, het leven zelf, Joh. 14:6, en Die het leven mededeelt aan wie met Hem verbonden zijn, door *de mensen*, de Joodse oversten en onder hun aanvoering door het Joodse volk, *wel verworpen*, afgekeurd en uitgeworpen, ter dood veroordeeld en gekruisigd, *bij God echter uitverkoren en kostbaar*, in hoge waarde en ere, gelijk door Zijn woord, Matth. 3:17; 17:5, en door Zijn opwekking en verhoging aan Zijn rechterhand, 1:21; 3:22, duidelijk aan het licht gekomen is, *wordt gij ook zelf als levende stenen gebouwd tot of als een*

geestelijk huis. De natuur weet van zo iets niet. Het gaat hierbij om de gedachte van vastheid en leven en woning of tempel. Door Christus en de waarachtige geloofsgemeenschap met Hem ontvangen de Zijnen kracht, vastheid, zodat zij tot iets nuttigs en heerlijks dienen kunnen in Zijn gemeente, en is er in hen leven, beweging, werking op heerlijke wijs. En *met* elkander mogen zij vormen een tempelwoning voor God Zelf, waarin Hij Zijn volste en heerlijkste gemeenschap en zaligendste heilsgoederen wil ontsluiten en doen genieten. En zij worden niet alleen tot een geestelijke woonstede Gods gebouwd, vgl. ook Eph. 2:22, maar tevens *tot een heilige priesterschap*, een grote priesterschare. Zij vormen samen een geestelijke woning, waarin God Zijn intrek wil nemen, maar ook zijn zij priesters, om den Heere priesterlijk te mogen dienen door Hem lof en ere toe te brengen op de schoonste wijs. God geeft Zich op de innigste en heerlijkste wijs aan hen met al de volheid Zijner heilsgemeenschap, zij moeten zich geheel geven aan Hem en mogen dat in den hoogsten dienst van priesters, die nabij Hem mogen verkeren, in Zijn huis, vóór Zijn aangezicht. En als priesters is hun dienst om *geestelijke offeranden*, van zichzelf, hun gansen persoon, uit het innigste van hun wezen, vgl. Joh. 4:23-24; natuurlijk sluit dit geestelijke niet uit de betoning of openbaring daarvan ook in het stoffelijke, maar veeleer als vanzelfsprekend in, want niets is hier uitgesloten; doch het uitwendige is geen lege vorm slechts, doch bezielde en vol van het geestelijke, en daarvan de zichtbare vertolking; *op te dragen* naar omhoog op Gods altaar vóór des Heeren aangezicht, d.w.z. zó, dat zij ook als den Heere welgevallige offeranden metterdaad opstijgen tot Zijn troon en door Hem in gunst worden aangenomen, *Gode welbehagelijk* als zij zijn, door *Jezus Christus*. We kunnen deze laatste drie woorden nemen bij welbehagelijk, èn bij opdragen. Beide gedachten zijn waar. Slechts door den Heere Christus kunnen de offeranden der gelovigen Gode welbehagelijk zijn. Want in zichzelf is alles wat er ook van Gods verkorenen komt, onrein en schuldig, en moet het gereinigd worden door Christus' zoenbloed en voorbede: vgl. Openb. 8:3. Ook hebben de gelovigen geen kracht in zichzelf om God te dienen en tot Hem te naderen. Slechts door Hem hebben zij den vrijen toegang tot den Vader, en kunnen zij tot God naderen ook met den dienst hunner gebeden en dankzeggingen; Eph. 3:12; Hebr. 13:15; 4:14-16; 10:19-22.

6-8 Aan hun band aan den Christus Gods hangt alle heil der gelovigen, heeft de apostel in de vorige verzen doen uitkomen. Slechts doordat zij komen tot Hem, en met Hem in levensrapport staan, kunnen zij tot een levend Godsgebouw worden, en priesters Gode zijn, Hem geestelijke offeranden opdragende, die Hem welbehagelijk zijn. Dat stelt Petrus nog meer in het licht, door op de hoge positie te wijzen, die de Heere Christus van God ontving. Naar Hem wordt alles bepaald. De houding tegenover Hem is beslissend over eeuwig wel en wee.

Daarom is in een Schriftplaats vervat, d.w.z. de waarheid van wat zoëven gezegd werd blijkt uit deze Schriftuurplaats, en zij geldt, omdat God gezegd heeft en Zijn woord in Christus heeft vervuld: *Zie*, let er wel op, en wacht u daarom wel voor het innemen van een vijandige positie, en het aannemen van een verkeerde houding tegen Mijn Gezalfde, *Ik leg* of plaats, opzettelijk, welbewust, als Mijn werk, *in Sion*, op den tempelberg, in het midden van Mijn volk, zodat ook een ieder, tot dat volk behorende, positie kiezen moet, en in de eerste plaats diegenen, die op den Sionsberg, in den tempel dienen, de hoofden en leidslieden Mijns volks, *een uitverkoren hoeksteen*, d.i. hoofdsteen, hetzij dan als fundamentsteen, hetzij als sluitsteen, vgl. vs. 7, maar in elk geval als voornaamste van het gebouw, een *kostbaren*, zowel in zichzelf, daar Hij Gods eigen Zoon is, en rechtvaardig mens, als in Gods oog, Matth. 3:17; Rom. 8:32; 1 Tim. 2:5. Daarom let God ook zo scherp er op, welke houding tegenover Hem aangenomen wordt. *En die gelovig op Hem rust*, in Hem waarlijk gelooft met zijn hart, en daarom zich met volkomen vertrouwen aan Hem overgeeft onder alle omstandigheden, en hoe het ook ga, *zal niet beschaamd worden*, zodat hij zich in zijn hoop op Hem bedrogen zou zien, en door de vijanden en het verderf overweldigd en ten ondergang gevoerd zou worden, doordat deze door God in Sion gegeven Redder niet opgewassen zou blijken tegen den strijd, niet bekwaam tot Zijn verlossingswerk, of ontrouw aan Zijn beloften. Bij dezen zin is het beeld van den steen verlaten, en de door dat beeld bedoelde Heiland Zelf als rechtstreeks aangewezen. Dat beeld dient ook hier, om vastheid aan te duiden, vgl. bij vers 4, de waarheid, dat de Heere Christus

zonder enige feil draagt, beschermt, behoudt, voor eeuwig, al wie zich gelovig op Hem verlaat. Voor *u*, geadresseerden niet alleen, maar alle gelovig bij Christus verlossing zoekenden, *die gelooft*, door dat geloof alleen, en dus ook voor allen, die geloven, *is die prijs* en ere, van welke met het woord "kostbaar" gesproken wordt, *die God* in en met Hem heeft geschonken, waardoor gij van het verderf losgekocht werdt, en ter eeuwige heerlijkheid ingaan zult. Dit ziet op den Heere Christus.

Maar er staat toch niet in den tekst: Hij. De gedachte is ook iets scherper, wanneer wij in de vertaling dat voornaamwoord niet invoegen. *Ongelovigen*, of ook: ongehoorzamen, *echter* geldt, d.i. voor hen is waar, en zij zullen tot hun verbreking ondervinden de schrikkelijke dreiging, die in het woord ligt: *de Steen, dien de bouwlieden, de Joodse oversten, verwierpen*, als niet geschikt, en dien zij daarom brachten aan het kruis, *is tot een hoofd des hoeks geworden*, die vooruit gestoken zal hebben, zodat men tegen hem aanstoten, en daardoor tot *struikeling, en ten val komen kon, zoals blijkt uit wat volgt: en een steen van aanstoot, en een rots van ergernis*, zo vast en onverwrikbaar, en waaraan men ten eeuwigen ondergang neerstorten kan, door zich op de schrikkelijkste wijze aan Hem te bezondigen, en Hem te blijven verwerpen; voor degenen, *die, ongehoorzaam zijnde*, d.i. door hun ongehoorzaamheid, *zich stoten aan het Woord*, of eigenlijk: stoten tegen het Woord, en die Hem en Zijn Woord niet willen gehoorzamen, en Hem niet willen begeren en eren als hun Heiland en Heere, *waartoe*, d.i. tot welk in ongehoorzaamheid zich stoten aan het Woord des Evangelies, het Woord Gods, *zij ook gezet werden* door Gods wijzen, alles bepalenden, eeuwigen Raad. Deze deed hen ongehoorzaam zijn. Ongehoorzaam waren zij zelf. Maar ook dat ging niet om buiten dien alles omvattenden Raad Gods.

9-10 Tegenover dat verschrikkelijke doen en laten dezer verwerpers van den Heere staat nu echter de zo hoge begenadiging en verheffing der geadresseerden en gelovigen. *Gij, echter*, schrijft de apostel met sterken nadruk, gij, in onderscheiding van, en in tegenstelling met de zoëven genoemden, *zijt een uitverkoren geslacht*, een door geestelijke geboorte onderling verbonden schare, een grote familie, door God verheven tot Zijn kinderen, 1:1, 3, 23, een *koninklijke priesterschap*, 2:5, priesters van den Koning der koningen, en daarom zelf ook koningen, priester en koningen tegelijk, Ex. 19:16; Openb. 1:6; 5:10, *een heilig volk*, d.i. een Gode en Zijn dienst gewijde, van zonde gereinigde, door eenheid van zede en leefwijze saamverbonden natie, *een volk ten eigendom*, mensen, die God Zich tot Zijn onderdanen in bijzonderen, genadigen zin, tot een bijzonder volk van Hem heeft willen maken, *opdat gij de deugden* of aanbiddelijke krachten en heerlijkheden en grootheden van wijsheid, genade, mogendheid, rechtvaardigheid, heiligheid, enz. *zoudt verkondigen* door woord en daad, leven en spreken, *van Hem, Die u uit de duisternis* van zonde, schuld, verderf, satans heerschappij, eeuwige ellende, *geroepen heeft*, krachtadig, waardoor gij metterdaad werdt overgezet, *tot Zijn wonderbaar licht*, tot Hemzelf en Zijn lichtrijk van enkel heiligheid, vrede, dienst van God, zaligheid. Gij, *die eens geen volk* waart, niet door God tot Zijn volk aangenomen, maar in uw zonden en verkeerdheden aan uzelf en uw verdorvenheden als overgelaten, Hand. 14:16-17, *nu echter een volk*, en wel Gods *volk* zijt, Hos. 1:9, 12; 2:22, het grootste voorrecht en de hoogste ere verkregen hebbende, die een mens en schepsel deelachtig kan worden, Openb. 21:3, *die niet ontferming deelachtig waart* in al uw schuldige ellende, hoewel God u ook toen nog allerlei weldaden deed toekomen, Hand. 14:17, maar die toch niet met Gods genadige openbaring ter verlossing verwaardigd werdt, Ps. 147:20, *nu echter ontferming gevonden hebt*, niet op eigen vragen en zoeken, want gij bleeft u aldoor van den Heere afwenden tot zonde en goddeloosheid, maar uit Gods vrije erbarming, die u opzocht en tot nieuw leven en ter behoudenis wilde brengen, 1:3, 23.

Godvruchtig te wandelen, in onderworpenheid aan de overheden, het lijden om 's Heeren wil genade te achten, en daarbij te zien op Christus, 2:11-25.

2:¹¹ Geliefden, ik vermaan u als bijwoners en vreemdelingen u te onthouden van de vleselijke

begeerten, die strijd voeren tegen de ziel,¹² terwijl gij uw wandel onder de heidenen voortreffelijk doet zijn, opdat zij, in hetgeen zij kwaad van u spreken als van misdadigers, God verheerlijken mogen op grond van de goede werken, die zij aanschouwen, in den dag der bezoeking.¹³ Onderwerpt u aan alle menselijke ordening om des Heeren wil, hetzij aan den koning als hoogsten machthebber,¹⁴ hetzij aan landvoogden, als door hem gezonden wordende, tot straf van misdadigers, tot lof echter van wie het goede doen.¹⁵ Want aldus is het de wil van God, dat gij door het doen van het goede aan de onwetendheid der dwaze mensen den mond stopt;¹⁶ als vrijen, en zonder de vrijheid te hebben als een deksel der boosheid, maar als dienstknechten van God.¹⁷ Eert allen, hebt de broederschap lief, vreest God, eert den koning.¹⁸ Gij, huisknechten, door u in alle vreze te onderwerpen aan uw heren, niet alleen aan de goeden en billijken, maar ook aan de verkeerden.¹⁹ Want dat is genade, indien iemand om zijn rekenen met God slagen verdraagt, lijdende ten onrechte.²⁰ Want wat lofwaardigs is het, indien gij zult verdragen als gij zondigt en geslagen wordt? Maar indien gij, het goede doende en lijdende, verdragen zult, is dat genade bij God.²¹ Want daartoe werdt gij geroepen, omdat ook Christus voor u geleden heeft, u een voorbeeld nalatende, opdat gij in Zijn voetsporen zoudt volgen.²² Die geen zonde gedaan heeft, en ook werd in Zijn mond geen bedrog gevonden.²³ Die niet terugschold, als Hij gescholden werd, niet dreigde, als Hij leed, maar het overgaf aan Hem, Die rechtvaardig oordeelt.²⁴ Die onze zonden in Zijn lichaam bij het hout op gedragen heeft, opdat wij, aan de zonden afgestorven, der gerechtigheid leven zouden. Door Wiens striemen gij genezen werdt.²⁵ Want gij waart dwalende als schapen, maar gij bekeerdet u tot den Herder en Opziener uwer zielen.

De voorstelling van de grote genade aan hen geschonken, loopt wederom uit op de vermaning tot een heiligen, Godverheerlijkenden wandel; eerst meer algemeen gehouden, 2:11-12, en daarna in bijzonderheden tredend, door op onderworpenheid aan de overheden, oprechte Godvrezendheid, eerbiedsbetoon en liefde aan te dringen, 2:13-17, de slaven op te wekken, aan hun heren zich te onderwerpen en het onrechtvaardig lijden om 's Heeren wil als genade te beschouwen, 2:18-20, en vervolgens op het voorbeeld van den Heere Christus in Zijn lijden te wijzen, tot wegneming onzer zonden en tot onze redding, 2:21-25. 11, 12 Reeds in 1:13-17 en 2:1 zijn de gelovigen vermaand tot levensheiliging, telkens met een uiteenzetting van hun Goddelijke begenadiging als drangreden. Wederom stelt de apostel nu hun roeping hun voor ogen om de vleselijke lusten niet in te willigen, en onberispelijk in het midden der wereld te leven. Met de aanspraak *geliefden* spreekt hij hen nu aan, om uitdrukking te geven aan zijn zielsgebondenheid aan hen, en hen te meer zijn vermaning te doen behartigen. Zijn zij door God geliefd, vs. 10, zij zijn het daarom ook door den apostel. *Ik vermaan u*, dring er teder doch sterk bij u op aan, *als bijwoners*, vgl. 1:17, *en vreemdelingen*, vgl. 1:1, die gij zijt, en die daarom uw vaderland niet in deze wereld hebt, noch op aarde u thuis voelt of moogt voelen, *u te onthouden*, steeds en immerdoor, *van de vleselijke*, zinnelijke, zondige, *begeerten* of lusten van uw verdorven bestaan, *die strijd voeren*, d.i. niet alleen ingaan tegen, maar die op verbreking, doding, ten onder brenging, eeuwige vernieling uit zijn, *tegen de ziel*, d.i. uw leven; vgl. 1:9. De zonde zoekt het eeuwige verderf van den mens, ook van den gelovige, en rust niet, vóór zij dat bewerkt heeft, en bewerkt dat bij een ieder, die haar doet en niet met haar breekt. *Terwijl gij uur wandel onder de heidenen*, in de wereld, die Christus niet kent, noch erkennen wil, en scherp op de gelovigen let, *voortreffelijk*, eigenlijk: schoon, d.i. innerlijk, wezenlijk zo goed, dat het ook naar buiten in schonen vorm uitkomt, en de harten der mensen wint, hebt of houdt, d.i. *doet zijn, opdat zij*, de niet-gelovigen of ongelovigen, *in hetgeen zij kwaad van u spreken als van misdadigers*, d.w.z. terzake van uw Christen-zijn, dat de heidenen toen als een misdaad en als een oorzaak van misdaden beschouwden, omdat de Christenen de staatsgoden en den keizer niet wilden aanbidden, en men hun in verband met de Avondmaalsgemeenschap, die het eten en drinken van Christus' vlees en bloed heet, allerlei ongerechtigheden en gruwelen van bloedschande en kindermoord toeschreef, althans enigen tijd later, en gelijk de wereld telkens weer het Christen-zijn als bron van allerlei verkeerdheden beschouwt, God *verheerlijken mogen*, Hem aanbidden en roemen, vgl. Matth. 5:16, uit, d.i. op *grond van de goede werken, die zij bij u in heel uw levensopenbaring aanschouwen* in uw reinen, oprechten, liefdevollen, hulpvaardigen, wandel, *in den dag der*

bezoeking, wanneer God komt met bijzondere werkingen, hetzij van genade om tot bekering te brengen, hetzij van oordelen om te straffen, en zij dan tot bekering komen, en aldus den Heere Zijn ere geven, en zich bij u voegen, óf in hun ondergang toch erkennen, dat God met u was, en gij Hem diendet.

13-17 De algemene vermaning, heilig en Godvruchtig, tot de ere des Heeren en de bekering en behoudenis van tegenstanders en bestrijders van het Evangelie van Gods genade en die er in geloven, te leven, in de twee vorige verzen gegeven, wordt in 2:13-3:7 of 9 nader verbizonderd, en in een aantal concrete verhoudingen bepaalder uitgewerkt. In de eerste plaats met betrekking tot het gedrag jegens de overheden. *Onderwerpt u* door gehoorzaamheidsbetoon *aan alle menselijke*, d.i. voor de menselijke samenleving ingestelde, *ordering om des Heeren wil*, d.i. omdat de Heere het zo wil, en Hem tot ere. Het "menselijke" ziet hier niet op den oorsprong, vgl. Rom. 13:1 v.v. zoals ook wel blijken kan uit de motivering dezer onderworpenheid, maar op het terrein of gebied. Eigenlijk spreekt de apostel van schepping, denkelijk om de fundamentele betekenis dezer ordening voor de gehele menselijke samenleving in staat en maatschappij. *Hetzij aan den koning* of *keizer als hoogsten machthebber*, welken naam of titel hij drage, die de souvereiniteit of de hoogste autoriteit bezit, *hetzij aan landvoogden* of andere van dezen oppersten gezaghebber afhankelijke overheden, *als door hem gezonden wordende*, en in wie het dus ook weer gaat om zijn gezag, *tot straf* of vergeldende bestraffing *van misdadigers*, *tot lof echter*, uitdrukkelijk uitgesproken, óf niet, *van wie het goede doen*. In de Oudheid werden meermalen burgers, die zich bijzonder verdienstelijk gemaakt hadden, op de ene of de andere wijze publiek geëerd; vgl. ook Rom. 13:3. Deze onderworpenheid aan de overheden is plicht van Godswege. Dat zegt de apostel vervolgens duidelijk. *Want aldus*, op die wijze, gelijk in het vorige aangewezen werd, *is het de wil*, het besliste gebod, *van God*, *dat gij door het doen van het goede*, door uw uitnemend levensgedrag, *aan de onwetendheid*, die zich door geen prediking des Evangelies wil laten onderrichten, *der dwaze mensen*, wien het aan het rechte geestelijke inzicht ontbreekt, maar die toch wat zij niet doorzien en begrijpen, durven veroordelen en lasteren, *den mond stopt*, haar tot zwijgen brengend niet alleen, doch ook door uw daden haar met die onware betichtingen beschaamd doende staan. *Als vrijen*, d.w.z. vrijen als gij zijt, omdat gij door God in Christus vrijgemaakt zijt van allen dienst der zonde, en van allen anderen dienst, dan dien van God, en die dus ook niet aan mensen onderworpen zijt, kinderen Gods als gij zijt, *en zonder de vrijheid te hebben als een deksel* of dekmantel der *boosheid*, alsof uw van God ontvangen vrijheid er een zou zijn, die u allerlei ongerechtigheid veroorloofde, *maar als dienst' knechten* of eigenlijk slaven, geheel en in alles volstrekt het eigendom *van God*, die gij zijn moogt, en die gij u betonen moet, door geheel naar Zijn wil in alles u te gedragen in heiligheid van levenswandel, in nederigheid, in liefdebetoon, ook in onderworpenheid. Eert *allen* met de ere, die zij van Godswege behoren te ontvangen. Op *allen* valt hier nadruk. Hier gelden geen verontschuldigen, die uitzonderingen zouden toelaten. *Hebt de broederschap lief*, d.w.z. de gezamenlijke broeders, alle de gelovigen, ook wanneer er bij hen gebreken zouden zijn, vgl. 1:22. *Vreest God*, op Hem steeds het oog hebbende, naar Zijn wil in alles handelende, ook wanneer het u anders zeer onaangenaam zou zijn, en zwaar zou vallen. *Eert den koning*, den soeverein of hoogsten machthebber, altoos. De werkwoordvorm geeft hier, evenals bij de voorafgaande woorden van vrezen en liefhebben aan: blijft het doen, blijft den koning eren, houdt daar niet mee op, gaat er steeds mee door. Ook wanneer daar weinig of veel zou kunnen zijn, dat het u moeilijk maakte, laat het niet na, maar eert den koning niettemin naar Gods wil immer door.

18-20 In deze verzen worden bijzonder de slaven aangesproken, en de algemene vermaning tot een heiligen wandel in de vreze Gods, in de verzen 13-17 toegespitst in het bevel tot onderworpenheid aan wie over ons gesteld zijn, toegepast bijzonder op het gedrag der slaven tegenover hun heren. Dat er daarna geen speciale vermaning aan de heren volgt, zoals wel in Eph. 6:9 en in Col. 4:1, kan daarmede in verband staan, dat het getal gelovige heren uiterst klein was; vgl. 1 Cor. 1:26 v.v. *Gij huisknechten*, d.i. huisslaven, d.i. slaven, die bepaald in het huis uwer heren uw dienst hebt, en dus als vanzelf meer in persoonlijke aanraking met uw heren komt dan andere slaven, die wellicht onder

andere slaven als opzichters staan, vgl. Ex. 5:6 v.v., volbrengt het bovengegeven gebod in uw positie door *u in alle vreze*, d.i. niet alleen feitelijk, en omdat gij u toch niet met succes verzetten kunt, en om erger behandeling of mishandeling te voorkomen, maar met allen innerlijken en uiterlijken eerbied, zoals de Heere het van u eist, en om Zijnentwil, *te onderwerpen aan uw heren, niet alleen aan de goeden en billijken* van inborst en gedrag, *maar ook aan de verkeerden*, de norsen, de dwarsen, de onbillijken, de nukkigen, die onberekenbaar zijn, ook wel zeer onrechtvaardig, en wien het moeilijk is te dienen naar hun wil, die mogelijk allerlei van u eisen, wat alle perken van billijkheid te buiten gaat. Dat was een zware eis, dien de apostel hier nochtans stelt onvoorwaardelijk. *Want dat is genade*, iets dat welgevallig is in Gods oog, vgl. vs. 20, en waarover Hij Zijn gunst doet schijnen, en dat gij dus ook als een door Zijn wijze goedheid u verleende genadebeschikking te beschouwen hebt, *indien iemand om zijn consciëntie van, d.i. zijn rekenen met God slagen verdraagt*, zoals de slaven destijds, evenals later, meermalen geslagen sterven, soms op harde wijze, vgl. Ex. 21:20, *lijdende ten onrechte*, zonder dat hij verdient, aldus behandeld en mishandeld te worden. *Want wat voor lofwaardigs is het*, dat gij er om geprezen zoudt kunnen worden als u naar behoren gedragende, *indien gij zult verdragen* stil en gedwee, zonder u er enigszins tegen te verzetten, of er over te klagen, *als gij zondigt*, d.i. tegen uw heer misdooft, hetzij door ongehoorzaamheid, of anderszins, door traagheid, ingaan tegen zijn gebod, bedriegerij, of op welke andere wijze ook, *en deswege door hem of op zijn bevel geslagen wordt?* Geduldig ondergaan van die straf is dan niets meer dan plicht. *Maar indien gij, het goede doende*, wat in zichzelf goed is, zedelijk goed, door God gewild en Hem weibehaaglijk, zoals ook het geloven in den Heere Christus en in Zijn Evangelie, en het handelen daarnaar, en waarvoor gij dus veeleer geprezen zoudt behoren te worden, *en lijdende*, gestraft en geslagen wordende, dus geheel ten onrechte, en juist anders dan behoorde, *verdragen zult*, het zonder verzet u zult laten aandoen, u stil onderwerpende, *is dat genade*, welgevallig, *bij God*, in Zijn oog, naar Zijn oordeel, zodat Hij daarover Zijn gunst gebiedt. 21-25 Het vanzelf sprekende, natuurlijke hiervan stelt de apostel te duidelijker in het licht door op het voorbeeld van den Heere Christus in Zijn lijden het oog te vestigen. Gelijk Hij deed en het schrikkelijktste onrecht in gedweeë overgave onderging, zo moeten ook Zijn gelovigen onrechtvaardige behandeling in stilheid dragen, met het oog op God geslagen. *Want daartoe*, tot zulk een in stille onderworpenheid u zonder verzet laten mishandelen en onrechtvaardig laten slaan door uw heren, *werdt gij* bij uw bekering en gelovige aanneming van het Evangelie van Gods genade in den Heere Christus *geroepen* door God. Het is daarom heilige plicht van Zijnentwege, en niet iets vreemds, den Christen niet passends, gelijk daaruit wel allerduidelijkst wezen kan voor iederen waarachtigen gelovige, *omdat ook Christus, onze Heiland Zelf, de Zone Gods, voor u*, te uwen behoefte, in uw plaats, tot verzoening uwer zonde, vgl. vs. 24, en niet alleen voor u, maar voor alle Gods verkorenen, *geleden heeft*, of, volgens een aantal tekstgetuigen, gestorven is, zwaar en bitter geleden hebbende op schrikkelijke wijze, het gruwelijkste onrecht, en dat zelfs tot den dood des kruises, u, en allen gelovigen, *een voorbeeld nalatende, opdat gij in Zijn voetsporen Hem zoudt navolgen*. Het lijden van den Heere Christus is niet enkel ten voorbeeld, zoals de apostel hier ook wel duidelijk doet uitkomen in wat hij in vers 24 schrijft. Dat lijden was een lijden tot de verzoening en wegneming onzer zondenschuld. Maar dat doet hieraan niet te kort, dat de wijze van Zijn lijden aan de gelovigen doet zien, op welke wijze zij datgene, wat hun onrechtvaardig wordt aangedaan, behoren te verdragen. Over die wijze van daaronder te verkeren gaat het hier, vgl. vs. 23, doch het bijzondere doei, het hoofddoel van 's Heeren lijden wordt in vs. 24 genoemd. *Die geen zonde gedaan heeft* op generlei wijze en in geen enkel opzicht, en Die volstrekt zondeloos was in bestaan en gedrag, naar innerlijk leven en uitwendig optreden, woord en daad, maar die toch, en ook juist daarom, zo onrechtvaardig weerstaan, verongelijkt, veroordeeld en ter kruisdood gebracht is. Op dat voorbeeld ziende, weet de gelovige terstond zijn roeping bij het lijden van onrechtvaardige behandeling, en verstaat hij, hoe hem dan onderworpenheid en stilzwijgen voegen om 's Heeren wil. *En ook werd in Zijn mond*, bij Zijn spreken, *geen bedrog gevonden*, wat Hij ook zeide. Al Zijn woorden waren steeds zuivere waarheid. List en misleiding en halve waarheid en onwaarheid waren Hem een gruwel. *Die niet terugschold*, met schimp- en smaadwoorden antwoordende, *als Hij gescholden*, door minachtende, smadende woorden onteerd werd, *niet dreigde* met

weerwraak en vergelding *als Hij leed* van mensen kant, *maar het overgaf aan Hem, Die rechtvaardig oordeelt*, aan God, niet in dien zin, dat Hij Gods wraak inriep over wie Hem onrechtvaardig behandelden, maar op deze wijze, dat hij het geheel aan God overliet, wat Hij wilde doen, zonder Zelf ook maar iets tegen dien zondaar uit te richten, hetzij in woord, hetzij door daad. De apostel gebruikt in dit vers het imperfectum, den onvoltooid verleden tijd, om den Heere in Zijn doen te dezen opzichte aldoor, steeds weer, te tekenen. Zo had hij den Heere bij Zijn lijden gezien. Zo zag hij Hem ook nu levendig voor zich. En zo tekent hij Hem aanschouwelijk nu voor de geadresseerden en gelovigen. Onwillekeurig verraaft zich hier de ooggetuige van 's Heeren lijden, vgl. ook 5:1. *Die onze zonden in Zijn lichaam bij het hout* des kruises op naar omhoog *gedragen heeft*, de schuld en de straf onzer zonden torsende, en daarvoor als een met Gods vloek getroffene, genageld aan het kruis, en stervende zo schrikkelijken dood. Het zielelijden des Heeren wordt hier niet uitgeschakeld. Dat was nog het zwaarste, vgl. Matth. 27:46. Maar het volle kruislijden des Heeren wordt bedoeld. Daarbij was Zijn zielelijden inbegrepen, ook die bittere zielekreet van verlatenheid van God. En 's Heeren genageld worden en hangen aan het kruis wordt hier voor ogen gesteld, omdat daarin het dragen van den vollen vloek Gods over onze zonde zijn hoogtepunt en voleinding bereikte. Daarbij tevens, omdat aldus het beeld van den in volle overgegevenheid stil het schrikkelijkste lijdenden Heiland het scherpst en duidelijk voor ogen gesteld, en het diepst in de ziel ingedrukt kan worden. *Opdat wij*, doemwaardige en verdorven zondaren, door Hem van onze schuld verlost, en *aan de zonden afgestorven* ook naar haar onreinheid en macht, vernieuwd zijnde door Gods Geest, 1:3, 23, *der gerechtigheid*, d.i. voor hetgeen God in Zijn wet als recht heeft ingezet, wat God heeft bevolen en wat Hem weibehaaglijk is, en Hem verheerlijkt, *leven zouden*, zo gans anders dan tevoren, vgl. 1:14; 4:3. Door *Wiens striemen*, wonden, straflijden, smarten, benauwdheden, kruisdood, *gij* en alle gelovigen, maar onder dezen ook *gij*, *genezen wordt* van al uw krankheden naar ziel en lichaam, voor tijd en eeuwigheid, van schuld en straf en verderf en verlorenheid, en gered wordt ten eeuwigen leven. **Werdt** *gij* nu langs dien weg behouden, dan moogt en kunt **gij niet** anders, dan geheel voor dien Heiland en Heere, en voor God leven in heiligheid en met blijden dank, stil en onderworpen, wat *gij* ook zoudt hebben te verduren. *Want **gij** waart dwalende*, voordat deze Redder u kwam behouden, *als schapen*, weerloos, ellendig, een gewisse prooi van verderf en ondergang, zonder hoop op, of mogelijkheid van, uitkomst, voorzover die van u of van enig schepsel verwacht moest worden, maar *gij bekeerdet u*, door Hem geroepen en getrokken, 1:3, 15, 23; 2:9-10, *tot*, vgl. 2:4, *den Herder en Opziener uwer zielen*, d.i. van uw leven, van uzelf geheel en al, vgl. 1:9; 2:11, opdat Hij u zou leiden en weiden, en het opzicht over u zoude uitoefenen, en *gij* geheel u aan Hem zoudt overgeven en toevertrouwen, als de schapen Zijner kudde, die Hij wil weiden. Maar geeft u dan ook aan Hem en Zijn leiding en Zijn opzicht over in volstrekten zin en omvang zonder enige reserve.

HET DERDE HOOFDSTUK.

De vrouwen moeten in stille Godsvrucht aan haar mannen onderdanig zijn, de mannen met tederen tact met hun vrouwen samenleven, en allen moeten in liefde en heiligheid wandelen, 3:1-12.

3:¹ Evenzo de vrouwen, door aan haar eigen mannen onderdanig te zijn, opdat ook, indien sommigen aan het Woord ongehoorzaam zijn, zij door den wandel der vrouwen zonder woord gewonnen mogen worden, ² als zij uw kuise wandel in vreze aanschouwen. ³ Haar versiering moet niet zijn die van buiten, van het vlechten van het haar en het omhangen van goud of het aandoen van klederen, ⁴ maar de verborgen mens des harten in het onverderfelijke van den zachtmoedigen en stillen geest, die kostelijk is vóór God. ⁵ Want aldus versierden zich eens ook de heilige vrouwen, die op God hoopten, (en) aan haar eigen mannen onderdanig waren, ⁶ evenals Sara aan Abraham gehoorzaam was, hem heer noemende. Van haar zijt gij kinderen geworden als gij het goede doet en niet vreest voor enige schrik-aanjaging. ⁷ Gij, mannen, evenzo, door met verstand (met haar) samen te wonen, aan de vrouwelijke hulpe als de zwakkere ere bewijzende, als ook mede-erfgenamen der genade des levens, opdat uw gebeden niet verhinderd worden. ⁸ Ten slotte echter (weest) allen één van zin, medevoelend, de broeders liefhebbend, vol barmhartigheid, nederig van zin, ⁹ zonder kwaad voor kwaad te vergelden, of schelden voor schelden, maar integendeel zegenend, omdat gij hiertoe geroepen werdt, opdat gij zegening zoudt beërven.

¹⁰ Want die het leven wil liefhebben

en goede dagen zien,

moet zijn tong doen rusten van het kwade,

en zijn lippen om geen bedrog te spreken,

¹¹ en hij moet afwijken van het kwade, en het goede doen,

hij moet den vrede zoeken en dien najagen.

¹² Want de ogen des Heeren zijn op de rechtvaardigen,

en Zijn oren tot hun smeking,

maar het aangezicht des Heeren is tegen degenen,

die het kwade doen.

Dit deel van het derde hoofdstuk bevat de rechtstreekse voortzetting van de vermaning in de tweede helft van het "vorige hoofdstuk. Had de algemene aansporing tot een heiligen, onberispelijken levenswandel in 2:11-12, zich daarna eerst verbijzonderd in het bevel, zich aan de overheden te onderwerpen en door het goede te doen de beschuldiging tegen Christenen en Christendom te schande te maken, 2:13-17, en vervolgens in den aandrang op de slaven, om zich eerbiedig en onderworpen jegens hun heren te gedragen, ook wanneer dezen onbillijk zijn, en hen onrechtvaardig behandelen en slaan, 2:18-20, en in het voorhouden van het lijdensbeeld van den Heere Christus, 2:21-25, die verbijzondering van deze vermaning gaat in dit deel van het derde hoofdstuk door. Eerst wordt aan de vrouwen haar roeping jegens haar mannen genoemd en voor ogen gesteld, 3:1-6, dan aan de mannen die jegens hun vrouwen, 3:7, waarna een opwekking tot allen volgt van liefde, ontferming, geduldig dragen van onrechtvaardige behandeling, beheersing der tong, het nalaten van wat kwaad, en het doen van wat goed is, met verwijzing naar 's Heeren aanschouwen en vergelden van aller mensen handelen, 3:8-12.

Zo sluit zich het einde dezer vermaning weer aan bij haar begin in 2:11-12. Van het algemene tot allen zich richtende komt zij, na verschillende speciale bevelen en aansporingen tot onderscheidene bijzondere groepen, weer tot algemene en voor allen geldende gedragsaanwijzingen van liefde en heiligheid.

1-6 Van de slaven wendt de apostel zich tot de vrouwen en haar roeping tot onderdanigheid aan haar mannen. *Evenzo*, op gelijke wijze, *de vrouwen*, die hier wel door den apostel aangesproken worden blijkens het *uw* in vers 2, maar toch niet zo rechtstreeks als in 2:18 de slaven, indien althans de lezing zonder lidwoord de juiste is, zoals zij dat waarschijnlijk is. Anders zou vertaald moeten worden: gij, vrouwen; vgl. 2:18. Door *aan haar* of *uw eigen mannen onderdanig te zijn* moet gij de vermaning van 2:13 v.v. opvolgen. Het woord *eigen* staat hier niet bijzonder om de tegenstelling met andere mannen, doch meer om er nadruk op te leggen en goed te doen gevoelen, dat deze mannen *haar* mannen zijn, en zij daarom aan hen onderdanig moeten zijn. *Opdat ook, indien sommigen* van deze mannen *aan het* Woord des Evangelies, dat tot hen gesproken wordt, hetzij door u, hetzij door anderen, ambtsdragers, of niet-ambtsdragers, *ongehoorzaam zijn zij, deze* den Woorde ongehoorzame mannen-echtgenoten, door *den wandel*, het gedrag, der vrouwen, d.i. hunner vrouwen, *zonder woord*, d.i. zonder bepaalde prediking of voorhouding van het Woord, *gewonnen mogen*, of eigenlijk: zullen worden voor het Evangelie en het geloof daarin, en dus ter behoudenis. Hiermede wordt natuurlijk niet bedoeld, dat de vrouwen zich van spreken zouden moeten onthouden, maar dat haar gedrag zo rein, bescheiden, en Godzalig moest zijn, dat haar mannen, wanneer zij zich misschien niet door de opzettelijke prediking zouden laten overtuigen en brengen tot bekering, zulk een indruk van dien wandel hunner vrouwen mochten ontvangen, dat zij, als door de klare feiten overtuigd, zich gedrongen gevoelden, aan het Evangelie geloof te schenken. *Als zij uw kuisen*, zedigen en Godvruchtigen, *wandel in vreze*, d.i. in stillen eerbied, waarmede gij toont innerlijk van het zondige te gruwen, het oog steeds op God te hebben, en hen als uw mannen te eren naar den eis des Evangelies, *aanschouwen* met opmerkzaamheid, nadenken, stille bewondering. Haar *versiering*, waarmede zij zich voor haar mannen bekoorlijk willen maken, en in deze wereld innemend verschijnen, en Gode weibehaaglijk zijn, *moet niet zijn die van buiten*, welke slechts omgedaan wordt, maar niet tot den persoon behoort, een versiering *van*, bestaande in, en geschiedende door, *het vlechten van het haar en het omhangen van gouden sieraden*, of *het aandoen van klederen*, waardoor het oog geboeid moge kunnen worden, en de zinnen geprikkeld, maar waaruit nog geen zieleschoon spreekt, en die geen openbaring zijn van wezenlijke deugden. *Maar de verborgen mens des harten*. Daarin moet de versiering bestaan. Zij moet in het hart schuilen, niet uitwendig om de leden plooiën. Zij moet in het verborgen aanwezig zijn, hoewel dan ook in het gedrag merkbaar doorblinkend, niet louter iets uitwendigs wezen. Zij moet de mens zelf zijn naar zijn inwendig, wezenlijk bestaan, niet iets los om hem hangends, dat met zijn wezen generlei samenhang heeft. Zij bestaat *in het onverderfelijke*, of ook: in de onverderfelijke versiering, *van den zachtmoedigen en stillen geest* der vrouwen, haar vriendelijken, ootmoedigen, bescheiden, ingetogen aard, *die kostelijk is vóór God*, in Zijn oog, die door Hem op hogen prijs gesteld wordt, zeer Zijn welgevallen heeft, met Zijn hoge gunst wordt gekroond. *Want aldus versierden zich eens*, in den vroegeren tijd, in de Oudheid, waarvan wij lezen in de Heilige Schrift, *ook de heilige*, Godvrezende, zich aan den Heere geheel overgevende, *vrouwen*, zoals Sara, die in het volgende vers wordt genoemd, en als een moeder der gelovigen gelden kan, vgl. 6, zij het ook niet in dien vollen zin, waarin Abraham de vader der gelovigen heet, Rom. 4:11 v.v., *die op God hoopten*, en daarin haar heilig karakter openbaarden, en afzagen van dit aardse, menselijke, zichtbare, om zich in geloof en hoop aan God vast te klemmen, en *aan haar eigen mannen onderdanig waren*, al moesten zij met hen ook het vaderlijk huis, familie en vaderland, verlaten, en uitgaan naar een land van verre, dat zij tevoren niet kenden, om daar als vreemdelingen rond te trekken van plaats tot plaats. Het *want* van dit vers 5 geeft te kennen, dat nu een voorbeeld bijgebracht wordt, waaruit *gezien* kan worden, dat wat van de inwendige versiering der genoemde deugden en der onderdanigheid gezegd is, roeping is van Godswege, en door Hem gewild en met rijken zegen begenadigd. *Evenals Sara*, die ook in Hebr. 11:11, genoemd wordt als geloofsheldin, *aan Abraham gehoorzaam was*, toen hij op Gods bevel uittoog, Gen. 12:1 v.v., *hem heer noemende*, Gen. 18:12, en dat niet enkel doende met een klank, maar de waarheid dier betuiging betonende in heel haar volgzaam en onderworpen gedrag. *Van haar zijt gij kinderen geworden*, geestelijk u haar ten nauwste verwant bewijzende, haar aard, haar gelovig innerlijk wezen bezittende en openbarende, *als gij het goede doet*, wat God beveelt,

op Hem hoopt, in Hem gelooft, om Zijnentwil u onderwerpt, en alle lasten en moeiten, die u in Zijn weg drukken mogen, gewillig en, met het oog op Hem gericht, blijde draagt, *en niet vreest voor enige schrik aanjaging*, die u van het doen van 's Heeren wil, van het geloof in den Heere, en van het hopen op Hem, zou willen terughouden, en afvoeren, hetzij die vreesaanjaging zou komen van den kant uwer mannen, of van anderen. Sara liet zich ook niet bang maken en tot deinzen brengen door de gevaren van de reis en de moeiten van het zwervende leven, dat zij met Abraham, gelovig in 's Heeren weg wandelende, tegenging. Houdt u vast aan den Heere, wat u ook bedreigt en u bedreigd wordt, om Hem na te wandelen in den weg Zijner geboden, en daarvan niet afwijken.

7 Ook de mannen ontvangen een bijzondere vermaning. Doch de zinsbouw is een weinig anders dan in 3:1 bij de vermaning aan de vrouwen, en in 2:18 bij die aan de slaven. Nu wordt niet nog weer van onderdanigheid gesproken, omdat de verhouding van den man tot de vrouw niet geheel gelijk is aan die der vrouw tot den man. *Gij, mannen, evenzo*, volbrengt uw Goddelijke roeping, ook die eerbiediging van de door God gestelde ordeningen voor het menselijk samenleven, vgl. 2:13, door *met verstand* met haar, uw vrouwen, *samen te wonen*, tonende, dat gij haar in haar eigenaardigheden en zwakheden kent en draagt, en haar naar haar behoeften weet te leiden ten goede, *aan de vrouwelijke hulpe*, of letterlijk: aan het vrouwelijke vat, d.i. aan de vrouw, die aan den man tot een hulpe gegeven is, Gen. 2:18, *als de zwakkere ere bewijzende*, letterlijk: toedelende, d.i. haar niet minachtende, noch krenkende, noch als slavin beschouwende en behandelende, maar haar die hoge ere betonende, welke haar toekomt *als ook mede-erfgenamen* met u en alle gelovigen, losgekocht voor denzelfden prijs van Christus' bloed, 1:18, en door Hem gered, *der genade des levens*, des waarachtigen levens, dat uit Gods rijke genade geschonken wordt, *opdat anders uw gebeden niet verhinderd worden* door te dringen tot den troon van Gods genade, om daar verhooring te kunnen vinden; Mal. 2:13-16.

8-9 Na de bijzondere vermaningen aan de slaven en de vrouwen en de mannen in 2:18-3:7, keert de apostel terug tot vermaningen, die voor allen gelden. *Ten slotte echter* weest *allen één van zin*, dezelfde gezindheid hebbende, en op hetzelfde, het hemelse, Gode welbehagelijke uw zinnen richtende, Col. 3:1-2, met elkander in droefenis en blijdschap *medevoelend*, Rom. 12:15-16, *de broeders liefhebbend*, 1:22, *vol barmhartigheid* of innerlijk geroerd door anderer ellende, ook door den wezenlijken ellendestaat voor nu en voor eeuwig van wie buiten Christus zijn, en zich wellicht hevig aan u vergrijpen, gedachtig aan de grote barmhartigheid Gods, die gij zelf mocht deelachtig worden, 1:3, *nederig van zin*, want wat gij zijn moogt, en wat gij hebben moogt, ontvingt ge van God, uit Zijn enkele ontferming, en bezit ge niet van uzelf, 1 Cor. 4:7, *zonder kwaad* voor *kwaad te vergelden*, wanneer iemand u onrechtvaardig behandelt, op enigerlei wijze u en uw recht te na komende, of *schelden* voor *schelden* bij schimp en smaad, *maar integendeel* juist het tegengestelde, *zegenend*, bekering, behoudenis, het wezenlijk goede, toewensend en toebiddend aan degenen, die u kwaad doen, Luc. 23:34, *opdat gij zegening* van God, Wiens woord een daad is, en Die daarom zegent met genadewerkingen, die heil brengen, *zoudt beërven* als uw eigen, rechtmatig, van God in Zijn ontferming u als genadeloon toebeschikt deel. Niet, alsof gij door uw doen en zegenend handelen in liefde en erbarming die Goddelijke zegening zoudt verdienen, en ook niet uit het motief alleen om die aldus te verkrijgen, slechts handelende uit berekening en wezenlijke zelfzucht. Maar er is toch geen andere weg door God open gesteld, Matth. 6:15. Gij moet u kinderen openbaren van uw hemelsen Vader ook in betoon van erbarming en weldoen jegens degenen, die tegen u gans anders handelen, Matth. 5:44-48. Het woord "wetende", dat een aantal tekstgetuigen nog vóór den laatsten zin van dit vers hebben, zal waarschijnlijk wel later ingevoegd zijn. De uitlating in andere zou althans moeilijker te verklaren zijn.

10-12 Met Schriftwoorden uit Ps. 34:13-17 bevestigt de apostel wat hij in de voorafgaande verzen neerschreef, en dringt hij dat door een beroep op het eigen Woord van God nader aan. *Want die het leven wil liefhebben*, d.w.z. zulk een leven hebben, dat dit hem waarlijk kan bevredigen, hem boeit en gelukkig maakt, zodat hij het niet in ellendegevoel, benauwdheid, en wanhoop, gaarne zou kwijt zijn, vgl. Openb. 9:6, *en goede*

dagen zien, dagen, waarop hij het waarlijk goede mag genieten, in dezen tijd reeds aanvankelijk, maar inzonderheid in de eeuwigheid, zodat hij zalig, gelukzalig mag zijn, Ps. 32:1-2; Jes. 65:13 v.v., die moer *zijn tong doen rusten van het kwade*, zodat hij niet alleen het kwade niet uitvoert metterdaad, doch ook niet spreekt met zijn mond, ook niet smadende en schimpende, omdat men hem dat ook heeft gedaan, *en zijn lippen om geen bedrog te spreken*, van welken aard, in welke mate, op welke wijze ook maar onwaarheid zeggende. *En hij moet afwijken van het kwade*, om zich ook in zijn daden niet door wat kwaad is in des Heeren oog, en door Hem verboden is, schuldig te maken, en met de zondaren te vergezelschappen, Ps. 1, *en het goede doen*. Het negatieve, het zich onthouden van het kwade, is niet genoeg, daar moet ook bijkomen het positieve, het doen of metterdaad uitvoeren van wat God gebiedt, en wat in Zijn gunst mag delen, betoon van liefde, trouw, heilige zin, onderworpenheid, geduld, gehoorzaamheid, opoffering, onverbreekelijke vasthoudendheid aan het geloof in Zijn Woord, ware Godsvrucht. *Hij moet den vrede zoeken*, ook als anderen tegen hem den oorlog willen, *en dien najagen*, met inspanning van alle krachten trachten te bewaren en te bevorderen en te bewerkstelligen, een rechten vredestitcher zich betonende, Matth. 5:9. *Want de ogen des Heeren zijn op de rechtvaardigen*, degenen, die in de rechte verhouding tot Hem staan, en in hun levensgedrag dat openbaren, door als Zijn kinderen in gehoorzaamheid aan Zijn Woord te handelen. Hij let op hen, ziet naar hen, laat Zijn gunst hun toestrallen, waakt over hen, zal hun het goede doen toekomen ook in druk en leed, en eens ter volle vergelding van hetgeen zij om Zijnentwil hier hebben geleden of verricht. Aan Zijn zegen is het toch alles gelegen, Spr. 10:22. *En Zijn oren zijn tot hun smeking*, om naar hen te horen en hen te verhoren, vgl. Joh. 9:31; Ps. 66:18. Zij kunnen dus zeer wel in druk en nood komen, en van grote behoefte weten, zodat zij roepen uit de verlegenheid hunner ziel tot God. Maar dan vinden zij bij den Heere een toegenegen oor. Maar *het aangezicht des Heeren is tegen degenen, die het kwade doen*, wat Hij verbiedt, en wat tegen Zijn wil ingaat. Hij toont Zich tegen hen vertoornd, en doet hen dien toorn ondervinden, zij het ook niet immer terstond, Pred. 8:11-13, toch eenmaal gewis, Mal. 3:16-18. Het oog zal hier genoemd zijn om de uitdrukking van liefde, gebondenheid, zorg, waakzaamheid aan te geven. Daarentegen aangezicht ter aanduiding dienen van duidelijke ontstemdheid en ongetemperde verbolgenheid.

In vertrouwen op den Heere, zonder vrees, met zachtmoedigheid, rekenschap geven van de hoop op Christus, Die ook eerst onderging in den dood, maar nu aan 's Vaders rechterhand over alles regeert, 3:13-22.

3:¹³ En wie (is het), die u kwaad zal doen, wanneer gij ijveraars in het goede zijt? ¹⁴ Maar indien gij ook lijden zoudt om der gerechtigheid, (zijt gij) zalig. Vreest echter hun vrees niet, en wordt niet ontroerd, ¹⁵ maar heiligt Christus in uw harten (als) Heere, altijd bereid (zijnde) tot verantwoording aan een ieder, die u rekenschap vraagt van de hoop in u, ¹⁶ maar met zachtmoedigheid en ontzag, een goede consciëntie hebbende, opdat in hetgeen er kwaad van u gesproken wordt, (zij) beschaamd worden, die uw goeden wandel in Christus te na komen. ¹⁷ Want het is beter, dat gij, het goede doende, lijdt, indien de wil van God het zou willen, dan het kwade doende. ¹⁸ Want ook Christus is eenmaal voor de zonden gestorven (of: heeft... geleden), een Rechtvaardige voor onrechtvaardigen, opdat Hij ons tot God zou voeren, wel gedood zijnde naar het vlees, maar levend gemaakt door den Geest. ¹⁹ In welken Hij ook de geesten in de gevangenis, henen gaande gepredikt heeft, ²⁰ die eens ongehoorzaam waren, toen de lankmoedigheid Gods afwachtte, in de dagen van Noach, toen de ark werd toebereid, in welke weinigen, dat is acht zielen, behouden werden door water. 21 Hetwelk als tegenbeeld ook u nu behoudt, een doop, niet (die) een aflegging (is) van vuil des vleses, maar een vraag aan God om een goede consciëntie, door de opstanding van Jezus Christus. 22 Die aan de rechterhand Gods is, henengegaan ten hemel, 'terwijl engelen en machten en krachten zich aan Hem onderworpen hebben.

Ofschoon wederom handelend over het onrechtvaardig lijden, dat de gelovigen soms moeten

ondergaan, geeft de apostel toch' niet een eenvoudige herhaling van wat hij te dezer zake in 2:18 v.v. tot de slaven zeide. Daar ging het bizonder over den plicht, om onrechtvaardige behandeling met onderworpenheid te verduren, naar het voorbeeld van den Heere Christus. Hier echter stelt Petrus door het voorbeeld des Heeren in het licht, dat voor de gelovigen de weg gaat door lijden tot heerlijkheid.

In 3:13-17 spreekt hij over de gelovigen en hun roeping, in 3:18-22 over den Heere Christus en Zijn vernedering in den dood, en verhoging aan Gods rechterhand in macht en ere. De geadresseerden hebben geen kwaad van iemand te vrezen, ook niet wanneer men hun lijden aandoet. En zonder schrik voor mensen, moeten zij voor den Heere uitkomen, en vrijmoedig doch bescheiden, rekenschap afleggen van hun geloof in, en hoop op den Heere, er echter zorg voor dragende, dat zij voor God en mensen een onberispelijken levenswandel voeren, 13-16. Het lijden van onrecht naar Gods wil voert tot heerlijkheid, zoals te zien is aan den Heere Christus, Die op het smadelijkst werd tegengestaan en zelfs ter dood gebracht, maar daarna door God verheven tot de hoogste majesteit, 17-22.

13-17 Vraagt de apostel: *en wie is het, die a kwaad doen zal, wanneer gij ijveraars zijt* of u betoont, *in het goede*, dan wil hij daarmee niet zeggen, dat het, als zij doen wat goed is, niet denkbaar of bestaanbaar wezen zou, dat iemand hen onrechtvaardig behandelde. Want in het volgende *vers* stelt hij toch die mogelijkheid, evenals hij daarover ook reeds in 2:19 v.v. gesproken, en haar door Christus' voorbeeld duidelijk in het licht gesteld heeft, 2:1 v.v., en stelt, 3:18 v.v., en in 3:17 haar opnieuw aanwijst. Maar wanneer zij het goede doen, kan niemand hun wezenlijke schade toebrengen, ook niet, wanneer hij hun het grootste onrecht zou aandoen, al ware het door hun dood. Dat onrecht en dat lijden werkt hun dan door Gods genadebestel het goede, zoals het klaarst en heerlijkst te zien is aan den Heere Christus, Die op het diepst werd gesmaad en gekrenkt door mensen, maar op het hoogst verheerlijkt door God. Het gaat over het wezenlijk schaden of verderven. Dat kan geen mens, die ook bij zijn doen van onrecht jegens den ander, instrument blijft in Gods hand, Die daardoor het heil werkt voor wie Hem liefhebben en dienen, Rom. 8:28. Maar dan komt het er voor hen op aan, dat zij waarlijk doen wat God gebiedt, en wat Hem welbehagelijk is. In plaats van de lezing "ijveraars", is er een andere, die "navolgers" heeft, maar waarschijnlijk op verandering van het oorspronkelijke berust. Het moet niet alleen maar zijn een doen van het goede, doch een ijveren in het goede, een met allen ernst en nauwgezetten, ingespannen ijver zoeken en uitvoeren van hetgeen goed is krachtens Gods gebod. *Maar indien gij ook*, zonder daardoor wezenlijk geschaad, benadeeld, en ten verderve gevoerd te worden, toch *lijden zoudt* door menselijke onrechtvaardigheid, wat zeer wel denkbaar en mogelijk is, en ook juist om der *gerechtigheid* wil, d.i. om het doen van Gods gebod, het geloof in den Heere Christus, het prediken van Zijn Evangelie, het weigeren van zonde en afgodendienst, het wandelen naar het Evangelie, vs. 16; 2:20, dan zijt gij niet te beklagen, doch integendeel *zalig* te prijzen. Want God geeft u dan de genade en ere, voor Hem en Zijn zaak te mogen lijden, Philip. 1:29, en Hij wil daarover Zijn zegen gebieden u tot heil en eeuwige verheffing, Matth. 5:11-12. *Vreest echter hun vrees niet*, d.i. wordt niet bang voor hetgeen hun vrees aanjaagt, òf, en dat is in dit verband waarschijnlijk de bedoeling, wordt niet bevreesd door vrees voor hen, en hetgeen zij schrikwekkends u dreigen en tegen u ondernemen, en *wordt* daardoor *niet ontroerd*, geheel in de war gebracht, ontsteld, *maar* houdt in alles, ook bij die dreigingen en vreesaanjagende en onrechtvaardige daden uwer bestrijders, het oog op uw Heere, Die boven allen staat, en over alles regeert, u nimmer uit het oog verliest, noch Zijn liefde jegens, en zorg voor u, opgeeft, en *heiligt*, d.i. erkent *Christus* naar Zijn grootheid en heerlijkheid en ontferming over u, *in uw harten*, d.i. in waarheid, met levendig besef van Zijn majesteit, vol heldere bewustheid en brandende liefde, als *Heere* uw Heere, en Heere in volstrekten zin over alles, ook over degenen, die u benauwen, en die niets kunnen doen, wanneer Hij dat niet toelaat. *Altijd bereid* zijnde *tot verantwoording aan een ieder, die u rekenschap* of verklaring en uitlegging *vraagt*, wat allicht door heren aan hun slaven kon geschieden, en door meerderen aan ondergeschikten, door mannen aan hun vrouwen, door ouders aan hun zonen of dochters, vgl. 2:18 v.v.; 3:1 v.v., maar ook door anderen aan maatschappelijk van hen onafhankelijken en met hen gelijk staanden, *van de hoop* of verwachting *in u*, welke uw hoop

is, en waarop zij rust, doordat gij van Christus getuigenis aflegt, en hem belijdt als uw Heiland en Heere, en zegt, wie Hij is, en wat Hij heeft gedaan en geleden, en hoe Hij nu heerst in den hemel, en straks zal wederkomen ten oordeel, en dat gij in Hem al uw heil hebt voor het heden, en voor de toekomst. *Maar* doet het steeds *met zachtmoedigheid*, ook wanneer die afvordering van verantwoording soms weinig vriendelijk, en zeer prikkelend kon zijn, en met vrees, d.i. niet in bangheid, beschroomd, maar met *ontzag*, waarin uitkomt, dat gij u niet verheft, noch u van gehoorzaamheid en eerbiedsbetoon ontslagen acht, en dat gij alleen aan Gods grote ontferming aan u toeschrijft, wat gij mocht ontvangen, en als uw hoop kenbaar maakt; vgl. 1:3 v.v. De wijze van spreken over het geloof en de gekoesterde verwachting is van zo grote betekenis. Zij moet en kan mededienen, om het hart van den tegenstander te treffen en voor het geloof te openen. Is zij verkeerd, dan kan zij licht aanleiding zijn tot grotere verharding, tot spot en smaad, maar heeft geen goede uitwerking, Jac. 1:20. Het geloof in, en deel aan Christus, verbreekt de huiselijke en maatschappelijke en staatkundige banden niet, en keert de verhoudingen op aarde niet om. Doch zorgt, dat gij daarbij steeds zijt *een goede consciëntie hebbende*, zodat er niet met recht iets op uw levensgedrag te zeggen valt, en gij voor mensen en voor God schuldeloos zijt, en u onschuldig moogt weten. Want anders zou uw woord niet aangenomen worden, en zou het, tengevolge van uw schuldige leven, veeleer tot smaad van het Christelijk geloof, en onttering des Heren kunnen strekken. *Opdat in hetgeen er kwaad van u gesproken wordt*, nl. uw Christen-zijn zelf, en alsof dat het bedrijven van allerlei misdaden insloot, vgl. bij 2:12, en wat zij anders voor verkeerdheid u ten onrechte toeschrijven, zij *beschaamd worden* door uw Godvruchtig en heilig leven, *die uw goeden wandel in Christus*, krachtens uw levens- en geloofsband aan Christus, *te na komen* door onttering, smaad en lastering. *Want het is beter*, d.i. niet maar zedelijk uitnemender, doch ook nuttiger, voordeliger, *dat gij, het goede doende*, d.i. levende en handelende naar het gebod Gods, *lijdt*, nl. van mensenkant door onrechtvaardige bejegening en mishandeling, *indien de wil van God*, Zijn geopenbaard gebod, Zijn Woord en bevel, *het zou willen*, door u voor te schrijven wat gij te doen, of te laten hebt om en naar Godes wil, wat dat ook voor u zou medebrengen aan opoffering en leed, *dan het kwade doende*. Bij dit laatste, als gij gestraft werdt en te lijden hadt, omdat gij u schuldig gemaakt hadt, zou dat, in zover gij een waar gelovige zijt, tot uw bekering kunnen dienen. Maar onrechtvaardig lijden om des Heeren wil voert door Gods genade tot heerlijkheid. Aan den Heere Christus kan dat zo duidelijk aanschouwd worden. Wie werd onrechtvaardig behandeld, als Hij, weerstaan en gesmaad reeds van oude tijden en vroege eeuwen, en eindelijk ook op schrikkelijke wijze in den dood gestort. Maar zie Hem nu verhoogd in den hemel, gezeten aan Gods rechterhand, en met zo grote macht en majesteit bekleed, dat ook de hoogste engelen, en zelfs de duivelen, zij het ook tegen hun wil, zich aan Hem onderwerpen, en niet anders kunnen, dan Hem hun hulde bewijzen.

18-22 Het voorbeeld van onzen Heiland wordt hier met een enigszins ander doel voor ogen gesteld, dan in 2:21 v.v. Daar ging het er om, de geadresseerden en gelovigen te doen inzien, dat zij tot het onderworpen verdragen ook van het grootste onrecht geroepen zijn, en hoe zij dat lijden moeten ondergaan. Deze gedachte ligt ook wel mede in 3:18 v.v. opgesloten, maar hoofdzaak is nu een andere bedoeling. De apostel heeft in vs. 17 gezegd, dat het zegenrijker, meer heilbrengend is te lijden om het doen van Gods wil, dan omgekeerd. En die uitspraak wil hij nu toelichten en bevestigen. Hij doet dat door het wijzen op het treffendste voorbeeld, dat van den Heere Christus, Wien het grootste onrecht werd aangedaan, maar Die daartegenover ook door God met de hoogste macht en ere werd bekleed. Door lijden tot heerlijkheid is de gedachte van 's Heeren voorbeeld in deze verzen. *Want* om de waarheid van vs. 17 nader in het licht te stellen, *ook Christus, onze Heere en Heiland Zelf, is eenmaal* ter verzoening onzer zonden, die ook alle door die éne Zelfofferande in den dood werden weggenomen, Hebr. 10:14, voor de *zonden gestorven*, of, naar een andere lezing: heeft geleden, Hij, *een Rechtvaardige*, onschuldige en Die nooit iets anders gedaan had, dan Gods wet op het stiptst volbracht, vgl. ook 2:22, voor *onrechtvaardigen*, hun ter verzoening en behoudenis, *opdat Hij*, na aldus onze zondeschuld betaald, en voor ons de eeuwige behoudenis verworven te hebben, ons *tot God zou voeren*, teneinde wij in de zalige

gemeenschap met God zouden mogen leven, reeds hier aanvankelijk en naar de beginselen, eens in volle heerlijkheid. Wel moest daartoe van Hem komen te gelden, dat Hij was *gedood zijnde naar het vlees*, d.i. naar Zijn vernederende menselijke natuur, gelijk Hij haar op aarde, vóór Zijn opstanding *bezat*, en die vlees genoemd wordt, Joh. 1:14; Hebr. 5:7, maar Die daarna weer is *levend gemaakt door den Geest*, Zijn Goddelijke natuur, Die haar levenskracht deed instromen in Zijn gedode menselijke natuur, en haar aldus tot een onverderfelijken levensstaat opvoerde; vgl. Rom. 1:3-4. *In welken Geest* = Goddelijke natuur en levenskracht, òf anders: levend gemaakten staat, *Hij ook*, d.i. zelfs, *de geesten* of lichaamloze zielen der omgekomenen bij den Zondvloed, *henengaande*, of, letterlijk: henengegaan, d.i. bij Zijn henengaan naar den hemel, bij en door Zijn hemelvaart, *gepredikt heeft*, nl. Zijn triumpf over hen.

Veelal vat men deze woorden anders op. Rooms en Luthers lezen in deze woorden hun voorstelling van 's Heeren nederdaling ter helle. Nieuwere uitleggers vinden in deze woorden, in verband met 4:6, hun leer van een Evangelieprediking ook nog aan de overzijde van den dood, tot de gestorvenen. Vele Gereformeerden, en ook wel anderen, verstaan hetgeen de apostel Petrus hier schrijft op deze wijze, dat de Geest van Christus in Noach gepredikt zou hebben aan de mensen, die toen nog op aarde leefden, opdat zij zich zouden bekeren en behouden worden, maar die reeds gestorven waren en in de plaats der verlorenheid verkeerden, toen Petrus dezen brief schreef, en daarom door hem "geesten in de gevangenis" genoemd zouden worden. Maar geen van deze opvattingen doet recht wedervaren aan hetgeen de apostel hier metterdaad schrijft. Hij spreekt van den Heere Christus in dit vers niet, gelijk Hij door Zijn Goddelijken Geest, den Heiligen Geest, werkzaam was in Noach vóór den Zondvloed, maar gelijk Hij na Zijn levendmaking, d.i. na Zijn opstanding, waarover hij in het slot van vs. 18 handelde, gepredikt heeft. En wanneer hij een Evangelieprediking wil aangeven, die tevoren aan mensen geschied is, welke echter bij het schrijven van dezen brief reeds gestorven waren, dan drukt hij zich in 4:6 geheel anders uit. Hij noemt die gestorvenen dan niet "geesten", maar "doden" en geeft dan duidelijk te kennen, dat zij tijdens die prediking nog leefden, door te zeggen, dat zij wel geoordeeld zouden worden op mensenwijze aan of naar het vlees, d.i. sterven zouden, vgl. Rom. 5:12; 6:23. Dus konden of moesten zij nog sterven, toen die Evangelieverkondiging tot hen kwam, omdat zij anders destijds niet meer aan of naar het vlees geoordeeld hadden kunnen worden, hoewel zij reeds niets meer in het land der levenden verkeerden, toen de apostel die woorden schreef. In de derde plaats gebruikt hij, Evangelieprediking bedoelende, in 4:6 ook metterdaad dat woord, maar in 3:19 een ander woord, dat eigenlijk betekent: als een heraut uitroepen. Wat dan de inhoud van dien roep is, moet uit het verband worden opgemaakt. Veelal is dat de aankondiging van de komst van het koninkrijk Gods, Matth. 3:1; 4:23, e.a. Maar dat is niet altoos en niet zonder meer het geval; vgl. Openb. 5:2; Rom. 2:21; en zie ook 2 Petr. 2:5 en Matth. 12:41. Daarbij verbindt de apostel in 3:19 het woord *henengaande* of *henengaan*, dat hij in vs. 22 van 's Heeren gaan ten hemel gebruikt, hoewel hij daar de woorden "ten hemel" er bij plaatst, doch in vs. 19 niet, met het woord "predikte", en geeft aldus te kennen, dat dit woord in nauwen samenhang met die prediking genomen moet worden, en er de wijze en den inhoud nader van aangeeft. Dat *henengaan* zelf naar den hemel, die triumpferende opvaart naar boven, was die prediking. Die prediking geschiedde door die hemelvaart en had die hemelvaart tot inhoud. Daarom ook worden de woorden "ten hemel", die er in vs. 22 bij staan, omdat daar op het aankomen in den hemel bedoeld wordt, in vs. 19 weggelaten, omdat de aandacht op het opvaren zelf gevestigd wordt. Het gaat daarbij niet om 's Heeren binnenkomen of aangekomen zijn in den hemel, maar om Zijn in triumpf oprijzen naar omhoog. Dat deze verbinding van "henengaande gepredikt" aldus moet worden genomen en verstaan, kan ook daaruit blijken, dat dit "henengaan" anders, wanneer gesproken werd van Christus' werkzaamheid en prediking in of door Noach, moeilijk te verklaren zou zijn. Welke betekenis had het dan? De woorden dus zelf in 3:19 en 4:6, die zo duidelijk verschillen, kunnen doen weten, dat beide verzen geheel onderscheiden van inhoud zijn, en niet met elkander verward mogen worden, alsof zij op dezelfde feiten, en op dezelfde prediking zouden doelen. Een eerste eis van rechte Schriftuitlegging is toch, dat het verschillende niet vereenzelvigd wordt, noch het onderscheid

tussen woorden en voorstellingen over het hoofd gezien. En dat telkens nauwkeurig worde toegezien, wat op een bepaalde plaats staat, en hoe het er staat. Opdat metterdaad worde uitgelegd wat geschreven werd, en daaraan geen eigen, er niet in liggende, meningen worden aangehecht. De apostel wijst nu op 's Heeren triumpf bijzonder over de omgekomenen bij den Zondvloed, omdat dezen zo direct en duidelijk met 's Heeren woord en hoogheid hadden durven spotten. Op dat schrikkelijk karakter hunner goddeloosheid wordt dan ook verder gewezen. *Die eens ongehoorzaam waren*, om God en Zijn gebod zich niet bekommerende, en spottende met Zijn aankondiging van hun verderf door een watervloed, zoals die onmiskenbaar duidelijk en zichtbaar tot hen kwam niet alleen door Noachs woord, maar ook door diens bouwen van een ark op Gods bevel, Gen. 6:5, 13 v.v., *toen de lankmoedigheid Gods afwachtte*, al maar aan, dag uit, dag in, honderd en twintig jaren aaneen, Gen. 6:3, of nog bekering mocht komen, eindelijk, eindelijk, en aldus het oordeel kon uitblijven, *in de dagen van Noach*, *toen een*, of *de ark werd toebereid* voor wie aan Gods woord zouden geloven, en redding daarin zouden begeren, vóór het oordeel metterdaad uitgevoerd werd. Maar ook niet één liet zich gezeggen buiten Noach en de zijnen. *In welke ark* immers maar *weinigen*, dat is maar *acht zielen* van al die duizenden en tienduizenden mensen destijds *behouden* werden door water. Allen bleven dus ongelovig en ongehoorzaam, met God en Zijn dreiging spottende, hoezeer de ernst daarvan in de haar voltooiing al meer naderende ark hun aldoor voor ogen stond. Men heeft de woorden "door water" willen verstaan naar een Joodse legende, die het voorstelt, alsof ook Noach en de zijnen reeds door het neerplassende en oprijzende water moesten heenwaden om zich in de ark te bergen. Maar die voorstelling komt niet overeen met wat de Schrift zegt, Gen. 7. Toch is opmerkelijk, dat de apostel niet schrijft, dat deze acht behouden werden in of door de ark, maar "door water". In verband met wat vervolgens van den Doop wordt gezegd, zullen we dit zo hebben te verstaan, dat het Zondvloedwater de aarde gereinigt heeft van deze goddelozen *met* hun gruwelijke goddeloosheid, zodat zij kon blijven bestaan, en Noach en de zijnen er op konden leven. Ware die reinigende verdelging niet gekomen, dan zou de wereld niet hebben kunnen blijven bestaan, noch ook Noach met wie tot hem behoorden, gered worden. In dat reinigende oordeel van dien watervloed lag hun behoud, daardoor werd hun redding en de mogelijkheid van hun voortleven op de aarde bewerkt. In dien zin was dit Zondvloedwater, dat anderszins oordeels- of verdelgingswater was, nl. voor wie er in en door omgekomen zijn, voor Noach en de andere geredden behoudeniswater, dat voor hen de aarde reinigde van haar gruwelijke goddeloosheden, en hen verlost van de goddeloze wereld rondom hen, die ook hen wilde aftrekken van God, en meevoeren in de ongerechtigheid, en om wie het oordeel over de gehele wereld ten slotte onvermijdelijk zou moeten komen. Aldus blijkt er overeenkomst tussen dit Zondvloedwater en den Doop. Niet voor de verdelgden, maar voor de geredden. Daarop wijst de apostel verder. *Hetwelk*, d.i. welk water, *als tegenbeeld*, d.w.z. als afschaduwing, nl. op deze wijze, dat de Doop zijn voorbeeldende profetie of voorafschaduwing in dat Zondvloedwater heeft, en zelf daarvan de afschaduwing is, *ook u*, of volgens een andere lezing, die echter zich eerder als door wijziging van het oorspronkelijke aangebracht denken laat, ons, nu behoudt, door wegspoeling der zonde met al haar schuld en verderf, maar dan *een Doop*, *niet* zoals hij als Waterdoop is *een aflegging* slechts *van vuil des vleses* en lichamelijke reiniging bewerkt, *maar* zoals hij door de werking van Christus' bloed en Geest een wezenlijke, algehele, geestelijke reiniging en heiliging tot stand brengt, en *een vraag* in het binnenste verwekt en uit het hart doet oprijzen naar omhoog *aan God*, *om een goede consciëntie*, d.i. een consciëntie die weet vergeving van zonden ontvangen te hebben van God om Christus' verzoeningswerk, en daarom in de rechte verhouding tot God weet te staan, gewassen door Christus' *bloed*, geheiligt door Zijn Geest. En deze zielevraag aan God, deze innerlijke omzetting, levendmaking, vernieuwing, die tot deze vraag dringt, wordt bewerkt door *de opstanding van Jezus Christus*, die de grondslag en bron is van het nieuwe leven in Zijn gekochten, 1:3, hen andere mensen doet zijn, die niet buiten de zaligende gemeenschap met God kunnen en willen leven, en daarom roepen om Christus en Zijn heilswerk, teneinde weer te mogen komen in de rechte en volle vredeverhouding tot God. *Die aan de rechterhand Gods is*, nl. Jezus Christus, in het vorige vers het laatst genoemd, in de allerhoogste macht gesteld en met Goddelijke majesteit bekleed, *henengegaan ten hemel*, d.i.

nadat Hij opgevaren is ten hemel en daar aangekomen, *terwijl engelen en machten en krachten*, alle hemelse machthebbers, hoe heerlijk ook, en niet alleen de hemelse, ook die der hel, alle geestelijke hooglieden, *zich aan Hem onderworpen hebben*, hetzij gewillig en met blijdschap, hetzij onwillig, maar genoopt door Zijn alles overweldigende macht en schitterende majesteit. Men zou het werkwoord ook passief kunnen opvatten: onderworpen zijn. Maar elders in dezen brief heeft dit werkwoord en deze werkwoordsvorm mediale of reflexieve betekenis: zich onderwerpen, 2:13; 5:5; vgl. ook 2:18; 3:1, 5. En dat pleit er voor, het ook hier in dien zin te nemen. Dan geeft het te meer te kennen de hoge macht en grote heerlijkheid, die de Heere Christus na en om Zijn Zelfvernederings tot in den dood des kruises om onzer redding wil verkreeg, die nl. zo Goddelijk groot is, dat ook alle deze geestelijke machten in hemel en hel zich gedrongen of genoopt voelen, Hem als hun God en Heere te aanbidden. Zo blijkt aan Christus de waarheid van het in vs. 17 gezegde.

Op Hem moeten de gelovigen het oog richten. Hem moeten zij in hun doen navolgen, om ook het lijden van onrecht niet te willen ontwijken en afkeren, maar gewillig en met blijdschap te dragen, bedenkende tot hun bemoediging en vertroosting, dat dat door Gods genade de weg is tot hun verhoging in eeuwige heerlijkheid.

HET VIERDE HOOFDSTUK.

Omdat Christus voor de zonde gestorven is, kunnen en mogen Zijn gelovigen niet met hun vroeger zondig leven voortgaan, maar hebben zij naar Gods wil te leven, 4:1-6,

4:¹ Daar Christus dan aan het vlees geleden heeft, wapent ook gij u met dezelfde gedachte, dat degene, die aan het vlees geleden heeft, tot rust gebracht is van de zonde, ² om niet meer naar mensenbegeerten, maar naar den wil van God den overigen tijd in het vlees te leven. ³ Want de voorbijgegane tijd is genoeg, dat wij (daarin) den wil der heidenen uitgevoerd hebben, gewandeld hebbende in de losbandigheden, (vleselijke) begeerten, wijnzuiperijen, brasserijen, drinkerijen, en recht- en wet-verkrachtende afgoderijen. ⁴ Waarin zij bevreemding tonen, als gij niet mede snelt naar dezelfde uitstorting van liederlijkheid, lasterende. ⁵ Die rekenschap zullen geven aan (Hem), Die bereid is om te oordelen levenden en doden. ⁶ Want daartoe werd ook aan de doden het Evangelie verkondigd, opdat zij wel op mensenwijze geoordeeld zouden worden aan het vlees, maar leven zouden naar God in den geest.

Wederom komt de apostel tot de vermaning om met het vroegere zondeleven te breken, en heilig te leven; vgl. 2:11, 16; 3:10 v.v. Nu echter als gevolgtrekking uit het lijden en sterven van den Heere Christus voor onze zonden. Met Zijn dood voor hun zonden zijn de gelovigen ook van de zonde losgemaakt en ontslagen. Daarom moeten zij dat nu ook in hun leven openbaren, door niet meer mee te doen met de heidense goddeloosheden en uitspattingen, maar naar den eis des Evangelies te wandelen.

16 *Daar Christus dan*, zoals in het vorige hoofdstuk nog weer werd aangewezen, 3:18, *aan het vlees*. d.i. aan Zijn menselijke natuur, *geleden heeft* den lichamelijken dood, om aldus de schuld onzer zonden te verzoenen, en ons van de zonde met al haar onreinheid en droeve gevolgen te verlossen, zo *wapent ook gij u*, evenals Christus, want het geldt hier een strijd op leven en dood tegen de zonde, tegen vlees en wereld en hel, die niet rusten, maar met alle macht en middelen u in zonde en aldus in het eeuwige verderf willen storten, 5:8, *met dezelfde gedachte*, als die Christus heeft en had, toen Hij voor u en uw zonde het lijden des doods op Zich nam, en die is, *dat degene, die aan het vlees geleden heeft* ook tot den dood, en metterdaad het leven overgaf en uitstortte in den dood, zoals Christus voor u heeft gedaan, daarmee dan ook aan het eind is met of *tot rust gebracht is van de zonde*, en van haar volkomen losgemaakt werd, zodat de zonde geen recht noch macht meer over hem heeft in enig opzicht, en hij zich van haar bevrijd moet tonen, d.i. niet meer haar dienaar en liefhebber. De apostel verbindt hier nauw wat van Christus en wat van Zijn gelovigen geldt, maar van Hem en van hen elk op een bijzondere wijze, en van hen om en door Hem en Zijn verlossingswerk. Hij heeft nooit zonde gedaan, 2:22, en heeft dus in dien zin ook nooit tot breuk met, en bevrijding van de zonde kunnen komen. Maar Hij heeft voor hen de zondeschuld betaald door Zijn lijden en sterven, en ook de vrijmaking van de zondemacht, en reiniging van de zonde voor hen verworven. Door Zijn dood en verzoeningsarbeid zijn zij nu van de zonde losgemaakt naar haar schuld en naar haar macht. Dat moeten zij bedenken, en daarom de zonde ook nalaten en niet *meet* doen. Men heeft het woord door *dat* vertaald, hier ook wel vertaald door *omdat*. Op vele plaatsen moet dit. En grammaticaal kan het hier ook wel. Maar naar den gedachtengang in dit briefdeel, en naar de idee zelf kan het nu niet. We kregen dan: omdat degene, die geleden heeft aan het vlees, tot rust gebracht is van, of aan het eind is met de zonde. Maar als iemand sterft, kan hij niet meer op aarde de zonde bedrijven, doch heeft daarmee, in zover hij niet een gekochte en verlost door Christus' bloed is, de zonde nog niet afgelegd. De verlorenen blijven zondaars, al kunnen zij haar in velerlei opzicht niet meer uitvoeren. Daarom kan met vs. 1b niet een reden opgegeven zijn van wat in vs. 1a *gezegd* wordt. Wat vs. 1b bevat, geldt van den Heere Christus in zover Hij door Zijn dood de zondeschuld der Zijnen volkomen heeft verzoend, en Hem om hun zonde dus generlei oordeel meer treffen kan, en in zover Hij door Zijn verzoeningswerk het bestaansrecht der zonde in hen, haar macht over hen, heeft weggenomen en gebroken. En het geldt om en door

Hem van hen, daar door Zijn gehoorzaamheid voor hen ook tot in den dood, alle band aan de zonde voor en bij hen is doorgesneden, en zij volkomen van de zonde vrij gemaakt werden. Om die volle bevrijding der Zijnen van de zonde was het Hem bij Zijn verlossingswerk en op Zich nemen van het lijden ook tot den kruisdood, te doen. Nu moeten de gelovigen ook diezelfde gedachte hebben, nl. dat zij door Hem en Zijn volle gehoorzaamheid zelfs tot den dood, bevrijd zijn van de zonde, geheel van haar *losgemaakt*, en niets meer met haar uit te staan hebben, en zich niet meer met haar mogen inlaten en verbinden. Het woord, door "tot rust gebracht is" vertaald, kan mediaal, maar ook passief worden opgevat, d.i. weergegeven worden *met: heelt* opgehouden, en met een constructie in den lijdenden vorm. De vraag is nu, hoe die Griekse werkwoordsvorm hier bedoeld is: in medialen, bedrijvenden zin, of met passieve strekking. Nu heeft Christus met Zijn lijden ten dode niet opgehouden te zondigen, want Hij heeft nooit gezondigd. Maar door Zijn lijden heeft Hij als Borg de zondesschuld der Zijnen zo volkomen betaald, dat God Hem, en in en met Hem de Zijnen, van allen band aan en vanwege de zonde heeft ontslagen, toen Hij Hem opwekte uit de doden. En de Zijnen hebben niet zelf met de zonde afgerekend en volkomen gebroken, en doen dat uit zichzelf ook niet bij en met hun dood, maar zij zijn om den wille van Hem en Zijn verzoeningsarbeid van de zonde naar schuld en verderf bevrijd. Zij hebben die weldaad ontvangen uit Gods hand als een genadegave om Christus' wil. Daarom is bedoelde werkwoordsvorm hier passief gemeend, en moet hij dus als lijdende vorm verstaan en weergegeven worden. Dit kan geschieden door de gekozen vertaling "tot rust gebracht is", of door een uitdrukking als "aan het eind is met" aangeduid worden. De apostel wil in elk geval niet zeggen, dat de gelovigen zelf hun loskomen van de zonde bewerkt hebben, maar wel, dat zij door Christus' dood van de zonde volkomen af zijn, zodat zij zich dus ook met haar niet meer mogen bezoedelen. *Om niet meer*, zoals tevoren, *naar mensenbegeerten*, onheilige lusten, vleselijke wensen, overleggingen, driften, *maar naar den wil van God* als richtsnoer *den* nog *overigen tijd*, vóór den overgang uit dit tijdelijke bestaan in het eeuwige, *in het vlees*, in dit zwakke, aardse lichaam, *re leven*, zijn levensdagen door te brengen. *Want de voorbijgegane tijd* is lang *genoeg* geweest, al onze vroegere levensjaren, en te lang, want elk ogenblik van zondigen werkt verderf, en ieder tijdsdeeltje behoort volkomen toe aan God, *dat wij* daarin *den wil*, het zinnen en beraadslagen en overleggen en begeren en goedvinden, *der heidenen uitgevoerd*, in het werk gesteld en volbracht *hebben*. Hieruit blijkt met grote waarschijnlijkheid, dat de geadresseerden heidenen van afkomst waren, en niet Joden. Want het is moeilijk te denken, dat niet maar een enkele Jood, doch de Joden in het gemeen uit schier geheel Klein-Azië, vgl. bij 1:1, tot zodanigen heidensen levenswandel vervallen zouden zijn, als hier getekend wordt. Heidenen wil hier zeggen: niet-Christenen, buiten de kennis van God en Zijn bijzondere Openbaring levenden. *Gewandeld hebbende*, met blijdschap en met ons ganse levensgedrag, *in losbandigheden* als in ons levenselement, uitspattingen van allerlei aard, vleselijke *begeerten*, die niet waren naar Gods wil, maar onheilig en zondig, *wijnzuiperijen, brasserijen, drinkerijen, en recht- en wetverkrachtende afgoderijen bij feesten* ter ere van afgoden, en bij feesten van allerlei gilden of bonden, die den enen of anderen afgod als schutspatroon gekozen hadden, en waarbij het soms gruwelijke kon toegaan, en onzedelijk in erge mate. *Waar*in, of betreffende welke zaak *zij bevreemding tonen*, verwondering, verbaasdheid laten blijken, *als gij niet mede snelt*, uit grote begeerte en als tot het smaken van het hoogste genoegen, *naar dezelfde* bruisende en schuimende *uitstorting* of opspuiting als bij een vulcanische uitbarsting *van liederlijkheid, lasterende*, om u toch maar mee te voeren, en hunnerzijds u allerlei kwaad aanwrijvende; vgl. 2:12; 3:16. *Die* echter er met dat zondigen niet af zijn, maar *rekenschap zullen geven*, gewis en stellig, van al hun doen en zondigen, en dat dan niet zullen vermogen, *aan Hem, Die bereid is*. God door Christus, 1:7, 13, *om te oordelen levenden en doden*, allen, zonder uitzondering, want ook de dood onttrekt aan dat oordeel niet. De apostel wijst op dat oordeel ten jongsten dage en in de eeuwigheid, om de geadresseerden daaraan te doen denken, en dat voor ogen te doen houden, om hen ook daardoor te sterken in de afwijzing der verleiding tot dat zondeleven.

Christus' lijden en sterven voor hun zonden brengt dus voor de gelovigen mede een finale verlossing van de zonde, 4:1, waarin ook de roeping voor hen ligt, om zich voor de zonde te

wachten, en in een Godvruchtig leven zich te onderscheiden van de wereld, 4:2-5. Dat is ook de bedoeling der Evangelieprediking. *Want daartoe*, tot bewerking van dien heiligen wandel naar Gods wet, zoals die in het slot van vs. 6 nog uitdrukkelijk genoemd en aangeduid wordt, *werd ook aan de doden*, die reeds gestorven waren, toen deze brief geschreven werd, maar nog leefden, toen het Evangelie tot hen kwam, omdat zij anders niet meer aan het vlees geoordeeld hadden kunnen worden, *het Evangelie verkondigd*, teneinde zij daarin zouden leren geloven en aldus behouden worden, *opdat zij wel op mensenwijze*, d.i. zoals het met alle mensen gaat, omdat het den mens, allen mensen, gezet is eenmaal te sterven, Hebr. 9:27, want de dood is de bezoldiging der zonde, en doorgestaan tot alle mensen, Rom. 6:23; 5:12, *geoordeeld zouden worden*, d.i. den dood zouden sterven, *aan het vlees*, lichamenlijk. Dus moesten zij bij de prediking aan hen nog leven. Toen waren zij nog geen doden, zouden zij nog aan het vlees geoordeeld kunnen worden, den lichamenlijken dood sterven. Hier wordt dus van heel iets anders gesproken, dan in 3:19 v. Beide verzen mogen niet met elkander vereenzelvigd worden, als handelden zij over dezelfde feiten. En zij mogen ook niet, het een naar het ander, uitgelegd worden. Beider woorden zowel als beider voorstellingen verschillen geheel. Hun inhoud is onderling gans verscheiden. Doch zou de gelovige aanneming van het Evangelie hen ook niet voor den lichamenlijken dood behoeden, geestelijk moest het hen toch tot een nieuw leven brengen. Andere mensen moest het hen maken, die van de zonde werden vrijgemaakt, en daarom ook van haar aflieten, opdat zij in een heiligen levenswandel zich begenadigden en kinderen Gods zouden betonen. Maar, schrijft de apostel, het Evangelie werd hun destijds verkondigd, opdat zij *leven zouden naar God*, volgens den regel Zijner wet, Hem tot ere, *in den geest*, met of naar den geest, d.i. met hun innerlijkste wezen, in waarheid; vgl. Joh. 4:23; Rom. 7:22, 25.

Opwekking tot dringend gebed, sterke liefde, rechte besteding van ontvangen genadegaven, tot Gods ere, 4:7-11.

4:⁷ Het einde echter van alle dingen is nabij gekomen. Weest dan bezonnen en nuchter tot gebeden. ⁸ Vóór alle dingen hebt voor elkander sterke liefde, want liefde bedekt een menigte van zonden. ⁹ (Weest) gastvrij jegens elkander zonder te murmureren. ¹⁰ Een ieder bediene, zoals hij een genadegave ontvangen heeft, die aan elkander, als goede uitdelers van de menigvuldige genade Gods. ¹¹ Indien iemand spreekt, (doe hij het) als (sprekende) woorden van God. Indien iemand (helpend) dient, (doe hij het) als uit kracht, die God verleent. Opdat in alles God verheerlijkt worde door Jezus Christus, Wien de heerlijkheid is, en de kracht, tot in alle eeuwigheid. Amen.

Nu volgen enkele vermaningen inzake het gebedsleven en de onderlinge gezindheid en gedraging der gelovigen, alsook betreffende de wijze van de bediening der verschillende ontvangen genadegaven. Als het grote doel, waarop bij alles het oog gericht moet zijn, en dat als beginsel alle handelen dient te beheersen, noemt de apostel de verheerlijking of lofprijzing Gods.

7-11 Eerst wijst hij op de tijdsbedeling. *Het einde echter van alle dingen is nabij gekomen*, d.w.z. het absolute einde, waarmede de grote wereldloop ophoudt, en de eeuwigheidstoestand intreedt. Dat betekent niet, dat destijds reeds de laatste dag vlak op handen was. Maar de laatste bedeling was ingetreden met de komst van den Heere Christus. Na deze bedeling komt niet een nieuwe aardse bedeling. Doch met deze loopt de wereldhistorie af. Hoe lang deze eindbedeling duren zou, wist de apostel niet. Dat zegt hij hier ook niet. Hij leefde onder het besef en den indruk van 's Heeren verschijning op de wolken, en wilde, dat de gelovigen daarop steeds het oog zouden hebben, 1:13; 5:4. Dat zou hen troosten en bemoedigen, en ook hun leven heiligen. Ook valt bij het bestendig verlangend uitzien naar 's Heeren wederkomst, en zó, dat het geloofsoog Hem reeds in Zijn majesteit als ziet naderen, het tijdsbesef weg, en wordt de lange duur van het wachten niet meer hinderlijk gevoeld. Eens mensen leven vaart bovendien snel voorbij, ook al duurt het tachtig jaar, Ps. 90:9-10. Maar hier wordt er op gewezen, dat de slotperiode van de ganse wereldgeschiedenis is aangebroken met de verschijning van den Zoon Gods in ons vlees, zodat met dit tijdvak alles

afloopt, hetzij er vóór den laatsten dag nog vele òf weinige jaren of eeuwen komen zullen. En dat snellen naar het einde, het verkeren in de laatste bedeling, moet den gelovigen steeds helder voor ogen staan. Dat zal dan geheel hun zijn en doen beheersen. En allereerst wel hen brengen tot voortdurend ernstig gebed. *Weest dan bezonnen*, recht en zuiver van denken en voorstellen, zodat gij u door geen waandenkbeelden en verkeerde meningen leiden laat, *en nuchter*, onbeneveld door sterken drank, maar ook door hartstochten niet verduisterd in uw oordeel, zodat gij de werkelijkheid der dingen niet zoudt zien, gelijk die metterdaad is, *tot gebeden*, of ook: tot de gebeden, wat dan betekenen zou, tot uw vaste gebeden, die gij geregeld doet. Onder het besef van den ernst der tijden, en van het aansnellen van het einde aller dingen, moet er gebeden worden, al maar weer in het gebed geworsteld worden met den Heere, en eigen en anderer nood en behoefte Hem voorgelegd, om ook datgene te vragen, wat inderdaad nodig is, in de eerste plaats wel voor 's Heeren gelovigen. Dat vereist en veronderstelt ware onderlinge liefde. En tot deze vermaant de apostel nu ook vervolgens. *Vóór alle dingen*, d.i. allereerste vereiste is: *hebt voor elkander*, als gelovigen onderling, *sterke liefde*, die niet breken kan, het uithoudt, wat zij ook dragen en verdragen moet, vgl. 1:22, *want liefde bedekt een menigte van zonden*, zij geeft het niet spoedig op, 1 Cor. 13:7; Spr. 10:12; Jac. 5:20. Het is niet de bedoeling te zeggen, dat de liefde der gelovigen de zondesschuld van overtredende medegelovigen zou kunnen wegnemen. Want dat kan zij niet. Dat doet alleen het bloed van den Heere Christus. Zelfs Gods liefde heeft niet zonder meer de schuld der verkorenen te niet gedaan, maar Christus gegeven, om haar te kunnen uitdelgen. Maar ware liefde kan heel wat hebben, voordat zij bezwijkt en aflat. Zij verdraagt alle dingen, schrijft de apostel Paulus, 1 Cor. 13:7. Deze liefde moest ook uitkomen in de opneming en verzorging der reizende Evangelieboden en broeders. Weest daarom *gastvrij jegens elkander*, Rom. 12:13; Hebr. 13:2, *zonder te murmureren*, omdat gij het bezwaarlijk vindt, en liever er geen moeite mee zoudt hebben, en het slechts gedwongen doet, daar gij het moeilijk weigeren kunt. *Een ieder*, wie hij ook zij, gering of aanzienlijk, en hetzij hij veel of weinig talenten of bijzondere gaven van den Heere verkreeg, *bediene* ten nutte van de anderen, *zoals hij een bijzondere genadegave*, in welk opzicht ook, *ontvangen heeft*, want alles is vrije gave van Gods onverdiende ontferming, die genadegave of bijzondere bekwaamheden en toevertrouwde talenten *aan elkander*, de een jegens den ander, en allen onderling, *als goede uitdelers* of rentmeesters, want alles wat de gelovigen bezitten, zowel aan stoffelijk goed, als aan geestelijke uitnemendheden en geschiktheden, hebben zij niet van zichzelf, en is ook niet in eigenlijken zin het hunne, maar van den Heere, Die het hun in Zijn souvereine erbarming over hen uitdeelde tot dienst van de andere gelovigen, waarom *zij het ook als* zodanig te beschouwen en aan te nemen hebben, *van de menigvuldige*, zeer onderscheidene, want *God is rijk in Zijn genadewerkingen, genade Gods*, 1 Cor. 4:7. *Indien iemand spreekt*, als Evangeliebode optredende, en het Woord Gods brengende, hetzij als leraar, hetzij als profeet, hetzij op andere wijze, 1 Cor. 14, doe hij het in het besef en op die wijze, *als sprekende woorden van God*, en niet eigen of mensen woorden. Dat moet hem in zijn spreken beheersen, en dat spreken met waardigheid, voorzichtigheid, ernst doen geschieden. *Indien iemand helpend dient*, bij armoede of krankheid stoffelijke ondersteuning of andere hulp biedend, doe hij het niet uit de hoogte, noch in krenkende nederbuigendheid, noch als ware het van hem, dat hij het kon en deed, en als ware de geholpene van hem afhankelijk, en moest deze hem wel recht dankbaar zijn, maar verrichte hij dien dienst *als uit kracht, die hij* niet van zichzelf heeft, doch *God* hem in Zijn genade *verleent*, zodat dat dienen geschiede met dank aan God voor de *ontferming om tot dien dienst* te willen verwaardigen, in liefde en met toewijding, waarlijk tot hulp van den verzorgde, en zo, dat deze weten mag, door God geholpen te worden, zij het ook, dat Hij Zich daarbij van mensen wil bedienen. Opdat *in* en om *alles*, geen ding, geen arbeid, geen gave uitgezonderd, niet de mens, maar *God verheerlijkt* of geprezen worde, *door Jezus Christus*, Die alle werk, ook alle lofprijzing, der gelovigen heiligen moet, zal het Gode aangenaam kunnen zijn, en Hem waarlijk verheerlijken. *Wien, hetzij* dit ziet op den Heere Christus, Die het laatst genoemd is, hetzij op God, Die het Subject van den vorigen zin is, vgl. ook 5:11; de beslissing is moeilijk met zekerheid te geven, en maakt in zover weinig verschil, dat de Heere Christus ook Zelf God is; *de heerlijkheid is*, Die haar bezit, de ware en de volle heerlijkheid, en *de kracht*, de allesoverweldigende sterkte, tegen welke

niets zich staande houden kan, laat staan haar weerstaan en overwinnen, ook de grootste macht des vijands niet, *tot in alle eeuwigheid*. Hem zal de zege zijn, wat nu ook tegen Hem en de Zijnen woede. Laten de gelovigen dan standvastig blijven, welke verleiding hen ook aanlokt, hoe de vijand hen ook bestrijde. Het laatste woord is aan God en Zijn Christus. En Hij zegeviert en doet triumpferen allen, die in geloof aan Hem door geen wereld noch hel zich van Hem laten aftrekken, zodat zij met zonde en vlesesdienst zouden mededoen. *Amen* schrijft de apostel, om zijn woord van zoëven nog te bevestigen. Daarmomtrent is geen twijfel mogelijk. De geadresseerden moeten het wel bedenken. Het is ook de blijdschap van zijn hart.

Op lijden met en om Christus volgt, bij een heiligen levenswandel, deel in Christus' heerlijkheid, 4:12-19.

4:¹² Geliefden, ziet niet vreemd op van de hitte (der vervolging) onder u, die u tot beproeving geschiedt, alsof u iets vreemds overkwame. ¹³ Maar zoals gij gemeenschap hebt aan het lijden van Christus, verheugt u (in die mate), opdat gij ook in de openbaring van Zijn heerlijkheid u verheugen moogt, u verblijdende. ¹⁴ Indien gij gesmaad wordt om den naam van Christus, (zijt gij) zalig, want de Geest der heerlijkheid en Die van God rust op u. ¹⁵ Want niemand van u moet lijden als een doodslager, of dief, of misdadiger, of als een, die zich mengt in eens anders zaken. ¹⁶ Indien hij echter (lijdt) als Christen, moet hij zich niet schamen, maar God verheerlijken om dit deel. ¹⁷ Want (het is) de tijd, dat het oordeel begint van het huis Gods. En indien het eerst van u (begint), wat zal het einde zijn van degenen, die aan het Evangelie van God ongehoorzaam zijn? ¹⁸ En indien de rechtvaardige te nauwernood behouden wordt, waar zal de goddeloze en zondaar verschijnen? ¹⁹ Zodat ook die lijden naar den wil van God, hun zielen aan den getrouwen Schepper moeten toevertrouwen onder het doen van het goede.

Nu spreekt de apostel bepaald over benauwing om des geloofs wil. Hij heeft op de heerlijke toekomstige erfenis gewezen, 1:3 v.v., tot volkomen hopen op den Heere en de genade bij Zijn verschijning den gelovigen ten deel wordende, opgewekt, 1:13 v.v., over onrechtvaardige behandeling bij het doen van het goede gehandeld, 2:18 v.v.; 3:13 v.v., de wijze van dragen van het lijden van onrecht en mishandeling in het licht gesteld door de tekening van het lijden van den Heere Christus, 2:21 v.v., en den zegen op dat lijden aangeduid door 's Heeren voorbeeld, 3:17 v.v., en gedurig aangedrongen op een Godvruchtigen levenswandel, 2:11 v.; 3:8 v.v.; 4:1 v.v. Doch thans eerst spreekt hij duidelijker over verdrukking en vervolging om den wille van het geloof in den Heere Christus, niet slechts van slaven door hun heren, 2:18 v.v., en van vrouwen door haar mannen, 3:1 v.v., maar meer in het algemeen. Ook de overheid was hierbij betrokken, in zover zij oordelen moest. Want de vermaning, om te zorgen niet als moordenaar, dief, misdadiger te lijden, sluit in zich de gedachte, dat ook de overheid hierin gemengd was, al zegt dit nog niet, dat deze vervolging van haar uitging. Men kon ook de Christenen van allerlei kwaad betichten, en bij de overheid aanklagen van misdaden, terwijl men dit feitelijk deed om hun Christen-zijn. Dan moest de overheid onderzoeken en beslissen. En het laat zich denken, dat de beschuldigingen soms zo sluw opgesteld en met enigen schijn van waarheid omkleed waren, dat rechte onderscheiding en zuivere beoordeling niet gemakkelijk vielen, vooral niet aan een heidense overheid, die in elk geval het Christendom niet welgezind was, maar de Christenen reeds om hun weigering, den keizer en zijn beeld te aanbidden, of Godsdienstig te vereren, verdacht. Daarom kan men ook niet met recht uit hetgeen hier van de vervolging gezegd wordt, en het feit, dat ook de overheid hierbij wel op de ene of andere wijze betrokken geweest moet zijn, afleiden, dat deze brief zich daardoor verraaft, als eerst na Nero's regering, 54-68 n. Chr., geschreven te zijn, dus niet van den apostel Petrus, die onder dezen keizer den marteldood is gestorven, afkomstig te zijn.

12-13 ¹³ Met de aanspraak *geliefden* geeft de apostel uiting aan zijn hartelijke gebondenheid aan de geadresseerden, en wil hij hun het hart te meer openen voor de goede opnemings zijner vermaning; vgl. 2:11. Hij voelt met hen mede, en is hunner één. *Ziet niet vreemd* op, schrijft hij, hetzelfde woord gebruikende als in het begin van vs. 4, *van de hitte* of den vuurgloed of brand, vgl. Openb. 18:9, 18, der vervolging of

verdrukking *onder u*, bedenkende dat *die u tot beproeving* of geloofsloutering *geschiedt*, opdat gij van de wereld geheel zoudt afzien, en het oog des geloofs en der hoop enkel op den Heere en Zijn heerlijke toekomst zoudt richten, *alsof* het ware, dat *u iets vreemds*, geheel onnatuurlijks en onverklaarbaars *overkwame*. De verdrukking of vervolging om des geloofs wil was dus vóór kort in hevigheid toegenomen. Het was anders en erger dan het vroeger en van den beginne was geweest. Anders immers ware er geen oorzaak voor verwondering geweest. Waaruit deze verandering en toeneming in hevigheid der vervolging voortkwam, wordt hier niet gezegd, en weten we niet. Het kan met Nero's woeden tegen de Christenen in verband gestaan hebben. De geadresseerden verbaasden er zich over. Zij vonden het vreemd. Zij bedachten niet, dat de Heere tot de Zijnen gezegd had: in de wereld zult gij verdrukking hebben, Joh. 16:33; vgl. ook Hand. 14:22, zodat vervolging der gelovigen door de wereld, die in de macht van den boze ligt, 1 Joh. 5:19, in zekeren zin natuurlijk kan heten, en ook aan de andere gelovigen werd aangedaan, 5:9, noch ook letten zij op het heilzame doel, dat God met het laten komen dier vervolging had, hun reiniging en hun bevestiging in het geloof. Ook vergaten zij, dat lijden om Christus' wil, voor de eeuwigheid blijdschap en heerlijkheid medebrengt. *Maar zoals*, d.i. omdat en naar de mate, *gij gemeenschap* of mededeel *hebt aan het lijden van Christus*, dat Hij in de *Zijnen* lijdt, en rekent als Zich aangedaan, Matth. 25:40, 45; Col. 1:24, *verheugt u* in die mate en daarom, *opdat gij ook in de openbaring van Zijn heerlijkheid* op den jongsten dag, en dan tot in alle eeuwigheid, *u verheugen moogt*, d.i. rechte, volle vreugde deelachtig wordt, *u verblijdende*, d.i. zo grote vreugde genietende, dat zij u geheel vervult, en gij haar in woord en daad openbaart. Dit deelwoord wordt er bijgevoegd, om de volheid der vreugde aan te duiden, die zich uiten moet in vreugdebedrijf. De apostel Paulus drukt de gedachte van dit vers op deze wijze uit: indien wij met Hem lijden, opdat wij ook met Hem verheerlijkt worden, Rom. 8:17.

14-16 Maar het lijden dat den geadresseerden en gelovigen wordt aangedaan, mag niet een rechtmatig straflijden zijn om bedreven euvelheden, doch enkel om hun geloof in, en trouw aan den Heere en Zijn Woord. *Indien gij gesmaad wordt*, beschimpt, mishandeld, aangeklaagd in, d.i. *om den naam van Christus*, om Zijntwil en uw gelovig vertrouwen op, en vasthouden aan, en volgen van Hem, dus om uw Christen-zijn, dan zijt gij niet te beklagen, zodat gij u bedroeven moest, doch integendeel juist *zalig* te prijzen, naar het eigen woord des Heeren, Matth. 5:11-12. *Want de Geest der heerlijkheid en Die van God rust op u*. De Heere doet Zijn Geest dan uit u spreken ter verantwoording voor uw rechters, Matth. 10:19-20, en hemelse, geestelijke, Goddelijke heerlijkheid straalt dan van u uit, zij het ook niet in de mate als bij Stephanus, Hand. 6:15, bovenaardse vreugde, geestelijke gemeenschap met den Heere, stil vertrouwen zelfs bij het ingaan in den dood, een voor den wereldling onverklaarbaar iets, dat hem aangrijpt ondanks hemzelf, en hem zich uw mindere doet voelen. Eigenaardig is hier de herhaling van het lidwoord, door *Die* vertaald. Waarom schreef de apostel niet eenvoudig: de Geest der heerlijkheid en van God, daar het toch dezelfde Geest is? Denkelijk om er te meer nadruk op te leggen, dat deze Geest der heerlijkheid Die van God is. Mogen de mensen verwerpen en veroordelen, God neemt aan, en oefent gemeenschap door Zijn Geest, Die Zijn inwoning in, en werking van den gelovige uit, merken doet ook aan de ongelovigen; vgl. Jes. 11:2 v.v.; Hand. 6:10. *Want zal* het in vs. 13 gezegde kunnen gelden, dan is nodig, dat bedacht worde: *niemand van u*, en dit betreft ieder uwer in het bijzonder, wie hij ook zij, *moet lijden als een doodslager of dief of op andere wijze misdadiger*, die dus van overheidswege moet gestraft worden om zijn overtreding van de geboden Gods, *of als een, die zich mengt in eens anders zaken*, waarmede hij niet van doen heeft, en die hem niet aangaan, vgl. Luc. 12:14, en waardoor hij zich dus metterdaad vergrijpt aan de rechten van den ander. Men weet niet recht, wat door het woord, door deze omschrijving weergegeven, aangewezen wordt. Maar de andere woorden in dit vers, en waarmede het op één lijn gesteld wordt, doen wel weten, dat er iets strafbaars door uitgedrukt wordt. *Indien hij echter lijdt als Christen*, omdat hij in Christus gelooft en naar Zijn Evangelie leeft, *moet hij zich niet schamen*, als ware het iets oneervols, zodat hij daaraan zou zoeken te ontkomen, *maar* integendeel dat zich een hoge ere rekenen, en daarom God *verheerlijken* of roemen en prijzen in, d.i. *om dit deel*, d.w.z. over dit voorrecht, dat hem als zijn deel van God verleend werd. Hij moet dat dus

als een bijzondere genadebeschikking Gods jegens hem beschouwen, en er daarom Hem voor danken, er blijde om zijn, en den Heere er om prijzen. Een andere lezing heeft *naam*, en niet *deel*. Dit zou dan terugslaan op *Christen*, en dus willen zeggen, dat deze om zijn geloof verdrukke dan God moest loven, omdat hij als Christen mocht lijden. Zakelijk komt de betekenis dezer beide lezingen op hetzelfde neer. Toch is die van *deel* eigenaardiger en rijker, en kan die van *naam* lichter als op verandering berustende beschouwd worden.

17-19 *Want* het is *de tijd*, die bepaalde tijd of gelegenheid, *dat het oordeel* ter zuivering, 1 Cor. 11:19, en loutering, 1:6-7, *begint van het huis Gods*. 's Heeren gemeente, de gelovigen, voor wie er in de eeuwigheid om Christus' lijden en verzoeningsoffer wil generlei oordeel meer wezen zal, en die dus in dit tijdelijke, aardse leven al het oordeel dragen moeten, dat voor hen nodig en over hen bepaald is, zij het al niet *tot* straf of schuldbetaling, omdat de Heere Christus al hun zondeschuld heeft weggenomen. *En indien*, of: indien *het* echter eerst *van u*, gelovigen, 's Heeren gemeente, begint, *wat zal het einde zijn*, het eeuwig einde *van* degenen, *die aan het Evangelie van God ongehoorzaam zijn*, door daar niet in te geloven, en door er tegen in te gaan, en te bestrijden en te benauwen hen, die er in geloven, en dat juist om hun geloof. Wanneer reeds degenen, die in het Evangelie geloven, en den Heere Christus aangenomen hebben en bezitten als hun Heiland, desondanks toch niet vrijgesteld kunnen blijven van benauwing en druk, die echter hun tot heil moeten dienen, hoe vreselijk oordeel moet dan wel over hen komen, die de heilboodschap Gods en Zijn Christus en Diens zoenoffer verwerpen, en Gods genade zo snood versmaden. Het eeuwig verderf zal zo schrikkelijk zijn. Van "Evangelie van God" wordt nu gesproken, om de heerlijkheid der heilboodschap te meer te doen uitkomen. En het spreken van ongehoorzaamheid moet het schuldige karakter der verwerping van dit Evangelie duidelijker in het licht stellen. *En indien de rechtvaardige*, die God vreest, in den Heere Christus gelooft en in Hem de wegneming zijner zonden en zijn heil heeft, *te nauwernood behouden wordt*, d.i. niet zonder smartelijke, scherpe loutering door het vuur van beproeving en benauwing, 1:7; 4:12, *waar zal de goddeloze*, die om God zich niet bekommert, Hem niet vreest noch dient en vereert, en *zondaar*, die Zijn wetten overtreedt, en doet, wat Hij verbiedt, en nalaat, wat Hij gebiedt, *verschijnen*? Hij zal zich niet staande kunnen houden in het gericht. Hij zal niet vernietigd worden. Maar hij zal weggestormd worden met grote kracht, en neergeworpen in den afgrond van het eeuwige verderf. Vgl. Spr. 11:31. Dat de rechtvaardige te nauwernood behouden wordt, betekent niet, dat de weg der verlossing niet geheel gebaand zou zijn door den Heere Christus. Want Hij heeft alle de zonden der Zijnen gedragen, en een volle gerechtigheid voor hen verworven. De behoudenis is uit enkele, volle genade. Van den kant dergenen, die behouden worden, komt daar niets bij, behoeft daar niets bij te komen. Maar hun ingaan in de volle zaligheid kan toch niet geschieden zonder scherpe loutering door allerlei druk en nood, ook benauwing en vervolging, wellicht ten dode. De weg des behouds is een weg van loutere genade, maar waarop de zonde niet aan de hand gehouden, noch meegevoerd kan worden, 1 Cor. 6:9; Eph. 5:5; 1 Joh. 1:6. *Zodat*, als gevolgtrekking uit het voorafgaande, en als noodzakelijk uitvloeisel uit de waarheid, in de vorige verzen voorgesteld, *ook die lijden naar den wil*, het gebod en Evangelie *van God*, als Christenen, onrechtvaardig, en niet ter rechtmatige bestraffing van misdaden, door hen bedreven, *hun zielen*, zichzelf naar hun innerlijkste wezen, hun leven, vgl. bij 1:9, *aan den* ook jegens hen *getrouwen*, Zijn Woord houdenden, *Schepper*, Die almachtig is, en doen kan wat Hem behaagt, en naar eigen wil aller lot bepalen mag en regelt, ook in lijden en droefenis, en ook bij ter dood bringing, *moeten toevertrouwen* als panden bij Hem weggelegd en aan Hem overgegeven ter bewaring, *onder het doen van het goede*. Op deze laatste woorden valt nadruk. Daarop komt het aan. Dat is a.h.w. de voorwaarde. Het gaat niet om een woord, doch om een daad. Wanneer het kwade gedaan wordt, gezondigd wordt, wordt God toorn gewekt. Dan stoot Hij af, en werpt Hij weg, Jes. 1:15. Maar wanneer gedaan wordt, wat goed is in des Heeren oog, en wat Hij beveelt, en dan en daarom geleden wordt, dan neemt Hij het voor *dezen* lijder op, beschermt hem, en *zet* hem eens in vrijheid, heerlijkheid, en zaligheid; 2:20 ; 3:18 v.v.

HET VIJFDE HOOFDSTUK

Vermaning aan de ouderlingen, hun ambt op goede wijze, en uit Godvruchtigen ziele drang te bedienen, 5:1-4,

5:¹ De ouderlingen dan onder u vermaan ik, die een mede-ouderling en een getuige van het lijden van Christus ben, en ook een deelgenoot van de heerlijkheid, die geopenbaard zal worden: ² weidt de kudde Gods onder u, niet door dwang genoodzaakt het opzicht uitoefenende, maar gewillig naar God, en ook niet om vuil gewin, maar uit ziele drang, ³ en ook niet als overheersende het erfdeel, maar als voorbeelden der kudde uitkomende. ⁴ En wanneer de Opperherder geopenbaard zal zijn, zult gij den onverwelkelijken krans verkrijgen.

De apostel heeft in hoofdzaak geschreven, wat hij aan de geadresseerden voor ogen stellen en op het hart binden wilde. Hij geeft nu nog enkele speciale vermaningen aan de ouderlingen en aan de jongeren, en enige algemene opwekkingen voor allen, om vervolgens met een mededeling aangaande het schrijven en het bieden van groeten en van den zegen te eindigen.

1-4 *De ouderlingen dan onder u*, d.i. die onder u, in zulk een uitgestrekt gebied, 1:1, ouderlingen zijn, *vermaan ik, die een mede-ouderling*, d.i. evenzeer als gij een ouderling ben, wien het opzicht over de kudde des Heeren toevertrouwd is, *en daarbij ook een getuige van het lijden van Christus ben*, omdat ik dat met eigen oog gezien heb, vgl. bij 1:8; 2:23, *en ook een deelgenoot van de heerlijkheid, die geopenbaard zal worden* bij 's Heeren toekomst, 1:7, 13; 4:13. Ouderling heeft hier blijkens het "mede-ouderling" ambtelijke betekenis, zoals ook uit de vermaning in vs. 2 duidelijk wordt, en niet enkel die van "oude man", ondanks het "jongeren" in vs. 5. Het betekent hier dus "opziener"; vgl. ook Hand. 20:17 met 20, en 1 Tim. 5:17. Er is geen reden, getuige hier niet als "ooggetuige" te nemen, doch in den zin, dien dit woord later kreeg bij bloedgetuige, d.w.z. onder lijden getuigenis van den Heere en Zijn Evangelie afleggen. Slechts wanneer men dezen brief aan den apostel Petrus ontzegt, ziet men zich tot dergelijke opvatting genoopt. En ofschoon in 4:13 van "het lijden van Christus" in ruimeren zin gesproken is, noodzaakt dit niet, om dien term ook hier niet in den strikten zin te nemen van het lijden, dat den Zoon Gods persoonlijk trof, vgl. 1:11. Petrus heeft gezien, hoe de Opperherder Zich geheel voor Zijn kudde overgaf in den dood. Dat is een voorbeeld ook voor de opzieners onder Hem. En dat scherpt de apostel hun aldus te meer in. Alle onwilligheid, zelfzucht, overheersing moet hier verre zijn. Gewilligheid, drang des harten, zelfopoffering moeten er zijn. *Weidt* als een herder, vgl. Joh. 21:16, de *kudde*, die, vergeet dat niet, en bedenkt het wel, de kudde Gods is, Zijn eigendom, op welker verzorging en leiding door u, Hij acht geeft, en voor welker weiding gij Hem dus rekenschap zult moeten geven, de kudde, die *onder u* is, d.i. in uw midden, *niet door dwang genoodzaakt het opzicht uitoefenende, maar gewillig, naar God*, d.i. naar Gods eigen voorbeeld en wijze van doen. Door de tegenstelling "maar gewillig" wordt duidelijk, dat het daaraan vlak voorafgaande woord niet vertaald moet worden "met dwang", wat op zichzelf ook kon, doch op een wijze, als boven geschiedde. Er wordt niet mede bedoeld op de wijze van ambtsbediening, zoals in vs. 3, maar op het drijvende beginsel. Er moet geen tegenzin zijn, die zich niet geven, zich niet verloochenen en opofferen wil, en het ambt bedient slechts, omdat men zich tegen eigen wens genoodzaakt ziet, vgl. 1 Cor. 9:17. Enkele tekstgetuigen missen het woord "het opzicht uitoefenende", misschien omdat het nog slechts in Hebr. 12:15 voorkomt, en dus wat ongewoon was, en wellicht ook nog, omdat men later een wezensverschil tussen den presbyter en den episcopus stelde. *En ook niet om vuil gewin*, uit stoffelijk winstbejag, omdat men zich op de ene of de andere wijze in en door zijn ambt trachtte te verrijken, gelijk reeds Judas had willen doen, Joh. 12:6; 1 Cor. 9:14. Deze zonde openbaarde zich dus reeds van den beginne, en kon zich vanwege de verdorvenheid van het menselijk hart ook reeds in die vroege tijden vertonen. De waarschuwing tegen deze zonde is daarom geen bewijs van een lateren oorsprong van dezen brief. *Maar uit ziele drang*, om des Heeren wil en om het welzijn van de kudde, en niet uit zelfzuchtige overwegingen, noch tegen Zijn wil. *En ook niet als overheersende*, d.i. met dwinglandij heerschappij voerende over, vgl. Matth. 20:25, *het*

erfdeel, of eigenlijk: de erfdelen, d.w.z. de onderscheidene gemeenten, die u door den Heere ter verzorging en leiding in Zijn hoge begenadiging van u, zijn toevertrouwd en ten deel geworden. Dit woord komt o.a. ook voor in Hand. 1:17, waar het door "lot" vertaald is. *Maar als voorbeelden der kudde* in heel uw doen wordende, d.i. *uitkomende*, u openbarende, voor heel de kudde. *En wanneer de Opperherder*, de Heere Christus, Wiens eigendom de kudde is, en Die u tot onderherders aanstelde, maar aan Wien gij dan ook eenmaal in uw ambtsbediening verantwoording zult moeten afleggen, en Die nauwkeurig op de kudde en haar verzorging door u toeziet, *geopenbaard zal zijn* in heerlijkheid, ten jongsten dage en ten oordeel, 1:7, 13; 4:13, *zult gij den onverwelkelijken* of immortellen *krans* als zegekrans *verkrijgen* uit 's Heeren hand tot ereteken uwer trouw en liefdevolle toewijding en zelfoffering.

Vermaning aan de jongeren tot onderworpenheid, en aan allen tot ootmoed, waakzaamheid, vasten tegenstand tegen den duivel. En bede om hun bevestiging door den Heere, 5:5-11.

5:⁵ Evenzo, jongeren, onderwerpt u aan ouderen. En bindt allen u voor elkander (het kleed van) den ootmoed voor. Want God stelt Zich tegen hovaardigen, maar geeft genade aan nederigen. ⁶ Vernedert u dan onder de krachtige hand Gods, opdat Hij u verhoge ter gelegen tijd, ⁷ al uw kommer op Hem werpende, want het gaat Hem om u ter harte. ⁸ Weest nuchter, waakt. Uw tegenpartijder de duivel gaat rond als een briesende leeuw, zoekende wien hij (mocht) verslinden. ⁹ Wederstaat hem, vast in het geloof, wetende, dat hetzelfde lijden door uw broederschap in de wereld volbracht wordt. ¹⁰ De God aller genade echter, Die u in Christus geroepen heeft tot de eeuwige heerlijkheid, nadat gij een weinig (tijds) geleden hebt, Die zal (u) volmaken, vaststellen, versterken, funderen. 11 Aan Hem de kracht tot in alle eeuwigheid. Amen.

5-11 Allereerst worden nu de jongeren vermaand, daarna ontvangen allen nog verschillende opwekkingen en vermaningen. *Evenzo*, vgl. 3:1, *jongeren*, allen, *onderwerpt u aan ouderen* met behoorlijke gehoorzaamheid en betoning van eerbied. *En bindt allen u voor elkander* het schort of dienstkleet van *den ootmoed* of de nederigheid van zin voor, evenals de Heere Christus Zich omgordde en de voeten Zijner discipelen wies, Joh. 13:4 v.v. Op dat feit zal de apostel nu wel doelen, zoals uit het eigenaardige werkwoord, dat hij hier bezigt, en dat van een woord, dat een wit kleed aanduidt, waarmede inzonderheid slaven zich bekleedden bij wijze van schort, afgeleid wordt. Er wordt dus mede heengewezen naar een in nederigheid van zin zich geheel en als een slaaf ten dienste willen stellen van den ander tot zijn heil. *Want God stelt Zich tegen hovaardigen*, om hen te beschamen en te vernederen, *maar geeft genade*, of rijke en vrije gunst, *aan nederigen* van zin, ootmoedigen, en die zich in ootmoed en liefde opofferen den ander tot behoudenis; vgl. Spr. 3:34; Luc. 18:14. *Vernedert u dan onder de krachtige hand Gods*, Die alle dingen bestuurt, en ook beproevingen over u beschikt, en Wiens hand gij dus ook niet miskennen moet in hetgeen u van vijanden en vervolgers wedervaart. Gij moet dat als uit Zijn hand ontvangen, en daarbij het oog op Hem geslagen hebben, om u aan Hem toe te vertrouwen, 4:19, en van Hem uw hulp te begeren, met aanbidding Zijner wijsheid en goedheid ook in dien weg van beproeving en leed. *Opdat Hij u verhoge ter gelegen tijd*, wanneer het door Hem daarvoor bepaalde ogenblik is aangebroken, hetzij reeds ten dele in deze aardse bedeling, hetzij eerst, maar dan ook ten volle, met uw dood, en ten jongsten dage; vgl. 1:13. *Al uw kommer*, angst, zorg, *op Hem werpende* of eigenlijk: geworpen hebbende, Ps. 55:23, *want het gaat Hem om u ter harte*. Hij vergeet u niet, verliest u niet uit het oog, laat u niet aan uzelf over, maar ziet nauwlettend op u neder, zoekende en bewerkende uw best, en niet in hardheid u aldus leidende, maar in liefde en naar Zijn grote wijsheid. Weest *nuchter*, 1:13; 4:7, onbeneveld, helder van oordeel, *waakt*, weest wakker en op uw hoede, zonder uw vijand een ogenblik uit het oog te verliezen of niet aan hem te denken, die in alles loert op uw verderf. *Uw tegenpartijder*, die u bestendig aanklaagt bij God, Openb. 12:10, *de duivel met zijn mededuivelen* en ganse hellemacht, *gaat rond* aldoor, zonder rust, Job 1:7, *als een briesende leeuw*, zijn kracht en woede uitende, *zoekende wien hij mocht verslinden*, of, volgens een andere lezing: iemand te

verslinden. Het is hem te doen om te grijpen en te verscheuren. En wien hij maar aangrijpen en ten verderve voeren kan, het kan hem niet schelen, wie dit zij, dien spaart hij niet. Neemt hem dus altijd waar, let op hem, ziet hem in alles u beloozen, wacht u voor hem. *Wederstaat hem, vast in het geloof* in den Heere en Zijn Woord, *wetende dat* niet alleen gij verdrukking en vervolging te verduren hebt, maar dat *hetzelfde lijden*, of, letterlijk: hetzelfde van het lijden, d.w.z. er is nog meer lijden, dan gij doorstaan moet; uw lijden vormt maar een deel van al wat er te lijden valt; gij moet uw lijdenstoestand u ook niet te erg voorstellen; door *uw broederschap*, de andere gelovigen, de ganse gemeente, *in de wereld, volbracht wordt*. Het is dus een algemeen en gemeenschappelijk lijden der gehele Christenheid, hoewel allicht hier zwaarder, daar lichter, hier op deze wijze, daar op die manier. Men kan deze woorden, wat de regelen der taal betreft, ook wel anders vertalen, b.v.: hetzelfde lijden, dat voor, d.i. ten nadele van, uw broederschap in de wereld volbracht wordt. Maar ofschoon het lijden om Christus' wil ook smart veroorzake aan de gelovigen, het brengt hun wezenlijk geen nadeel, heeft de apostel gezegd, maar heil, waarom zij er ook niet bedroefd over moeten zijn, doch verblijd, 4:13. Daarom past nu de gedachte van nadeel hier niet. *De God aller genade echter*, Die alleen maar geven kan, wat nodig is, maar Die ook alles verlenen kan, wat gij behoeft, en van Wien gij alles bezit, wat gij uw deel moogt noemen, *Die u in Christus* door Zijn genade en kracht *geroepen heeft met onwederstandelijke macht tot de eeuwige heerlijkheid*, die Hij u schenken zal, *nadat gij* tevoren, in deze aardse bedeling, *een weinig tijds geleden hebt*, vgl. 1:6, Die *zal u volmaken*, zo toebereiden, als gij wezen moet, om die eeuwige heerlijkheid binnen te gaan, en *vaststellen*, opdat gij staande blijft, want uit uzelf zoudt gij telkens wankelen en bezwijken, en *versterken met kracht*, en *funderen* als op een onbeweeglijk fundament. Op God alleen moeten zij dus zien, alleen van Hem al hun verwachting hebben. Hij zal hun alles schenken en hen behoeden en maken, zoals zij zijn moeten, en brengen, waar zij komen moeten. De wensende vorm dezer werkwoorden, die ook voorkomt, zal wel op verandering berust. De toekomstige vorm is eigenaardiger, wijl toezeggend, belovend, verzekerd. Het geldt van ware gelovigen gewis. In plaats van *u* komt ook de lezing ons voor in het begin van dit vers, maar denkelijk evenzeer op grond van wijziging, ten gevolge der overweging, dat hetgeen de apostel hier zegt, van alle gelovigen geldt, met inbegrip ook van den apostel zelf, en niet alleen van de geadresseerden. Petrus zal echter *u* geschreven hebben, om hen wel te doen verstaan, dat óók zij die grote genade deelachtig geworden waren, en daar wel oog voor hebben moesten. *Aan Hem*, den albeschikkenden God, Die in Zijn ontferming in Christus u alles verlenen wil en zal, wat u ter volle behoudenis leiden kan, is *de kracht*, de alles te boven gaande sterkte, die door niets gebroken en ter neder geslagen kan worden, en daarom zij Hem ook de lofprijzende, aanbiddende erkenning dier almogendheid, *tot in alle eeuwigheid. Amen*. Vgl. 4:11. Wellicht omdat in 4:11 bovendien staat: de heerlijkheid, hebben verschillende tekstgetuigen deze woorden ook hier. Doch het laat zich eerder verklaren, dat deze ze ingevoegd hebben naar 4:11, dan dat andere ze, ondanks zij ook daar voorkomen, uitgelaten zouden hebben. In overeenstemming met zijn toezegging in vs. 10, vestigt de apostel nu alle aandacht op Gods grote kracht, aan welke niets onmogelijk is van hetgeen zij wil.

Slotmededeling, groeten en zegenbede, 5:12-14.

¹² Door Silvanus, die een getrouw broeder voor u is, zoals ik oordeel, heb ik (u) met weinige (woorden) geschreven, (u) vermanende en betuigende, dat dit de ware genade Gods is, waarin gij u stellen moet. ¹³ U groet de mede-uitverkorene te Babyion, en Marcus, mijn zoon. ¹⁴ Groet elkander met een kus van liefde. Vrede aan u allen, die in Christus (Jezus zijt. Amen).

De eigenlijke brief is geschreven. Nog een enkele mededeling inzake de brief behoeft er aan toegevoegd te worden. En dan kunnen de groeten en de slotzegen volgen. Dit een en ander bevatten deze laatste verzen.

12-14 Door middel van *Silvanus*, vrij *zéker* den vroegeren reisgenoot van den apostel Paulus, op diens tweede zendingsreis, Hand. 15:40; 2 Cor. 1:19; 1 Thess. 1:1, *die een getrouw broeder voor u is*, daar hij u kent en gij hem, en hij in

samenwerking met de apostel Paulus voor een deel onder u gearbeid, en u het Evangelie verkondigd, en u tot bekering gebracht heeft, Hand. 16:1-8, vgl. 1 Petr. 1:1, *zoals ik oordeel*, d.i. niet maar vermoed en meen, doch op goede gronden besluit, *heb ik u met weinige* woorden, of in het kort, nl. in verhouding tot het vele, dat geschreven zou kunnen en moeten worden, om u uiteen te zetten en op het hart te drukken, welke de rijkdom is van het heil in Christus, de volheid van de hope der zaligheid en de hoogheid der roeping, waarmede gij geroepen zijt, *geschreven*. Hierbij rijst de vraag, hoe deze mededeling bedoeld is, en door ons moet worden opgevat. "Schrijven door" kan betekenen, dat de apostel Petrus dezen brief dicteerde, en dat Silvanus hem opschreef, vgl. Rom. 16:22. Maar alleen aan die betekenis zullen we nu wel niet moeten denken, want dan zou moeilijk te verklaren zijn, waarom de apostel hem hier noemt, en nog wel met zulke bijvoegingen. Wat had die trouw jegens de geadresseerden met zulk eenvoudig opschrijven van hetgeen Petrus hem voorzei of dicteerde, te doen. En daarbij nog de woorden: *zoals ik oordeel*. De apostel kon dan toch, na het opschrijven van den brief, zelf nagaan, of getrouw was opgeschreven, wat hij gedicteerd had. Ook zou in dit geval nog meer van trouw jegens hem, den apostel zelf, gesproken hebben kunnen worden, dan van trouw jegens de geadresseerden. Daarom zullen we wel moeten aannemen, dat deze woorden iets meer zeggen. De uitdrukking "schrijven door" heeft ook wel den zin van het overbrengen van een brief. Men moest toen zijn brieven veelal doen bezorgen door bijzondere personen, die ergens heenreisden, en gebruik maken van bepaalde gelegenheden. Wanneer nu Petrus met zijn woorden in vs. 12a wilde zeggen, dat hij van de gelegenheid, dat Silvanus naar Klein-Azië zou reizen, gebruik gemaakt had, om hem dezen brief voor de geadresseerden mee te geven, in goed vertrouwen, dat hij dien wel ter rechter plaatse afgeven zou, moesten we ook deze woorden wat moeilijk verklaarbaar vinden. Omdat de geadresseerden dan toch daarvan geen kennis ontvangen zouden, dan alleen in geval Silvanus dezen brief goed afleverde, en dus metterdaad reeds vervuld had, wat als vertrouwen in dezen brief was uitgesproken. Dan waren die woorden niet meer nodig. En bezorgde Silvanus dezen brief niet, en beantwoordde hij niet aan de goede verwachting van den apostel, dan kwamen deze woorden niet ter kennis van de geadresseerden. In beide gevallen waren zij eigenlijk overbodig. Daarom pleit er veel voor, deze woorden op een derde wijze op te vatten, nl. dat de apostel zeggen wil, dat hij maar een kleinen brief geschreven heeft, in vergelijking met het vele, dat eigenlijk geschreven kon en moest worden, hetzij hij dat al of niet gedaan heeft met gebruikmaking van den dienst van Silvanus, en dat hij dezen brief nu laat overbrengen door Silvanus, met de opdracht of het verzoek, om mondeling aan het geschrevene nog toe te voegen, wat nodig zou zijn. Dan ontving Silvanus van den apostel Petrus nu metterdaad een opdracht van vertrouwen, en dienden de woorden van vs. 12a als introductie- en aanbevelingswoorden. Op die wijze wordt zowel het "voor u getrouw", als "zoals ik oordeel", en het "in weinige woorden" goed doorzichtig en verklaarbaar. Dan onthield Petrus zich van meer te schrijven, en stelde hij zich met het schrijven van dit weinige tevreden, omdat hij wist, dat Silvanus in getrouwe liefde tot, en zorg voor, de geadresseerden, wel het meerdere, dat nodig was, op de rechte wijze en in voldoende mate er mondeling aan zou toevoegen. U *vermanende*, op de ziel bindende, en *betuigende* met nadruk, en kracht, *dat dit*, wat in dit schrijven is aangewezen en uiteengezet, *de ware genade Gods is*, de rechte, en buiten welke er geen behoudenis is, *waarin gij u daarom stellen moet*, om daarin uw stand, uw vaste standplaats te nemen, en daarvan u niet te laten aftrekken, noch er van af te gaan. Met heel uw ziel en zinnen moet gij in haar u inzetten, om door haar u geheel in zielsbestaan, begeren, handelen, te laten beheersen. Een andere lezing heeft niet den imperatief, den gebiedenden vorm, maar den indicatief, den aanwijzenden vorm: waarin gij staat. Dan wordt slechts geconstateerd, niet vermaand of bevolen. Nu heeft ook deze lezing van den indicatief sterk tekstgetuigenis, evenzeer als de andere. Maar zij laat zich toch eerder uit wijziging van het oorspronkelijke door latere overschrijvers verklaren, dan de andere, die eerder verwondering kon wekken, alsof de apostel nu wederom enigszins onzeker kon stellen, wat hij aangaande den geloofsstaat van de geadresseerden in den gehelen brief, en nog pas in vs. 10, uitgesproken had. U *groet de mede-uitverkorene gemeente te Babyion*, d.i. zeer waarschijnlijk Rome, vgl. Openb. 17:4-5, 18, en *Marcus*, Johannes Marcus, Hand. 12:12, 25; 13:5; Philem. 24; 2 Tim. 4:11, *mijn geestelijke zoon*. Er bestaat nog al verschil over, of Babyion

hier Rome aanduidt, dan wel het oude Babylonië in het Oosten, en of de mede-uitverkorene hier de gemeente aldaar aanduidt, dan wel de vrouw van Petrus, vgl. Marc. 1:30; 1 Cor. 9:5. Maar de overdrachtelijke wijze van spreken in dezen brief, 1:1, 17; 2:11, en ook in dit vers met het noemen van Marcus als zijn zoon, maken het 't meest waarschijnlijk, dat de apostel nu Rome bedoelt, en de gemeente aldaar. Daarbij komt ook nog, dat de overlevering geen gewag maakt van een werkzaamheid van den apostel Petrus in die Oostelijke landen, zoals wel van zijn verblijf te Rome. Ziet Babyion hier op Rome, dan zal die naam gekozen zijn, om de geadresseerden er aldus aan te herinneren, dat niet zij alleen, maar ook de gemeente elders in nood en druk verkeerde. Groet *elkander met een kus van liefde*, waarin rechte, hartelijke, geestelijke gebondenheid onderling door den band van eenzelfde leven zich uit, en geloof in den Heere Christus, uitkomt. Vrede in vollen zin, met God en onderling, rust in het hart, en wezenlijk welgedijen, *aan u allen* persoonlijk en gezamenlijk, *die in Christus Jezus zijn*. Want Hij is onze vrede, Eph. 2:14, en zonder Hem kan daar geen ware vrede zijn voor iemand, noch in zijn binnenste, noch in zijn bestaan en doen. In Hem is alle heil. En zonder Hem is er geen welgedijen voor iemand mogelijk. *Amen*. Een deel tekstgetuigen mist zowel het woord amen, als den naam Jezus. Het is zeer wel mogelijk, en licht te verklaren, dat zij in andere ingevoegd zouden zijn. Zakelijk maakt het al of niet voorkomen dezer woorden hier geen verschil. Het "in Christus" maakt geen onderscheid tussen gemeenteleden of gelovigen onderling, maar tussen dezen, en die niet in den Heere geloven. Aan de levensgemeenschap met Hem hangt alle heil voor tijd en eeuwigheid.

DE TWEEDE BRIEF VAN DEN APOSTEL PETRUS

OPNIEUW UIT DEN GRONDTEKST
VERTAALD EN VERKLAARD

DOOR

Dr S. GREIJ DANUS

In leven Hoogleraar aan de Theologische Hogeschool

TWEEDE DRUK

J. H. KOK N.V. KAMPEN 1950

INLEIDING.

Auteur.

Ook deze brief geeft zich als een schrijven van den apostel Petrus. De auteur noemt zich Simeon Petrus, dienstknecht en apostel van Jezus Christus, 1:1. Er kan geen twijfel over bestaan, en er bestaat geen verschil over, of met deze aanduiding wordt de bekende Petrus, één der twaalf discipelen des Heeren, bedoeld, die door zijn broeder Andreas tot den Heere geleid werd, Joh. 1:41, en oorspronkelijk Simeon heette, Hand. 15:14, of, op zijn Grieks, Simon, Luc. 22:31, en van den Heere den naam Petrus ontving, Joh. 1:42; Matth. 16:18, en nu eens Simon genoemd wordt, Marc. 1:16, dan Petrus, Marc. 5:37, een anderen keer Simon Petrus, Joh. 1:40, of ook Cephas, Gal. 1:18. Bovendien zegt de auteur, dat hij met den Heere op den berg der verheerlijking geweest is, 1:16-18, verzekert, geen schrander uitgedachte verzinsels nagevolgd te zijn, 1:16, waarschuwt tegen valse profeten, 2:1 v.v., wijst op Gods vreselijke oordelen over de zonde, 2:4 v.v., spoort aan tot beoefening van allerlei deugden, 1:5 v.v., spreekt over anderer bedriegelijk handelen, 2:3, richt het oog der geadresseerden op den groten dag des gerichts, 3:10 v.v., en vermaant tot een heiligen, onbesmetten levenswandel, 3:14. Om dus niet voor een schaamtelozen bedrieger, die zich ook misleiding met het heiligste niet ontzag, gehouden te moeten worden, kan deze auteur geen andere geweest zijn dan de apostel Petrus zelf, die zo wel bekend is uit alle vier de Evangelieverhalen, uit de Handelingen der Apostelen, en uit de brieven van den apostel Paulus.

Bestrijding van Petrus' Auteurschap.

Toch heeft Petrus' auteurschap van dezen brief reeds vroeg ontkenning en bestrijding gevonden. En in den lateren tijd beweren zeer velen, dat deze brief niet door den apostel Petrus geschreven kan wezen, maar door een anderen op zijn naam gesteld moet zijn. Het zal daarom nodig zijn, de argumenten en gronden voor deze bestrijding na te gaan,

In de eerste plaats zegt men, dat deze auteur zo met nadruk en bijzondere opzettelijkheid doet uitkomen, dat hij de apostel Petrus is, of voor dezen gehouden wil worden, 1:1, 16-18. Maar dat was juist nodig tot sterking der geadresseerden tegen de zo drieste en gruwelijke dwaalleraars en spotters, als in dezen brief bestreden moesten worden, en die met hun schaamteloze misleiding de geadresseerden bedreigden. — Reeds de naam Simeon Petrus wijst den falsaris aan, beweert men, want in 1 Petrus 1:1 staat slechts Petrus, en elders wordt deze naam niet gebruikt, doch óf Simon, òf Petrus, òf Cephas, òf Simon Petrus. Doch juist deze schrijfwijze van des apostels naam pleit omgekeerd voor de waarheid, dat deze schrijver metterdaad de apostel zelf is, in zover een falsaris zich wel gewacht zou hebben, reeds door de ongewone manier van schrijven van des apostels naam mogelijke verdenking tegen zich te wekken. De apostel zelf behoefde zich daar niet om te bekommeren, doch juist een falsaris moest zorgen, zoveel mogelijk zich aan te sluiten bij het bekende en gewone, dus in dezen ook bij 1 Petr. 1:1, om niet zijn doel te missen. — Ten derde zegt men, dat het Grieks van dezen brief zo anders is dan dat van den eersten brief van Petrus. Reeds van ouds is dat opgemerkt. Maar ook dit is geen steekhoudend argument tegen Petrus' auteurschap van dezen brief. Omdat we in de eerste plaats weinig weten van Petrus' kennis van, en vaardigheid in het Grieks, en we ten tweede ervan onkundig zijn, of Silvanus invloed op het Grieks van 1 Petr. gehad heeft, en eventueel hoe groten invloed, vgl. 1 Petr. 5:12, en we evenmin weten, of de apostel dezen tweeden brief eigenhandig geschreven heeft, of wellicht ook door middel van een anderen schrijver, dien hij dan den brief gedicteerd *zou* kunnen hebben, maar die ook groteren invloed op de Griekse schrijfwijze had kunnen uitoefenen. Bij zoveel onzekerheid dus, en bij zo weinige stellige kennis omtrent de werkelijke verhoudingen in dezen destijds, wordt alle goede grond, om op het onderscheiden karakter van het Grieks van dezen brief, tegenover dat van 1 Petr., zulk een ontkenning van Petrus' auteurschap te bouwen, gemist. — En dat is ook het geval, wanneer men wijst op het verschillend gebruik van het Oude Testament en de Griekse vertaling daarvan, in deze beide brieven. In 1 Petr. zijn het formele aanhalingen, 1:16, 24-25; 2:6 v.v.; 3:10 v.v., of een spreken in woorden van het Oude

Testament, 2:3, 17 e.a., doch in 2 Petr. eigen geformuleerde voorstelling van geschiedenissen in het Oude Testament verhaald, 2:5 v.v., en weinig bepaalde aanhalingen. Men vergeet dan er mee te rekenen, dat de omstandigheden en aanleiding tot het schrijven van deze beide brieven verschillend waren. Door 1 Petr. konden en moesten de lezers rustig opgewekt, bemoedigd, vermaand worden. Door 2 Petr. moesten zij met kracht gewaarschuwd worden. Het grote gevaar, de schrikkelijke misleiding, moesten vanzelf brengen tot aangrijpende waarschuwing, tot korte, scherpe tekening, tot verontwaardigde veroordeling van zoveel dристheid en onbeschaamdheid en gruwelijke goddeloosheid. ~ Zegt men, dat de apostel Petrus meer zou hebben doen uitkomen, dat hij met den Heere omgegaan had, om Zijn woorden in herinnering te brengen, dan valt hiertegen de opmerking te maken, dat voorzover dat nodig was, het juist door den apostel wordt gedaan, 1:16-18, en voorts, dat de dwaalleraars niet 's Heeren rondwandeling op aarde ontkenden. Er was iets anders nodig dan herinnering aan 's Heeren vertoef op aarde. Bij dergelijke beweringen moet men zich eerst de gevallen goed indenken, en vragen, of hetgeen men verwacht, inderdaad nodig geoordeeld moest worden onder die bepaalde omstandigheden en door de auteurs der betreffende geschriften. Het is toch niet redelijk om naar persoonlijke belangstelling nu de eisen te stellen, waaraan een geschrift van eeuwen terug zou moeten beantwoorden, om als afkomstig van den auteur, op wiens naam het zich aandient, erkend te worden, zonder dat men zich eerst goed rekenschap heeft gegeven van de mogelijke historische omstandigheden destijds. — Ook beweert men, dat de auteur zich daardoor als slechts onder Petrus' naam schrijvende verraadt, dat hij in 2:1 v.v. wel den toekomstigen werkwoordvorm gebruikt, alsof hij Petrus ware, die nog vóór het optreden dezer dwaalleraars stond, maar in 2:10 v.v. den tegenwoordigen tijdvorm, om daarin ongewild te laten uitkomen, dat hij feitelijk reeds na het optreden dezer zondaars schreef en hen voor ogen had. Doch dan dient men eerst stringent te bewijzen, dat geen andere verklaring mogelijk is. En er is hier een andere opvatting meer voor de hand liggende. Deze zondaars waren nog wel niet bij de geadresseerden opgetreden, of nog maar weinig, doch elders reeds op erger wijze, en zouden ook in de toekomst zich op een nog gruwelijker manier openbaren om niet alleen zeer zondig te leven, maar hun schuldig handelen ook theoretisch te willen rechtvaardigen uit de door Christus bekomen verlossing. Zo kon enerzijds de toekomstige tijd, anderzijds de tegenwoordige tijd gebruikt worden. Daarbij had de apostel in 2:5 v.v. herinnerd aan de goddeloosheden en gruwelen van de Oude wereld en van Sodom en Gomorra, waarom deze verwoest waren. Daardoor had hij het beeld dezer misleiders en zondaren en spotters te duidelijker voor ogen gekregen, wat hem te beter in staat stelde, hun beeld in het vervolg van dat hoofdstuk zo afschrikwekkend te tekenen. — Een ander beweren is, dat 2 Petr. afhankelijk is van Judas, en ten dele daaruit overgenomen, zodat ook deswege 2 Petr. niet als door den apostel Petrus geschreven zou kunnen worden aangenomen. Judas is duidelijker, tekent de goddelozen scherper, is uit zichzelf te verstaan, terwijl 2 Petr. eerst uit Judas recht verstaan zou kunnen worden. Maar voorzover dit alles inderdaad zo is, pleit dit voor de prioriteit van 2 Petr., d.w.z. daarvoor, dat 2 Petr. eerder geschreven werd dan Judas. Want het is redelijker te veronderstellen, dat een later schrijven een vroeger, hier en daar wat duister, schrijven, bij gebruikmaking of overneming er van, zou trachten, indien mogelijk, wat te verduidelijken, dan dat omgekeerd een duidelijk schrijven door een lateren auteur bij overneming onduidelijk gemaakt zou zijn. Bovendien is de kwestie van verklaring van 2 Petrus uit Judas ten dele een zaak van opvatting. Want in 2:17 doelen de woorden: voor wie de donkerheid der duisternis bewaard is, niet op sterren, noch in Judas, vs. 13, waar zij vlak tevoren wel genoemd worden, noch in 2 Petr. 2, waar zij niet vermeld worden, maar op de aldaar getekende goddelozen; vgl. de verklaring bij dat vers. En is de tekening der goddelozen in Judas scherper, dat stemt juist hiermede overeen, dat 2 Petr. geschreven werd nog vóór het volle woeden dezer misleiders, zodat de tekening daar enigszins minder belijnd moest worden, maar Judas, toen zij reeds als in volle actie waren, waardoor hun beeld in dien brief meer een geheel kon vertonen. — Brengt men tegen het auteurschap van Petrus nog ook in, dat de auteur van dezen brief zo hoog waarderend spreekt over den apostel Paulus, en reeds kennis heeft van een verzameling van brieven van dezen apostel, en die als heilige geschriften naast die van het Oude Testament stelt, 3:15-16, dan zijn dit toch ook geen zaken, die ondenkbaar zouden zijn bij den apostel Petrus, wanneer men van hem en van de

verhoudingen in dien tijd zich maar een voorstelling vormt naar de boeken van het Nieuwe Testament, en niet naar eigen fantasie en willekeur; vgl. de verklaring dezer verzen.

De ontkenning van Petrus als auteur van dezen brief rust dus slechts op eigen subjectieve meningen van wie zijn auteurschap verwerpen, welker objectieve juistheid niet alleen eerst nog bewezen zou moeten worden, maar ook reeds onwaarschijnlijk blijkt, of zelfs blijkt niet aanwezig te zijn. Het zijn hier geen feiten, vaste gegevens, die nopen tot die ontkenning, maar opvattingen van zekere verschijnselen of gegevens in dezen brief, die beheerst worden door dogmatische vooroordelen, maar niet natuurlijk, noch door den aard der dingen geboden en noodzakelijk kunnen heten. Redelijke grond om dezen auteur niet op zijn duidelijke verklaring, 1:1, 17, te geloven, maar hem, vlak in tegenspraak met zijn eigen beweren, voor een leugenaar uit te maken, is er niet.

Geadresseerden.

De apostel zegt, dat dit de tweede brief is, dien hij aan de geadresseerden schrijft 3:1. Onwillekeurig denken we, dat hij daarbij terugziet op den anderen brief, dien wij van hem hebben. Is dat het geval, dan is deze brief ook gericht aan de gelovigen in Klein-Azië, 1 Petr. 1:1. Toch heeft men dit wel betwist, en gemeend, dat zowel deze brief, als de andere, waarop met 3:1 gedoeld wordt, voor Christenen uit de Joden bestemd was, in of nabij Palestina. Dan zou die oudere brief verloren gegaan zijn, evenals dan ook de brief van den apostel Paulus, waarvan 3:15 gesproken wordt. Deze voorstelling heeft men zich gevormd, en geeft men, omdat men de gelijkheid tussen 2 Petr. en 1 Petr. mist, waarop in 3:1 gewezen wordt, alsmede de overeenstemming tussen 2 Petr. en de brieven van den apostel Paulus, als Eph., Col., Gal., hoewel er naar 3:15 een gelijkheid van stof tussen 2 Petr. en enig schrijven van den apostel Paulus bestaan moet hebben. Daarbij komt, dat de aanhef of aanspraak in 1:1 zo gans anders is, dan die van 1 Petr. 1:1. En ook zien we dezen brief eerst zo betrekkelijk laat erkend, daar Origenes de eerste is, die hem uitdrukkelijk vermeldt en als canoniek erkent. Daarentegen werd 1 Petr. reeds van vroege tijden gebruikt en als zonder strijd voor afkomstig van den apostel en als heilige Schrift aangenomen. Vanwaar dan zo groot verschil in dezen bij 2 Petr. tegenover 1 Petr., wanneer beide brieven door denzelfden auteur werden geschreven, den apostel Petrus, en bovendien aan dezelfde gelovigen geadresseerd? Vooral op deze laatste vraag kunnen wij het stellige antwoord niet geven. Maar dat zegt toch ook weer niets, althans niets beslissends, omdat er allerlei mogelijkheden denkbaar zijn, waardoor 2 Petr. minder bekend geworden is in den vroegsten tijd. Het is toch bv. niet uitgesloten, dat deze brief nimmer aan zijn eigenlijke adres is aangekomen, doordat de overbrenger gegrepen en gedood werd, en degene, die daarna den brief in handen kreeg, niet wist, waar hij hem bezorgen moest. Of deze brief kan bij de overbrenging van de ene plaats naar de andere, in het uitgestrekte gebied van Klein-Azië, zoek geraakt zijn, en slechts bij een enkele, of maar bij weinig gelovigen en Gemeenten aldaar aangekomen zijn, en aldus meer onbekend gebleven zijn in de laatste helft der eerste eeuw, en in de tweede eeuw. Bij 1 Petr. was de overbrenger vermoedelijk Silvanus, vgl. bij 1 Petr. 5:12. Maar wie was de overbrenger van 2 Petr.? En welke waren daarbij de omstandigheden? Uit onze onwetendheid te dezer zake mogen we dus geen conclusies trekken, om daardoor vast te stellen, wat al of niet gebeurd is.

In 1:1 worden de geadresseerden niet met name genoemd, zoals in 1 Petr. 1:1. Dat was ook niet beslist nodig. Omdat de overbrenger van den brief wel wist, waar hij dien bezorgen moest. Maar in 1:1 worden de geadresseerden wel gekarakteriseerd. En daaruit kunnen we afleiden, hoedanig zij waren. In dat vers maakt de apostel een tegenstelling tussen de geadresseerden en *ons*, als hij schrijft, dat aan hen "een even kostbaar geloof als aan ons" ten deel geworden is. Wanneer we nu weten, wie met deze *ons* bedoeld zijn, kunnen we daaruit verstaan, wie de aangesprokenen zijn. Nu zouden deze *ons* de apostelen in enger zin, de twaalf discipelen, kunnen zijn, en het kunnen de gelovigen van Joodse afkomst wezen. Men heeft dit *ons* in den eersten zin willen verstaan, van de apostelen, om dan als de aangesprokenen te denken andere gelovigen uit de Joden. Maar van zulk een onderscheiding of tegenstelling, als dan hier aangegeven zou zijn tussen de apostelen enerzijds, en andere gelovigen van Joodse

origine anderzijds, vinden we elders in de Heilige Schrift geen melding gemaakt. Zulk een onderscheiding bestond ook niet. Andere, destijds in Kanaän levende, Joden, die tot het geloof in den Heere gekomen zijn, hebben evengoed als de twaalf discipelen den Heere kunnen zien en horen, en Zijn wonderen kunnen aanschouwen, al hebben de twaalf discipelen dat voorrecht meer dan anderen gehad. Voor het spreken van "een even dierbaar geloof aan u als aan ons ten deel geworden", was daarbij geen aanleiding. En zulk een tegenstelling of onderscheiding tussen ons en *u* past ook niet in de verzen 1:3-4. Maar in den eersten tijd was er wel een andere onderscheiding, nl. die van gelovigen uit de Joden, en gelovigen van heidense afkomst. En er was strijd over, of deze gelovigen uit de heidenen aan het geloof in den Heere Christus genoeg hadden om er door behouden te worden, of dat daar nog bij moesten komen besnijdenis en onderhouding van andere ceremoniële wetsbepalingen, Hand. 15; Gal. Toen heeft de apostel Petrus gezegd: God, de Kenner der harten heeft hun — nl. aan de gelovigen uit de heidenen — getuigenis gegeven, door hun den Heiligen Geest te geven evenals ook aan ons — nl. aan de gelovigen van Joodse afkomst, — en heeft generlei onderscheid tussen ons en hen gemaakt, hun harten gereinigd hebbende door het geloof, Hand. 15:8-9; vgl. ook Hand. 11:17. Het ligt dus voor de hand en is natuurlijkerwijs aangewezen, in 2 Petr. 1:1 v.v. aan deze tegenstelling te denken. En dan zien we, dat hier gelovigen uit de heidenen aangesproken worden. Wat vanzelf er toe leidt, dezelfde geadresseerden te veronderstellen als die van 1 Petr., voornamelijk omdat in 3:1 deze brief een tweede aan hen gerichte brief genoemd wordt.

Het bezwaar, dat 1 Petr. naar inhoud toch niet overeenkomt met 2 Petr., kan niet worden erkend. Want ook in 1 Petr. worden de gelovigen gewezen, met nadruk en telkens weer, op den dag van 's Heeren verschijning in heerlijkheid, 1 Petr. 1:7, 13 e.a., en aangespoord tot een Godvruchtigen levenswandel, 1 Petr. 1:14, 17; 2:1, 11 e.a., en dat ook met aanhaling van woorden uit het Oude Testament. Wat de eigenlijke zaak aangaat, de hoofdzaak, is er dus gelijkheid van stof bij 1 Petr. met 2 Petr., hoezeer er naar de verschillende omstandigheden ook onderscheid zij in de wijze van behandeling dezer gelijke stof. En wat verder 2 Petr. enerzijds, en Eph. en Col. anderzijds betreft: moge de apostel Paulus in die brieven ook niet dezelfde woorden bezigen als Petrus in 2 Petr. 3:9 en 15, zo neemt dit niet weg, dat hij in die brieven het alomvattende van het verlossingswerk des Heeren in het licht stelt, Eph.

1:9-10; 3:11; Col. 1:14-20, waarmede vanzelf gegeven was, dat de gerichtsdag niet zo spoedig komen kon, maar toeven moest met het oog op de uitvoering van het volle heilswerk, en de behoudenis van degenen, die God tot deel in die genadige redding uitverkoren heeft. Dat is toch zakelijk, ofschoon dan niet woordelijk, dezelfde gedachte, als de apostel Petrus in

2 Petr. 3:9 en 15 uitspreekt; vgl. ook Rom. 9:22-23. Zeer wel heeft Petrus daarom in 2 Petr. 3:15 kunnen doelen op de brieven van Paulus aan de Epheziërs en de Colossensen, en behoeft ook daar niet een verloren gegane brief van dezen apostel aan gelovigen uit de Joden in of bij Palestina verondersteld te worden. Dit bevestigt wederom hetgeen reeds tevoren ook op anderen grond als het meest waarschijnlijke gevonden werd, dat 2 Petr. aan gelovigen uit de heidenen gericht is, en wel aan gelovigen in Klein-Azië, en dat dus geadresseerden dezelfden zijn geweest, als die van 1 Petr.

Erkenning.

Hierbij sluit zich terstond aan de vraag naar het gebruik en de erkenning in de vroege eeuwen. Daarbij staan we, zoals reeds gezegd werd, voor een moeilijkheid. Want een stellig bewijs van gebruik van dezen brief bij kerkelijke schrijvers uit de tweede eeuw kan niet bijgebracht worden. Eerst in de derde eeuw wordt deze brief uitdrukkelijk vermeld, en wel door Origenes, met de bijvoeging, dat er aan zijn echtheid, d.w.z. afkomst van den apostel Petrus, getwijfeld wordt. Hoe wij deze onbekendheid verklaren moeten, wanneer deze brief door den apostel Petrus geschreven werd, en geadresseerd aan dezelfde gelovigen als 1 Petr., weten we niet. Hier zijn verschillende gevallen denkbaar, bv. dat de overbrenger verhinderd is geworden, zijn taak te volvoeren; vgl. [blz. 95](#). Dit onvermogen onzerzijds echter tengevolge van gemis aan gegevens, berooft' de argumenten voor de Petrinische afkomst en het genoemde adres van

dezen brief, niet van hun kracht. Bovendien komt, hier nog iets bij. Tussen 2 Petr. 2 en Judas bestaat zo grote gelijkheid, dat het moeilijk valt aan te nemen, dat beide brieven onafhankelijk van elkander geschreven zijn. Maar heeft dan de auteur van 2 Petr. den brief van Judas gebruikt, of omgekeerd Judas den brief van Petrus? Velen stellen het eerste; vgl. ook [blz. 93](#) v. Men vraagt, of het niet aannemelijker is, dat een langere brief een korteren in zich heeft opgenomen, dan dat men een deel van een langeren brief genomen zou hebben, om dien als afzonderlijken, eigen brief te verzenden? Maar wanneer het nu juist ging om dat bepaalde deel, dan was toch aangewezen, dat alleen dat deel genomen werd, en niet de gehele brief, opdat de aandacht alleen op hetgeen in dat deel stond, gevestigd zou worden, en niet door het andere afgeleid worden. Er is dus een zeer goede reden denkbaar, waarom Judas eventueel niet den gehelen brief, 2 Petr., gezonden, of nog eens toegezonden heeft, maar een deel daarvan als eigen brief bewerkt en verzonden. Dat de verhouding van 2 Petr. en Judas aldus gedacht moet worden, en niet omgekeerd, vindt bevestiging daarin, dat Judas hier en daar duidelijker heten kan dan 2 Petr. Want de gedachte ligt voor de hand, dat een later schrijver enige verduidelijking tracht aan te brengen in hetgeen een voorganger wat duister heeft gezegd, meer dan dat hij het schrijven van wie vóór hem schreef, opzettelijk onduidelijker zou gemaakt hebben; vgl. [blz. 94](#). Doch is de verhouding van 2 Petr. en Judas deze, dat 2 Petr. eerst geschreven werd, en Judas bij zijn brief van 2 Petr. gebruik gemaakt heeft, dan hebben we juist in Judas zulk een vroeg gebruik en vroege, duidelijke erkenning van 2 Petr., als velerlei ander gebruik vervangen kan, en dat zelfs verre overtreft.

Inhoud, Aanleiding, Doel.

De indeling van dezen brief valt met zijn hoofdstukken saam. Met het tweede hoofdstuk vangt de apostel met de behandeling van een ander onderwerp aan, hoezeer daar ook een nauwe samenhang tussen het eerste en het tweede hoofdstuk is. En op die wijze is het ook met het derde hoofdstuk. Dat is niet de rechtstreekse, geleidelijke voortzetting van het tweede hoofdstuk, ook al zijn de in beide hoofdstukken besproken zondaars wezenlijk dezelfde. Naar den inhoud sluit zich het derde hoofdstuk nauw bij het eerste aan.

Na de beginverzen, 1:1-2, wijst de apostel de geadresseerden op de grote weldaden des heils, aan de gelovigen ten deel geworden, en op hun heilige roeping om hun geloof werkzaam te doen zijn in de betoning van onderscheiden deugden, met voorstelling zowel van de heerlijke vrucht daarvan voor nu en voor straks, als van het droeve gevolg van het verzuim daarvan, 1:3-11. Vervolgens zegt hij, waarom hij hen wil verwakkeren, en dat de hun gepredikte Evangeliewaarheid en die van 's Heeren toekomstige verschijning betrouwbaar is, gelijk hij door eigen aanschouwing van 's Heeren verheerlijking op den berg verzekeren kan, 1:12-18. Zij moeten goede aandacht schenken aan dit profetische Woord, maar daarbij bedenken, de leiding en het licht des Heiligen Geestes, Die dat Woord inspireerde, te behoeven tot het rechte verstaan er van, 1:19-21.

Er zijn ook valse profeten geweest. Zij moeten er zich niet over verwonderen, dat er ook valse leraars zullen zijn, die onder den Christelijken naam onchristelijke leer en leven zullen drijven tot verleiding van velen, 2:1-3. Hoe schrikkelijk hun oordeel zal zijn, kan uit de ontzettende oordelen over de afgefallen engelen, over de Oude wereld, en over Sodom en Gomorra afgeleid worden. Doch de Heere toonde daarbij degenen, die Hem vreesden, te kunnen behouden, 2:4-9. Hoe gruwelijk deze dwaalleraars zich in spreken en handelen openbaren, wordt daarna getekend, 2:10-19, maar ook aangeduid, hoe vreselijk hun lot zal zijn, 2:20-22.

De geadresseerden moeten gedachtig zijn aan hetgeen door de profeten en den Heere en Zijn apostelen is voorzien, nl. dat er spotters zullen optreden, die den dag van 's Heeren komst ten oordeel ontkennen, hoewel zij uit het gericht van den Zondvloed wel konden weten, dat de dingen niet gebleven zijn, zoals zij waren van den beginne der wereld 3:1-7. Gods tijdrekening is echter een andere dan de onze. En Hij heeft den dag van het eindgericht nog niet doen komen, om al Zijn uitverkorenen te behouden, 3:8-9. Maar die dag zal komen in vreselijke majesteit, en zal hemel en aarde doen vergaan, om voor nieuwe hemelen en een nieuwe aarde van enkel heiligheid plaats te maken, 3:10-13. Dat roept de gelovigen, om zich

te beijveren tot een onbesmetten wandel, en zij moeten ook Gods doen met het dragen der zondige wereld bezien in het licht van Zijn heilswerk, in overeenstemming met brieven van den apostel Paulus, en zij moeten zich wachten voor Schriftverdraaiers, en in de genade en kennis des Heeren opwassen, Wien de heerlijkheid toekomt tot in eeuwigheid, 3:14-18.

Aanleiding tot dit schrijven is het optreden van dwaalleraars en spotters, die nog wel niet in volle onbeschaamdheid en kracht woedden bij de geadresseerden, maar toch reeds elders zich vertoonden, en met droef gevolg 's Heeren gemeente zouden verstoren. Zij grepen het Evangelie en Gods genadige verlossing door den Heere Christus aan, om die te verdraaien tot een vrijbrief om te zondigen, en zij loochenden de komst van den dag des gericht's en 's Heeren verschijning in heerlijkheid om alle goddeloosheid te wreken. Deze twee dwalingen, en dit goddeloos leven en spotten, hingen onderling samen. Omdat er geen gericht'sdag komen zou, en de Heere niet in majesteit ten oordeel verschijnen zou, durfden deze goddelozen er onbeschaamd op los zondigen. En zij spraken en leefden zo gruwelijk, in de hoop en met de zelfmisleiding, dat er geen strafgericht te vrezen was. In dezen brief is dus geen sprake van twee onderscheiden groepen van snode zondaars, doch de dwaalleraars en goddelozen van hoofdstuk 2 zijn wezenlijk dezelfde als de spotters van hoofdstuk 3, en omgekeerd. Tussen hen is geen zakelijk verschil. Het gruwellevens, in het tweede hoofdstuk beschreven, is de openbaring der overlegging en spotternij, waarvan in het derde hoofdstuk gesproken wordt. In hoofdstuk 3 wordt het innerlijk denken aangegeven als de grond van de dierste goddeloosheid in het tweede hoofdstuk getekend.

Nu wilde de apostel 's Heeren gemeente en gelovigen tegen de verstoring en misleiding dezer lieden behoeden. En daartoe herinnert hij hen eerst aan de rijke genade, die zij van den Heere ontvangen hadden, en spoort hij hen aan tot beoefening van die geloofsdeugden, welke hen sterken konden tegen, en onvatbaar maken mochten voor den invloed dezer zondaars, en bindt hij hun op de ziel de onbedriegelijke waarheid des Evangelies en van 's Heeren toekomstige verschijning. Tot afschrik beschrijft hij daarna het zondige spreken en leven dezer goddelozen, met aanduiding van het schrikkelijke verderf, dat hen zal treffen. En eindelijk tekent hij de alles verwoestende komst van den oordeelsdag, opdat de gelovigen dien altoos voor ogen zouden hebben. En hij stelt in het licht, uit welke barmhartige drangreden de Heere nog niet ten gerichte verschenen is, en hoezeer de zondaars ook daarin Hem miskennen. Onder dat alles vermaant hij telkens weer tegen zonde en tot Godsvrucht en heiligheid. Het Evangelie geeft geen vrijbrief tot enig zondeleven, maar roept tot een zondelozen levenswandel voor God en mensen, en zegt, dat de Heere Zelf eens alle goddeloosheid onverbiddelijk straffen zal.

Tijd en Plaats.

Ziet de apostel in 3:1 terug op onzen eersten brief van hem, dan is deze tweede brief later geschreven dan de eerste, dus na 63/64 n. Chr. Hoeveel later, weten we niet, omdat het sterfjaar van den apostel niet geheel nauwkeurig geweten wordt. Hij is in elk geval niet later dan 68 n. Chr. gestorven, omdat Nero in dat jaar wegviel, en deze hem ter dood heeft laten brengen. Wij kunnen dan zeggen, dat deze brief geschreven is tussen 64-68 n. Chr.

Petrus zal dezen brief geschreven hebben te Rome, waar hij, naar de overlevering, gekruisigd is, en vanwaar hij, zoals het meest waarschijnlijk is, ook den eersten brief geschreven heeft, vgl. [blz. 13](#), en bij 1 Petr. 5:13. Toen hij dezen tweeden brief schreef, wist hij, dat zijn dood elk ogenblik komen kon, 1:14. Maar hoe langen of korten tijd hij daarna nog geleefd heeft, is niet bekend. In dezen brief komen alleen 1:14 en 3:1 als plaatsen voor, uit welke, wat deze laatste plaats betreft in verband met 1:1, iets af te leiden valt omtrent den tijd van schrijven. Men heeft ook 3:4 genoemd, om te willen beweren, dat zodanige ontkenning van 's Heeren wederkomst eerst later kon voorkomen, en dat dus de apostel Petrus de schrijver van dezen brief niet kon zijn. Doch later was men er reeds meer aan gewend, om des Heeren wederkomst niet zo spoedig te verwachten. Juist in de jaren van omstreeks 60 n. Chr. kon deze spottaal zich bijzonder doen horen, omdat toen allengs allen wegvielen, die nog *met* den Heere in Palestina rondgewandeld hadden, en Hem gehoord en gezien hadden, en toen tot geloof en bekering

gekomen waren, de vaders, van wie in 3:4 gesproken wordt, en tijdens wier leven de Heere, naar deze spotters dachten, had moeten terugkeren, indien Hij ooit wederkomen zou.

HET EERSTE HOOFDSTUK.

Beginverzen, 1:1-2.

1:¹ Simeon Petrus, dienstknecht en apostel van Jezus Christus, aan degenen, aan wie een even kostbaar geloof als aan ons ten deel geworden is in de rechtvaardigheid van onzen God en Zaligmaker Jezus Christus. ² Genade worde u vermenigvuldigd en vrede in de kennis van God en Jezus, onzen Heere.

Ofschoon de apostel dezen brief wederom aanvangt op de destijds gebruikelijke wijze, door zich te noemen, de geadresseerden aan te duiden, en hun den vredegroet te bieden, vgl. 1 Petr. 1:1-2, geeft hij aan dit begin toch een bizonderen vorm, verschillend van dien in 1 Petr. 1. Hij noemt zichzelf op bredere wijze, geeft van de geadresseerden een tekening of kenschetsing, die hen wel naar hun geestelijken staat aanduidt, maar niet naar hun aardse woonplaats, en breidt ook den vredegroet enigszins uit. Ten dele moge dit, evenals de enigszins andere schrijfwijze in woordkeus en zinsconstructie dan 1 Petr., kunnen samenhangen met het gebruik van een anderen schrijver, dien de apostel dezen brief dicteerde, vgl. 1 Petr. 5:12, of ook met zijn eigenhandig ten papiere brengen van dezen brief, in hoofdzaak staat dat in verband met den inhoud van dit schrijven. Krachtig zal gewaarschuwd moeten worden. De geadresseerden verkeren in groot gevaar, en worden door ernstige gevaren bedreigd. Verloochening van den Heere Christus door een goddeloze levenspraktijk, spot met 's Heeren wederkomst ten oordeel, komen op, en zullen verschrikkelijk woeden. Dwaalleraars verschijnen en moeten verwacht worden, die een gruwelijke theorie van vrijheid tot zondigen leren en in daden zullen omzetten. Daarom ziet Petrus zich genoodzaakt, met allen nadruk tegen hen te waarschuwen, en de gelovigen zo sterk mogelijk te beschermen en voor verleiding tot afval van den Heere Christus te behoeden. En daartoe wil hij reeds deze beginverzen doen dienen, door met klem te verzekeren, dat hij de 2e waarschuwing geeft, en de geadresseerden te herinneren aan de grote genade, welke hun in Christus geschonken werd, en te doen bedenken, dat zij die alleen behouden kunnen door den band met Christus niet te verscheuren.

1,2 *Simeon Petrus* schrijft de apostel nu, en niet alleen Petrus, 1 Petr. 1:1, noch enkel Simeon, Hand. 15:14, of Simon, Marc. 1:16, maar beide namen, Matth. 16:16; Joh. 1:40. Hij zal dit doen, om misverstand te voorkomen en wel te doen bedenken, dat niet een andere Simon of Petrus dezen brief tot de geadresseerden richtte, maar die één der twaalfen was. Dat helder voor ogen te houden kon hen sterken om stand te houden tegen de dристheid der dwaalleraars en verleiders, 2:12 v.v., en dezen af te wijzen. Men heeft uit deze wijze van noemen, en uit de nadrukkelijke kennisgeving van den auteur, dat hij de apostel Petrus was, een argument willen ontleenen tegen de echtheid van dezen brief, om te beweren, dat daaruit wel reeds blijken kon, dat hij niet van dezen apostel afkomstig was; Doch zeer ten onrechte. Omdat iemand, die niet de apostel zelf was, maar in zijn schrijven voor hem wilde doorgaan, juist zorgen moest, in zijn schrijfwijze zo nauw mogelijk aan den eersten brief van Petrus, 1:1, en een meer gebruikelijke wijze van dezen apostel te noemen, Hand. 1:15; Joh. 6:68; 1 Cor. 1:12, aan te sluiten, en een ongewone manier van benoeming te vermijden, om niet reeds terstond verdenking tegen zich te wekken. Men bedenkt bij zulk een redenering ook niet genoegzaam den ernst van het dreigende gevaar, dat de apostel met alle kracht trachtte af te weren, en tegen hetwelk hij zich daarom als met het volle gewicht zijner persoonlijkheid en ambtswaardigheid stelde. Het was hier voor hem niet een speelse schermutseling, maar gold een strijd op leven en dood, ter eeuwige behoudenis, of eeuwige verwoesting van de aangesprokenen. En dat moest er hem als vanzelf toe brengen, om in krachtige taal, waarin heilige verontwaardiging over de gruwelijkheid der goddeloze dwaalleraars en hun heilloos bedrijf zich uitte, te spreken, en ook reeds terstond in den aanvang te openbaren, hoe vol hij was van heiligen ernst, en dat hij de dwaalleraars en hun goddeloosheid zonder sparen zou aangrijpen. *Dienstknecht*, eigenlijk slaaf, vgl. 2:19; 1 Petr. 2:16, d.w.z. geheel en al toebehorende aan, en het eigendom zijnde van den Heere Christus, Wien alleen ik dus met alle krachten te dienen heb en wens, en met dit schrijven gehoorzaam, zodat gij het daarin niet

slechts met mij, maar met mijn Heere, den Heere Jezus Zelf, te doen hebt. Dit woord staat in 1 Petr. 1 ; 1 niet, maar is daarom juist weer te meer een bevestiging, dat de bekende apostel Petrus zelf nu het woord voert, en niet een falsaris, die immers alles vermijden moest, waardoor hij licht als bedrieger onderkend en ontmaskerd kon worden, *En apostel*, als gezant gestuurd met dien bepaalden last, en met die bevoegdheid en macht bekleed, *van Jezus Christus*, den van God gezonden en toegerusten Zaligmaker, Die Zijn leven gegeven heeft voor onze behoudenis; vgl. 1 Petr. 1:1. *Aan degenen, aan wie een even kostbaar* of waardevol, wijl eeuwige behoudenis doende verkrijgen, *geloof* des harten, innerlijke gebondenheid aan den Heere Jezus, om zich geheel op Hem ter redding te verlaten, *als aan ons*, gelovigen van Joodse afkomst, *ten deel geworden is*. Het hier in het oorspronkelijke gebezigde woord geeft eigenlijk aan, een verkrijgen door het lot, en is aldus ook vertaald in Luc. 1:19. Dat kan hier moeilijk gedaan worden. Maar de apostel bezigt dit woord om uit te drukken, dat dit geloof op generlei wijze een vrucht is van het eigen werk der gelovigen, maar enkel en geheel onverdiende gave van Gods genade, en ten tweede om te kennen te geven, dat het erlangen van het geloof een grote gunst en heerlijke weldaad is. Op het onverdiende, niet door eigen werk verkregene, genaderijke, en rijkmakende, legt de apostel nadruk, om het snode te doen beseffen van afval van Hem, Die hen zo in vrije ontferming begenadigde. Het *even kostbaar als aan ons* spreekt van twee groepen, die van de ons, en tegenover of naast dezen de geadresseerden of evenzo begenadigden. Men heeft onder deze ons wel de apostelen willen verstaan, en de geadresseerden als eveneens gelovigen van Joodse herkomst gedacht. Maar nergens in het Nieuwe Testament vinden wij een onderscheiding tussen de apostelen en andere gelovigen uit de Joden, als dan hier zou aangegeven zijn. Andere Joden waren wel daarin van de apostelen onderscheiden, dat zij niet met het bijzondere ambt der twaalf bekleed waren. Maar ook zij hebben den Heere in Kanaän mogen zien en horen, en velen hunner hebben in Hem leren geloven. En daarom was er geen reden, in dat opzicht op enige onderscheiding tussen de apostelen en andere gelovigen uit de Joden te zinspelen. Doch wel was het schier van den aanvang de vraag, hoe het met de heidenen stond: of zij om het heil in den Heere Christus deelachtig te worden, aan het geloof genoeg hadden, dan wel daarbij ook nog besneden, in het Israëlitische volk ingelijfd, en tot onderhouding van Israëls ceremoniële wetten verplicht moesten worden. Hand. 15:1 v.v.; Gal. 5:1 v.v.; 6:12. Daarbij ging het dus metterdaad over de waarde van het geloof in den Heere Christus voor de heidenen, maar daarmee tegelijk voor de Joden, over de volstreckte waarde¹ van het geloof. Daarbij komt nog, dat de apostel Petrus in Hand. 11:17 en 15:9 er juist op wijst, dat God het onderscheid, tussen Joden en heidenen heeft weggenomen, en aan de heidenen, die geloven, dezelfde gave gegeven heeft als aan de gelovige Joden. Dat is geheel dezelfde gedachte als in 2 Petr. 1:1. Uit dit een ander kunnen we genoegzaam afleiden, dat Petrus hier niet doelt op een vroegere onderscheiding tussen de apostelen en andere gelovigen uit de Joden, welke later door God weggenomen zou zijn met de schenking van hetzelfde geloof, maar op het vroegere verschil tussen Joden en heidenen, dat God te niet gedaan had, door ook aan de heidenen het geloof te schenken als enig en genoegzaam middel ter behoudenis, evenzeer als aan de Joden. Dat geloof was het éne, waardevolle geloof, zo kostbaar, dat de gelovige daardoor de verzoening met God en de eeuwige redding mag genieten, zonder dat er nog besnijdenis, verdienste uit wetsonderhouding, of iets anders behoeft bij te komen. En in de begiftiging met die rijke genadegave had God de heidenen willen gelijk stellen met de Joden. Op deze wijze worden de woorden van dit vers geheel verklaarbaar en duidelijk," zowel het "even kostbaar" bij het geloof, als het "als aan ons", en het "ten deel geworden".

Hieruit blijkt dus, dat ook deze brief aan Christenen uit de heidenen geschreven is, en niet aan Jodenchristenen. Dan ligt voor de hand aan te nemen, dat het dezelfde gelovigen zijn geweest, aan wie de eerste Petrusbrief geadresseerd was, vgl. 1 Petr. 1:1-2, en dat in 3:1 op dien eersten brief van Petrus gedoeld wordt, en niet op een verloren gegane brief van dezen apostel aan Jodenchristenen nabij Palestina, bv. in Syrië. *In de rechtvaardigheid van onzen God en Zaligmaker Jezus Christus*. Het is bij deze woorden eerst de vraag, of hier van twee Goddelijke Personen gesproken wordt, of alleen van den Heere Christus, Die in dit laatste geval dan duidelijk God genoemd wordt. Het meest natuurlijk is nu, de woorden van den

apostel in dezen laatsten zin op te vatten, nl. dat hij nu alleen van den Heiland spreekt, en Dezen "onzen God en Zaligmaker" noemt. Doch de opvatting van twee Goddelijke Personen is niet volstrekt uitgesloten. De kwestie is natuurlijk wel van belang, doch ook maar weer van ondergeschikt belang, omdat de Godheid van den Heere elders in de Heilige Schrift duidelijk geopenbaard is. Een tweede vraag bij deze woorden is, wat de apostel bedoelt met "in de rechtvaardigheid" onzes Gods. Dit kan niet betekenen, dat God wel verplicht is aan den ander ook te geven, wat Hij aan den een geeft. Want God is volkomen vrij en souverain in Zijn handelen, ook in Zijn geven of niet-geven. Er kan geen gedachte van zijn, dat Hij aan den ander billijkerwijs niet onthouden kon, wat Hij aan den een verleende. God staat niet onder verplichtingen, behalve dat Hij Zichzelf niet verloochenen kan, 2 Tim. 2:13. En wij kunnen ook niet zeggen, dat Hij het geloof der heidenen wel even kostbaar behoorde te achten, als dat der Joden. Want het geloof is louter Zijn gave, en heeft in zichzelf niets verdienstelijks, om door God op zekeren prijs gesteld te moeten worden. Men heeft ook wel "geloof" willen verbinden met "in de gerechtigheid van onzen God". Maar daargelaten, of deze verbinding in het Grieks aannemelijk mag heten, zo is toch de gedachte zelf weinig waarschijnlijk. De Heilige Schrift spreekt van geloof in God, in den Heere Christus, maar elders niet van geloof in de rechtvaardigheid of gerechtigheid Gods. Daarom zullen we zo niet moeten verbinden. Rechtvaardigheid of gerechtigheid Gods hebben we te nemen in den zin van Rom. 1:17; 3:22; Philip. 3:9, e.a., vgl. ook Rom. 5:1, als die gerechtigheid Gods, waardoor Hij voor den zondaar vergeving en behoudenis besteld heeft in Christus, zodat Hij dien goddeloze rechtvaardigt om Christus' wil en uit het geloof in Hem, Rom. 4:5. Daardoor is alle menselijke verdienste uitgesloten, wordt er van den mens zelf niets meer tot zijn rechtvaardiging vereist, staan alle mensen, wat dat betreft, als op één lijn, en was er dus geen verhindering, dat ook de heiden, evenals de Jood, behouden kon worden door hetzelfde geloof. Deze betekenis van de woorden in dit vers is nog te blijkbaarder, wanneer hier van één Goddelijken Persoon gesproken wordt, onzen Heiland. Want dan kan deze gerechtigheid te beter als de door Hem verworvene en aangebrachte gezien worden. Het *onze* drukt de blijdschap uit, dat God onze God wil zijn. Er ligt de waarschuwing in, om toch die grote ontferming niet te versmaden. Gelijke strekking heeft ook het gebruik van den naam Behouder en Zaligmaker. Die herinnert er aan, dat de gelovigen aan den Heere Jezus hun redding te danken hebben. Hij heeft hen gered, en zal hén zaligen. Hij alleen maar kan het. Maar dan moeten zij Hem niet verloochenen, noch in leer, noch in leven, en zich niet door de gruwelijke dwaalleraars en goddelozen laten verleiden, en van Hem afvoeren.

Heel dit vers blijkt dus reeds in woordkeus en gedachte bepaald door hetgeen den apostel tot het schrijven van dezen brief drong, en op treffende wijze samen te stemmen met den volgende inhoud van dezen brief, en daarvan reeds de grondgedachten aan te geven, zoals dat ook met 1 Petr. 1:1-2 ten aanzien van dien brief het geval is. Dat is een eigenaardige overeenkomst tussen deze beide brieven, die op eenheid van auteur wijst, en daaruit geleidelijk te verklaren valt.

Na deze woorden volgt de vredegroet, als in 1 Petr. 1:2: *genade worde u vermenigvuldigd en vrede*. Maar nu komt er nog bij: *in de kennis*, in de sfeer, of in den bodem der kennis, evenals een plant haar sappen uit den bodem optrekt, en tiert in een voor haar geschikte atmosfeer, *van God en Jezus, onzen Heere*. De lezing der laatste helft van dit vers loopt in de handschriften en andere tekstgetuigen uiteen. Sommige missen enkele van de woorden, hetzij deze, hetzij die, òf hebben er nog *Christus* bij. Maar denkelijk is de lezing, gelijk zij door de gekozen vertaling aangegeven wordt, de oorspronkelijke. Is deze mening juist, dan worden nu twee Goddelijke Personen genoemd. Dan wordt bedoeld de kennis van God, gelijk zij in Christus geopenbaard is, en uit Hem verkregen en door Hem als bemiddeld wordt, vgl. Joh. 14:6. Slechts als uit die kennis kan den gelovigen het heil, de genade en de vrede, toevloeien. Joh. 17:3. De vermelding hiervan, anders dan in 1 Petr. 1:2, dient wederom tot herinnering en waarschuwing. Zouden de geadresseerden zich laten verleiden door de dwalende en goddeloze zondaren, en de rechte kennis van God en den Heere Jezus verwerpen en verliezen, dan zouden hun ook de genade en de vrede ontvallen voor eeuwig. Laten zij daarom op hun hoede zijn en vast staan.

De ontvangen rijke begenadiging dringt tot het dragen van velerlei heerlijke en onmisbare geloofsvrucht, die met een ruimen ingang in 's Heeren koninkrijk bekroond wordt, 1:3-11.

1:³ Daar Zijn Goddelijke mogendheid ons alle dingen, die tot leven en Godsvrucht (dienen), geschonken heeft door de kennis van (Hem) Die ons geroepen heeft door Zijn eigen heerlijkheid en deugd, ⁴ door welke Hij ons de kostbare en zeer grote beloften geschonken heeft, opdat gij door deze deelgenoten der Goddelijke natuur zoudt worden, ontvloten aan het door de begeerlijkheid in de wereld (zijnde) verderf. ⁵ En juist daarom ook alle naarstigheid bijbrengend, betoont in uw geloof deugd, en in de deugd kennis, ⁶ en in de kennis zelfbedwang, en in het zelfbedwang standvastigheid, en in de standvastigheid Godsvrucht, ⁷ en in de Godsvrucht broederliefde, en in de broederliefde liefde (tot allen). ⁸ Want als deze dingen voor u voorhanden zijn en toenemen, stellen zij u niet onwerkzaam, noch onvruchtbaar voor de kennis van onzen Heere Jezus Christus. ⁹ Want bij wien deze dingen niet zijn, die is blind, kortzichtig, niet denkende aan de reiniging van zijn vorige zonden. ¹⁰ Benaarstigt u, broeders, daarom te meer, uw roeping en verkiezing vast te maken. Want dat doende, zult gij nimmermeer struikelen. ¹¹ Want aldus zal u rijkelijk verleend worden de ingang in het eeuwig koninkrijk van onzen Heere en Zaligmaker Jezus Christus.

De apostel begint, na den brieftaanvang als inleiding, terstond te wijzen op de grote genadevoorrechten, welke de gelovigen ontvangen hebben, 1:3-4, om in samenhang daarmee voor te stellen de roeping tot een standvastigen, Godvruchtigen wandel des geloofs in liefde, die op hen rust, 1:5-7, en daarna van dezen geloofswandel de noodzakelijkheid in het licht te stellen door Zijn heerlijke vrucht reeds in dit heden te noemen, en de ellende van zijn gemis te tekenen, en zijn toekomstige zalige genadebeloning in het oog te laten schitteren, 1:8-11.

Aldus vangt hij onverwijld aan, de geadresseerden te sterken en te wapenen tegen de dwaalleraars en goddeloze verleiders, die hij in hoofdstuk 2, en ook in 3, nader tekenen zal. Reeds in dit eerste hoofdstuk heeft hij het oog op de gruwelijke zondaars, die hij in hun doen en lot beschrijven, en tegen wie hij waarschuwen wil, en daardoor laat hij bepalen, wat en hoe hij in dit eerste hoofdstuk schrijven zal, inhoud en uitdrukkingswijze beide. Dit hoofdstuk staat daarom niet los van hoofdstuk 2, noch van beide volgende hoofdstukken, maar is daarmee in gedachten nauw verbonden, en in opzet, voorstelling, zegswijs er als geheel door beheerst. In dit hoofdstuk geeft de apostel het positieve van de Goddelijke begenadiging der gelovigen en van hun heilige roeping, om tegen dien achtergrond het negatieve der verleiders en de gruwelijkheid hunner leer en van hun leven te scherper te doen uitkomen.

3,4 Wij kunnen deze verzen bij het voorafgaande nemen als grond voor den vredegroet in vs. 2. Dan loopt de zin met vers 4 af, en is er op het eind van dat vers geen afbreking van den zin, zonder dat een regelmatige afronding volgt. Maar omdat een zodanige motivering van den vredegroet ongewoon is, en naar de gedachte ook wel enigszins vreemd zou zijn, is het beter, beide verzen als bij het volgende behorende te beschouwen, en dus daarmee te verbinden. Wel loopt dan de zin met vers 5 niet geleidelijk door wat den vorm betreft, maar zakelijk en naar de gedachte toch wel. In de verzen 3 en 4 wijst de apostel op hetgeen God aan de gelovigen heeft geschonken, om daartegenover in vs. 5 en volgende voor te stellen wat de gelovigen deswege zich te betonen hebben. Verzen 3 en 4 bevatten een grond of drangreden voor de vermaning en aansporing in de volgende verzen. En gezamenlijk moeten deze verzen dienen om de geadresseerden voor te bereiden op de waarschuwing tegen de dwaalleraars en zondaars in de hoofdstukken 2 en 3, opdat zij het rechtmatige daarvan te meer beseffen, en haar te ernstiger ter harte nemen, door besliste verwerping dier verleiders en van hun dwaalleer, en van hun goddeloos leven.

Gelijk, of *daar Zijn Goddelijke mogendheid*, die alles vermag, en haar almogende kracht bewees in onze redding en levendmaking, *ons alle dingen, die tot leven*, in waren en vollen zin, *en Godsvrucht* dienen, ter behoudenis en om God te verheerlijken met woord en wandel,

geschonken heeft, en wij die dus deelachtig zijn mogen, en dat door *de kennis van Hem*, den Heere Christus, in Wien God Zich openbaart en te kennen geeft, door Wien Hij Zijn heilswerk tot stand brengt, en Die Zelf God is, *Die ons geroepen heeft*, en wel op die krachtige wijze, dat wij levend werden, metterdaad hoorden, en Zijn roeping opvolgden. Het is moeilijk te beslissen, of de apostel nu op God doelt, dan wel op den Heere Christus; en dat te meer, omdat vers 1 verschillend opgevat kan worden, en de lezing van vers 2 enigszins onzeker is. Maar de constructie van den zin doet als vanzelf aan den Heere Christus denken, doch dan aan Hem als God, naar Zijn Goddelijke heerlijkheid en kracht; vgl. ook vs. 1. En aldus doet het er hier zakelijk niet toe, of wij nu van God gesproken achten, of van onzen Heiland, Die Gods Zoon is, en Zelf God. Hij heeft ons geroepen door *Zijn eigen heerlijkheid en deugd*, d.w.z. Goddelijke heerlijkheidsopenbaring in almogende kracht. Het wijst op den ellendestaat dezer geroepenen. Slechts door Goddelijke almogendheid konden zij uit hun ellende uitgered en opgetrokken worden. En de heerlijkheid van Gods deugden moest zich daartoe openbaren, nl. die van Zijn ontferming, genade, wijsheid, en zovele andere. In verband met de opvatting van *ons* in vs. 1 als doelende op de apostelen, in onderscheiding van andere gelovigen uit de Joden, heeft men hier willen denken aan de roeping der apostelen door 's Heeren heerlijkheidsopenbaring in wonderwerking bij Zijn rondwandeling op aarde. Maar hier wordt toch niet van een bijzondere roeping, alleen die der twaalfen, gehandeld, maar van de roeping, die aan alle Gods verkorenen, en alle gekochten door Christus' bloed, ten deel wordt, en hen doet overgaan uit de duisternis in Zijn wonderbaar lichtrijk, 1 Petr. 2 ; 9. Althans lopen zinsconstructie en gedachtengang bij die opvatting veel geleidelijker, dan wanneer we aannemen, dat nu enkel van de roeping der twaalfen gesproken wordt. Op het *eigene* wordt nadruk gelegd, om alle eigen werk en waardigheid der geroepenen uit te sluiten, en de loutere genadewerking Gods te duidelijker voor ogen te stellen; vgl. ook bij vs. 1. Dat moet ook de snode ondankbaarheid van afval te sterker doen gevoelen. *Door welke* Goddelijke heerlijkheid en deugd *Hij ons*, niet alleen den twaalfen, maar allen gelovigen, *de kostbare*, onwaardeerbare, *en zeer grote*, alles in rijkdom en heerlijkheid te boven gaande, *beloften* van vergeving der zonden, reiniging van ongerechtigheid, heerlijkmaking, waarachtig en eeuwig leven, volkomen behoudenis, en verheffing tot, en openbaarwording als, Zijn kinderen, *geschonken heeft*, ze ons toezeggende, maar ook reeds aanvankelijk aan ons verwerkelijkende, en met onverbrekelijke trouw voor de toekomst ons waarborgende, 1 Petr. 1:3-5. *Opdat gij door deze* beloften, gedacht niet enkel als woordelijke toezeggingen, maar als reddende, zegenende werkingen, die den inhoud der woorden verwerkelijken, en de beloofde zaken deelachtig maken, vgl. Joh. 6:63; Hebr. 4:12, *deelgenoten der Goddelijke natuur zouden worden*, nl. wat reinheid, zondeloosheid, heiligheid, heerlijkheid, betreft, zoals niet alleen uit den aard der zaak volgt, maar ook duidelijk blijkt uit het vervolg van dit vers; vgl. Philip. 3:21; Matth. 13:43. Hier wordt van geen omzetting der menselijke natuur in de Goddelijke gesproken. Zulk een omzetting is onmogelijk. Maar de verdere woorden van dit vers geven ook duidelijk genoeg te kennen, dat de apostel nu doelt op de tegenstelling met onreinheid, zonde, ontluistering, gebrokenheid in kracht, vergankelijkheid en dood, zoals de zonde die als haar droeve gevolgen over ons deed komen. Nu spreekt Petrus van *gij*, niet ter onderscheiding van ons als de apostelen, als waren de apostelen door den Heere Christus en Zijn wonderwerking geroepen en getrokken, maar de geadresseerden als gelovige Joden door den dienst dezer apostelen. Maar hij richt zich nu tot de geadresseerden, om er hen op te wijzen, dat óók zij deze grote beloften en heilige roeping mochten ontvangen, niet in onderscheiding van andere gelovigen, maar evenzeer als de andere geroepenen en begenadigden. Hij maakt nu de persoonlijke toepassing van het tevoren geschrevene op de geadresseerden, om hen wel te doen bedenken, dat óók zij zo hoog werden bevoorrecht, opdat zij te meer verstaan zouden, dat zij dus zich niet mogen laten verleiden door de dwaalleraars en goddelozen tot afval van den Heere en een gruwelijk leven in de zonde. *Ontvloden* zijnde, d.i. na ontvloden of ontkomen te zijn, niet door eigen vlieden, maar door Goddelijke uitrukking, Gal. 1:4, *aan het door de begeerlijkheid in de wereld gekomen*, Gen. 3:5-6, en nu in de wereld zijnde, en in allerlei zondige, vleselijke begeerten zich uitwerkende *verderf*, zoals dat ook aan de dwaalleraars en hun gruwelijke leer en leven tot uiting komt en zichtbaar wordt. Tegen dat verderf door de zondige begeerlijkheid staat nu het deelgenoot worden der Goddelijke natuur

als het aan God in heiligheid en heerlijkheid beantwoordende naar de bestaanswijze en binnen de perken van het creatuurlijke, menselijke.

5-7 Bij deze rijke begenadiging en hoge roeping, door God aan hen geschonken, moet nu het doen der gelovigen aansluiten. Begon de apostel daarom in vers 3 met: gelijk, of daar, zo kon hij in aansluiting daaraan in vers 5 vervolgen met een: zo moet gij van uw kant daarmede in samenhang en overstemming alle naarstigheid aanwenden. Dan liep het zinsverband geregeld door. Hij kiest echter niet dergelijken zinsbouw. Maar het zakelijke verband van vss. 5-7 met vss. 3 en 4, is toch op die wijze gedacht. De verzen 3 en 4 bevatten een grond of een drangreden voor de vermaning in de verzen 5-7. *En juist daarom ook*, omdat God u door Zijn almacht en genade riep, en met zo heerlijke beloften verrijkte, en tot zo heilige en hoge bestemming wil brengen, als in de twee laatst voorafgaande verzen aangewezen is, gij van uw kant *alle naarstigheid*, ijver, toelig, inspanning, *bijbrengend* of aanwendend, ter beantwoording aan die heerlijke Godsdaden jegens u, *betoont* of verschaft, d.i. doet openbaar worden en uitkomen of metterdaad aan het licht treden, *in uw geloof*, waarmede gij den Heere Christus als uw Behouder omhelst, en door hetwelk gij in Hem al uw heil hebt voor heden en toekomst, *deugd*, d.i. deugdelijke kracht, heilige dapperheid en sterkte, zodat gij niet licht bewogen en rondgevoerd wordt met allerlei dwaling en verleiding, Hebr. 13:9, vgl. Eph. 4:14, maar onverschrokken en vast staat, Philip. 1:28; 1 Cor. 15:28, en kloek strijdt den goeden strijd des geloofs, 1 Cor. 16:13. *En in de deugd kennis*, opdat die moed en krachtsaanwending niet ontaarde in dwaze krachtsverspilling, maar steeds op de rechte plaats, en rechten tijd, en op de rechte wijze, voor het juiste doel, en met de meeste vrucht geschiede. *En in de kennis zelf bedwang*, waardoor gij u weet te beteugelen en in te houden en te onthouden, waar dat nodig is. *En in het zelfbedwang standvastigheid*, zodat uw zelfbeheersing en terughouding niet overgaat in lijdelijke berusting, en lusteloze, krachteloze, moedeloze zondeduiding en Christusverloochening, maar blijve onbezweken en niet te breken standhouden tegen alle verkeerdheid in leer en leven. *En in de standvastigheid Godsvrucht*, ware vroomheid, eerbied, en vreze voor den Heere, zodat niet eigen persoon, eerezucht, iets van uzelf, beginsel, kracht, en doel van uw handelen zij en blijke, maar het geloof in, en liefde tot God, Zijn Woord en dienst en ere. *En in de Godsvrucht broederliefde*, aanhankelijkheid aan de medegelovigen, en het zoeken van hun heil. De Godsvrucht gaat voorop. Zij is de wortel van de liefde tot de broederen, en in haar moet de liefde tot God zich uiten, 1 Joh. 2:9; 4:20-21. De liefde tot God is het eerste gebod, de liefde tot den naaste het tweede, Matth. 22:37-40. *En in de broederliefde liefde* tot allen, die hen zoekt wel te doen en te behouden en van hun zonden vrij te maken, maar daarom juist niet met hun zonden medegaat, noch mededoet.

Bij deze reeks van deugden gaat het geloof voorop. En dat niet alleen, maar dat geloof komt hier voor als de wortel, in welken al deze deugden besloten zijn, en uit welken zij uitgroeien moeten. Daaruit blijkt, dat wij hier een geheel andere voorstelling hebben dan bij de heidenen, ook al zijn woorden gebruikt, als ook daar gebezigd worden, als bv. deugd. In de tweede plaats bedoelt de apostel met deze opsomming niet alle Christelijke deugden te noemen, vgl. Gal. 5:22; 2 Cor. 6:6, noch een systeem dezer deugden op te stellen. Hij noemt nu slechts die deugden, welke de geadresseerden in de omstandigheden, waarin zij verkeerden en dreigden te komen, betonen moesten, om geen gehoor te geven aan de verleiders, en tegen hun goddeloze leer en praktijk kloekmoedig stand te houden. En daarom ook kiest hij deze volgorde. Heel de voorstelling dezer deugden, zowel naar aantal als naar volgorde, juist deze, en geen andere, en in die opsomming, is bepaald door den nood en de behoefte der geadresseerden, en Petrus' begeerte, hen tegen de dwaalleraars en hun verleiding te waarschuwen en te sterken. Het kwam aan op geloofsbetoon, waarbij zij moedig en krachtig de drieste verleiders dorsten weerstaan, en met kennis hun dwalingen doorzagen, om zich niet door hun goddeloze redeneringen in de war te laten brengen, en met zelfbeheersing stand hielden tegen de verlokkingen der zonde en vleselijke lusten, waartoe de dwaalleraars hen zochten te vervoeren, en dat alles standvastig, in de ware vreze des Heeren, vervuld van heilige liefde.

8,9 *Want als deze dingen* of opgesomde geloofswerkingen voor u voorhanden of aanwezig zijn, d.i. wanneer gij deze deugden beoefent, *en als zij toenemen* of zich aldoor vermeerderen, en gij in haar beoefening steeds vordert, want hier mag geen stilstand zijn, *stellen zij u niet onwerkzaam noch onvruchtbaar*, d.i. maken zij u geschikt tot ijverige werkzaamheid en grote vruchtbaarheid, en doen zij u zeer werkzaam zijn en veel vrucht dragen, *voor de kennis van onzen Heere Jezus Christus*, zowel om zelf Hem steeds meer te leren kennen door ware gemeenschapsoefening met Hem, en doordat Hij dan Zijn kracht in uw zwakheid wil volbrengen, Philip. 4:13; 2 Cor. 12:9, als ook tot de verbreiding van die kennis, doordat dan openbaar wordt, wat Hij aan Zijn gelovigen schenkt, en waartoe Hij hen in staat stelt, zodat ook altoos meerderen getrokken mogen worden, om Hem als hun Heiland en Heere gelovig aan te nemen. De apostel gebruikt de ontkennende zegswijs: niet onwerkzaam noch onvruchtbaar, om aldus te sterker het positieve aan te duiden: zeer werkzaam en zeer vruchtbaar. Het ware geloof is werkzaam en maakt werkzaam, en doet de gelovigen vrucht dragen, hunzelf tot zegen, anderen tot heil, den Heere tot ere.

Deze geloofswerkzaamheden en deugden dragen echter niet alleen heerlijke en rijke vrucht, maar zij zijn ook onmisbaar. *Want bij wien deze dingen niet zijn*, die deze geloofsoefening tot openbaring dezer deugden nalaat, *die is blind*, en mist nog de opening van het zielsoog, ondanks zijn beweren, Joh. 9:39-41; Eph. 1:18, en kent God niet recht, noch zichzelf, noch den Heere Christus, noch zijn waren staat, noch zijn toekomst, *kortzichtig*, d.i. wel ziende wat nabij is, dit aardse, tijdelijke, de dingen van het heden, maar niet datgene, wat verder verwijderd is, het eeuwige. Hij laat zich door het zinnelijke, zichtbare in beslag nemen, maar heeft geen oog voor het geestelijke, onvergankelijke, eeuwigblijvende, de verzoening en gemeenschap met God door den Heere Christus.

Dit "kortzichtig" verzwakt het voorafgaande "blind" niet, maar duidt nader den aard dier blindheid aan, als bestaande in een geestelijke blindheid voor het heilige, Goddelijke, toekomstige, eeuwige, en voor de rechte waarde van den vrede met, en den dienst van God, en als anderzijds oog en zin hebbende alleen voor het stoffelijke, aardse, vergankelijke. Alleen toch vleeselijke lust en aardsgezindheid kan van zodanig geloofsbetoon en het beoefenen van deze geloofsdeugden terughouden. Hij blijkt dan *niet denkende aan*, of, zoals er eigenlijk staat, vergeten hebbende, *de reiniging van zijn vorige zonden*, toen hij nog in zijn onbekeerden toestand leefde, van den Heere Christus en Gods Evangelie in Hem niet wist, en daarom ook onder de schuld zijner zonden lag. Daarna echter was hem het Evangelie gepredikt, had hij dat in geloof aangenomen, waren hem aldus de zonden kwijtgescholden en afgewassen. Maar wanneer hij nu de geloofsoefening in het betoon dezer geloofsdeugden verzuimde, zou het blijken, dat hij niet dacht aan die grote ontferming des Heeren, hem bewezen, noch aan de bovenaardse heerlijkheid der verzoening met God door den Heere Christus. En dan werd daarin openbaar, dat hij verstoken was van het ware geloof, niet in levensverband stond met den Heere Christus, slechts den schijn had van te behoren tot de gemeente, maar wezenlijk nimmer door waarachtig geloof Hem had aangegrepen als met zijn hart.

10,11 Deze geloofsbeoefening kan dus niet gemist worden, of het geloof zelf blijkt te ontbreken. Maar behalve de heerlijke vrucht, die zij reeds nu draagt terzake van de kennis van den Heere Jezus, brengt zij ook een rijken zegen mede voor de toekomst, bij het ingaan in de eeuwigheid. *Benaarstigt u met allen ijver en inspanning, broeders, met wie ik den geestelijken band van saamhorigheid en verwantschap gevoel*, en die als broeders mijn opwekking moogt ter harte nemen, *daarom te meer*, wijl er zoveel van afhangt, en deze geloofswerkzaamheid zo zegenrijk en zo onontbeerlijk is, *uw roeping*, waarmede God u verwaardigd heeft, en waardoor gij gelovigen, en leden van 's Heeren gemeente hebt mogen worden, vgl. vs. 3, *en verkiezing*, die uit die roeping blijkt en daarin aan het licht komt, vast re *maken*, zodat gij niet weer uitvalt en afgetrokken wordt van Christus en Zijn heil. Het noemen der verkiezing na de roeping kan doen weten, dat wij hier bijzonder aan de hoge bevoorrechting denken moeten, door de roeping gewerkt, en met die roeping gegeven. In het boek van Gods raadsbesluit en eeuwige verkiezing kan niemand zijn naam dieper inschrijven.

Maar hij kan door verloochening van het geloof zichtbaar verliezen het blijk van Gods verkiezing, zoals het verkoren Israël tot "niet 's Heeren volk" werd, en in de ballingschap geworpen werd, Hos. 1:9; Hebr. 6:4-6. In het bewustzijn van den geroepene en gelovige, en in zijn levensopenbaring moet zijn verkiezende bevoorrechting, door de roeping uitgewerkt, ook steeds meer vast worden, opdat hij wete en blijke een uitverkorene Gods te zijn. En dat kan niet zonder geloofsoefening ook in de deugden, door den apostel genoemd. *Want dat doende*, door een vasten wandel des geloofs in Godsvrucht, heiligheid, en liefde, *zult gij nimmermeer struikelen*, vallende door de zonde ten eeuwigen verderve. *Want aldus zal u rijkelijk verleend worden*, als genadebeloning door 's Heeren ontferming en goedgunstigheid, *de ingang* of het ingaan *in het eeuwig koninkrijk van onzen Heere*, wanneer gij sterft, en wanneer dat koninkrijk in zijn volle heerlijkheid komt met den jongsten dag, en ook reeds nu gedurig door een blijde, zalige gemeenschapsoefening met den Heere, omdat dan de weg tot den troon van Gods genade niet voor u gesloten is; vgl. Jes. 59:2; 1:15. Een Godvruchtig leven geeft een ruim sterfbed, en een blijde begroeting als de Heere verschijnt, Matth. 25:21, 23, 34, en schenkt reeds in dit leven veel vrijmoedigheid in de nadering tot den Heere en *Zaligmaker Jezus Christus*, Die hier opzettelijk wederom Behouder of Zaligmaker genoemd wordt, vgl. vs. 1, om de geadresseerden er aan te herinneren, dat zij al hun behoud en heil aan Hem danken, en zonder Hem niet behouden kunnen noch zullen worden, en daarom niet van Hem moeten afvallen en zich door de dwaalleraars en goddelozen van Hem niet moeten laten aftrekken. Want dat zou niet anders kunnen dan ten koste van hun eeuwige redding, Hand. 4:12.

Drang tot schrijven, op eigen waarneming berustende zekerheid van het verkondigde, ongenoegzaamheid van 's mensen verstand tot rechte Schriftuitlegging, 1:12-21.

1:¹² Daarom zal ik altijd u herinneren aan deze dingen, hoewel gij (ze) weet en in de (bij u) aanwezige waarheid bevestigd zijt. ¹³ En ik acht het mijn plicht, zolang ik in dezen tabernakel ben, door herinnering u op te wekken, ¹⁴ daar ik weet, dat de aflegging van mijn tabernakel haastig geschiedt, evenals ook onze Heere Jezus Christus mij kenbaar gemaakt heeft. ¹⁵ En ik zal mij beijveren, dat gij ook na mijn uitgang telkens in staat zijt de herinnering aan deze dingen te vernieuwen. ¹⁶ Want wij zijn niet schrander uitgedachte fabelen nagevolgd, (als) wij u bekend gemaakt hebben de mogendheid en toekomst van onzen Heere Jezus Christus, maar daar wij aanschouwers geweest zijn van Zijn majesteit. ¹⁷ Want toen Hij van God den Vader ere en heerlijkheid ontving, terwijl een zodanige stem door de hoogwaardige heerlijkheid tot Hem gebracht werd: Deze is Mijn geliefde Zoon, in Wien Ik Mijn welbehagen heb. — ¹⁸ en deze stem, uit den hemel Hem gebracht, hebben wij gehoord, toen wij met Hem op den heiligen berg waren. ¹⁹ En wij hebben het profetische woord te vaster, waarop gij wel doet acht te geven als op een licht, schijnende in een duistere plaats, totdat het daglicht doorbreke en de morgenster opga in uw harten, ²⁰ Dit eerst wetende, dat geen profetie der Schrift (een zaak) van eigen uitlegging wordt. ²¹ Want niet door mensenwil werd (de) profetie eertijds voortgebracht, maar door den Heiligen Geest gedreven mensen hebben haar gesproken van God uit.

Dit gedeelte bestaat uit drie onderdelen. In het eerste, 1:12-15, deelt de apostel zijn voornemen mede, de geadresseerden te herinneren aan de Evangeliewaarheid, die zij reeds kennen, en zegt hij, waarom hij dat doet, en dat hij zorg wil dragen, dat zij ook na zijn dood zich die steeds kunnen herinneren. Daarna wijst hij hun op de zekerheid van hetgeen hun verkondigd is, daar zij, de predikers, zelf met eigen oog gezien, en met eigen oor gehoord hebben de grootheid van den Heere Christus, 1:16-18. En ten derde spoort hij hen aan, met ingespannen aandacht het profetische woord te onderzoeken, maar daarbij niet te vergeten, dat tot de rechte uitlegging der profetie het eigen "natuurlijke" verstand des mensen niet bekwaam is, doch de leiding en verlichting nodig heeft van dien Geest, Die de profetie gaf, 1:19-21.

Duidelijk blijkt ook in dit deel wederom gerekend te worden met de dwaalleraars en hun onware beweringen. Het laatste is als een inleiding of voorbereiding op den aanvang van het

tweede hoofdstuk. Omdat het profetische woord alleen onder de leiding des Heiligen Geestes recht verklaard kan worden, en het door de zonde verduisterde verstand des mensen uit zichzelf tot die rechte uitlegging niet in staat is, behoeft het geen bevreemding te wekken, dat er ook valse leraars optreden, gelijk er ook valse profeten geweest zijn. Daarmede zijn de geadresseerden gewaarschuwd tegen de verleiders en zondaars, die in het tweede hoofdstuk beschreven worden. En de sterke verzekering van de waarheid der Evangelieverkondiging moet de uitwerking van het leugenwoord der spotters met 's Heeren wederkomst ten oordeel tegengaan en verhinderen, zoals dat in het derde hoofdstuk medegedeeld wordt.

12-15 *Daarom* dat er voor uw behoudenis alles van afhangt, of gij de in de vorige verzen gegeven opwekking en vermaning ernstig behartigt, of niet, *zal ik altijd u herinneren aan deze dingen*, die ik in het voorafgaande deel van dezen brief genoemd heb, *hoewel gij ze weet*, en dus geen herinnering er aan zoudt behoeven, *en in de* ook tot u gekomen, en dus bij u *aanwezige Evangeliewaarheid bevestigd*, vastgezet, *zijt*, daarin gedurig onderwezen, zodat gij haar goed kent. Deze geadresseerden waren destijds dus niet eerst kort tevoren met het Evangelie bekend geworden, maar reeds geruimen tijd vroeger, ofschoon uit dit vers geen nadere tijdsbepaling kan worden afgeleid. *En ik acht het rechtvaardig*, d.i. *mijn plicht* van Godswege, *zolang ik in dezen tabernakel* van mijn aardse omhulsel, mijn lichaam, *ben, door herinnering u op te wekken*, d.i. geestelijk wakker te maken, uit den dommel te doen ontwaken, opdat gij uw slaperigheid op geestelijk gebied van u doet, en met heldere bewustheid u rekenschap geeft van uw eigen staat en den toestand der dingen rondom u, en waakzaam zijt. Hiermede zegt de apostel allereerst, dat hij niet maar zonder noodzaak aan hen schrijft, maar zich door zijn ambt daartoe geroepen ziet. Het is hem een zaak van Goddelijke verordening, van rechtvaardigheid, of eis van 's Heeren gebod, dus van heiligen plicht, en wel tot het einde zijns levens, en waarvan hij eerst met zijn dood ontslagen wordt. Als zodanig moeten de geadresseerden zijn woord en schrijven dan ook opvatten en ter harte nemen. Het steunt op Gods wil, en komt met autoriteit van Gods roeping. "Opwekken door herinnering" wijst op een verkeerden toestand bij de geadresseerden, op geestelijke ingezonkenheid en onhelderheid en slaperigheid, waardoor zij zich de dingen niet klaar realiseren, en gevaar lopen een weerloze prooi te worden van verleiding en verderf. Zij weten de waarheden des Evangelies wel, en hebben slechts behoefte aan herinnering. Des te schuldiger is echter ook hun toestand. Zij moeten weer wakker geschud worden. En daartoe ziet de apostel zich te meer gedrongen, omdat Hij elk ogenblik de gelegenheid daartoe zich kan zien ontnemen. *Daar ik weet, dat de aflegging van mijn tabernakel*, van mijn aardse bestaan en van mijn lichaam, als een tent gedacht, *haastig*, snel in zijn werk gaand, is of *geschiedt*. De apostel was nu reeds oud. Elk ogenblik kon hij dus van zijn post worden afgeroepen. En dat zou geschieden op een wijze, dat er geen gelegenheid overbleef nog allerlei te regelen en af te maken. Daarom moest nu gehandeld en afgewerkt worden, wat door Goddelijke roeping voorgeschreven was, opdat de gelegenheid daartoe anders niet voor eeuwig zou ontbreken. De voorstelling van het lichaam als een tent is ontleend aan het zwervend leven der aartsvaders en aan Israëls reizen door de woestijn naar Kanaän, waarbij telkens weer de tent moest worden afgebroken om verder te trekken, en haar dan weer op te richten. Vaste huizen kon men toen niet voor zich bouwen. Dit beeld wijst dus op het tijdelijke, voorbijgaande van het aardse bestaan en verblijf der gelovigen, op hun missen hier van hun eigenlijke woning, en op hun leven op deze aarde als een doortrekken naar het hemelse vaderland van eeuwige rust. Men heeft wel soms dit beeld van tent voor het lichaam als door den auteur van dezen brief ontleend aan het Griekse denken, willen voorstellen. Maar zonder enige noodzaak en goeden grond. Bij de Grieken gold het lichaam als een kerker, waarin de ziel gevangen zat, en waaruit zij door den dood verlost werd. Van zulk een gedachte blijkt hier echter niets. Het woord "aflegging" wijst in tegendeel veeleer op zorg van behandeling, waardering, onmisbaarheid, toekomstigen wederopbouw. Hoe Petrus wist, d.i. op welke wijze hij te weten gekomen was, wat hij hier van de haastige, vlug toegaande, aflegging zijns aardse omhulsels schrijft, deelt hij niet mede. Alleen voegt hij er nog aan toe, dat het hem ook langs anderen weg reeds was voorzeggd. *Evenals ook onze Heere Jezus Christus mij kenbaar gemaakt heeft*, nl. na de visvangst op de Zee van Tiberias, Joh. 21:18. Op deze

woorden des Heeren doelt de apostel in het begin van dit vers dus niet. Want dan had hij niet kunnen schrijven: evenals ook. Hier is sprake van twee bekendmakingen. De eerste door het eigen woord des Heeren vóór Zijn hemelvaart. De andere later, en misschien kort vóór het schrijven van dezen brief, wellicht in verband met Petrus* eigen nagaan van den loop des Evangelies en de ontwikkeling der verhoudingen in het Romeinse rijk en den toestand te Rome. *En ik zal mij beijveren, dat gij ook na mijn uitgang* uit dit leven, mijn dood, *telkens* hebt, d.i. de mogelijkheid of gelegenheid hebt, *in staat zijt* of kunt *de herinnering aan deze dingen*, de Evangeliewaarheden met al haar rijkdommen, eisen, beloften, zoals daarover in de vorige verzen kort gehandeld is, te maken, d.i. *te vernieuwen*. We krijgen den indruk, dat de apostel van plan was, een werk te schrijven of te doen schrijven, waaruit de geadresseerden ook na zijn dood telkens weer lezen konden, wat hij in het voorafgaande slechts kort aangestipt heeft. Maar wat zijn bepaalde voornemen was, en of hij, en zo ja, op welke wijze hij daaraan uitvoering gegeven heeft, is ons niet nader bekend. De woorden van dit vers schijnen op iets anders te doelen dan op dezen brief. Maar verdere kennis in dezen kwam niet tot ons. Alleen blijken hieruit wel de ijver en de zorg van den apostel voor het welzijn der gemeente, voor de rechte bekendmaking en beleving des Evangelies, voor de verwerping van dwaalleer en zondig levensgedrag.

16-18 De herinnering aan de waarheden des Evangelies, die hun verkondigd waren, kon met des te meer vrijmoedigheid geschieden, omdat die prediking stellige, onbedriegelijke waarheid bracht; en zij was te noodzakelijker, omdat die betrouwbaarheid felle en drieste bestrijding vond. De apostel legt in deze verzen groten nadruk op die waarheid en betrouwbaarheid, en spreekt duidelijk en met klem uit, dat hij zelf een oog- en oorgetuige is geweest van 's Heeren verheerlijking op den berg. *Want wij zijn niet*, zoals verleiders en spotters beweren, *schrander uitgedachte fabelen nagevolgd*, menselijke verzinsels, die realiteit, werkelijkheid zouden missen, en slechts phantasiebeelden en woorden waren, als *wij*, apostelen, *u*, gelovigen, wie dan ook speciaal aan de onderscheiden groepen dezer gelovigen de Evangelieboodschap gebracht mogen hebben, maar dan toch altoos steunende op wat de apostelen hadden verkondigd, *bekend gemaakt hebben de mogendheid* of grote kracht, *en toekomst* met den jongsten dag *van onzen Heere Jezus Christus*, nl. dat de Heere eens komen zal, en dat Hij dan verschijnen zal in Goddelijke majesteit, geweldig van sterkte Zich betonende, en geducht van heerlijkheid, om te oordelen levenden en doden; vgl. 3:4 v.v. Het woord, door *toekomst* vertaald, geeft eigenlijk te kennen aanwezigheid, met de bijgedachte, dat zij het gevolg is van een aankomen aldaar. Op zichzelf zou het hier ook kunnen doelen op 's Heeren verschijning in het vlees. Zowel het woord bekendmaken, als ook de vermelding van de verheerlijking des Heeren op den berg, zou bovendien de gedachte kunnen versterken, dat de apostel nu spreekt van de komst en rondwandeling des Heeren op aarde vóór Zijn hemelvaart. En op die wijze worden deze woorden dan ook wel door uitleggers verklaard. Maar tegen deze opvatting is dit bezwaar, dat ditzelfde woord "aanwezigheid" niet alleen in 3:4, vgl. daar ook vs. 12, maar ook elders in het Nieuwe Testament voorkomt, en wel uitsluitend voorkomt, als sprekende van 's Heeren wederkomst op de wolken. Daarbij loochenden de dwaalleraars niet 's Heeren vleeswording of rondwandeling op aarde, maar wel Zijn toekomstige verschijning in heerlijkheid ten oordeel, vgl. 3:4 v.v. Bestrijding van hen eiste dus, dat over die toekomst gesproken werd. En daarom zullen we dit woord ook hier moeten opvatten als *toekomst*, en sprekende van 's Heeren verschijning op de wolken ten jongsten dage. En "mogendheid en toekomst" wil dan zeggen: heerlijk komen *met grote* kracht. Die komst konden de apostelen bekendmaken, hoewel zij nog toekomstig was en is, omdat zij den Heere in Zijn Goddelijke heerlijkheid gezien hadden op den berg. *Daar wij*, Petrus, Johannes, Jacobus, *aanschouwers geweest zijn van Zijn majesteit*, toen Zijn gedaante voor hun aangezicht veranderde, en Zijn aangezicht blonk als de zon, en Zijn klederen wit werden als het licht, Matth. 17:2, en Hij openbaar werd in Zijn ware, Goddelijke grootheid en majesteit. Daardoor hadden deze discipelen Hem toen reeds mogen aanschouwen naar de mogendheid en heerlijkheid, waarin Hij aan het eind der dagen verschijnen zal ten oordeel. *Want toen Hij van God den Vader ere*, door het woord, dat omtrent Hem gesproken werd, *en heerlijkheid* in de glorie, die van Hem uitstraalde en Hem

omgaf, *ontving, terwijl een zodanige*, d.i. met zodanigen inhoud, of zo heerlijke woorden sprekende stem door *de hoogwaardige heerlijkheid*, d.i. door God onder de hoge, geduchte, heerlijke tekenen Zijner majesteit, *tot Hem gebracht* of *gesproken werd: Deze is Mijn geliefde Zoon*, Mijn enige, gans onderscheiden van, en verheven boven alle mensen en schepselen, *in Wien Ik Mijn welbehagen heb*, reeds van eeuwigheid, maar nu weer als opnieuw, zoals Hij Zich ontledigt van Zijn heerlijkheid, en geeft in de versmading en den angst der hel, onder Mijn toorn en vloek, tot behoudenis van verloren zondaren, en tot handhaving Mijner ere. Door die daad der verheerlijking, en dat woord, *deed* God den Heere Christus zien en kennen als meer dan mens, als Zijn eniggeboren Zoon, Die ook eenmaal in vollen Goddelijken luister Zich openbaren zal voor aller oog.

De apostel rondt den zin, dien hij met dit vers aanvangt, niet af. Dat is echter meer formeel zo, dan zakelijk. Want in vs. 18 geeft hij slechts in een anderen vorm weer de gedachte, die hij uitdrukken wilde, toen hij met vs. 17 begon, nl. dat hij en anderen met eigen oog *die heerlijkheid des Heeren* gezien, en met eigen oor Gods heerlijke stem en dat zo inhoudrijke woord gehoord hadden, en dus op grond van eigen waarneming getuigenis aflegden, en verzekeren konden, dat de Evangeliewaarheden, ook die aangaande 's Heeren komst ten oordeel in macht en heerlijkheid, geen mensenverzinsels waren, maar de zuiverste waarheid, onbedrieglijk zeker, vast, betrouwbaar. *En deze stem, uit den hemel*, van boven, van of door *God, tot Hem gesproken* of *gebracht hebben wij*, ik, Petrus, Johannes en Jacobus, *gehoord*, in eigen persoon, met eigen oor, zodat wij dus persoonlijk ons borg kunnen stellen voor de waarheid dier verheerlijking, en krachtens eigen waarneming weten en bevestigen kunnen, dat de Evangelieverkondiging waar en betrouwbaar is, *toen wij met Hem op den heiligen berg waren*, Matth. 17:1 v.v. Van "heiligen berg" spreekt de apostel nu in den zin van heilig land, heilige plaats in het Oude Testament, Ex. 3:5; 29:31; Num. 5:17, om de daarop geschiede heerlijke Godsopenbaring, dus geheel als in Oud-testamentischen trant, zoals dat van een Godvrezenden Jood verwacht kon worden, en althans niet bevreemden mag. Rechtmatige aanleiding om uit deze zegswijs te besluiten tot een lateren vervaardigingstijd na den dood van den apostel Petrus, is er dan ook in het geheel niet.

19-21 Deze ervaring der apostelen leidde hen nu niet van de Heilige Schrift af, maar bond er hen als te meer aan. *En wij hebben* aldus, door die aanschouwing van 's Heeren verheerlijking en het horen van Gods stem aangaande den Heere Christus, *het profetische woord* des Ouden Testaments *te vaster*. Die verheerlijking van den Heere Christus was de bevestiging, dat Hij de Zone Gods was, en dat God in Hem gegeven had de vervulling Zijner belofte. Dat deed de waarheid van Gods beloften te duidelijker in het licht treden. Die aanvankelijke of voorlopige vervulling waarborgde te stelliger de algehele verwerkelijking. Door die daad Gods van 's Heeren verheerlijking bleek Zijn belofte te klaarder als Zijn woord, en moest dus tot te vaster geloof dringen. Men heeft deze woorden ook wel opgevat in den zin van: en wij hebben het nog vastere profetische woord. Dan zou de profetie in vastheid gesteld worden boven deze aanschouwing der apostelen. Maar behalve dat de apostel dat niet schrijft, is ook de gedachte hier niet passend, noch ook op zichzelf juist. Want Petrus heeft zo sterken nadruk gelegd op de waarheid van het verkondigde, door op eigen zien en horen te wijzen. Hoe zou hij dat zeggen nu weer willen verzwakken door aan te duiden, dat zijn ooggetuige-zijn toch niet zo veel betekende. Maar bovendien: God had zowel die verheerlijking, dat zien en dat horen geschonken, als het profetische woord. Waarom zou nu dat profetische woord vaster zijn, dan die evenzeer door God gegeven aanschouwing van 's Heeren verheerlijking? Doch de apostel zegt, dat zij door de ontvangen aanschouwing te stelliger van de waarheid van het profetische woord overtuigd zijn, en te helderder weten, dat die profetie het Woord van God is. *Waarop*, d.i. op welk profetisch woord, *gij wel doet*, d.i. gij nodig hebt en uzelf tot heil werkt met *acht te geven*, door het ijverig te onderzoeken en te overdenken, *als op eert licht, schijnende*, licht uitstralende, *in een duistere plaats*, d.i. een plaats van ruw, verward, ineengegroeid, dor struikgewas of geboomte, waarin men dus den weg niet onderscheiden, noch vooruitkomen kan, maar telkens gevaar loopt te verdwalen en zich te bezeren en neer te struikelen, tenzij men een licht bij zich heeft, waarbij men zien kan, wat voor den voet en rondom is. Met dit beeld wordt dit aardse, menselijke leven getekend met

zijn duisternissen, gevaren, verderfenissen. Gods Woord echter geeft daarover licht, bij hetwelk we het wezen der dingen en der omstandigheden en gebeurtenissen, den mens en het menselijke leven, den oorsprong van alles, den waren toestand, en de toekomst kunnen kennen, en weten, hoe wij wandelen moeten, om niet in den afgrond des verderfs neer te storten. En dit zolang, met zo heilige inspanning en voortgezet biddend onderzoek, *totdat het daglicht doorbreke*, de morgenglans van het daglicht beginne te stralen, *en de morgenster*, die aan het aanbreken van den morgen voorafgaat, *opga in uw harten*. Met dezen dag is hoogst waarschijnlijk niet bedoeld de oordeelsdag aan het eind der wereldgeschiedenis. Dan zou er wel staan: de dag, wat wel enkele, maar niet de meeste handschriften hebben. Doch hier wordt gezien op licht in het bewustzijn of hart der gelovigen voor hun verschillende omstandigheden en gevallen. En het "totdat" geeft aan, met welke naarstigheid en geestelijke inspanning de gelovigen het profetische woord of de Heilige Schrift moeten onderzoeken, opdat zij, en zolang totdat zij, daaruit het licht verkregen hebben, dat zij behoeven om te weten, welchen weg zij wandelen moeten. Dat Schriftonderzoek moet biddende geschieden, want de leiding en verlichting des Heiligen Geestes zijn nodig, om Gods Woord recht te verstaan. *Dit eerst wetende*, d.i. hiervan te voren wei overtuigd en dat goed bedenkende, *dat geen profetie der Schrift*, of ook: geen schriftelijke profetie maar dit geldt toch niet van alle mogelijke schriftelijke profetie, doch alleen van die der Heilige Schrift; en dus moet ook deze opvatting en vertaling toch zakelijk neerkomen op de betekenis: profetie der Schrift; een zaak *van eigen uitlegging wordt*, d.w.z. dat de mens die profetie niet recht kan verstaan en uitleggen door eigen natuurlijk verstand, *zonder de* bijzondere werking en verlichting des Heiligen Geestes. Daarom moeten zij in afhankelijkheid, en ootmoedig smekende om den Heiligen Geest en Zijn licht, de Heilige Schrift onderzoeken, om niet, vertrouwende op hun eigen verstand, die Schrift te verdraaien, en gans verkeerd uit te leggen, zoals de dwaalleraars en verleiders doen; vgl. 3:16. Ook van dit vers worden verschillende andere verklaringen gegeven, deels zelfs andere lezingen voorgesteld. Maar de hier geboden uitlegging neemt de woorden, zoals zij er staan, en past geheel in het verband. Want dan wordt de profetie gekarakteriseerd door de herinnering, dat haar aard, krachtens haar oorsprong, bijzondere eisen of voorwaarden voor haar rechte uitlegging stelt, in overeenstemming met haar ingeving door den Heiligen Geest. *Want niet door mensen wil werd de profetie eertijds*, in den Oud-testamentischen tijd, of ook: ooit, *voortgebracht*, zodat zij slechts mensenwoord zou zijn, en dus ook door mensenverstand, zonder bijzondere hulp des Heiligen Geestes, verstaan en verklaard zou kunnen worden, *maar door den Heiligen Geest gedreven mensen hebben haar gesproken*, en daarna ook onder diezelfde Geestesleiding te boek gesteld; want anders zou hetgeen hier gezegd wordt, weinig gelden het geschreven profetische woord, waarover de apostel in de voorgaande verzen handelde; de geadresseerden hadden ook alleen maar de Oudtestamentische geschriften, en konden de profeten, die reeds eeuwen overleden waren, niet meer horen spreken. Daaruit blijkt, dat de apostel hier geen onderscheid maakt tussen het gesproken en het geschreven woord der Profeten. En aldus hebben die door Gods Geest gedreven mannen gesproken *van God uit*, d.i. niet uit of van zichzelf, vgl. Joh. 7:17-18. Een andere lezing luidt: heilige mensen Gods... hebben gesproken. Maar omdat deze lezing minder eigenaardig is, en daarom minder de aandacht kon trekken, om haar bij het afschrijven te willen wijzigen, moeten we denkelijk de andere als de waarschijnlijk oorspronkelijke beschouwen. Sterk en duidelijk spreekt de apostel hier de ingeving der Heilige Schrift door den Heiligen Geest uit. Letterlijk handelt hij over het spreken der Profeten. Maar het verband doet zien, dat hij hun schrijven daarbij insluit, zodat hetgeen hij hier zegt, blijkbaar evenzeer bedoeld is als te gelden van hun geschriften of te boek gestelde woorden, die alleen maar onderzocht konden worden door de geadresseerden. Die sprekers of schrijvers, die Profeten, werden gedreven door den Heiligen Geest, en spraken en schreven aldus, maar zij waren het daarbij toch, die spraken en schreven, maar door de drijving des Heiligen Geestes. Hier blijkt een verbinding van "mechanisch" en "organisch" bij de inspiratie der Heilige Schrift, die gepaard gaan en geen tegenstelling vormen, noch elkander uitsluiten. En naar deze afkomst der Heilige Schrift van den Heiligen Geest, ofschoon dan gesproken en geschreven door mensen, is nu haar aard, die dus voor haar rechte uitlegging bijzondere eisen stelt, met die afkomst en dien aard

overeenkomende, en wel van de leiding en verlichting door dienzelfden Heiligen Geest, om welke hulp des Heiligen Geestes dus bij de onderzoeking der Heilige Schrift gebeden, en in afhankelijkheid van welke hulp des Geestes de uitlegging dier Schrift verricht moet worden, om recht de Goddelijke bedoeling der Schriftuitspraken te verstaan en te vertolken.

HET TWEEDE HOOFDSTUK.

Dwaalleraars en verleiders tot een gruwelijk zondeleven zullen opstaan, wier oordeel reeds te voren uit de straf over de afgevalen engelen, uit den zondvloed, en uit de verwoesting van Sodom en Gomorra gekend kan worden, en wier driestheid huiveringwekkend is, 2:1-11.

2:¹ Er zijn echter ook valse profeten onder het volk geweest, gelijk ook onder u valse leraars zijn zullen, die verderfelijke ketterse leringen invoeren zullen, ook den Heere, Die hen kocht, verloochenende, een haastig verderf over zichzelf brengende. ² En velen zullen hun bandeloosheid navolgen, om welken de weg der Waarheid gelasterd zal worden. ³ En uit hebzucht zullen zij met verzonnen woorden met u als koopwaar handelen. Reeds sedert lang is het oordeel voor hen niet werkeloos, en hun verderf sluimert niet. ⁴ Want indien God engelen, die gezondigd hebben, niet gespaard heeft, maar met banden van donkerheid in den Tartarus gestort (en) overgegeven heeft, tot oordeel bewaard wordende; ⁵ en de Oude wereld niet gespaard heeft, maar Noach als achtste, een prediker van gerechtigheid bewaard heeft, toen Hij den watervloed over de wereld der goddelozen deed komen; ⁶ en de steden van Sodom en Gomorra tot as verbrand (en) met onderstbovenkering veroordeeld heeft, een toonbeeld gesteld hebbende voor wie goddeloos zouden leven; ⁷ en den rechtvaardigen Lot, die vermoeid werd door den bandelozen wandel dezer recht- en wetverkrachters gered heeft; — ⁸ want met zien en horen kwelde deze rechtvaardige, onder hen wonende, dag aan dag zijn rechtvaardige ziel door (hun) ongerechte werken. ⁹ De Heere weet Godvruchtigen uit de verzoeking te redden, onrechtvaardigen echter tot den dag des oordeels onder straflijden te bewaren. ¹⁰ En vooral die in onreine begeerte vlees achterna wandelen, en wat heerschappij bezit, verachten. Zichzelf behagende vermetelen, (die) niet beven, als zij lasteren wat heerlijk is. 11 Waar engelen, in sterkte en mogendheid meerder zijnde, tegen hen geen lasterlijk oordeel bij den Heere voortbrengen.

In dit hoofdstuk geeft de apostel de tekening der dwaalleraars, met de aanwijzing van het oordeel, dat hen wacht. In het eerste deel, 2:1-11, tekent hij hun beeld in grote lijnen, en duidt hij aan, welke schrikkelijke straf hen treffen zal. In het tweede, 2:12-22, daalt hij meer in bijzonderheden af, en schetst hij bepaalde trekken hunner goddeloze levenswijs.

Dit tweede hoofdstuk is niet zonder verband met het eerste, gelijk men wel gemeend en gezegd heeft, maar sluit zich daarbij nauw aan. Niet alleen dient het eerste hoofdstuk tot sterking en wapening der gelovigen tegen de verleiding der dwaalleraars, die in het tweede hoofdstuk beschreven worden, maar ook is de overgang van het slot van het eerste hoofdstuk tot het begin van het tweede hoofdstuk niet abrupt, als met een sprong, en zonder samenhang van gedachte, doch geleidelijk. De apostel wekte de geadresseerden in het laatst van het eerste hoofdstuk op, wel acht te geven op het profetische woord, omdat het gesproken was door mannen, die daartoe gedreven werden door den Heiligen Geest. Maar gij moet niet vergeten, vervolgt hij nu met het tweede hoofdstuk, dat er niet alleen ware, heilige profeten geweest zijn, die spraken door de drijving des Heiligen Geestes, doch ook personen, die zich voor profeten Gods, en als sprekende door den Heiligen Geest, uitgaven, zonder dat dit in waarheid zo was. Het ligt dus in de lijn van wat in de bedeling des Ouden Testaments gebeurd is, dat ook in de Nieuwe bedeling mannen optreden, die zich voor leraars der Evangeliewaarheid durven uitgeven, maar dat niet zijn, doch driest onwaarheid spreken, en het Evangelie verdraaien. Daarover moet gij u dus niet verwonderen, evenmin als gij u dooiden driesten euvelmoed dezer dwaalleraren moet laten imponeren, om hen en hun dwaalleer aan te nemen voor wat zij van zich beweren.

Bij dit eerste deel van het tweede hoofdstuk kunnen we wederom van drie onderdelen spreken. In 2:1-3 worden de dwaalleraars met een paar grote trekken getekend, en wordt zeer in het algemeen gezegd, dat zij den ondergang niet zullen ontkomen. Daarna wordt in een tweede onderdeel, 2:4-9, door een drietal strafoefeningen uit het verleden voorgesteld, dat

God de drieste en onbekeerlijke goddelozen zekerlijk en op schrikkelijke wijze straffen zal, maar de rechtvaardigen of die Hem vrezen en dienen, behoudt en uitredt. Vervolgens komt in een derde gedeelte, 2:10-11, de aanwijzing van de gruwelijke verwatenheid dezer dwaalleraars, terwijl dan in 2:12 v.v. de tekening van hun zondeleven op meer concrete wijze en in enige bijzondere trekken geschiedt.

1-3 Heeft de apostel op de ware profetie en haar ware afkomst van den Heiligen Geest gewezen, en aangedrongen op de ijverige onderzoeking van het profetische woord, in biddende afhankelijkheid van de hulp en leiding des Heiligen Geestes, nu maakt hij er, in aansluiting daaraan, de geadresseerden opmerkzaam op, dat zij niet moeten vergeten, dat toch niet allen, die als profeten optraden bij Israël, ware profeten Gods geweest zijn. *Er zijn echter ook valse profeten*. niet maar *onder* de heidenen, doch ook *onder het* Israëlietische volk geweest, vgl. Jerem. 14:14-15, *gelijk ook onder u*, gelovigen en gemeente des Heeren, *valse leraars*, die zich uitgeven voor Evangelieverkondigers, maar dat niet in waarheid zijn, en dan ook niet het ware Evangelie brengen, maar dwaling en verkeerde leer, *zijn zullen*. Gij moet daarom maar niet zonder meer als leraar des Evangelies aannemen, wie zich als zodanig bij u aandient, noch u door aanmatiging en driestheid laten imponeren en verleiden, doch op uw hoede zijn, en eerst onderzoeken, of iemand wel het ware Evangelie brengt. *Die verderfelijke ketterse leringen*, naar den afgrond des verderfs voerende en daarin stortende, *invoeren zullen* op slinkse, heimelijke wijze, om hun misleiding en bedriegerij niet te doen opmerken, *ook den Heere Jezus Christus*, *Die hen kocht* voor den prijs van Zijn bloed, en hen ook gebracht heeft tot Zijn gemeente, waarin zij opgenomen werden, omdat zij Hem beleden als hun Heiland en Heere, *verloochenende*, door hun goddeloze leven en de theoretische rechtvaardiging daarvan. Zij verloochenden den Heere niet op die wijze, dat zij Hem als den Christus Gods verwierpen, zoals Joden en heidenen, want dan zouden zij opgehouden hebben, leden der gemeente te zijn; maar nu gaven zij zich uit voor gelovigen in den Heere Christus, en bleven leden der gemeente, vgl. vs. 13 v.v., en traden op als leraars van dat Evangelie, maar voerden een goddeloos leven, onder het beweren, dat zij daartoe door Christus waren verlost, en dat zulk een denk- en leefwijze eerst de rechte leer en beleving des Evangelies was; vgl. Rom. 3:8; 6:1, 15. Maar daarmee zijn zij een *haastig*, onverwacht treffend, *verderf over zichzelf brengende*, gelijk de zondvloed de Oude wereld in korten tijd deed verzinken in den ondergang, en Sodom en Gomorra plotseling werden aangegrepen en verteerd door het hemelvuur. En dan baten hen hun hoge woorden niet, vs. 18, en komen zij ellendig om, in plaats er van, dat zij anderen door hun leer tot geluk zouden voeren. Niet alleen echter, dat er zulke gruwelijke dwaalleraars onder den Christelijken naam zullen optreden, maar ook zullen zij discipelen maken en navolging vinden, *en* dat niet slechts bij enkelen, doch *velen zullen hun bandeloosheid* of losbandigheid, hun uitspattingen en schandelijk leven *navolgen, om welken* d.i. om welke vele navolgers en goddelozen *de weg der Waarheid, het* Evangelie, dat ter behoudenis leidt, *gelasterd zal worden*, alsof dat inderdaad tot zulk een zondeleven vrijheid gaf en dreef. *En* in, of *uit hebzucht* d.i. door de begeerte om al maar meer te hebben beheerst, *zullen zij met verzonnen woorden*, op schijnbaar vrome wijze redenerende, onder allerlei schone voorwendsels, *met u als koopwaar handelen*. Bewerende uw heil te zoeken, zoeken zij slechts het uwe, om door middel van u aardse goederen, vleselijke genietingen, stoffelijke bezittingen deelachtig te worden. Maar reeds *sedert lang is het oordeel voor hen niet werkeloos*, maar rust het zich toe om hen te treffen, *en hun verderf*, want dat oordeel stort hen in het eeuwige verderf, *sluimert niet*, maar ligt als het wild gedierte op de loer, de beste gelegenheid afwachende en waarnemende, om hen te overvallen en voor immer te vernielen; vgl. 3:7. Zij zullen het oordeel, en wel dat schrikkelijke oordeel van den eeuwigen ondergang niet ontkomen. Op het juiste, door God daarvoor bepaalde ogenblik, als zij zich misschien volkomen vrij en overwinnaars wanen, 1 Thess. 5:3, overvalt hen plotseling het verderf, dat hen ineens als te morzel slaat, zoals uit schrikkelijke voorbeelden, in de Heilige Schrift medegedeeld, geweten kan worden.

4-9 De apostel wijst op drie vreselijke oordelen, die kunnen doen zien, dat God de zondaars niet ongestraft laat, maar met ontzettende oordelen treft, wie zij ook zijn, hoe hoog ook, en hoe menigvuldig. Daarentegen behoudt Hij wie Hem vrezen, hoe klein zij

ook zijn in aantal, en weet Hij hen uit te leiden, hoe nabij het schrikkelijk verderf ook woede. *Want indien*, zoals metterdaad het geval is, *God* hoge wezens als *engelen die gezondigd hebben*, en omdat zij van Hem afgefallen zijn, en Hem niet wilden dienen en eren, *niet gespaard heeft*, d.i. zonder verzachting van oordeel, naar den eis van het heiligst recht, hen op ontroerende wijs aangegrepen heeft, *maar met banden* (een andere lezing heeft *holen*, doch berust misschien op wijziging naar de vlak er op volgende woorden) *van donkerheid*, zodat alle licht en hoop en troost en vreugde en genieting hun volstrekt ontnomen werden, *in den Tartarus*, den duisteren afgrond van de schrikwekkende onderwereld, *gestort en overgegeven heeft, tot oordeel*, immerdoor en enkel en alleen oordeel, *bewaard wordende*. De zin, met dit vers aanvangende, loopt in het vervolg niet regelmatig ten einde, maar gaat over in een andere wending, om de eigenlijke bedoeling, waarmede hij opgezet was, te duidelijker en te voller tot uitdrukking te doen komen. Zonder wijziging voortgezet, zou de zin ten laatste een vorm als dezen gehad hebben: hoe zou Hij dan deze goddelozen ongestraft laten. Doch de apostel wilde niet alleen zeggen, dat God deze zondaars zeker zou straffen, maar tevens, dat Hij degenen, die aan Hem en Zijn dienst vasthouden, niet laat omkomen, maar hen uithelpt, ook al gaan schier allen te gronde, en is het oordeel nog zo schrikkelijk en nabij. Met het oog op de geadresseerden, tot hun sterking tegen de verleiding en tot hun bemoediging en vertroosting, wilde hij ook deze laatste gedachte niet het minst doen uitkomen. En daarom heeft hij den zin, dien deze verzen vormen, aldus geconstrueerd.

In dit vers wordt van den val van engelen, waardoor zij duivelen werden, gesproken. Velen willen hier aan Gen. 6 gedacht hebben, en menen, dat daar gehandeld wordt van gemeenschap van engelen met vrouwen, zodat reuzen geboren werden. Daarvan is nu wel sprake in een apocrief boek, waaruit men zonder goeden grond aanneemt, dat bij dezen brief geput zou zijn, maar geen sprake noch in Gen. 6, noch in dit vers. Niets in dit vers doet ook maar denken aan enige verbinding van engelen met vrouwen. Men leest het er slechts in, doordat men het er van elders eerst indraagt, en aldus de woorden van dit vers iets anders laat zeggen, dan zij metterdaad zeggen. En in Gen. 6 wordt ook in het geheel niet over zulk een onmogelijke gemeenschap gehandeld. "Gods zonen" zijn daar geen engelen, maar mensen uit de Godvrezende linie van Seth. "Zich vrouwen nemen" is trouwen, en niet: gemeenschap met vrouwen oefenen. Bovendien wordt daar alleen maar van straf over mensen gesproken, en niet van enig oordeel over engelen, zoals anders wel verwacht had mogen worden.

En indien God *de Oude wereld*, die der oorspronkelijke schepping, waarop Hij eens met welgevallen neergezien had. Gen. 1:31, en die Hem dus, menselijker wijs gesproken, zeer ter harte moest gaan, desniettemin *niet gespaard heeft, maar slechts Noach als achtste*, d.i. met nog zeven anderen, *een prediker van gerechtigheid*, door op te roepen tot bekering en den dienst des Heeren, en zelf een voorbeeld van een Godvruchtig leven gevend, en ook door op het oordeel te wijzen, dat komen zou, *bewaard heeft*, beveiligd, beschermd tegen het verderf, toen *Hij den watervloed* met algehele overstroming over *de ganse wereld der goddelozen*, hoe talrijk ook, en verwaten, en geweldig, *deed komen*, zodat allen te gronde gingen behalve alleen de enkelen, die in de ark waren, Noach met de zijnen, slechts acht in aantal.

En indien God *de steden*, gehele steden, *van Sodom en Gomorra* niet gespaard, maar *tot as verbrand* en met *onderstbovenkering veroordeeld heeft*, ze volkomen van den aardbodem wegvegende en uitroeide door het hemelvuur, *een afschrikwekkend toonbeeld gesteld hebbende voor wie goddeloos zouden leven*, opdat zij zouden kunnen weten en duidelijk zien, wat hen zou wachten, wanneer zij met hun goddeloosheid zouden doorgaan, en opdat zij zich daardoor nog tot bekering zouden laten brengen. *En* indien Hij bij dat vreselijk oordeel *den rechtvaardigen*, niet met Sodoms zondeleven meedoenden. Godvrezenden, en in Zijn wetten wandelenden *Lot, die vermoeid werd* dag uit dag in als door het dragen van een zwaren last, en het verkeren te midden van hetgeen hij niet uitstaan kon, en waarvan hij gruwde, door *den bandelozen*, teugellozen, ontuchtigen *wandel* in onzedelijke en gruwelijke uitspattingen dezer *recht- en wetverkrachters*, die niet alleen om Gods wetten zich niet bekommerden, maar ook alle wetten van menselijke samenleving, van fatsoen, van de natuur, met voeten traden. Gen.

19:5, *gered heeft. Want met zien en horen*, of, letterlijk: wat zijn blik en gehoor betreft, *kwelde deze rechtvaardige*, met zijn goddeloze medeburgers niet mededoende, doch aan de geboden Gods zich houdende, en Hem dienende, en daarom rechtvaardig genoemd wordende, *onder hen wonende*, en dus in het nauwste verkeer met hen levende, maar desniettemin toch zich niet door hen tot meedoen in hun gruwelleven latende verleiden, *dag aan dag*, onophoudelijk, zonder er aan gewend te raken, en in zijn zedelijk gevoel er door afgestompt te worden, en het daardoor minder hinderlijk te vinden, *zijn rechtvaardige*, van die zonden walgende, en naar het doen en zien doen van Gods wetten verlangende, *ziel door hun ongerechte werken*, die zij niet maar in het geheim bedreven, maar ook in het openbaar uitvoerden, schaamteloos, allen, en vrij uit bespraken. Lot wordt hier niet geprezen, omdat hij daar bleef wonen, en Sodom niet verliet, maar omdat hij, hoewel zo van alle kanten door gruwelijke goddeloosheid omringd, niet bezweek, doch staande bleef onverzwakt. Overigens had hij zeer zeker uit die onreine en schuldige omgeving, door hem uit zucht naar rijkdom gekozen, moeten wegtrekken. Het verlies van al het zijne bij het oordeel over Sodom en de andere steden, was ook een tuchting van hem zowel wegens die keus, als wegens het maar aldoor daar blijven wonen, ondanks de grote verdorvenheid van Sodoms inwoners. Uit die schrikkelijke oordelen nu over zondigende engelen, de Oude wereld, Sodom en Gomorra, en de bewaring en uitredding bij die oordelen van de rechtvaardigen Noach en Lot, blijkt duidelijk: de *Heere weet Godvruchtigen uit de verzoeking te redden*, zodat zij niet met de goddelozen, die hen omringen, te gronde gaan, en door het oordeel over hen mede getroffen en verdelgd worden, onrechtvaardigen echter, die het door God gestelde recht niet tot richtsnoer van hun leven kiezen, maar dat schenden, rot *den dag des oordeels*, die met het eind der eeuwen aanbreekt, en dan een immerdurend vonnis doet intreden, *onder straftijden*, terwijl zij reeds al den tijd vooraf gestraft worden, *te bewaren*, opdat zij dan in het eeuwige verderf gestort worden.

De geadresseerden en gelovigen kunnen en moeten uit deze voorbeelden zien, dat God de zondaars zekerlijk oordeelt, en streng straft, wie zij ook mogen zijn; en tevens, dat wie God vrezen en dienen, door Hem niet begeven worden, maar behouden. Dat moet hen te meer zich doen wachten voor de zonde, om zich niet door de dwaalleraars, hoe stoutmoedig ook, te laten meeslepen tot zonde, en het moet hen sterken om aan de vreze Gods, en het ware Evangelie vast te houden, hoe weinig in aantal zij ook mogen zijn, en al staan zij schier alleen. De Heere *vergeet hen niet*, houdt het oog op hen geslagen, redt hen uit, wanneer de anderen door het oordeel worden neergeslagen.

10,11 Zal God alle zondaars straffen, Hij zal zekerlijk niet ongestraft laten hen, die welbewust, opzettelijk, driest zich overgeven aan gruwelijke goddeloosheid en snode ontering van wat hoogheid ontving van God.

En vooral, eigenlijk: het meest, d.i. onverbiddelijk en *zonder* verschoning, stellig en zeker, degenen, *die in onreine begeerte vlees achterna wandelen*, uit lust tot boeting hunner vuile driften, zonder zelfs op graden van verwantschap te letten, of naar sexe te vragen, Rom. 1:26-27; Gen. 19:5. Al wat maar vlees is, wekt hun onreine lusten in die mate, dat zij dat achterna gaan, gedreven door hun zondige hartstochten. *En wat heerschappij bezit*, in enig opzicht heer is, d.i. rechtmatig gezaghebber, *verachten*, omdat zij geen meester boven zich erkennen, maar zich eigen heer en meester wanen, die naar niets en niemand te vragen hebben, en geheel willen handelen naar eigen inzicht en verkiezen. *Zichzelf behagende vermetelen*, die in euvelen moed alles durven bestaan en ondernemen, en *niet beven*, als zij *lasteren* heerlijkheden, d.i. *wat heerlijk is*, zoals engelen, en wat onder mensen met heerlijkheid door God werd bekleed, ook Heilige Schrift, Sacrament. Zij durven dat smaden, er ook onware dingen van zeggen. En als zij dat doen, blijken zij zozeer van alle gevoel van eerbied voor wat door God met heerlijkheid werd omkleed, ontdaan, dat zij dan niet eens huiveren over hun verkeerde doen. Ook innerlijk zijn zij reeds geheel ongevoelig en verhard geworden, zodat hetgeen heerlijk is, hen niet meer treft, en dat te smaden hen ook in hun binnenste niet eens meer aandoet. *Waar engelen*, d.i. terwijl daarentegen hoge wezens als engelen, *in sterkte en mogendheid zoveel meerder zijnde* dan die goddelozen, *tegen hen*, die

verwaten en gruwelijke zondaren, *geen lasterlijk* of smadend, ontrend *oordeel bij den Heere voortbrengen*, zodat zij, tot den Heere sprekende over dat gruwelleven, *daarbij hen met* smadende namen zouden aanduiden. Hoe schril steken deze zondaars met hun doen af bij het doen der heilige engelen. In hoogheid en macht gaan die engelen verre de mensen, ook deze goddelozen, te boven. En zij hebben het heilig recht voor zich, en komen op tegen de zonde dezer zondaars, en voor Gods wet en ere. Toch wachten zij zich daarbij wel, geen woord zich te laten ontglippen, dat krenkend voor *deze zondaars geoordeeld zou* kunnen worden. Maar deze zondaars ontzien niets, ook het heilige niet, om dat maar driestweg en leugenachtig te smaden en van kwaad te betichten. De apostel heeft hier wellicht gedacht aan Zach. 3:2. De Engel des Heeren zegt daar tot den satan, die aan de rechterhand van den hogepriester stond, om dezen te wederstaan: de HEERE schelde u, gij satan! ja, de HEERE schelde u. Maar hij bezigde generlei smaadwoord om den satan aan te duiden. Wanneer zelfs de Engel des Heeren 20 handelde tegenover den satan, hoe schrikkelijk blijkt dan het doen dezer lieden. Ook kan Petrus tevens het oog gehad hebben op wat Judas 9 noemt, dat hem evengoed als aan Judas bekend geweest kan zijn.

Eigenaardig en opmerkelijk is, dat terwijl de apostel in 2:1-3 den vorm van den toekomstigen tijd heeft gebruikt, en gezegd, dat er valse leraars onder de geadresseerden zullen optreden, die verkeerde leringen zullen invoeren, en hen als koopwaar zullen behandelen, hij nu, in vs. 10, den vorm van den tegenwoordigen tijd bezigt, en dat ook in het vervolg van dit hoofdstuk doet, 2:12 v.v., en zulk een levendige, aanschouwelijke beschrijving van hen geeft, als zag hij ze voor zijn oog. Men heeft dit zo willen verklaren, dat de schrijver van dezen brief niet de apostel Petrus geweest zou zijn, maar een later *levend* iemand, die zich voor dezen apostel had willen uitgeven. En daarom zou hij in het begin van dit hoofdstuk den tijdvorm der toekomst geschreven hebben, om den indruk te wekken, dat hij nog vóór het optreden dezer dwaalleraars stond, zoals dat met den werkelijken apostel Petrus het geval ware geweest, maar bij het verder schrijven ongemerkt uit zijn rol gevallen zou zijn, en den werkwoordvorm van den tegenwoordigen tijd gebruikt zou hebben, aldus verradende, dat hij in werkelijkheid niet meer vóór het optreden dezer dwaalleraars stond, maar als midden in hun verleiding en verwoesting verkeerde. Doch behalve dat er ook overigens geen goede grond is, dezen brief aan den apostel Petrus te ontszeggen, vgl. 1:1, 16-17; 3:1, en den schrijver een falsaris *te noemen*, zo ontbreekt die noodzakelijkheid ook hier. Een gans andere verklaring is mogelijk, en voor de hand liggend, die niet op zulk een wijze het karakter van den schrijver te na komt. De apostel heeft den tijdvorm der toekomst gebruikt, omdat deze dwaalleraars nog niet bij de geadresseerden waren opgetreden, en nog niet in al hun verschrikkelijke gruwelijkheid waren openbaar geworden, om theoretisch een dergelijk zondeleven goed te praten, en metterdaad het in praktijk te brengen. Maar deze dwaalleraars en zondedienaars waren elders reeds werkzaam, al zou hun snoodheid in leer en leven nog toenemen. Door de voorbeelden der afgefallen engelen, der Oude wereld, van Sodom en Gomorra, heeft de apostel het beeld dezer zondaars duidelijk voor ogen, en tekent hij hen levendig, zoals zij reeds elders in beginsel en aanvankelijk zich openbaarden, en weldra ook bij de geadresseerden zich zouden laten kennen. De profeten van het *Oude Testament profeteerden ook wel in levendige* kleuren, en als ware reeds een feit, wat zij voorspelden, datgene, wat eerst veel later werkelijk zou intreden, Jes. 14:4 v.v. Vgl. ook 2 Tim. 3:1 v.v. Wat *Petrus hier van deze zondaars* schrijft, is profetie ook betreffende de goddelozen der laatste dagen.

Het beeld dezer overtreders en misleiders meer concreet getekend, 2:12-22.

2:¹² Dezen echter, als redeloze dieren, geboren met een natuur om te vangen en te verderven, lasterende (datgene), waarin zij onwetend zijn, zullen in hun verderven ook (zelf) verdorven worden, ¹³ terwijl zij zich bedrogen zien in het loon hunner ongerechtigheid. Voor genot houdende het weeldeleven over dag, vlekken en smetten, zich te goed doende aan hun bedriegerijen, als zij met u ten maaltijd smullen, ¹⁴ hun ogen vol hebbende van de overspeelster en niet kunnende ophouden met zondigen, verlokkenende onvaste zielen, het hart geoefend hebbende in hebzucht, kinderen van vervloeking. ¹⁵ Den rechten weg verlatende,

zijn zij gaan dwalen, den weg van Balaam van Bosor gevolgd zijnde, die het loon der ongerechtigheid heeft lief gehad.¹⁶ Maar hij heeft de bestraffing zijner overtreding gekregen. Het jukdragende stomme dier met mensenstem sprekende, heeft des profeten dwaasheid verhinderd.¹⁷ Dezen zijn waterloze fonteinen en nevelwolken, door een stormwind (voort)gedreven wordende, voor wie de donkerheid der duisternis bewaard is.¹⁸ Want zeer opgeblazen, ijdele dingen sprekende, verlokken zij in vleselijke begeerlijkheden door bandeloosheden (degenen), die (slechts) een weinig ontvlieden (hen), die in dwaling wandelen.¹⁹ Vrijheid aan hen belovende, zelf slaven zijnde van het verderf. Want waarvan iemand overwonnen is, daarvan is hij een slaaf gemaakt.²⁰ Want indien zij, de bezoedelingen der wereld ontvloten zijnde door de kennis van onzen (of: den) Heere en Zaligmaker, Jezus Christus, daarin echter weder vastgestrengeld, (ervan) overwonnen worden, is hun het laatste erger geworden dan het eerste.²¹ Want het ware hun beter, den weg der gerechtigheid niet gekend te hebben, dan (dien) gekend hebbende, terug geweken te zijn van het hun overgeleverde heilige gebod.²² Hun is overkomen het (zeggen) van een waar spreekwoord: een hond wedergekeerd tot zijn eigen uitbraaksel, en: een gewassen zwijn tot (de) wenteling van slijk.

De tekening dezer dwaalleraars en zondaars, ofschoon in concreter trekken dan tevoren, en zeer sprekend en krachtig, geschiedt ook nu grotendeels door beeldspraak. Eerst worden zij met wilde dieren vergeleken, 2:12, en dan worden hun zweigerij, bedriegerij, onreinheid, hebzucht, gruwelijke goddeloosheid aangewezen, 2:13-16, en hun innerlijke onbeduidendheid, drieste zelfverheffing, schaamteloze misleiding voorgesteld, 2:17-19, en eindelijk hun schrikkelijke toekomst aangeduid, 2:20-22.

12 *Dezen echter, de goddelozen, in het voorafgaande genoemd, zijn als redeloze dieren, die geboren zijn met een natuur om te vangen en te verderven.* Zo is ook hun gehele aard, hun ganse bestaan er op gericht en door zedelijke verdorvenheid overheerst, bepaald, gevormd, om al maar te willen uitbreken in zonde en anderen ten ondergang te voeren. Men kan deze laatste woorden ook in passieven zin nemen: om gevangen en verdorven te worden. Op zichzelf is dat bij dit laatste woord het eerst aangewezen. Maar met het laatste gedeelte van dit vers komt dat toch niet recht uit. En de gehele gedachte van dit vers wijst meer in de richting van het actieve: vangen en verderven. Deze dwaalleraars wanen zich zo wijs en hoog en groot. Nu worden zij met de redeloze, wilde dieren vergeleken, wien alle redelijk inzicht ontbreekt, en die niets anders kunnen en willen dan verslinden en vernielen. Lasterende datgene, *waarin zij onwetend zijn*, en hun dus bedachtzaamheid, terughouding, stilzwijgendheid, leergierigheid voegde, terwijl zij daarentegen niet alleen er over durven spreken, maar zich ook niet ontzien tot lasteren over te gaan, *zullen in hun verderven ook zelf verdorven worden*. Bij hun verderven richten zij ook zichzelf te gronde. Namen we hier het woord, door verderven vertaald, passief, en dus als: verdorven worden of verdorvenheid, dan werd het laatste gedeelte van dit vers: en in hun verdorven worden, of verdorvenheid, zullen zij ook verdorven worden. Maar de vraag mocht dan gedaan worden, wat het woordje ook hier voor dienst deed, en wat dit toch eigenlijk betekende. Veel zinrijker wordt in elk geval de inhoud, wanneer we hier de actieve gedachte nemen, dat deze zondaren door hun verderven ook eigen verderf werken, en in dat verderf ook zelf verbroken en vernield zullen worden.

13-16 *Terwijl zij zich bedrogen zien in het loon hunner ongerechtigheid.* Juist het tegendeel van hetgeen zij gehoopt hadden, overkomt hun. Zij hadden zich voorgesteld, door hun goddeloosheid zich geluk en genieting te verzekeren. Maar hun ontgaat alles, wat zij zich beloofd hadden. En daarentegen komen verderf en ondergang over hen juist ook tengevolge van hun misdoen. Bij deze opvatting ziet *loon* op datgene, wat deze lieden met hun driestheid en goddeloos leven dachten te verkrijgen. Maar in plaats van het eerste woord van dit vers wordt in vele tekstgetuigen een andere lezing geboden, en wel: verkrijgende. Dan zou Zoon hier betekenen de straf op hun zonde. Doch omdat het moeilijk in te zien is, hoe deze lezing, die in het geheel geen bezwaar kon opleveren, bij het overschrijven in de andere veranderd werd, en daarentegen zeer gemakkelijk verklaard kan worden, hoe de andere lezing met die van "verkrijgende" verwisseld werd, is het aannemelijker, dat die andere lezing

de oorspronkelijke is. We verstaan dit te meer, omdat die eigenlijk luidt: onrecht lijdende, beschadigd wordende. De vraag kon licht rijzen: hoe kan aan deze zondaars ooit onrecht aangedaan worden? De bedoeling van dit woord is hier echter, dat deze euveladers niet verkrijgen datgene, waarop zij het met hun zondeleven gemunt hadden. Zo komen zij in dat doel te kort, zien zij zich daarin bedrogen, en wel door Gods straffende beschikking. En om *deze* gedachte scherp aan te duiden zal de apostel dat woord geschreven hebben. *Voor genot* zijn zij *houdende het weeldeleven*, zweigerij, brasserij, vgl. Jac. 5:5, *over dag*, d.w.z. in die erge mate, dat zij hun braspertijen niet enkel in den nacht houden, vgl. 1 Thess. 5:7; Rom. 13:13, maar schaamteloos voortzetten ook bij daglicht, zonder zich daarbij ook maar van iemand iets aan te trekken. *Vlekken* zijn zij, *en smetten*, onrein, en bezoedelende hetgeen, waarmede zij in aanraking komen, vuil- en schandvlekken voor de gemeente, *zich te goed doende*, in hoge mate genot smakende, *in hun bedriegerijen*, leugenachtige voorstellingen en verzinsels en misleidingen, *als zij met u ten maaltijd smullen*, d.i. overdadig eten en drinken. Dat *u* behoeft nog niet bepaald de geadresseerden aan te duiden, maar kan willen zeggen: u, gemeente des Heeren, u, gelovigen. Deze zondaars deden zich voor als gelovigen, wilden leden zijn van de gemeente, en traden in haar op, en leefden met haar en de verschillende gelovigen het gemeenteleven mede, onder een Christelijken naam een goddeloos leven voerende, en een goddeloze leer drijvende. Doch dit *u* sluit niet noodzakelijk in, dat zij ook reeds aldus hun goddeloosheid botvierden ter plaatse, waar deze geadresseerden woonden. 's Heeren gemeente is ten slotte één, en Zijn gelovigen vormen *met* elkander, waar zij ook wonen, een geestelijke eenheid. In plaats van "bedriegerijen", hebben sommige tekstgetuigen: liefdemaaltijden, en nog andere: onwetendheden. Maar "bedriegerijen" is hier het minst als door verandering van het oorspronkelijke ontstaan te denken. Ook missen enige tekstgetuigen *u*, of *met u*, wellicht omdat men het zich moeilijk denken kon, dat zulke zondaars nog als gemeenteleden beschouwd en behandeld werden. We zullen echter wel moeten bedenken, dat hier het innerlijke wezen en bestaan, het ware zoeken en bedoelen van deze mensen wordt bloot gelegd, maar dat zij opgetreden zullen zijn onder vromen schijn, en gesproken zullen hebben op zeer vroom klinkende wijs. *Hun ogen vol hebbende van de overspeelster*, d.i. bij hun weeldeleven tevens zo beheerst door zinnelijken hartstocht, dat de onreine lust hun uit de ogen vlamt, en zij steeds het beeld der vrouw als overspeelster voor ogen hebben, en elke vrouw, die zij ontmoeten, aanzien met beide hun ogen vol van begeerte naar bevrediging hunner lusten. *En* zij worden zo door zondedrift voortgestuwd, dat zij rusteloos doorgaan met het doen van ongerechtigheid, *niet kunnende ophouden met zondigen*, evenmin als een bron haar wateren kan tegenhouden, zodat zij niet zouden uitvloeien naar buiten, *verlokkende onvaste zielen*, die zich niet met hun ganse hart aan den Heere overgeven, en aan Zijn Evangelie vastgeklemd hebben, vgl. 1:12, maar weifelachtig, dubbelhartig zijn, Jac. 1:8, en dus licht verleid kunnen worden, en zich gemakkelijk door schone woorden en overmoedige driestheid laten misleiden, *het hart geoefend*, d.i. in den staat of toestand van geoefendheid, *hebbende*, volleerd en bedreven in het zondigen en misleiden, dat zij als een handwerk zich aangeleerd hebben, *in hebzucht*, die al maar meer aardse genietingen en goederen wil hebben. Hier is geen sprake van zwakheid bij hen, waarover zij diepe droefheid zouden hebben, en gaarne van verlost zouden willen wezen, doch hun hart hebben zij in hebzucht geoefend, het is hun lust, hun zinnen en zoeken, hun innerlijk begeren en jagen en toebereid zijn, om met alles het oog te hebben op verkrijging van stoffelijk winstbejag, aards voordeel, vleselijk genot. Het zijn *kinderen van vervloeking*, die niets anders kunnen en zullen deelachtig worden dan alleen volle verbreking door Gods vloek. *Den rechten weg* des Evangelies, en Gods Woord, van waarheid en Godsvrucht, *verlatende*, of ook, volgens vele handschriften, verlaten hebbende, *zijn zij gaan dwalen*, het doolpad opgegaan, *den weg van Balaâm van Bosor gevolgd zijnde*, die uit hebzucht den weg ging, dien hij wist niet te mogen gaan, en, ofschoon door God gedwongen, Israël te zegenen, daarna toch nog aan Balak *zijn listigen en zondigen raad gaf*, om Israël te doen zondigen en voorwerp van Gods toorn te doen worden, Num. 22-25; 31:16, *die het loon der ongerechtigheid*, aardse eer en bezittingen, ook al moest hij ze verkrijgen door het doen van wat hij wist, dat inging tegen 's Heeren wil, *heeft liefgehad*, in die mate, dat hij zich niet ontzag, ook Gods volk er voor in het verderf te storten. Maar *hij heeft de bestraffing zijner overtreding*

gekregen, en is diep beschaamd geworden. *Het jukdragende stomme dier* toch, zijn ezelin, waarop hij reed, *met mensenstem sprekende* door Gods wonderwerking, *heeft des profeten dwaasheid verhinderd*, zodat hij, ofschoon verder mede trekkend naar Balak, toch niet anders mocht, noch kon, dan Israël zegenen, Num. 22:22~35. Maar hoezeer dat tegen den wil van Bileam gebeurde, bleek wel uit den raad, dien hij ten laatste nog aan Balak gaf, Num. 25; 31:16. Hij, een profeet, werd op zijn verkeerdheid gewezen door een redeloos dier, dat anders niet spreken kon, maar nu door God gebruikt werd om hem met mensenstem aan te spreken en op zijn onrecht te wijzen. Een profeet terecht gewezen door een dier. Een dier door God gebruikt, om met mensenstem sprekende, een profeet te beschamen.

17-19 De verdorvenheid dezer mensen komt ook daarin aan het licht, dat zij van hoogmoed zwellen, hoge beloften doen, en velen ten ondergang voeren. *Dezen zijn waterloze fonteinen*, die wel verzadiging van behoeften beloven, maar geen druppel lafenis kunnen bieden, *en nevelwolken*, die een gezegenden regenval schijnen te zullen brengen, maar door een *stormwind voortgedreven wordende*, uiteenstuiven en op eens zijn verdwenen, zonder enige regen te hebben gebracht. Deze beelden tekenen de grote beloften, welke deze zondaars doen, en hoe volkomen de mensen, die aan hen en hun woorden geloof hechten, met hen te schande worden. Niets van al het beloofde kunnen zij volbrengen. Ook wijst dit laatste beeld hun oordeel aan, vgl. Ps. 73:19, dat in zijn eeuwig karakter vervolgens voorgesteld wordt. *Voor wie, d.i. voor welke goddelozen, de donkerheid der duisternis*, de volslagen, eeuwige duisternis, waarin volstrekt geen enkele lichtstraal van troost en hoop meer schijnt, *bewaard is*, als weggelegd, om eeuwig hun deel te zijn, en voor altoos hen te omsluiten. Men heeft beweerd, dat Petrus hier onduidelijk zou zijn, omdat wat hij hier zegt, niet van deze zondaars zou gelden, maar op sterren zou doelen. En men wijst dan op Judas 13, waar, aan deze woorden voorafgaande, van dwaalsterren gesproken wordt. Nu zou de schrijver van dezen tweeden brief van Petrus, die niet in der waarheid de apostel Petrus zou zijn, gebruik gemaakt hebben van den brief van Judas, maar hier de vermelding van dwaalsterren uitgelaten, en daardoor de laatste woorden van dit vers onverstaanbaar gemaakt hebben. Maar dit is toch niet juist. Behalve dat de verhouding van 2 Petrus en Judas aldus verkeerd gedacht en voorgesteld wordt, zo is het ook onjuist, dat Judas met de woorden: *voor welke de donkerheid der duisternis in eeuwigheid bewaard is*, zou zien op de vlak vooraf genoemde dwaalsterren, en niet op de zondaren, *met het* beeld van dwaalsterren getekend. Voor eigenlijke sterren zouden deze woorden te sterk zijn, overdreven, den ernst schadelende. Maar in hun ontzettenden ernst gelden zij van de zondaren. En als zodanig dienen zij ook Petrus om de schrikkelijke toekomst dezer goddelozen te tekenen. Van onbegrijpelijkheid door het weglaten van een deel der beeldspraak, de sterren, kan dan ook niet met recht bij Petrus gesproken worden. Deze woorden kunnen wel gelden van mensen, van zondaren. Dan hebben zij een ontroerenden inhoud. Van sterren passen zij niet, wijl zij dan te sterke beeldspraak zouden bevatten, en daarom den ernst der schrikkelijke tekening dezer zondaren, en der strenge waarschuwing tegen hen, zouden breken. Want zeer opgeblazen dingen van ijdelheid, of *ijdele dingen sprekende*, alsof zij heel wat waren, en veel, schier alles zouden vermogen en kunnen bewerken en schenken, *verlokken zij in vleselijke begeerlijkheden door bandeloosheden*, uitspattingen, schandelijkheden, brasserijen, waaraan zij zich overgeven, en waartoe zij anderen verleiden, degenen, *die slechts een weinig ontvlieden*, niet radicaal met wereld en zonde brekende, noch met hun ganse hart zich aan den Heere en Zijn Evangelie overgevend, hen, *die in dwaling wandelen*. Deze verlokten en verstrikten durven en willen geen besliste keuze doen. Half en half gaan zij met het Evangelie en de gelovigen mede, doch ook slechts ten dele. Zij zijn halfslachtig. De zonde blijft hen bekoren. Met hun hart hangen zij nog ook aan de wereld. En zo zijn zij gemakkelijk een prooi voor deze onbeschaamde verleiders. *Vrijheid aan hen*, hun slachtoffers en verleiden, *belovende*, dat zij nl. door zulk een ongebreideld zondeleven juist van alle boeien der zonde bevrijd zullen worden, en betonen, van de zonde niets meer te vrezen te hebben, volstrekt boven haar te staan, door Christus van haar volkomen vrij gemaakt te wezen, en dus, hoezeer ook zondigende, niet meer door haar gedeerd te kunnen worden, *zelf slaven zijnde van het verderf* geheel en volstrekt daaraan onderworpen, door hun volkomen overgegevenheid aan

de zonde. Zulk een slaaf belooft vrijheid! *Want waarvan iemand overwonnen is*, zoals zij door de zonde overwonnen zijn, waarin zij niet maar struikelen tegen hun bidden en worstelen, maar waarin zij leven en hun levenselement hebben, zoals uit hun doen en spreken duidelijk blijkt, *daarvan is hij een slaaf gemaakt*, geheel in de macht daarvan gekomen zijnde, zonder ooit zichzelf er van te kunnen vrij maken. Wie de zonde doet, is een dienstknecht, een slaaf der zonde, Joh. 8:34, zodat hij zich niet naar believen te allen tijde weer van haar losmaken kan, maar integendeel voor immer aan haar onderworpen en vastgeketend is in volstrekten zin, tenzij God hem nog weer van haar macht zou ontslaan, wat Hij echter deze zondaars niet weer doet, Hebr. 6:4-6.

20-22 Het lot dezer dwaalleraars en zondaars en der door hen verleiden zal vreselijk zijn. De apostel beschrijft het niet, doch duidt het slechts aan. *Want indien zij, de bezoedelingen der wereld ontvloden* door hun aanneming en belijdenis van den Heere Christus als hun Heiland, al bleek dit later dan ook geen zaak des harten geweest te zijn, *door de kennis van onzen*, of ook, volgens een aantal tekstgetuigen, den *Heere en Zaligmaker Jezus Christus*, Wiens Evangelie te hunner kennis kwam, en waarin zij leerden geloven, ofschoon, helaas, niet met het diepste hunner ziel, *daarin echter*, in die bezoedelingen, het zondeleven der wereld, *vastgestrengeld*, en ervan *overwonnen worden*, zodat zij hun leven daar weer in vinden, en zich er slaaf van maken, is *hun het laatste erger geworden dan het eerste*, omdat zij tevoren nog tot bekering en behoudenis gebracht konden worden, gelijk metterdaad scheen geschied te zijn, maar daarna niet weer. Dan zijn zij onverbrekkelijk aan het zondeleven gekluisterd, vaster dan te voren, op schrikkelijker wijs, en daarmee ook gaande ten eeuwigen verderve, stellig en zonder enige hoop, in vreselijker zin nog dan vroeger. In dit vers worden vele van des Heilands *namen genoemd, en juist deze, om recht te tekenen*, wat deze afval in wezen is en betekent. Hij kwam redden van de zonde door Zelfovergave in den dood. Zij verwerpen en vertreden Hem als zodanig door hun wederkering tot het zondeleven. Hoe zou er dan nog weer behoudenis voor hen kunnen zijn, hoe zou dan niet het schrikkelijkste verderf over hen moeten komen. Hier is geen sprake van een geheel zich overgeven aan de zonde met allen lust, om er het leven zijns harten in te hebben. Het vastgestrengeld of verstrikt, eigenlijk: ingevlochten, geeft dat ook aan.

Want het ware hun beter, voordeliger, vgl. 1 Petr. 3:17, *den weg der gerechtigheid*, door God in Christus gebaad, en in het Evangelie bekendgemaakt, den weg van redding door het geloof, uit Gods loutere genade in den Heere Christus, *niet gekend te hebben*, daarvan nooit gehoord te hebben, noch daar ooit een *voet op gezet te hebben, dan dien gekend hebbende*, door de prediking des Evangelies aan hen, en zo, dat zij zich aan dat Evangelie gewonnen gaven, hoewel echter niet in waarheid huns harten, *teruggeweken te zijn* door zelfovergave aan het wereldse zondeleven, *van het hun overgeleverde*, medegedeelde, verkondigde, en door hen oppervlakkig en schijnbaar aangenomen, *heilige gebod*, het Evangelie, dat ook eist: afstand doen van het leven in de zonde, 2 Tim. 2:19, en daarom hier gebod genoemd wordt. De weg ter bekering is dan voor hen toegesloten. En hun straf zal te zwaarder wezen. *Hun is overkomen*, met hen is het gegaan als, *het zeggen*, de inhoud, *van een waar spreekwoord*, een zinnebeeldig gezegde, dat een ware gedachte uitdrukt, die met de werkelijkheid overeenkomt: *een hond, die wedergekeerd is tot zijn eigen uitbraaksel*, om dat wederom op te eten, *en: een gewassen zwijn tot de wenteling van slijk, om zich aldus weer geheel te bezoedelen*. Deze mensen hebben eens met de wereld en haar zondeleven gebroken, om den Heere Christus en Zijn Evangelie aan te nemen. Nu laten zij Christus en Zijn Evangelie weder los, zij het ook, dat zij zeggen, Hem vast te houden, en Zijn Evangelie eerst recht te beleven, om zich opnieuw over te geven aan den dienst der zonde, hoewel onder schijnbaar vroom voorgeven, en met hoge beweringen van aldus recht het Evangelie in praktijk te brengen, door het betoon, dat de zonde hen niets meer kan doen, en zij voor haar onder generlei omstandigheid meer te vrezen hebben, vgl. vss. 19 en 1. Zij beweerden, Christenen te zijn, en Christenen te blijven, en zelfs in rechten en vollen zin zich Christenen te betonen, boven de anderen, maar in wezen en waarheid verloochenden zij den Heere, Die hen gekocht had, en keerden tot hun vroegere zondeleven op erger wijze terug; vgl. 2 Tim. 3:1-5.

HET DERDE HOOFDSTUK.

Het komen en zeggen van spotters met 's Heeren wederkomst, en Kun ongelijk blijkens den zondvloed, 3:1-7.

3:¹ Dezen reeds tweeden brief, geliefden, schrijf ik aan u, in welke ik uw oprecht gemoed opwek door herinnering, ² om gedachtig te zijn aan de woorden, voorzegd door de heilige profeten, en aan het van uw apostelen (gegeven) gebod des Heeren en Zaligmakers. ³ Dit eerst wetende, dat er in het laatste der dagen naar hun eigen begeerlijkheden wandelende spotters met spot komen zullen, ⁴ en zeggen: Waar is de belofte Zijner toekomst? Want van den dag, dat de vaderen ontsliepen, blijven alle dingen aldoor zo (als) van den aanvang der schepping. ⁵ Want dit is hun willens onbekend, dat er van ouds hemelen waren, en een aarde, uit water en door water bestaande door het woord Gods. ⁶ Door welke de wereld van toen, *met* water overstroomd, te gronde gegaan is. ⁷ De hemelen echter van nu, en de aarde, zijn door hetzelfde woord als een schat opgelegd voor het vuur, bewaard wordende tot den dag des oordeels en van den ondergang der goddeloze mensen.

In het derde hoofdstuk handelt de apostel bijzonder over spotters met den dag van 's Heeren wederkomst en van het eindgericht, en over het komen van dien dag. Deze spotters zijn geen andere groep zondaren, dan in het tweede hoofdstuk getekend werden, maar behoren tot hen, en zijn in wezen dezelfden. Ook van dezen wordt gezegd, dat zij wandelen naar hun eigen begeerten, vs. 3, evenals in vs. 2:10 van de daar getekende goddelozen staat, dat zij in onreine begeerte vlees achterna wandelen. Het ligt trouwens voor de hand, dat wie aldus spotten *met* den gerichtsdag, ook goddeloos van leven zijn, gelijk ook misleiders en zondaren, als in het vorige hoofdstuk beschreven zijn, zich niet bekommeren om het oordeel, dat komt. Het zijn dus geen wezenlijk onderscheiden mensen, die in deze beide hoofdstukken getekend worden. Maar in het tweede hoofdstuk worden dezelfde lieden voorgesteld naar hun goddeloze spreken en doen, in het derde speciaal naar hun spotten met den dag van 's Heeren wederkomst en des gericht, om daarmee in verband nu de ontzagwekkende en aangrijpende verschijning van dien dag te tekenen. Dit derde hoofdstuk sluit zich naar inhoud nauw aan bij het eerste hoofdstuk. Maar het is toch niet zo, dat het tweede hoofdstuk tussen deze beide los zou instaan, zonder er innig, naar den inhoud, mede verbonden te zijn. Zowel *met* wat in het eerste hoofdstuk gezegd wordt, als met wat het derde hoofdstuk bevat, hangt wat in het tweede hoofdstuk staat, nauw samen. En het is niet zo, dat het, wat den samenhang van gedachten in de beide hoofdstukken 1 en 3 betreft, wel gemist zou kunnen worden. Zonder het tweede hoofdstuk zou het derde niet geleidelijk bij het eerste aansluiten.

Heeft de apostel in het slot van het tweede hoofdstuk aangeduid, welk schrikkelijk lot de daar getekende goddelozen wacht, door de voorstelling van de geduchte verschijning van den oordeelsdag laat hij te meer gevoelen, hoe bange toekomst hen aangrijpen en vernielen zal.

In dit eerste gedeelte van het derde hoofdstuk, wekt Petrus de geadresseerden op, gedachtig te zijn aan de woorden der profeten en des Heeren en Zijner apostelen, die het optreden van spotters hebben voorzegd, 3:1-3, en deelt hij vervolgens de spotwoorden van deze lieden mede, onder aanwijzing tevens van het ongerijmde van zulk spotten, 3:4-7.

1-3 Bij deze verzen komt de vraag, op welken brief de apostel doelt, als hij hier van zijn tweeden brief spreekt. Er zijn er, die aan een verloren brief van Petrus denken, welke aan gelovig geworden Joden geschreven zou zijn, aan welken ook deze tweede brief gericht zou wezen. Men meent dan beter te kunnen verklaren, dat we, nu afgezien van de onderlinge verhouding tussen 2 Petrus en Judas, eerst betrekkelijk laat, in de derde eeuw, uitdrukkelijk melding gemaakt vinden van dezen brief. En ook oordeelt men, dat de inhoud van beide brieven niet zo gelijk is, als in 3:1 v.v. wordt aangeduid. Doch bij 1:1 werd reeds aangewezen, waarom deze brief als aan gelovigen uit de heidenen geschreven beschouwd moet worden. En dan kan het wel moeilijk anders, of de apostel wijst terug op den brief, dien wij den eersten van hem noemen. En nu is het wel waar, dat hij in dien brief niet spreekt over dwaalleraars en spotters met 's Heeren wederkomst. Maar dit hebben toch beide brieven

gemeen, dat op den dag van 's Heeren toekomst, en wat die dag brengen zal, gewezen wordt, de eerste vooral om de gelovigen op te wekken door de herinnering aan het grote heil, dat zij dan deelachtig zullen worden, 1 Petr. 1:6 v.v., 13; 4:13; 5:4 e.a., en de tweede om aan het oordeel te herinneren, dat de goddelozen dan treffen zal. Maar deze twee sluiten elkander niet uit, doch sluiten integendeel bij elkander aan. Bovendien waarschuwt de apostel de gelovigen in den eersten brief daarom ook, om niet met het zondeleven der wereld mede te doen, 1 Petr. 1:13 v.v.; 2:11 v.v.; 3:17 v.v.; 4:17 v.v. e.a., en bemoedigt hij hen in dezen tweeden brief, 2 Petr. 1:11; 2:9a; 3:13. In grondgedachte of wat de hoofdzaak betreft, stemmen beide brieven dus met elkander overeen, en kunnen zij zeer goed als van gelijken inhoud aangeduid worden, zoals dat in 3:1 geschiedt.

Dezen brief, en wel reeds als den tweeden brief, geliefden, vgl. vss. 8, 14, 17, schrijf ik aan u. Na de tekening der verleiders in het tweede hoofdstuk, keert de apostel nu als tot de geadresseerden terug, en bezigt hij daarom ook wederom een bijzondere aanspraak; vgl. 1:10. *In welke beide brieven ik uw oprechte, heldere, doorzichtige, van onzuivere overleggingen en bedoelingen reine, ongeveinsde, gemoed opwek door herinnering, vgl. 1:13, als uit een geestelijke indommeling en slaperigheid, die over u kwam, en waaraan gij u overgaaf. Om gedachtig te zijn aan de woorden over 's Heeren toekomst en wat zij brengen zal, voorzeggd door de heilige profeten, die spraken door Gods Geest gedreven, 1:21, en geen valse profeten waren, 2:1, en aan het van uw apostelen gegeven gebod des Heeren en Zaligmakers, om Godvruchtig te wandelen, en Hem te verwachten, uw hoop op Hem te bouwen, en in Hem al uw heil te hebben.* Dit gebod wordt des Heeren genoemd, omdat de Heere het gaf, maar ook om aldus op de autoriteit te wijzen, waarmede het tot ons komt. En het heet des Zaligmakers, omdat het een gebod ten leven, ter behoudenis is. Dit gebod is het Evangelie, vgl. 2:21, van den Heere Christus. Wie daarop geen acht geeft, heeft geen Behouder of Zaligmaker, en moet te gronde gaan. Dat Evangelie sluit den eis in van een heiligen wandel naar Gods wil, en geeft blijde verwachting voor de eeuwigheid. En dit gebod des Heeren en Zaligmakers, dit Evangelie met zijn eis en zijn belofte, is aan de geadresseerden en aan de gelovigen in het algemeen bekend gemaakt door 's Heeren apostelen, en wordt daarom ook het gebod uwer apostelen genoemd. Het heeft den apostolischen waarborg, dat het 's Heeren Evangelie en gebod is. Hier worden alle apostelen des Heeren bedoeld, de apostelen in engeren zin, gelijk zij staan naast de profeten des Ouden Testaments, en op wie de Heere Zijn gemeente doet rusten, Matth. 16:18; Eph. 2:20, en er worden niet enkel mede bedoeld de apostelen, die speciaal aan de geadresseerden het Evangelie gebracht hadden. Het *uw* stelt den auteur van dezen brief en de geadresseerden tegenover elkander, maar sluit andere gelovigen niet uit. Integendeel omvat dit *uw* alle gelovigen buiten de apostelen. *Dit eerst wetende, vooraf goed bedenkende en voor ogen houdende, vgl. 1:20, dat er in het laatste der dagen, d.i. in den tijd, die aanving met 's Heeren komst in het vlees, en die de laatste heet, omdat na dezen tijd geen andere tijdsbedeling meer aanbreekt, maar de eeuwigheid daar is; vgl. 1 Petr. 1:20. Dit laatste der dagen was er dus reeds, toen de apostel dezen brief schreef. Bedenkt dan nu, dat naar hun eigen begeerlijkheden of zondige, vleselijke lusten, wandelende, levende en handelende, spotters met spot, dus driest, niets ontziend, op onbeschaamde en gruwelijke wijze, komen zullen.* Daarvan heeft de Heere Zelf gesproken, Matth. 24:10-12, 21-22, 37 v.v.; Luc. 17:26 v.v.; 18:8, en daarvan hebben Zijn apostelen, met name Paulus, geprofeteerd: 2 Thess. 2:3 v.v.; 1 Tim. 4:1 v.v.; 2 Tim. 3:1 v.v.

4-7 Men heeft uit het zeggen van deze spotters, in vs. 4 medegedeeld, willen betogen, dat deze brief eerst in de tweede eeuw, en dus niet door den apostel Petrus geschreven kon zijn. Want zulk redeneren omtrent de wederkomst des Heeren zou niet op het laatst van Petrus' leven gedacht kunnen worden, maar eerst later mogelijk geweest zijn. Doch het is veeleer omgekeerd. In de tweede eeuw was men reeds meer gewend aan de gedachte, dat de Heere niet zo spoedig wederkwam, als men had gehoopt. Toen was dergelijke spot minder te verwachten. Maar juist tegen het einde van het leven der apostelen, tussen 60 en 70 n. Chr., toen degenen, die met den Heere op aarde rondgewandeld hadden, allengs meer wegvielen, en er weldra niemand van hen meer in leven zou zijn, konden zulke spottende

vragen gesteld worden. Men had verwacht, dat de Heere kort na Zijn hemelvaart zou terugkeren. Het ene jaar na het andere verliep echter. Velen van die den Heere gevolgd waren bij Zijn omwandeling in Kanaän, en Hem gezien en gehoord hadden, bijzonder ook wel Zijn discipelen en apostelen in engeren zin, bevonden zich niet meer in het land der levenden, of zouden weldra gestorven of gedood zijn.

Toen inzonderheid kon de vraag opkomen, of de Heere dan niet terug zou keren. En spotters konden inzonderheid toen hun ontkenning laten horen in de vraag: waar blijft nu de toezegging Zijner wederkomst? In hun leven zou ook uitkomen, dat zij van geen oordeel en gerichtstag iets wilden weten, maar het spreken daarover als verzinsel en onwaarheid beschouwden.

En die spotters zullen zeggen: Waar is de volgens de verkondigers van het Evangelie door den Heere gegeven belofte Zijner verschijning in majesteit ten gerichte, en heerlijke toekomst of wederkomst? Die had reeds lang vervuld moeten worden, wanneer zij inderdaad is gegeven. Want van den dag af, dat de vaders, niet de voorvaders uit de vroege eeuwen vóór Christus' komst in het vlees; want dat zou hier geen motief hebben kunnen zijn voor de loochening van 's Heeren wederkomst op de wolken; maar de lichamelijke vaders van degenen, die deze woorden spraken, of beter nog, het aan hen voorafgaande geslacht, de vorige generatie van gelovigen, de mensen, die nog den Heere gekend hadden, Hem gezien en gehoord, vóór een kleine 40 jaren, en van wie er dus reeds zeer velen gestorven waren; ontsliepen, d.i. zijn beginnen te ontslapen, zodat de rijen dezer vaders reeds zeer gedund zijn, en weldra ook van de overlevenden niemand meer gevonden zal worden, blijven alle dingen aldoor onveranderd zo als van den aanvang der schepping. Niets kondigt die wederkomst metterdaad aan. Er zijn nog in het geheel geen veranderingen, die doen zien, dat nu eindelijk die wederkomst verwacht mag worden. En toch zullen spoedig allen, aan wie die belofte gegeven werd, naar ons gepredikt is, in den dood weggezonden zijn.

Tegenover deze ontkenkende, spottende woorden, wijst de apostel er nu op, hoe ongerijmd zulk redeneren is, en ingaande tegen Gods daden van ouds.

Want dit is hun willens onbekend, verborgen, daar het duidelijk in de Heilige Schrift staat opgetekend, en zij het dus weten, en althans konden en moesten weten, zodat onkunde desbetreffend bij hen gewilde, opzettelijke onkunde is, dat er van ouds, sedert de schepping, in de dagen vóór den zondvloed, hemelen waren, en een aarde, die er nu niet meer zijn, daar zij door het oordeel van den Zondvloed, dat de ganse wereld als uit elkander rukte en onderstboven wierp, uit water en door water Bestaande door het woord Gods, dat aarde en hemel in het aanzijn geroepen, en er op die wijze een bestand aan gegeven had uit en door water, zodat zij bij den Zondvloed ook door het water verwoest konden worden. Door welke de wereld van toen, de aarde met al wat er op was, dieren en mensen, uitgezonderd slechts wat in de ark geborgen was, met water overstroomd, te gronde gegaan is. God heeft dus reeds eenmaal op zo schrikkelijke wijze aan de gehele wereld Zijn oordeel geoefend. Daaruit kan klaar geweten worden, dat spot met een gerichtstag voor de gehele wereld, ongerijmd is. Wat God reeds eenmaal heeft gedaan, nl. de gehele wereld met Zijn wraak over haar zonde getroffen en verdelgd, kan toch voor de toekomst niet iets onmogelijks of ondenkbaars heten, dat slechts spottende ontkenning waardig zou zijn. Moge de Heere niet zo spoedig wederkomen, als eerst verwacht werd, daarin ligt geen reden, die wederkomst ten oordeel als phantasie voor te stellen. Het wereldoordeel van den zondvloed reeds moest daarvan terughouden. Dat oordeel uit het oog te verliezen en er niet mee te rekenen, is schuldige, opzettelijke onwetendheid, een willens onkundig zijn. Bij dit vers hebben we enige moeilijkheid met de woorden: door welke. Ziet welke daar op het voorafgaande "water en woord Gods", of op "hemelen en aarde", uit welke beide het water van den Zondvloed te voorschijn kwam, Gen. 6:11-12, of op de watermassa's, waaraan het "uit water en door water" doet denken? Met stelligheid is dit moeilijk te zeggen.

De hemelen echter van nu, in onderscheiding van die vóór den Zondvloed, en waarvan sprake was in vers 5, en de aarde, ook van nu, tegenover haar bestaansvorm vóór haar verwoesting

door den Zondvloed, *zijn door hetzelfde woord*, d.w.z. het woord van denzelfden almachtigen God, het woord, dat evenals het scheppingswoord, waardoor hemel en aarde voortgebracht werden, het woord is van God almachtig, *als een schat opgelegd voor het vuur*, om niet wederom door water, maar door vuur verwoest te worden, *bewaard wordende tot den dag des oordeels* op den jongsten dag, met het wereldeinde, *en van den ondergang* dan en voor eeuwig der *goddeloze mensen*. Die wederkomst des Heeren, en die oordeelsdag zullen zo verschrikkelijk zijn. Het zijn geen zaken om er luchthartig over te spreken, en lichtzinnig mee te spotten. Uit den Zondvloed kan dit verstaan worden. Toeft de Heere, er moeten redenen voor zijn, Goddelijke redenen van grote wijsheid, al mogen die ons verborgen zijn. Maar dat toeven moet, bij het denken aan het Zondvloedoordeel, te meer dan beseffen, hoe geducht de toekomst des Heeren, en die gerichtsdag zullen zijn. Ontkenning en spot openbaren slechts de lichtzinnigheid, dwaasheid, verdorvenheid van deze loochenaars en spotters zelf.

Waarom de dag des Heeren nog niet komt, hoe hij komt, en wat hij brengt, 3:8-13.

3:⁸ Dit éne echter moet u niet onbekend zijn, geliefden, dat één dag bij den Heere is als duizend jaren, en duizend jaren als één dag.⁹ De Heere talmt niet met de belofte, gelijk sommigen het voor talmen houden, maar is lankmoedig om uwentwil, of: jegens u, daar Hij niet wil, dat enigen verloren gaan, maar dat allen tot bekering komen.¹⁰ Komen echter zal de dag des Heeren, als een dief, waarop de hemelen met gedruis zullen voorbijgaan, en de elementen brandende zullen ontbonden worden, en de aarde en de werken op haar zullen gevonden, of: verbrand, worden.¹¹ Daar dan dit alles alzo ontbonden wordt, hoedanigen moet gij zijn in heiligen wandel en Godsvrucht,¹² verwachtede, en (u) haastende (ten aanzien van) de toekomst van den dag Gods, vanwege welken de hemelen, in vuur staande, ontbonden zullen worden, en de elementen brandende, versmelten.¹³ Wij verwachten echter naar Zijn belofte nieuwe hemelen en een nieuwe aarde, waarin gerechtigheid woont.

Mogen zondaren spotten met de wederkomst des Heeren en met den groten dag des gericht, zij zullen daarmee het komen van dien geduchten dag en van 's Heeren ontzagwekkende verschijning in Goddelijke majesteit niet vrijdelen. Hoe zal alles beven en wegvlugten, zelfs aarde en hemel, wanneer die dag aanbreekt. De apostel tekent die geweldige majestueuze gebeurtenis, opdat de gelovigen onder den indruk daarvan zouden verkeren en leven, zich wachtende voor de zonde, en in allen handel zich openbarende als die waarlijk den Heere vrezen en dienen. En hij ze0t, waarom de Heere niet reeds gekomen is: het is uit de grootheid Zijner genade, en om de veelomvattendheid van Zijn heilsplan.

8,9 *Dit éne echter moet u niet onbekend* of, eigenlijk, verborgen, vgl. vs. 5, *zijn*, om den rechten blik op 's Heeren doen ook inzake den oordeelsdag en het nog uitblijven daarvan, te hebben; *geliefden, dat één dag bij den Heere is als duizend jaren*, en wij Hem dus niet mogen willen meten met onze tijdsindeling, *en duizend jaren als één dag*, Ps. 90:4. De Heere Zelf is zo geheel anders dan wij, en daarom geldt van Hem en Zijn doen ook niet de beperking van onze tijdrekening. Wat lang is naar onze kleine tijdmaat, is het voor den Heere nog niet. Deze spotters verliezen allereerst de grootheid Gods uit het oog, wanneer zij redeneren als in vs. 4, en vergeten eigen nietigheid en aller mensen kleinheid. Om de gelovigen goed van de spotters te onderscheiden, en hen te meer met liefdevolle aandacht te doen overwegen, wat hij nu zegt, spreekt de apostel de geadresseerden wederom aan met geliefden, vgl. vs. 1. De Heere *talmt niet met de belofte*, dat Hij wederkomen zal ten oordeel, alsof Hij nalaten zou, die te vervullen, *gelijk sommigen het nog niet in heerlijkheid verschenen zijn voor talmen houden*, voor uitstellen, dat afstellen zou worden, *maar is lankmoedig*, en houdt daarom de uitstorting van Zijn toorn over de zonde tegen, om in ontferming te dragen, en de straf over de goddeloze wereld uit te stellen, *om uwentwil*, of, volgens een andere lezing, jegens u, *daar Hij niet wil, dat enigen* van Zijn uitverkorenen en gekochten *verloren gaan*, en niet behouden worden, *maar dat die allen tot bekering komen*. Het getal van Gods verkorenen moet vol worden. En al degenen, voor wie de Zoon Gods Zijn bloed heeft gestort, moeten ook metterdaad worden toegebracht. Anders zou die prijs ten dele tevergeefs zijn

betaald, en Gods raad verijdelde zijn. En dat kan de zonde, hoe schrikkelijk zij woede, en hoe hoog haar schuld rijze, niet bewerken. Zij kan God niet dwingen eerder te handelen, dan Hij van eeuwigheid het eindoordeel heeft bepaald. Wanneer nu de Heere ten gerichte verschenen was, toen deze spotters spraken, in de eerste eeuw, een paar tientallen jaren na 's Heeren opvaren ten hemel, zouden alle verkorenen en gekochten, die toen nog niet toegebracht waren, en nog niet eens geboren waren, alle de verkorenen en gekochten van de volgende eeuwen tot den laatsten dag, het heil des Heeren hebben gemist. En daarom moest de wederkomst des Heeren schijnbaar uitgesteld worden, nl. naar onze mening, omdat wij haar eerder hadden verwacht, maar niet wezenlijk, omdat 's Heeren raad, en in dien raad ook de dag van 's Heeren verschijning in heerlijkheid, reeds van eeuwigheid heeft vastgestaan. Dit *om uwentwil* ziet niet enkel op de geadresseerden, maar op alle gelovigen, u, verkorenen en gekochten van alle eeuwen, tot wie ook de geadresseerden behoorden, en van wie zij als de vertegenwoordigers waren. Dit *om uwentwil* geeft rijker gedachte, dan *jegens u*, en is eerder te denken als bij het overschrijven veranderd en door *jegens u* vervangen te zijn, dan omgekeerd. Deze spotters blijken dus niet alleen geen besef van Gods onvergelykelijke grootheid te hebben, die met geen menselijke maat gemeten kan worden, maar ook miskennen zij Gods wijze en barmhartige bedoelingen met dat toeven om ten oordeel te komen.

10 *Komen echter zal de dag des Heeren*, hoewel eerst op het door God daarvoor vastgestelde ogenblik. Het dure naar onze rekening lang, voordat die ure aanbreekt, niettemin komt de Heere stellig, in de openbaring Zijner Goddelijke majesteit, waarom er nu gesproken wordt van "dag des Heeren". En die dag zal komen *als een dief*, die zijn slachtoffers overvalt, zonder dat zij er op verdacht waren, of op gerekend hadden, onverwacht, plotseling, Matth. 24:42-44, 50; Luc. 21:34; 1 Thess. 5:2-3. Het zal een dag zijn, *waarop de hemelen*, zon, maan, sterren, Matth. 24:29; Openb. 6:12-14, *met gedruis zullen voorbijgaan*, als wegvlochtende voor 's Heeren vreselijke majesteit, *en de elementen*, waaruit alles bestaat, de grondbestanddelen, *brandende zullen ontbonden worden*, zodat alle dingen als in hun grondstoffen worden opgelost, en er niets meer van overblijft dan hun oerstof, de grondmaterie, waaruit zij bestaan, *en de aarde* zelf in heel haar bestaan, bergen, heuvelen, *en de werken* der mensen op *haar*, de daden der mensen, hoe verborgen ook, *zullen gevonden worden*, in het licht gesteld, en naar hun wezen beloond of gestraft worden. Een andere lezing van dit vers luidt: zullen verbrand worden. Dan worden met die werken op de aarde bedoeld de bouwwerken en andere producten van menselijke kunde en kunst. Er zijn ook nog andere lezingen. Maar omdat die van *gevonden worden* de moeilijkste heten kan, pleit dat voor haar oorspronkelijkheid. Overigens is het vaststellen van de juiste lezing in deze verzen enigszins moeilijk, en moet men het soms bij een "zeer waarschijnlijk" laten. Men heeft door het woord, met *elementen* weergegeven, ook wel engelen aangeduid willen zien, als beheersers der wereld. Maar van dezen kan niet gezegd worden, dat zij branden zullen.

11-13 De gelovigen moeten steeds hun zielsoog richten op den dag van 's Heeren verschijning, om hun leven er naar te bepalen, en den Heere in een heiligen wandel te verwachten. *Daar dan dit alles*, hemel en aarde met hun volheid, *alzo*, op de ontzagwekkende manier, die in vs. 10 aangewezen is; ofschoon een deel der tekstgetuigen dit woord mist; *ontbonden wordt*, geheel vergaat en in zijn grondelementen opgelost, *hoedanigen moet gij* naar Goddelijken wil en heiligen plicht *zijn in heiligen wandel en Godsvrucht*, d.i. in betoning bij al uw doen en laten van de rechte vreze des Heeren en het gaan in den weg van Zijn Woord. De woorden wandel en Godsvrucht staan in het oorspronkelijke in het meervoud, om aan te duiden, dat elke levensuiting op welk terrein ook, geregeld moet zijn naar 's Heeren wil, beheerst worden door de vreze Gods, gericht zijn op Zijn dienst en Zijn ere. *Verwachtende en u haastende* ten aanzien van *de toekomst* of aankomst en heerlijke aanwezigheid straks, *van den dag Gods*, zo genoemd, omdat de Heere dan verschijnt in Goddelijke majesteit, als God. Bij deze woorden is er enige moeilijkheid, in zover bij haastende noch *u*, noch *ten aanzien van* in het oorspronkelijke staat, maar er een vierde naamval op volgt. Wat er staat, kan dus opgevat worden als zeggende, dat de gelovigen die toekomst van den dag Gods verhaasten moeten. Doch vooreerst is dat niet mogelijk. God heeft het komen van dien dag in

Zijn raad bepaald naar tijd en ogenblik. En geen schepsel, ook geen gelovige, ook niet alle gelovigen met elkander, kunnen dat tijdstip vervroegen. Maar bovendien heeft de apostel in vers 9 juist de reden genoemd, waarom de oordeelsdag niet zo spoedig komt, welke reden ligt in Gods genadigen wil om te behouden, en om te zorgen, dat niemand Zijner verkorenen en door Christus gekochten die behoudenis zou missen. Hoe zou hij dan nu de gedachte kunnen uiten, dat de gelovigen de aankomst van dien dag moeten bespoedigen? Daarom hebben wij zijn woorden in anderen zin te nemen, nl. dat de gelovigen zich haasten moeten ten aanzien van dien dag, d.w.z. dat zij zich met allen ijver moeten inspannen, om innerlijk zo te bestaan, en uiterlijk zich zo te openbaren, als dit door dien dag geëist wordt, vgl. vs. 14, opdat zij dan niet beschaamd worden. *Vanwege welken dag de hemelen, in vuur staande, gloeiende, vlamme, ontbonden zullen worden in hun laatste grondbestanddelen, en de elementen of grondstoffen aller dingen brandende versmelten.* Het ganse heelal ondergaat dan een versmeltings- en louteringsproces. Al wat nu bestaat, verdwijnt geheel, wordt verwoest. De grondstoffen zelf komen in het vuur ter reiniging en verandering, opdat er een nieuwe hemel en een nieuwe aarde uit kunnen worden. *Wij, gelovigen, verwachten echter naar Zijn belofte in Jesaja 65:17; 66:22, nieuwe hemelen, geheel anders van samenstelling en bestaan, vgl. Jes. 30:26; Zach. 14:6-7, en een nieuwe aarde, gans anders dan deze van bestand, vorm, voortbrengselen, vgl. Openb. 21 ; 1-22:5, waarin en waarop gerechtigheid, het volkomene doen van Gods wil, zonder enig gebrek, woont, duurzaam, voor eeuwig haar woning heeft opgeslagen, en alle ongerechtigheid geheel verdreven is. Het is dan alles louter heiligheid, Zach. 14:10, en alle zondaren zijn dan uitgedreven, Openb. 22:15, geworpen in den poel des vuurs, Openb. 21:8. De vreze des Heeren vervult dan allen in den hemel niet alleen, maar ook op de aarde, en zij regelt dan aller denken en doen. De Heere woont dan bij de mensen, en zij mogen dan wonen bij Hem, overschaduwd door Zijn heerlijkheid, Openb. 21:3; Ezech. 37:27.*

Opwekking om onbesmet te wandelen, de heilsbedoeling van 's Heeren vertoef om te komen, wel te bedenken, voor Schriftverdraaiing en verleiding op zijn hoede te wezen, en op te wassen in de genade. Lofprijzing des Heeren, 3:14-18.

3:¹⁴ Daarom, geliefden, benaastigt u, deze dingen verwachtende, onbevlekt en onbesmet voor Hem bevonden te worden in vrede. ¹⁵ En houdt de lankmoedigheid onzes Heeren voor zaligheid, evenals ook onze geliefde broeder Paulus, naar de hem gegeven wijsheid, u geschreven heeft, ¹⁶ gelijk ook in alle brieven, daarin over deze dingen sprekend; in welke sommige dingen moeilijk zijn te verstaan, welke de onkundige en onvaste (mensen) verdraaien, gelijk ook de overige Schriften, tot hun eigen ondergang. ¹⁷ Gij dan, geliefden, (dit van) tevoren wetende, wacht u, opdat gij niet, mede afgevoerd met de dwaling der wet- en rechtverkrachters, uitvalt uit uw eigen vastheid. ¹⁸ Wast echter op in de genade en kennis van onzen Heere en Zaligmaker, Jezus Christus. Aan Hem de heerlijkheid en nu en tot den dag der eeuwigheid. Amen.

Men heeft ook om hetgeen in deze verzen gezegd wordt, ontkend, dat de apostel Petrus dezen brief geschreven kon hebben. Niet alleen toch wordt de apostel Paulus hier genoemd, maar ook wordt hij nu geliefde broeder genoemd, wordt zijn wijsheid geprezen, blijkt de schrijver van dezen brief enige brieven van Paulus te kennen en gelezen te hebben, waardeert hij die hoog als gezaghebbende geschriften, stelt hij ze op één lijn met de Oudtestamentische Schriften, en weet hij, dat er plaatsen in zijn, die moeilijk te verstaan zijn, en wel verdraaid worden. En dit alles zou niet uit Petrus' pen hebben kunnen vloeien, noch reeds tijdens zijn leven geschreven hebben kunnen worden. Tussen Petrus en Paulus zou een scherpe tegenstelling geweest zijn, en zelfs felle tegenkating. Had Paulus te Antiochië Petrus niet zonder sparen bestraft in het openbaar? Gal. 2:11 v.v. Evenwel is deze gehele constructie der geschiedenis onjuist. Petrus was het met Paulus in beginsel eens. Alleen ging hij in de praktijk te Antiochië tegen beter weten in, fout, en werd daarvan weder door Paulus teruggeroepen tot de zuivere levenshouding inzake de gelovigen uit de heidenen. In dienzelfden brief aan de Galaten doet Paulus duidelijk uitkomen, dat er principieel tussen hem

en de andere apostelen, ook Petrus, geen verschil was. Petrus en de andere apostelen waren geen Judaïsten, en mogen niet met dezen vereenzelvigd worden. Petrus was er bovendien geen man naar, om over enige berisping over zijn verkeerde doen te mokken, en Paulus niet om zijn dienst van den Heere Christus lief te hebben, en hem in de heerlijkheid zijner gaven en werkzaamheden niet te erkennen. En op zichzelf is er voorts niets op tegen, te denken, dat reeds vroeg brieven van den apostel Paulus verzameld zijn, en dat deze ook reeds door den apostel Petrus zijn gelezen, en in hun hoge waarde zijn erkend. Heeft Petrus dezen brief te Rome geschreven, dan kan hij daar bekend zijn geworden met den brief van den apostel Paulus, vóór enige jaren aan de gemeente te Rome geschreven. En reeds daarop past goed, wat Petrus van de wijsheid en de moeilijke plaatsen in Paulus' brieven schrijft. En Petrus kan daar ook vernomen hebben, dat Paulus in zijn gevangenschap te Rome brieven geschreven had naar Epheze, Colosse, Philippi, en mogelijk ook afschriften van deze gelezen hebben. En wellicht ook van zijn brieven naar Corinthe, die althans een dertigtal jaren later te Rome goed bekend bleken. Wanneer men daarom niet door apriorische meningen van een tegen de voorstelling der Nieuwtestamentische boeken ingaande reconstructie der geschiedenis uitgaat, noodzaakt niets, den inhoud dezer verzen als niet door Petrus geschreven te verklaren.

14,15 De apostel nadert het einde van zijn brief. Nog eenmaal wil hij met nadruk aansporen tot een waarlijk Godvruchtigen levenswandel, en waarschuwen tegen de verleiders, en herinneren, hoe het nog niet komen van den oordeelsdag moet worden beschouwd, om dan met een zegenbede en lofprijzing des Heeren te eindigen. *Daarom dan*, omdat de Heere zeker komen zal, en dan alles op zo volstreckte wijze door het vuur vergaan zal, om plaats te maken voor een nieuwe wereld, waarin enkel gerechtigheid en heiligheid heerst, *geliefden*, vgl. vs. 8 en 1, *benaarstigt u*, beijvert u met inspanning van al uw krachten, *deze dingen*, *deze* ontzagwekkende, majestueuze verschijning des Heeren, dien groten oordeelsdag, dat alles verterende gericht, die heerlijke, nieuwe schepping zonder zonde, en geheel Gode toegewijd, *verwachtende*, er naar uitziende, er op hopen, verzekerd van hun stellige komst, *onbevlekt en onbesmet*, zonder u met zonde in te laten, en aan de lusten des vleses toe te geven, *voor Hem*, den Heere, als Hij in majesteit ten oordeel verschijnt, *bevonden te worden* bij Zijn oordeel, dat over alles gaat, en niets in het duister laat, *in vrede*, zodat Hij Zich tegen u niet als straffende Rechter behoeft te keren, maar als reddende Behouder u tot Zich neemt in heerlijkheid. Daartoe is nodig, te leven naar Gods Woord, en het laten bepalen van uw bestaan en doen door dien groten dag der toekomst. *En houdt*, in overeenstemming met het in vs. 9 gezegde, vlak tegengesteld aan de redenering en spotwoorden dezer zondaren, *de lankmoedigheid onzes Heeren*, waardoor Hij de wereld met al haar goddeloosheid, hoe schrikkelijk ook, en de zondaren, hoezeer zich ook tegen Hem stellende, nog blijft dragen, en nog niet ten oordeel verschijnt, *voor zaligheid*, voor een zaak, die God uit barmhartigheid werkt, en waarmede Hij behoudenis van zondaren beoogt en tot stand brengt, de redding van al Zijn uitverkorenen en gekochten. Laat u daarom door de schuldige en dwaze spotwoorden der zondaren aangaande den dag van 's Heeren toekomst niet in verwarring brengen, noch u meevoeren, maar ziet met aanbiddende bewondering de hoge wijsheid en goedheid en ontferming des Heeren ook in dezen, en hoe snood de Heere ook zelfs daarin door de goddeloze spotters wordt miskend en onteerd. *Evenals ook onze geliefde broeder Paulus, naar de hem gegeven wijsheid, u geschreven heeft*, ofschoon ook niet in precies gelijke woorden, dan toch in gelijken zin. Niet alleen heeft de apostel Paulus in al zijn brieven evenzeer aangedrongen op een heiligen levenswandel, en ook gedurig gewezen op den dag des gericht, Gal. 5:13 v.v.; 6:5; Eph. 5:5 v.v., e.a., maar daarbij heeft hij doen verstaan, dat het werk der verlossing groot, aarde en hemel omvattend, is, zodat 's Heeren wederkomst eerst wanneer dat voltooid zou zijn, verwacht moet worden, en dus het eindgericht uit Gods barmhartigheid, die behoudenis werken wil, als tegengehouden wordt; vgl. Rom. 2:4 v.v.; 9:22-23; Eph. 1:9 v.v.; Col. 1:18 v.v. Dat Petrus in Paulus' brieven de wijsheid, aan Paulus, dien hij ook persoonlijk kende, gegeven, opmerkte en met dankbaarheid erkende, behoeft geen bevreemding te wekken. Al had Paulus hem op zijn verkeerde gedrag moeten wijzen, Gal. 2:11 v.v., dat behoefde bij Petrus geen kwaad bloed te zetten, om in

Paulus niet een zeer bijzonder instrument in Gods hand voor 's Heeren gemeente te waarderen, en heeft dat niet gedaan. Petrus had den Heere te lief, om Zijn genade in anderen te miskennen. En hij had geen karakter, dat uit persoonlijke gekrenktheid de waarheid niet zou willen erkennen, en haatdragend zich kon betonen. Er is daarom geen grond voor het beweren, dat deze woorden van liefdevolle toegenegenheid en hoge waardering ten aanzien van Paulus, niet van Petrus kunnen zijn.

16 *Gelijk* hij dat ook doet *in alle brieven*, mij bekend, en door mij gelezen, *daarin over deze dingen sprekend*, d.i. als hij daarin, en voorzover hij daarin over deze dingen spreekt. Welke brieven Petrus hier bedoelt, kunnen wij niet met nauwkeurigheid en beslistheid bepalen. Wanneer deze brief aan gelovigen in Klein-Azië gericht is, evenals de eerste brief, vgl. 1 Petr. 1:1, kan in vs. 15 gesproken worden van de brieven aan de Epheziërs en Colossensen, en wellicht ziet de apostel dan in vs. 16 verder op Paulus' brieven aan de Romeinen en de Corinthiërs, vgl. vooral Rom. 9:22-23. De gedachte van een zo vroege verzameling van Paulinische brieven behoeft niet van tevoren als ondenkbaar verworpen te worden. Het gewichtvolle van Paulus' brieven is van den aanvang gevoeld, zelfs door zijn felste tegenstanders, 2 Cor. 10:10, zodat men ook reeds vroeg begonnen is, valse brieven als van hem afkomstig in omloop te brengen, 2 Thess. 2:2. Waarom zou nu aangenomen moeten worden, dat juist de ware gelovigen niet reeds terstond bij hun ontvangst zijn brieven in hun hoge betekenis hebben onderkend en gewaardeerd, en dienovereenkomstig er mee gehandeld? *In welke brieven*, of, naar een andere lezing: in welke gedeelten, nl. van die brieven, hij over de genoemde zaken schrijft, *sommige dingen moeilijk zijn te verstaan*, om de diepte der zaken, welke het betreft. Daarmede neemt Petrus den in vs. 15 gegeven lof van Paulus' wijsheid niet terug. Hij schrijft hier niet, dat deze moeilijkheid van begrijpen ligt aan de duistere wijze van zeggen van Paulus. Maar de besproken waarheden zelf zijn diep van inhoud of zin, en kunnen daarom niet door ons doorzien worden, hoe helder zij overigens ook mochten worden voorgesteld, bv. de verhouding van Gods albepalenden raad, en de verantwoordelijkheid van den mens, vgl. Rom. 9:14 v.v. Hoe juist overigens Petrus' beoordeling van Paulus' brieven is, kunnen we elk ogenblik bij het lezen dier brieven zelf nog opmerken. Alle eeuwen door komen weer nieuwe schatten van wijsheid uit die brieven aan het licht. Maar ook blijken die brieven telkens misverstaan te worden in een of ander punt, of in vele zaken, eveneens in alle eeuwen. *Welke moeilijke punten of waarheden de onkundige*, ofschoon zich ook zeer wijs achtende, *en onvaste*, niet in de Waarheid van Gods openbaring ingedrongen, goed onderlegde en vastgezette, vgl. 1:12; 3:17; 2:14, mensen *verdraaien*, waarop de apostel Paulus zelf reeds wees, en waartegen hij opkwam, vgl. Rom. 3:5; 6:1, 15; 9:19, *gelijk ook de overige Schriften* die des Ouden Testaments, althans is het waarschijnlijk, dat: Petrus deze bedoelt. Er is één bezwaar, nl. dit, dat dan Paulus* brieven reeds zo vroeg en dat door Petrus, naast, en als op één lijn met de geschriften van het Oude Testament zijn geplaatst. Doch wat is er op tegen, dat aan te nemen, wanneer die brieven inderdaad onder bijzondere leiding Gods, en door inspiratie des Heiligen Geestes geschreven zijn, en dus feitelijk, in wezen, aan Gods Woord in het Oude Testament, gelijk zijn, en Petrus de hoog begenadigde apostel is geweest, als hoedanig het Nieuwe Testament hem tekent. Dan juist moest ook wel bepaald hij, door Gods Geest geleid en verlicht, het bijzondere karakter van Paulus' brieven opmerken en uitspreken. Dit zou natuurlijk anders zijn, wanneer de brieven van den apostel Paulus niet metterdaad Gods Woord waren in gelijken zin als de geschriften van het Oude Testament, en Petrus niet één der twaalf apostelen, die zo bijzonder door den Heere geroepen en tot leiders Zijner kerk gesteld, en daartoe met den Heiligen Geest gezalfd waren. Voor wie de brieven van den apostel Paulus metterdaad als in dien zin Gods Woord erkent, en Petrus als zo door Gods Geest toegerust gelooft, is hier geen grote moeilijkheid. De kwestie komt maar hierop neer, of die brieven metterdaad met de geschriften van het Oude Testament op één lijn staan, en evenzeer geïnspireerd zijn door Gods Geest, ja of neen; en of Petrus erkend wordt voor hetgeen waartoe de Heere Christus hem stelde. Deze de Heilige Schrift niet recht verstaande, en daarin niet goed gewortelde mensen, verdraaien de moeilijke delen van Paulus' brieven *tot hun eigen ondergang*, tot hun eeuwig verderf. Zij leiden er, zoals de dwaalleraars en spotters, in dezen brief getekend, de vrijheid om naar de lusten van het

vlees te leven, uit af, en verloochenen aldus den Heere Christus, 2:1 v.v.; 3 ; 3 v., en maken zich erger schuldig, dan wanneer zij het Evangelie nooit hadden gekend, noch aangenomen, 2:20 v.v.

17,18 *Gij*, in onderscheiding van, en in tegenstelling met deze verdraaiers der Heilige Schriften, deze onwetende misleiders, *dan*, om in aansluiting aan het in de laatste verzen gezegde, dezen brief te beëindigen met een laatste vermaning, *geliefden*, die geliefd zijt door God en Zijn Christus, en daarom ook door mij en die den Heere liefhebben, en die ik aldus nogmaals te meer tracht te brengen tot de behartiging van mijn vermaanwoord, vgl. vss. 14, 8, 1; 1:10, dit van *tevorens wetende*, nl. het Schriftverdraaien door misleiders, en het komen van spotters en gruwelijke goddelozen, en tevens het verschijnen van den Heere ten gerichte, het vergaan eenmaal van hemelen en aarde, om plaats te maken voor nieuwe en volkomen zondeloze en heilige aarde en hemelen, *wacht u* tegen die misleiding en voor die misleiders, *opdat gij niet, mede afgevoerd met de dwaling der wet- en rechtverkrachters*, vgl. 2:7; 1 Petr. 4:3, *uitvalt*, voor eeuwig, in den afgrond des verderfs, *uit uw eigen vastheid*, die gij door het geloof hebt in den Heere Christus en Zijn Woord; vgl. 1:12. Er valt te strijden. Weest waakzaam. Als gij niet op uw hoede zijt, wordt gij bedrogen en medegevoerd. Bedenkt wel het heilloze gevolg daarvan. Staat daarom vast in het Evangelie des Heeren, en in het geloof daaraan. Wast *echter* op. Er mag ook geen stilstand zijn. Er moet bij u geestelijke groei zijn. Gij moet sterker worden, geestelijk in rijpheid toenemen. En zij er bij u wasdom *in de genade*, doordat gij die steeds meer in haar diepte en heerlijkheid u indenkt, altoos meer alleen uit haar leeft, op haar rust, door haar in heel uw denken en doen u laat beheersen. En wast ook op in *de kennis van onzen Heere en Zaligmaker, Jezus Christus*, om Hem als Heere te erkennen met heel uw ziel, en met uw ganse leven, en als Zaligmaker, in Wien alleen maar gij uw behoudenis hebt en wilt hebben, en buiten Wien er voor niemand enige redding is. Verwerpt alles en allen, die u van Hem willen aftrekken. Wast op in Zijn kennis door aldoor toenemende vermeerdering van diepte en helderheid van inzicht in Zijn grootheid naar Persoon en heilswerk. Maar wast in die kennis ook op door inniger, voller gemeenschapsoefening met Hem, in gebed, vertrouwen, onderworpenheid, gehoorzaamheid. Dan wordt gij daardoor tevens temeer gesterkt tegen degenen, die u van Hem willen afvoeren, en tegen zonde en al wat Gode mishaaft, en Hem onteert. Dit einde van den brief sluit zich aan bij het begin, 1:2; vgl. ook 1:8; 2:20. Met een doxologie of lofprijzing des Heeren besluit de apostel den brief. *Aan Hem*, onzen Heere en Behouder, Die God is in wezen en naar Persoon, vgl. 1:1, zij *de heerlijkheid* door allen gebracht, omdat Hij haar heeft in eigen wezen, *en nu* in dezen tijd, deze aardse bedeling, *en tot den dag der eeuwigheid*, d.i. nimmer eindigend, altoos door. *Amen*, zo is het, zij het, moet het zijn. Hij is te prijzen en worde geprezen in eeuwigheid. Enige tekstgetuigen missen echter dit woord, dat in andere licht door bijvoeging zou kunnen verklaard worden. Plaatsing of weglating brengt echter zakelijk geen verandering van zin.